

M.A.LIBRARY, A.M.U.

PE3840

تفاتیف علی

CHECKED 2002

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

بعد حمد رب العالمین و ثنائی رحمتی للعالمین احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سیکوید بندہ
ماجر محمد بیگ ابن مرزا رحیم بیگ نقشبندی مجددی غفر اللہ عنہما و ستر عیبو بہا کہ از بزر
خاطر مریست کہ کتاب ستغاب فیض انتساب و بیان حالات و مقامات و مکتوبات و ملفوظات حضرت
شمس الدین حبیب لدخاب میرزا جان جاناں شہید قدس اللہ سرہ کہ بمقامات مظہری موسوم
و از تصانیف حضرت غوث الاسلام و المسلمین الہادی الی اللہ شاہ غلام علی الملقب
پر شاہ عبد اللہ المجددی سنتا بدست آید و از لمعات انوار جمالش چشم و دل منور سازد و فاحشہ
علیٰ ذلک کہ پس از مدت مدید تنہائی دلی حاصل گردید و کام و جان را غنڈو بتے بخشید و خواہم
کہ دیگر برادران خصوصاً آنما کہ ازین سلسلہ عالیہ تعلق دارند ہم ازین استفادہ بردارند نہایت
عزم الظہار نموده برای استفادہ ایشان معمولات عالیہ کہ بمحولات مظہری حضرت س
نفیم الد صاحب پیر لکھی رحمۃ اللہ علیہ کہ از اعظم خلفای حضرت ایشان ست درج فرمودہ اند نقل ہشتہ
در اواخرین کتاب اضافہ کردہ بلطائف خمسۃ المعروف بمقامات مظہری موسوم نمودم و نیز ہر
کہ در حالات حضرت شاہ غلام علی شاہ رحمۃ اللہ مولانا شاہ عبد الغنی صاحب محدث دہلوی ر
بعد از استخارہ سنون نوشتہ بطور ضمیمہ الحاق کردہ آمدہ از انجا کہ گوشہ چشم التفات محذو
و مکرم عالی ہم صاحب ابود والکریم جناب مولانا قاضی محمد عبد الاحد صاحب سلمہ لہد مالک ط
مجتہائی دہلی باین احقر ست بتوجہات ایشان حب مراد باحت و خوبی بقالب طبع در آمدہ
اندر ناظرین اللہ این عاجز و مولانا ممدوح الصدر را بدعا می خیر باد زند و از فائقہ و اخلاص

۳۸۳۰

این کتاب از تصانیف حضرت غوث الاسلام و المسلمین الہادی الی اللہ شاہ غلام علی الملقب پر شاہ عبد اللہ المجددی سنتا بدست آید و از لمعات انوار جمالش چشم و دل منور سازد و فاحشہ علیٰ ذلک کہ پس از مدت مدید تنہائی دلی حاصل گردید و کام و جان را غنڈو بتے بخشید و خواہم کہ دیگر برادران خصوصاً آنما کہ ازین سلسلہ عالیہ تعلق دارند ہم ازین استفادہ بردارند نہایت عزم الظہار نموده برای استفادہ ایشان معمولات عالیہ کہ بمحولات مظہری حضرت س نفیم الد صاحب پیر لکھی رحمۃ اللہ علیہ کہ از اعظم خلفای حضرت ایشان ست درج فرمودہ اند نقل ہشتہ در اواخرین کتاب اضافہ کردہ بلطائف خمسۃ المعروف بمقامات مظہری موسوم نمودم و نیز ہر کہ در حالات حضرت شاہ غلام علی شاہ رحمۃ اللہ مولانا شاہ عبد الغنی صاحب محدث دہلوی ر بعد از استخارہ سنون نوشتہ بطور ضمیمہ الحاق کردہ آمدہ از انجا کہ گوشہ چشم التفات محذو و مکرم عالی ہم صاحب ابود والکریم جناب مولانا قاضی محمد عبد الاحد صاحب سلمہ لہد مالک ط مجتہائی دہلی باین احقر ست بتوجہات ایشان حب مراد باحت و خوبی بقالب طبع در آمدہ اندر ناظرین اللہ این عاجز و مولانا ممدوح الصدر را بدعا می خیر باد زند و از فائقہ و اخلاص

در بیخ نہ فرامیند

وَاللَّهُ الْمَعْفُوفُ وَالْمُعِينُ ط

۱۲/۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين الصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد سيكو مي فقير عبد الله
 معروف بعلامه علی عفی عنہ این سالہ لیت مختصر منتخب از کتاب مستطاب کہ صاحب کلمات معارف
 حضرت مولوی نعیم اللہ در احوال سیدنا و مرشدنا مطلق انوار الطریقہ منہج اسرار الحقیقہ مکتبہ ارباب یقین
 و عرفان شمس الدین حبیب اللہ حضرت مرزا جان جاناں رضی اللہ تعالیٰ عنہ و احوال خلفا ایشان نوشتہ
 مستبرول دشم مخلصان ہناوہ اند فقیر بعضی مطالب از ان انتخاب نمودہ و بچہ خود دیار داشتہ بلان انورہ
 دین اوراق و مرج ساختہ اسرہای سعادت این بعضا عت گردود و اللہ ولی التوفیق فقیر و ذلایف
 این سالہ تردد و اتم کہ بہا و تحریک این اوراق نامرئی آنحضرت گردود و واقعہ دیدم کہ حضرت ایشان
 در مکان بندہ تشریف دارند و مولوی نعیم اللہ نیز حاضر اند فرمودہ ترا اجازت دادیم و فاختہ خواندند
 و اتم کہ اجازت تحریر این سالہ فرمودہ اند پس آن تردد بطاعت اینجا رسید و امید است کہ این عمل
 بقبیل فائز شود و مآقل و کفای خیر کمینا کثر و الہی سادہ شکست برتر درہ فصل اول در ذکر
 طریقہ نقشبندیہ مجددیہ فصل دوم در ذکر سلسلہ نقشبندیہ قادر میہ حشیہ رحمۃ اللہ علیہم فصل سوم در ذکر احوال
 از احوال شاخ اربعہ حضرت ایشان یعنی سیالسادات سید نور محمد بہاؤنی و حضرت حاجی محمد فضل و حضرت حافظ
 سعد اللہ و حضرت شیخ بشیر محمد عابد رحمۃ اللہ علیہم فصل چہارم در ذکر نسب و ولادت حضرت ایشان و غیرہ و لک
 فصل پنجم در ذکر استفادہ حضرت ایشان از حضرت نور محمد بہاؤنی

فصل ششم در ذکر ستفاده حضرت ایشان از حضرت حاجی محمد فضل فضل بنم در ذکر ستفاده حضرت ایشان
حافظ سعد الله **فصل هفتم** در ذکر ستفاده حضرت ایشان از شیخ ابو یوسف محمد عابد **فصل هشتم** در ذکر مقدامتیکم
ولاله بامیتیا از حضرت ایشان بر ایل نمان دارد **فصل نهم** در ذکر تاثیر صحبت شریف حضرت ایشان **فصل دهم**
در ذکر تکریم و ادب و اوصاف حضرت ایشان **فصل یازدهم** در ذکر مافوظات حضرت ایشان **فصل سیزدهم** در
نصائح هوش افزا که با صاحب غنمی نمود **فصل چهاردهم** در ذکر بعضی از مقامات حضرت ایشان و آنچه فکر
او لیا که رام بر زبان نچهرت گذشته **فصل پانزدهم** در ذکر بعضی از کشفیات و تصرفات حضرت ایشان
فصل شانزدهم در ذکر تجمال حضرت ایشان از عالم فانی بعالم جاودانی **فصل هیجدهم** در ذکر خلاصه

حضرت ایشان فصل نهم در ذکر بعضی از مکاتیب شریعت حضرت ایشان رضی الله عنه
فصل اول در ذکر طریقه نقشبندیه مجددیه

پیشینه نیست که طریقه علییه نقشبندیه عبارتست از دوام توجیه قلب سدا فیاض و اعتدال و در داخل عبادات توسعه
 موقوفات تعمیر اوقات با وادار که بحیث صحیح ثابت شده اند و درین طریقه مقامات سلوک از توبه تا مقام رضا با جمال نسبت
 و حاصل آن دوام حضور ذات الهی و مجذبه جی روحی و ذوق و شوق و جمعیت قلبی است و متفرق در شهود خود موافق
 حدیث شریف الحسن ان تعبد ربك كالک تراہ و صف حال را با این طریق است بعضی مغلوب سکونستی غلبات جذبات
 قلبی میشود و بعضی را اسرار توحید منکشف میگردد و در تصرفات این عزیزان از انظار ذکر و سکینه در قلب با زحالی بحالی رسانیدن
 و عمل شکلات بصرف بهمت فرمودن شهرت تمام دارد الله تعالی حضرت مجدد دراضی الله تعالی عنه عنایت خود درین طریقه مقامات
 و مراجع دیگر عطا فرموده از مقامی تا مقامی دیگر حالات و علوم هر چه که است نمود متوسلان طریقه ایشان آن حالات و کیفیات
 امتیاز دارند و هر کس که در جمیع مقامات این طریقه علییه زبیده اند هر کس ببقای که رسیده بوارادات و حالات آنجا وقت خود خوش
 دارد و اینها در تالیفات و جلال اهل بیخاندان تفاوت است اما بر همان اندک و اشغال فدا می نقشبندی به غلبت دارند در مقام
 قلب متفرق و پیچیدی و سکود جذبات سرشار محبت آینه اند و در مقاماتیکه که حضرت مجدد و تعمیر از ان ولایت فرموده اند یکینا
 گوناگون باطنی را منضم نمیدارد و از مقاماتیکه بکمالات و حقائق تغییر نموده اند دست ادرک از لطافت و نیرنگی حالات آنجا که است
 مگر متفرق که عبارت از این خطی و توجیه نام بلکه شعوری از توبه بقصد دست بی کیفیات سکود حاصل اوقات و مقامات
 و صفات طہنیاں لازم باطن از هر کس که علم و کشف عطا میشود و سیر خود در تجلیات الهیه در مقام عیان می بیند و اسرار توحید
 که در سیر لایق کمتر ظهور دارد و چشم است که بحضرت خواجه احرار قدس الله سره العزیز و نسبت رسیده بود یکی از ابای کرام
 خود و تقضای آن ظهور اسرار توحید است و دوم از خاندان نقشبندیه که بنور تشریع و کمال تقوی متوسلست و حضرت
 باقی باشد رحمة الله علیه مجمع البحرین آن دو نسبت بودند حضرت مجدد و بعد تحصیل آن دو نسبت از جناب ایشان سلوک
 نسبت نقشبندی اختیار فرمودند که در ان نسبت عزیز فرات اقدام پیش می آید اما کسی که در مقام قلب تکی و ثبات پیدا کرده
 از اینجا بر ترفتنه است البته از علوم توحید و غلبات سکود بهره دارد و تالیفات توجیهات او گرم و شوق افزوست و توحید
 که بعضی تخلص از ان توجیه نموده اند از باب نسبت ایشان بدان حال دارند و خوارق عادات لازم می آید و تالیفات

طریقه اول در حالات احسان که نیست
 بهر حال
 فایده
 منجیب
 در این

و انچه بر باضات شافیه تصرفات در کمونات از نو اورست اما هیچ کراتی بدوام فکر قلبی و جلی الی الله و تهذیب خلق و اتباع
سنن مصطفی نبیر صلوات الله علیه سلم احمد شد که متوسلان این طریقه را این سعادت حاصلست آنچه درین اوراق مذکور شود ملاحظه
بجایات با مقامات عالییه یا پائیه سلوک رسیده مراد است که کیفیات و حالات و واردات مقامات مشرف شده علم باشد
بدوام دارد متبع سنن خیر الوری است صلوات الله علیه سلم محاسن سعادت که راه صفایه توان رفت جز در پی مصطفی
حضرت ایشان تا کمال تکمیل از خاندان نقشبندی نمود و برادر همان طریقه اشغال داشتند و طالبان ابرار و انبیا
علیهم السلام کابر تربیت می نمودند از خاندان قادری و شبثی و سهروردی اجازت دارند فاضلی نیز یافته اند بعضی مردم را در
خاندان قادری و شبثی دست محبت گرفته شجره آن اکابر میرسد و معلوم نیست که در این طریقه سهروردیه بیعت گرفته باشند
که درین یا طالبان این طریقه کم یافته میشود و فقیر اسما برزگان این خاندان تلقین می نویسد

۵۱
باید دانست
که در این
خود مدینه
خاست
نقش الدین
اولیای
از انجاست
۱۲

فصل دوم در بیان سلسله نقشبندی

حضرت ایشان با طریقه نقشبندی از حضرت سید نور محمد بکونی رحمه الله علیه گرفته اند و ایشان از حضرت شیخ سیف الدین
و نیز از حضرت حافظ محمد حسن استفاده نموده و ایشان از عروه الوثقی حضرت ایشان محمد مصوم و ایشان از امام طریقه
مجدد القستانی شیخ احمد فاروقی سهروردی و ایشان از حضرت خواجه محمد باقی بالله و ایشان از حضرت مولانا خواجگی الکنی و ایشان
از حضرت مولانا درویش محمد و ایشان از حضرت مولانا محمد زاهد و ایشان از حضرت خواجه حراره و ایشان از حضرت مولانا یعقوب
چرخ و ایشان از خواجه غفران محمد و ایشان از حضرت سید میر کلال ایشان از حضرت خواجه محمد باساک
و ایشان از خواجه علی عزیزی و ایشان از حضرت خواجه محمد و در پی فتنونی و ایشان از حضرت مولانا محمد عارف ربوبی
و ایشان از خواجه جهان حضرت عبدالخالق غمدانی و ایشان از خواجه یوسف احمدی و ایشان از خواجه ابو علی فاروقی
و ایشان از خواجه ابو جعفر قانی و ایشان از خواجه ابی یوسف طایفی و ایشان از امام حضرت امام جعفر صادق رضی الله
تعالی عنه و ایشان از امام قاسم بن محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله تعالی عنهم و ایشان از صاحب سواد الله سلمان
فارسی رضی الله تعالی عنه و ایشان با صوف شرف صحبت سوختند از حضرت امیر المؤمنین ابی بکر صدیق رضی الله عنه
و ایشان از رحمة العالمین شیخ المذنبین محمد رسول الله علیه سلم
تسلیت و بیکر حضرت امام جعفر صادق بحضرت امام محمد باقر رضی الله عنه میرسد و ایشان را بحضرت امام

زین العابدین و ایشان بحضرت امام همام سید الشهدا امام حسین و ایشان بحضرت امام مجتبی و ایشان بحضرت
 امیرالمومنین علی مرتضی کرم الله وجهه و ایشان بجانب سالت پناه صلی الله علیه و سلم و این نسبت از شرف است
 این نسبت در سلسله سلسله الذهب مشهور است دفتر حساب خواجه ابو علی فاریدی نیز خواجه ابو القاسم گورکانی است
 و ایشان بخواجه ابو عثمان مغربی و ایشان بسید الطائفة خواجه بنی بغدادی و ایشان بخواجه سری سقطی و ایشان بخواجه
 معروف کرخی و ایشان بحضرت امام علی رضی الله تعالی عنه و ایشان به امام جعفر صادق علیهما السلام و ایشان بخواجه
 رضی الله تعالی عنه و خواجه معروف کرخی نیز سقاوه از خواجه ماودطائی دارند و ایشان از خواجه حبیب عجمی ایشان
 از خواجه حسن بصری و ایشان از امیرالمومنین علی مرتضی و ایشان از حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم
 و سلسله تقادریه حضرت ایشان با اجازت طریقه قادریه از حضرت شیخ محمد عابد رحمه الله علیه دارند و ایشان از شیخ
 عبد الله حد و ایشان از حضرت خازن الرحمه محمد سعید و ایشان از امام طریقه محمد و الفناقی شیخ احمد فاروقی سهروردی و
 ایشان از والد ماجد خود شیخ عبد الله و ایشان از شاه کمال کتلی و ایشان از شاه فیض رحمة الله و ایشان از حضرت
 سید گدای رحمتانی و ایشان از سید شمس الدین عارف و ایشان از سید گدای رحمتانی و ایشان از سید شمس الدین
 صحرائی و ایشان از سید عقیل و ایشان از سید عبد الوهاب و ایشان از سید شرف الدین و ایشان از سید السادات
 سید عبد الرزاق و ایشان از حضرت غوث ثقلین محبوب سبحانی سید عبد القادر جیلانی رضی الله تعالی عنه و ایشان
 از خواجه ابو سعید محمدری و ایشان از خواجه ابو الحسن قرشی و ایشان از خواجه ابو الفرح طرطوسی و ایشان از خواجه
 عبد الواحد تیمی و ایشان از خواجه ابو بکر شبلی و ایشان از سید الطائفة خواجه بنی بغدادی و ایشان از خواجه سری سقطی
 و ایشان از خواجه معروف کرخی رحمه الله علیه و ایشان از حضرت امام علی رضا رضی الله تعالی عنه و ایشان از
 حضرت امام موسی کاظم رضی الله تعالی عنه و ایشان از حضرت امام جعفر صادق و ایشان از حضرت امام محمد باقر
 و ایشان از حضرت امام زین العابدین رضی الله تعالی عنه و ایشان از حضرت سید الشهدا امام حسین و ایشان از حضرت امام
 همام حسن مجتبی ایشان از امیرالمومنین حضرت علی مرتضی رضی الله تعالی عنه و ایشان از حضرت پناح رسول الله صلی الله علیه و سلم
 سلسله ابائی حضرت غوث ثقلین سید عبد القادر رضی الله تعالی عنه عن ابیه بشیر بن صالح رحمه الله علیه عن سید
 سید موسی جبلی دوست رحمه الله علیه عن ابیه سید عبد الله رحمه الله علیه عن ابیه سید یحیی زاهد عن ابیه سید
 موسی زاهد عن ابیه سید داود مؤثر عن ابیه سید موسی الجون عن ابیه سید عبد الله محقق عن ابیه سید حسن

رضی اللہ تعالیٰ عنہ عن ابیہ سید السادات امیر المؤمنین امام حسن مجتبیٰ عن ابیہ امیر المؤمنین علی مرتضیٰ رضی اللہ
تعالیٰ عنہ عن شفیع المذنبین رحمۃ اللعالمین محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
و ذکر سلسلہ چشتیہ حضرت ایشان ما اجازت طریقہ چشتیہ از شیخ ابو شیح محمد عابد رحمۃ اللہ علیہ گرفته اند و ایشان
از حضرت شیخ عبد الواحد و ایشان از خازن الرحمتہ شیخ محمد سعید و ایشان از مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد فاروقی
و ایشان از والد ماجد خود شیخ عبد الواحد و ایشان از شیخ رکن الدین و ایشان از شیخ عبد القدوس رحمۃ اللہ
علیہ ایشان از شیخ محمد عارف و ایشان از شیخ عبد الحق و ایشان از حضرت شیخ جلال الدین پانی پتی و ایشان
از حضرت شمس الدین رکن و ایشان از حضرت شیخ علاء الدین محمد دوم علی صابر و ایشان از شیخ الاسلام شیخ
فرید شکر گنج و ایشان از حضرت خواجہ قطب الدین بختیار کاکی رحمۃ اللہ علیہ ایشان از امام طریقہ خواجہ حسین الدین
سجری و ایشان از خواجہ عثمان رونی رحمۃ اللہ علیہ ایشان از حاجی شریف زندنی و ایشان از خواجہ مودود
چشتی و ایشان از خواجہ ابو سف چشتی و ایشان از خواجہ ابو احمد چشتی و ایشان از خواجہ ابو محمد چشتی و ایشان از خواجہ
ابو اسحاق شامی و ایشان از خواجہ مشاد علودینوری و ایشان از خواجہ سیرہ بصری و ایشان از خواجہ خلیفہ
مرعشی و ایشان از سلطان ابرہیم ادم و ایشان از خواجہ فضیل عیاض و ایشان از خواجہ عبد الواحد و ایشان
از خواجہ حسن بصری و ایشان از امیر المؤمنین علی مرتضیٰ رضی اللہ عنہ و ایشان از جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

فصل در بیان احوال شائخ اربعہ ایشان کہ نقش بند مجتبیٰ و ذر رحمۃ اللہ علیہم

سید السادات حضرت سید نور محمد بلاونی رحمۃ اللہ علیہ عالم بودند بعلوم ظاہر و باطن فقیہ کامل عارف مکمل کسب
مقامات سلوک طریقہ سجادہ از شیخ سیف الدین فخری زند و خلیفہ عروۃ الوثقی حضرت ایشان محمد معصوم فرزند سجادہ
حضرت مجدد منورہ اند و بخدمت حضرت حافظ محمد حسن کہ از اولاد شیخ عبد الحق محدث و خلفا حضرت ایشان
محمد معصوم اند از ائمہ علم سیدہ ساہبا تحصیل فیوض صحبت کرده بحالات بلند و مقامات ارجمند مشرف
شدہ اند متعارف قوی و شہرت پانزودہ سال ایشان از هیچ افاقت نبوده مگر در وقت دای نماز در آن حال تحقیقی
راہ می یافتند باز منقلب احوال میشدند در آخر حال ایشان افاقتی پیدا آمد بکمال دسر و تقوی و اتباع سنت
اعتقاد و شہرت و در نهایت ادب عادات مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم بغایت اہتمام میفرمودند کتاب سیر

و اخلاق نبوی همواره پیش خود داشته موافق آن بعمل می آوردند یکبار خلاف سنت پای رست در بیت اخلا
 نهادند تا سه روز احوال باطن قبضی روی نمود باز بتضرع بسیار بسط مبدل گشت و لطف احتیاط یکمی نمود
 بدست مبارک خود وقت چند روزه بخت وقت شدت گرسنگی پاره ازان خورده بمراقبه می پرداختند از
 کثرت مراقبه پشت ایشان خم شده بود میفرمودند سی سال است که تعلق طبیعت بکیفیت غذا نموده در
 وقت حاجت آنچه میسر میشود بخوریم ایشان جماع دونا نخوریش بدعت داشته از کمال تقوی یکی از فرزندان خود
 روغن یکی شکر عظامی نمودند طعام اغنیا هرگز نمیخوردند که اکثر آن از ظلمت شبه خالی نیست یکبار طعامی از
 خانه نیاورداری بخدمت ایشان آمده بود فرمودند درین ظلمت معلوم میشود و از روی نوازش حضرت ایشان را
 فرمودند شما نیز درین طعام غور نمایند حضرت متوجه شده عرض کردند که طعام از وجه خلاست که بسبب نیست یا
 عفوئی دران راه یافته اگر کتابی از خانه اهل دنیا بعارفت می طلبیدند تا سه روز مطالعه آن نمی نمودند میفرمودند
 ظلمت صحبت آنها خلاف دار بر آن پیچیده است بعد از زوال ظلمت که از برکت صحبت مبارک زائل میشد
 مطالعه آن میفرمودند حضرت ایشان ما را بخدمت ایشان محبت قوی بودیم و ذکر نام ایشان چشم پر آب میشدند
 میفرمودند افسوس که عزیزان یارن حضرت سید نکردند اگر ایشان امیدند بقدرت کامله الهی ایمان تازه
 می نمودند که بر خلق اینچنین ارباب کمال تقاد دست ضعی الله تعالی اعنه میفرمودند که مکشوفات ایشان بسیار صحیح
 و مطابق واقع بود بلکه توان گفت که ما مردم را بیده سر بخبان محسوس نمی شود که ایشان آنچه در دل معانیست
 و تصرفات قوی داشتند و برای برآمد حاجات مخلصان بهت میگماشتند کم بودی که مراد از طبق توجه شریف مختلف
 نمودی یکبار زنی بخدمت ایشان عرض نمود که دختر مرا جنیان برداشته بر دند چند آنکه اعمال معزایم خوانده شد
 هیچ فایده نکرد درین باب تعجباید فرمود ایشان تا دیری مراقبه نمودند فرمودند که فلان وقت دختر تو خواهد آمد تو بجا
 ایشان بچیان واقع شد از آن دختر با چرا پرسیدند گفت در صحنائی بودم بزرگی دست مرا گرفته اینجا آورده و وجه
 سکوت و مراقبه از ایشان پرسید که چرا غور انفرمودید که دختر تو خواهد آمد فرمودند التجا اینجا الهی نمودم که اگر دعا و توبه
 مرا اثری باشد در احصا آن دختر بهت نموده آید هرگاه با الهام الهی معلوم شد که بهت فقیر درین امر اثر دارد گفتیم
 که دختر خواهد آمد هر عل ایشان موافق رضای خدا بود سبحانه یکبار درین روضه بخدمت ایشان اظهار طلب طریقه نمودند
 ایشان بنور فرشت دیباخته فرمودند اول توبه را بصدق سوره نمائید باز طریقه گیرید یکی بکمال ایشان اقرار نموده توبه

و طریقه گرفت و دیگری توفیق نیافت کی را از خصلان ایشان هوای نفسانی خواست که بحسبیت خود متلاسا از صورت
 مثالی ایشان بچند آوریده در میان حاصل شد و زن از دشت فریادی برآورده بگوشه گبرنیت و آن مجلس تا بگید
 نمادی از دشت بچند تو نهست رسید یکبار بنگ فروشی دوکان قریب مکان آقا است ایشان برآورده فرمودند عظمت
 بنگ نسبت باطنی مگر ساخته خصلان فتنه و کاشش با بخت نراب ساختند فرمودند که احوال باطنی یاده ترک کرد
 شد که بوسه ما احتساب خلاف شرع واقع شد اول او را این عمل توبه برفیق بالیتی داد اگر تائب نمیشد باز نشسته
 و درشتی نمی نمودند تا ویر تخلص بسیار حاضر آوردند پس استغفار جز آن عزیزان نموده با بطن تمام فرمودند که پیش
 خلاف شرع خوبیت پیشه مباح اختیار باید نمود و زری با و غایت نموده غرض بختند و بی تائب گردید کی او
 مخلصان شد ایشان میفرمودند روزی بزیارت مرار بر خود حضرت حافظ محمد محسن فرستم مراقبه نمودیم در غیبت
 بخودی شاهده کردیم که بدن شریف و کفن درست است مگر در پوست کف پا و کفن آنجا خاک اثر کرده بود و آن
 از ایشان استفسار کرد فرمودند شمار معلوم خواهد بود که رنگ بیگانه بی آدن او در جای وضو نهاده بودیم که هرگاه
 مالک خواهد آمد حواله او خواهیم نمود یکبار قدم بران گذاشته بودیم از شوی این عمل خاک اثر کرده است بخی هرگاه
 در تقوی قدم بیشتر است قریب و ولایت او بیشتر وفات ایشان با زود هم فرقه سنده هزار و صد و سی و پنج بخت
حاجی محمد فضل حجت الله علیه ایشان از علما و متحر و فضلاء دانشور و از اسرار معارف علوم
 باطن حنطی و افراده از طریق حجت الله نقشبند فرزند و خلیفه حضرت ایشان محمد و م جمعه الله علیه گرفته تاول
 استفاده فیوض باطن نمودند و تا دوازده سال از حضرت شیخ عبدالاحد فرزند و خلیفه خازن الرحمة شیخ محمد سعید
 فرزند سجاد نشین حضرت مجدد رحمته الله علیه شرف گردید بمقامات عالییه سیده اند و تحصیل علوم معقول و منقول
 و اسناد علم حدیث از ایشان نموده از شیخ سالم البصری ثم الکی علم حدیث نیز سنده دارند حضرت حجت الله نقشبند حضرت
 شیخ عبدالاحد در حق ایشان فرمودند آنچه در سینه ما پیران کبار رسیده بود تمام و کمال باطن شما القا کردیم ایشان
 استغرق قوی داشتند و فغانیتی بر ایشان ستولی بود گو یا هرگز خود را از ارباب طریقه نمیدانستند حضرت ایشان را
 بار میفرمودند که شمار نظری تحقیق مقامات الهیه کرم کرده اند بحال نظری فرمایند که از خرابی اعمال در خود
 هیچ نمی یابم رقم گویند عفا الله عنه امام الطریقه حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه میفرمایند چنانکه احوال باطنی بحالت
 و جهالت کشید علامت ظهور تجلی توحید و آیه شریفه لا تدركه الابصار کما لا تدركه الابصار است درین باب ایشان مؤلف

زیارت حسین شیر لعلین اودها الله شرفا رسیده اند مورد الطاف الهی و عنایات حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه
 وسلم شد با هزاران فتوحات و رجعت نموده مرجع طلاب حق گردیدند و خلق را ظاهر و باطنافیهما رسانیدند حضرت شایسته
 ولی الله محدث رفته الله علیه علم حدیث از ایشان سند دارند ایشان آنچه از تقود و هدایا میرسد کتب هر فن خرید و وقف
 میکردند یکبار پانزده هزار روپیة هدیه کرده بودند همه اکتب علوم نافع خرید کرده وقف نمودند چندین هزار کتب در راه
 خدا وقف کرده شاعت علوم فرمودند جزاه الله خیر از ایشان میفرمودند عجب ست از مخلصان که در عمر خود یکبار
 هم زیارت فرماقتند صطفی صلی الله علیه وسلم شرف اندوز نمی شوند و حال آنکه حصول مقاصد و این بواسطه آنحضرت
 میدادند و عجب ست که حرف کلام الله موافق بتجویذ ضروری که در چند روز بشود درست نمی نمایند و صحت نماز موقوف
 بر صحت قرائت و عجب ست که ذکر لطائف از توجیه یکی از بزرگان نقشبندی حاصل نمیکند و در طریقه این اکابرین دولت
 که تخم محبت الهی و موجب بقای ایمان است بی محنت دارند که دست میدهند محمد عظم عظم خلفا ایشان کشفی صحیح و
 نسبتی قوی داشتند و بسیاری از طالبان در محبت ایشان بحالات و واردات طریقه شریفه رسیده اند رحمة الله علیها
 حافظ سعد الله رحمه الله علیه ایشان از کمل خلفا حضرت محمد صدیق فرزند و خلیفه حضرت ایشان
 محمد معصوم اند رحمة الله علیها تا سی سال التزام محبت ایشان نموده بمقامات علیه غایات طریقه احمدیه رسیده اند
 نقیبا ایشان در قضا و خاتمه آنحضرت سید الصوفیه بود از روی مبادت میفرمودند که سی سال آب خانقاه پیرو خود
 بر کشیده ام موی سرین از نیچ منبت سوده شد بلکه در راه موی گوهر نوردیده من شاگرد ایشان در دو سه
 شدت گریه مایه احمد با فرستادن از بس حرارت آفتاب میوهن بیکار شد اما از برکت خدمت خانقاه معلی چند خان داد
 برد من گردانند که نوبت خدمت بهیچیک نمیرسد و دیده دل من بنور معرفت بینا گشت و چشمم سر از التفات
 ماسوی غمی گردید و مراقبه علی الدوام حاصل ست و نقوش غیر را که از راه نظر بدل میرسد و آئینه باطن من کفایت
 فاحش لیل علی نواله و الصلوة والسلام علی رسول الله و آل ایشان در اول واردات طریقه شریفه دیده اند که شهرست
 عظیم از برکات و انوار ولایت محمود در محل اش گردی از اولیا اقامت دارند یکبار در آن شهر شهرت یافت
 که چشم غمخیزی از قریبان با گاه می آیند ساکنان شهر باستقبال و نظاره شوکت و عظمت آن عزیزان برآمده و در
 انوار آنها استغراق یافته اند ایشان پرسیدند بهیچیکند کسی گفت الله تعالی در وقت اخبار کمالات جدید فرموده
 این اکابر را بر راه اجتهاد از راه و اصلمان حضرت ذات نموده است و میر حلقه آنها شیخ احمد سهرزندی بلقب محمد

الف ثانی است بجهت شاهده برکات این بزرگواران برآمده ایم پس ایشان را رسوخ عقیده باین طریق قوی تر
 گردید و بجهت تمام در راه سلوک این طریق درآمده سرآمد مقربان بارگاه الهی شدند حضرت ایشان بامیر مودت
 بر ایشان صفت تو اضع فروتنی غالب بود اگر یکی از صحاب باعث رنجش خاطر شخصی میگشت ایشان خود
 پیش آن شخص معذرت میفرمودند که این تقصیر از فقیر صد و ریافته مرا بخشید بلکه سر مبارک بیای اومی نهاده اند و رحمت
 علیه خواب خان فیروز جنگ که مرید ایشان بود بخدمت ایشان عرض نمود که سپید حسن سونهار رحمة الله علیه هر کرا
 میخوانند نشرف زیارت مصطفی صلی الله علیه سلم مشرف هی ساختند ایشان فرمودند ما هر کرا خوانیم دوباره شرف
 زیارت آنحضرت صلی الله علیه سلم در یاد شما شب فاطمه خوانده متوجه برد حانیت مبارک بخواب روید روی
 به چنان کرد و زیارت مشرف گشت صد و پید پید مقرر کرده بار دیگر فاطمه خوانده بخواب رفت باز باین سعادت تیار
 یافت صد و پید پید مقرر نموده بوقت صبح بخدمت ایشان حاضر شد صد و پید پیش آورد که بخدمت متوجه
 شریف باین دولت سرفرازی یافتم ایشان بنور فرست در یافته فرمودند آئند دوم کجاست وی مضطربه
 آنرا پیش گذارند حضرت ایشان میفرمودند که ایشان در علم ظاهر مبارکی نداشتند و در صحبت ایشان از کشف اوقات
 مذکور بود محض از کثرت خدمت خانقاه پیر خود قبول دلها یافته بودند تا نسبت باطنی عالی و قوی داشتند در
 خانقاه ایشان گیر بود گلان بصر ایشان بجال کنجنگان مهربان دهن خود میکشاد و دوران و اهنائی گن می خفتند
 کنجنگان از هر طرف آمده دانهادر دهنش میچیدند و باوی بازیهای نمودند با فاضله ایشان مردم بسیار بمقامات
 قرب رسیده اند وفات ایشان یازدهم شوال سنه هزار و صد و پنجاه و دو هجری شیخ صبغة الله از خلفا ایشان
 پسری بود نورانی بنده او را زیارت کرده ام رحمة الله علیه

شیخ الشیوخ محمد عابد رحمة الله علیه

از اعظم خلفا حضرت شیخ عبدالاحد در خلفا اکابر سیه نه بی علم عمل و دین و تقوی شایعینند در نسبت
 بحضرت صدیق اکبر رضی الله عنه میرسد کثیر العبادت کثیر الذکر بودند در توحید سوره یس شصت بابینخوانند و بعد
 هر دو گانه ذکر و مرقد می پیر ختمند از نصف شب تا سحر در عبادت خدا و یاد مولی اشغال داشتند در مرض موت
 که ناشش ماه ایشان بر بیماری اسهال بود سوره یس سی و پنج بار در توحید میخوانند نسبت هزار بار ذکر کل طیب

و هزار بار نفی و اثبات بحسب نفس و تلاوت کلام الله و در و فطیفه داشتند یکبار حکم بیده سپردن مواشی بختا
آورده بود و ایشان تا بیست سال ترک گوشت و غیره فرموده بودند هرگاه بهی می آمدند در راه بخیر و بهی روی
که از وجه حلال با خود می گرفتند چیز دیگر بخوردند در هر امر رعایت عمل بغیریت بینمودند ایشان قبول تمام و محترمت
خاصه عام پیدا شد و آشنایان و خانقاه ماوی اهل الله گشتند قریب دو صد کس از علماء و صلحا در حلقه ایشان
می نشستند و جماعه بسیار از طالبان تبو جهات ایشان بنیایات مقامات احمیه سپیدند و ارباب قفا و بقا که در صحبت
مبارک با منتزاق و پیروی و ارادت ولایت و تهذیب اخلاق فائز شده اند افزون از شمارند بعد رس حدیث و
فقه توجه قبله مراقب می نشستند و هر که بخدمت شریف میرسد القادر ذکر و اتوا جمعیت در باطن او میفرمودند
رو به وجه که اجتماع مردم بسیار پیش هر که در نظر ایشان می آمد توجه موجه دلش را ذکر می نمودند کسی از ایشان سپید
که این مردم هرگز در قلبی نمیدانند و در حرکت طبیعی قلبی و حرکت ذکر اکتفا نمیکند فرمودند کار بجهت معلوم کردن
کسی کاری نیست در قبر خود اثر و قدر ذکر خواهند داشت که از برکت توفیق قلبی ایمان سلامت میماند و اوار طریقه
احمیه یا فاضلات ایشان شیوعی پیدا نمود و نسبت شریف اینچنان دان روانی یافت لهذا القاب ایشان در عالم الغیب
نخزائن الله بود روزی در مسجدی تشریف آوردند آنجا شخصی محجی از مدینه ان خود داشت و مردم را میگردید میگرفت
اما باطنش از نور نسبت مع الله که در صوفیه علیه معروفست خالی بود و تر و متشایخ کبار بغیر قنای قلب و وارادت
ولایت و تهذیب خلق هرگز فقر حرامست ایشان با جمال او شوقی آمد و تا دیری متوجه حالش گردیده او را بر مرتبه
ولایت قلبی رسانیدند از حضرت ایشان ماکه در خدمت مبارک حاضر بودند از روی الطاف تصدیق احوال او
توبه نمودند محروص داشتند که بجز توجه شریف دلش ناکر شد و لطیفه اش نورانی می سپهر سانیده بسوی اصل خود
مثل هوای تشنه پروازی نمود و در قلب کثیر از محلا بافته متوجه بسیر عالم امر گردید و بتجلی افعالی رسیده
حق حاصل نمود و قابلیت اجازت طریقه پیدا کرد فرمودند دید شما صحیحست ما را نیز همین احوال او معلوم شد و روز
در مقبره میگذاشتند که متوجه حال اموات مراقب ایشان فرمودند این بیچاره را در خواست فیضی میمانند و
بجای اینها توجهات نمودند فقیر شدیم از زبان مبارک مرشد خود قدس سره میفرمودند در آن وقت حاضر
بودم در آنوقت ظهور حقیقت محمدی بود صلی الله علیه و سلم تبو جهات آنحضرت تمام مقبره شمول انوار ویرگ
آن مقام عالی گردید ایشان بنیایات حسین شریفین پیاده رفعت اند و لایزال با فیض و کائنات صلی الله علیه و سلم

سرافراز گردیده میفرمودند حرقت و سوز سینه من که ازلی بانتهای در و طلب بود هیچ گاه کم نمیشد بعنایت
مصطفوی تسکین یافت و آنچه مقصود بود حاصل شد طالبان بسیار در اینجا استغاضا و محبت ایشان نمودند
شخصی در مدینه منوره ریاضت و مجاهده و نوافل عبادات بسیار میکرد از جناب سید و عالم صلی الله علیه
و سلم مامور گردید که بخدمت ایشان استغاضه نماید ایشان او را ازین مجاهدات منع کردند و بتوسط در عبادت
امر فرمودند وی چون خوگر ریاضت شاقه بود گفته ایشان عمل نکرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم باز او را امر
بتابعیت و التزم محبت ایشان نمودند پس بخدمت ایشان استغاضه نمود و بحسن تربیت ایشان بمقامات
عالیه رسید وفات ایشان در سنه هزار و صد و شصت هجری شهر دهم رمضان المبارک ست خلفا ایشان
بسیار از آنجا که خواجہ موسی خان مخدوم عظمی و بیدی متورع و تقی صاحب کشف مقامات و تصرفات
در ولایت ماوری النہر پادشاه هدایت طالبان خدا یگانه روزگار بود و دوازده خلیفه مسل و شش روزگار
یکی را از درویشان خود گفتند چیست که در باطن تو که ورت معلوم میشود مگر لقمه شبه خوردی گفت فی بخر طعام
خافاه چیزی نخورده ام آخر اعتراف نمود که در خانه صباغی طعامی نیاز حضرت غوث اقلین رضی اللہ
تعالی عنہ خورده ام او را خبر کردند که من گفته ام طعام هر کس نباید خورد و مرزا مظفر رحمة اللہ علیہ عمیقاً
و قوت نسبت باطنی و وفور حالات و واردات بی نظیر بودند مستفیدان ایشان از دیده ام آنچه ضروری ارباب
اینظر نقد است در و لها و شش یکی را از صاحب ایشان بعد وفات ایشان قضی قوی رو نمود و تا دو سال
انبساطی نیافت آخر بر اثر شریف ایشان فت ہمیکہ نظرش بر خاک پاک ایشان افتاد احوالش تار و شد و
نسبت خود را بحال یافت و متحیر میرحمۃ اللہ علیہ نسبت باطن و خول و از وادایت طالبان ممتاز بود
زبانی صامعی شنیده ام که میگفت ببت کس در صحبت ایشان بمرتبه ولایت و فنا و بقا رسیده اند حتی بخدمت
ایشان ارادتی داشت عرض نمود هر قدر بخرج صرف روزگار شده باشند بنده حاضر نماید قبول کردند و مبارک
مال یگانه باشد شاه عبدالعظیم و صوفی عبدالرحمن میر بہادر و درویش محمد و محمد حسن و دیگر اعزہ رحمۃ اللہ علیہم
بمقامات قرب لہی امتیاز داشتند و بہدایت طالبان حق می پرداختند فقیر بعضی را از دین عزیزان زیارت
کرده ام دختر شریف محمد میرحمۃ اللہ علیہا از ولایت عصر خود بجزیرہ قرب عنایت رسول خدا صلی اللہ
علیہ وسلم اختصاص داشت و بہ عجمانہ و اوقات نمونست احوال بہر کہ نمیست بجنس و عرض نمود

جواب حاصل میگردد و تبرکات موسی شریف بطالبان میداوی که از بزرگان که در نور ولایت و نبوت کشف صحیح
و وجدان صریح استیاز میگردد میگفت خانه آن صاحب از انوار مصطفی متلی بود صلی الله علیه و سلم ویرا از غلبه
محبت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم فخر ولی سامانی پیش آمد چنانچه در حدیث شریف آمده **لَفَقْرَ الْاَسْرَجِ**
اِلَى اَمْرِ يَجْعَلُنِي مِنْ السَّيِّدِ اِلَى مُنْتَهَا و سبب شدت بلای فخر نیاروده خواست که بملک فخر
رود آنحضرت صلی الله علیه و سلم او را منع فرمودند و بصبر بفرمودند و فخر را فرمودند که صبر موجب ثبوت معیت الهی
سجانه رات **اللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ**

فصل در بیان نسب شریف و ولادت با سعادت حضرت ایشان علیه السلام

انچه انوار الهی مصدر آنرا حضور و اکاهی قیوم الطیفه احمدی می سنن نبویه فرید العصر والدوران شمس الدین جلال الدین
 حضرت مرزا جاجانان ضی الله تعالی عنه از سادات علوی اندک شریف ایشان لبست و مشیت واسطه
 بتوسط تخریب جن فیه بلیر لمونین علی مرتضی کرم الله وجهه میرسد بآرام ایشان امر اعظام بودند و قربت
 بسلاطین تبویه دارند باوصاف حمید و خصال پسندیده موصوف بودند و بمرآت و عدالت و عفت
 و سخاوت و کمال دینداری معروف امیر عبد الجان که بدو واسطه نواسه اکبر بادشاه میشوند جدا حضرت اند
 باوجود جاه و شوکت ظاهری در طریقه چشتیه حالات نیک آشتند سحر خیز و از دیده محبت اشکریز بودند و مردم
 را میزد میگرفتند و متوسلان ایشان همه اگر و بچه گذار بودند جدا شریفه آنحضرت دختر اسد خان زیر در
 ایصاف کالدبی نظیر بود و بین صحبت ایشان مذنب بل سنت و جماعت گزیده از واردات الهیه خطی
 و افروخت و تیج جادات می شنید و مثل شوهر خود در ذوق و شوق سرشار محبت خدا بود از علم ظاهر
 نیز بهره داشت درس مشنوی حضرت مولوی روم میگفت رحمة الله علیها و الدما بعد حضرت ایشان مرزا
 جهان ترک جاه و دولت و منصب و شایای کرده سلطنت فقر و قناعت اختیار کردند و ایجاب جاه و چشم خود
 را بر زاده مولی بر فقر قیمت فرموده است پیغمبر از رویه بجهت صلاح صبیحه خود داشته بودند شنیدند که یکی از دوستان
 ایشان حاجت صعب پیش آمده آن در تمام بوی عطا فرمودند و کمالات انسانی و اخلاقی رحمانی بگانه رو
 بودند و فواید و شک و صبر سبیه رضیه ایشان بود که بار در خستند و در خانه خود نشاندند بود که کثیری گفت شما

به کوی توکل درخت که وی نشانید مباداد دل بگذرد که در فاقه برگ و بر این درخت خوابیم خورد و اعتماد بر
 اسباب پیدا شود ایشان سخن وی را از تعلیم الهی دانسته آن درخت را از پنج برآوردند و عزت و انزاد آفرید
 و شرف و جهانی در پاد خدا دیده طریقه قادریا حضرت شاه عبدالرحمن قادری رحمة الله علیه که بجزایات
 قویه و تصرفات جلیبه شهرت داشتند گرفتند و بین صحبت ایشان بحالات علیها تر شده اوقات بگذرد طاعت
 و تلاوت مغفود داشتند یکبار پیر ایشان میوه انبه تناول نمودند ترش بود شیرین اش با آب دهن مبارک خود
 بر زمین انداختند ایشان از کمال رسوخ عقیدت ترک تراکت و سیر زانی نموده آن شیره بخاک آمیخته را از پنج
 از زمین برداشته فرو بردند از هر یک این عمل در خاک ساری ایشان که مفتی خوب طاری شد رحمة الله علیه ولادت
 با سعادت حضرت ایشان در سنه هزار و صد و یازده یا سیزده هجری یازدهم رمضان المبارک است و وقت
 فجر روز جمعه بود که آن کتاب عالم طالع ولادت طلوع فرموده جهان را منور گردانید و طلوع غم ملت
 والدین تولد صاحب شرع تاریخ ولادت آمد از پنج طالع ایشان از آنکه رسول الله صلی الله علیه و سلم و جابر
 اختلاف داشت باقی همه موافق بود لهذا آثار رشد و هدایت از ناصیه حال ایشان ظهور داشت و انوار فهم
 و کائنات بین میسر رخسید ارباب فرست از شاهاده علوفطرت ایشان میگفتند که ایشان سر آمد اهل کمال میشوند
 و از فرزندان دیده در سبقت می برند و والد ماجد ایشان در تعلیم و تربیت اهتمام نمودند و با وجود صغر سن
 ایشان از جهت کسب ان تقسیم اوقات تاکید فرمودند که وقت عزیز و عمر شریف بدل ندارد و بیجا صرف نشود و
 آداب دشاهی و فنون سپاه گری و صنایع هنروری ایشان را تعلیم نمودند میگفتند اگر نشانی میشود که در باب هنر و خدایات
 خوب شناخت و اگر چنانچه دل مایه خواهد فقر و ترک اختیار میکند حاجت باطل پیشه و هنر خواهد افتاد پس ایشان
 را در هر فن مهارتی پیدا شد هنروران هر پیشه داد هنر خود از ایشان میخواستند و هر که با ایشان ملاقات مینمود باستان
 ایشان در فن خود شوق قرار میکرد و زبانی یکی از ثقات شنیدم که ایشان را تقطیع سر او بل بر پنجاه طرزی آمد حضرت
 ایشان میفرمودند که احتمال اسلحه بر تنه کمال رسانیده بودیم اگر است کس شمشیر نکشیده بر حامله آرنده و در دست
 مایک چوب عصا باشد یک کس هم چوبی همان تواند رسانید یکبار شخصی در وقت انصراف سلام از نماز مغرب در
 تاریکی از خبری برآمد و برق درخشید در لعلان برق حریر از دست او گرفته باز بست او دادیم وی باز حمله آورد
 باز گرفته با دوایم چوبین هفت بار اتفاق افتاد آخر معذرت آورد و بپای سر نهاد و یکبار فیل مست در لای می آمد

و ما بر سوار از مقابل سیدیم فیلیان فریاد بر آورد که دور شو کنار که دل نخوست از قباله جوانی بیگار برتر
 فیلیان غضب تمام مارا در خرطوم چیده بر پشت خنجر از میان بر کشید و بر خرطوش دیم فریاد آورد مارا و در بریت
 بفضل الهی سلامت ماندیم یکبار جهاد با شتر لکمان پیش آمد در شدت حرب که کار به تیر و نیزه رسیده بود و سرداری که فیلی
 بر ریت با بود گمان خوف برآورد و در آن وقت غری موزون نمودیم موجب تعجب او شد طفلان ساله بودیم که حضرت ابراهیم
 را علیه السلام در خواب دیدیم عنایت بسیار بحال ماصروف داشتند و در آنوقت هرگاه ذکر حضرت صدیق اکبر رضی الله
 عنه در میان می آمد صورت مبارک ایشان حاضر میشد بار ایشان را چشم سروریده ایم و القاهما بحال خود یافته میفرستاد
 روزی شخصی در حضور والد ما که کور که قدای صوفیه بود حدت وجود قائل اند و حضرت مجدد رضی الله عنه فلان ایشان حد
 شهرود در هیچ میدان برین کورت دیدیم که نوری مثل نور خورشید درخشید و حضرت مجدد در آن انوار ظهور فرموده مرا
 اشاره بر ظاهر شدن از آنجا نمودند این اقامه بخدمت والد خود گفتم فرمودند غالب است که شمار از طرفیه ایشان حاصل
 شود و میفرمودند الله تعالی طبیعت مراد غایت اعتدال آفریده است و در طبیعت من غایت اتباع سنت نبوی صلی
 علیه و سلم و دعوت نهاده خود سال بودیم که همراه والد خود بزیارت پیر ایشان حضرت شاه عبدالرحمن رحمته الله علیه
 از ایشان تشریفات و کرامات ظاهر میشد ما در نماز ساله می نمودند ازین جهت دل من از ایشان نفرتی داشت که تا که
 سنت مصطفی صلی الله علیه و سلم قابل اقامه نیست می ترسیدم که والدین تکلیف بیعت ایشان نکنند روزی پرسیدم
 از حضرت عبدالرحمن چرا در نماز مسأله می نمایند فرمودند بر ایشان مسکین غالب است معذرت عرض نمودم در آدا
 نماز مسکین غالب میشود و دیگر امور پیشانی ایشان بر شفته فرمودند که خدای تعالی شمار را فهم و ذکاوتی آن آگاه است
 که بر سر ما اعتراض نمایند این سخن موجب امتناع ایشان از پنجه اندیشه بود و گریه میفرمودند شو عرق محبت خمیر
 با طبیعت مغت و خاطر را از آغاز صبا میل تمام بظاهر جلیه ثابت مرایا است که طفل شش ماهه در آغوش مرضی بودیم
 زنی جمیده را در کنار گرفت جلوه جانش اول مرا از جابرد و خاطر را با دوستی پیداشد و لمبی دیدار او قرانیک گرفت در
 قرائش گیر می کردم چنانکه بودم که آواز دعا شتی من بزرگوارها افتاد و در مردم مشهور گشت که این پسر مزاج عاشقانه
 میدارد و میفرمودند که جاوید صحبت من آنقدر رسا بود که عوارض جسمانی شاهان بر طبیعت من ظاهر میشد یکبار جوانی که
 منظور انظم بود تپ کرد و من تیر تپ عارض شد و دو خورد و اثر دوا در من پدید آمد میفرمودند نیم شبی به خواب بود
 و در خانه بند ناگهان آن جوان مرا غافلانه ظاهر شده گلهاء از درخت یا من چیده بر سر من نهاد و غالب گشت گلهاء

عند شاه

عبدالرحمن

در میان

لا اودی

در خانه

و کمالی

دوازده

شاهان

از آن

در آن

در آن

در آن

در آن

رفت عاشق بچاره تلویری از غیرت سر بکریان غم دشت آتش غیرت جان تو آتش را بسوخت و دیدن مرده بود
مشو قش را خبر شد از حسرت سر بچین است فرورد ساعی نگذاشته بود که جانش به نبال جان یا رش شتافت هر
ما نزدیک بهم دفن کردند و در غم سوز داگر جنت هوسان شدند و یک وجب جا از سر کوته بن باشند و میفرمودند
طاووسی بر زن جمیله عاشق بود و در سر سگیت و قصه های نمود و در اقواء ملامت گران افتاد که معشوقه جانور است
زن الطعنه در غیرت آمد طاووس را طلبید طاووس قص کنان بر کشید گفت چشم خود سوی من کن طاووس که
عاشق جان با زود چشم خود سوی وی نهاد و میل گرم در پیش کرد گفت چشم دیگر پیش من طاووس که اختیار بدست
بی تاب عشق دشت چشم دیگر پیش گذاشت زن بی رحم میل گرم درین چشم کشید طاووس تادیبی بر خاک طپیده گوهر جان
در قدم باز نثار نمود زن نیز در حسرت چنین تمسک از چند روز در گذشت میفرمودند جوانی سر حرمی را از خجست فاخته
شکار کرد فاخته دوم تالاب رهنمای نیاورده خواست خود را با لاک سازد خنق خاشاک چیده بر برای او فراهم آورد و
اغلری سوزان بمقار بر دشته بران خاشاک نهاد و دیری چند بر آتش زده خود را فروختن داد و گفت سر
چون غلیل آتشی در دست که پندارم این شعله بر من گل است میفرمودند در موسم بهار گل انقض بلی او میخند
بلی سو بر برگ گل گذاشته تالابهای موزون آغاز کرد زمانی دراز فیالمی نمود ناگهان خاموش گردیده دیدند
مرده بود و عجب زمرده نباشد به خمیه دوست به عجب زنده که چون جان بدو آوردیم گفت فقیر را فخر
بسا که روان از محبت که در مذکورات محبت شعله افروز کانون محبت مودعه دل های دوستانست جان داده اند و
دست از کونین فغانده و در شاهه محبوب انترانی یافته اللهم احین فی حبك و اقمین فی حبك
و احسن من و احسن میفرمودند و الدراجد ما میگفتند که قدم شمار ما مبارک شد که در سال تولد شما دست از تعلقات
دنیا برداشتم و دولت فقر و قناعت برگزیدیم پس را از برکت صحبت ایشان و طبیعت رغبت ترک و تجرد پیدا شد
و فقر رغبت را حج گردید میفرمودند شازده ساله بودیم که پدر ما ازین جهان انتقال نمودند وقت مرگ وصیت فرمودند
که اوقات همین قسم در کسب کمال تقسیم خواهید داشت و عمر در اشغال لاطال صرف نخواهید نمود پدر را بر سر زنده
انکارید که مقصود از وجود پدر تربیت در کسب هنر و کمال است میفرمودند بین وصیت ایشان اوقات خود بر علم و
عمل و صحبت احباب تقسیم نموده ایم و از عمر و زندگانی بهره دانی برداشتم میفرمودند بعد انتقال ایشان از دنیا
خیر خواهان باعث در حصول منصب موروثی پادشاهی گردیده ما را بلازمت فسخ میرا شاه بردند انفاقا بادشا

اگر عارضه زکام بود در باره برآمد همان شب بخواب دیدیم که بزرگی از فراز خود برآمده کلاه خود بر سرمان نهادند همانان
 بزرگ حضرت خواجه قطب الدین قدس سره بودند پس دل را هیچ رغبت بنصب جاه ننهاد و مشغول زیارت و درو
 استیلا یافت هر جا صاحب کمال میشنیدیم زیارت وی میرفتم بسیار سجده دیدن شیخ کلیم الله جنتی رحمه الله علیه
 که از شلخ وقت بودند رفیق در حدیث میفرمودند در حدیث برآمد که وقت شب عفرتی از جن بر رسول خدا صلی الله علیه
 علیه سلم حمله آورد میخواستند که بکشند بلا سطره عا حضرت سلیمان علیه السلام بروی تصرفی فرمودند و در دل آمد
 که شیخ تاویل حدیث چو نمید فرمود ایشان فرمودند که ازین حدیث معلوم میشود که شیخ را باید که تصرف بر
 مرید بکند بی اذن چو این میفرمودند زیارت شاه مظفر قادری رفیق کسی از ایشان پرسید درین وقت ابدال
 و اوقات میباشند گفتند زمانه از دوستان خدا خالی نیست هر که زیارت ابدال بخواند این جوان را ببیند هنوز در فقر
 اختیار نکرده بودیم اما شیخ این سخن در حق ما بنور فرست فرموده باشند میفرمودند زیارت شاه غلام کچک وجود
 کرده ام خلفاه ایشان انصاف و قناعت و زهد و توکل خانقاه حضرت جنید بود رحمه الله علیه میفرمودند زیارت
 میراث ششم جالیزی رسیده ایم میگفتند چه باینجه از ختم کلام الله میشوند میبایستم را الهام شد که وقت سرگشتا
 قریب شده مدفن شما خطه کشیر است بطی ارض در کشمیر رفته انتقال کردند رحمه الله علیه چنان صحبت بسیاری
 از بزرگان دریافتند نظر عنایت ایشان رسیده بودند

فصل در استفاذه حضرت ایشان از حضرت نور محمد بدونی رحمه الله علیه

میفرمودند هر ده ساله بودیم که شخصی مذکور کالات حضرت سید قدس سره نزد ما که و مجروح دستم او صاحب ایشان
 دل بی اختیار شتاق سعادت قدسوس گردید پس شرف دیدار معرفت بار آنحضرت دریافتیم بزرگی یافتیم
 منشرع متبع سنن مصطفی صلی الله علیه وسلم متخلق باخلاق خدا همانه انوار صحبت مبارک صفا بخش دل
 و راحت افزای جان گردیده دیده یقین بنیاد گشت که شاید مقصود اینجاست و طمانیت دل مرده رسانند که
 شهود حق در اینجا به فراموشی بچکار یاد عرض نمودیم بجهت استفاذه اگر چه عادت ایشان نبود که
 بی اختاره یقین طریقه فرایند استبصلاات الهی بی توقف بجان بنده توجه فرمودند لطافت شمسین بزرگوار
 گویا گردید و این از خصائص انسانیست که بیک توجه شریفه لطافت شمس جاری بزرگوار می شود و سالک مورد

تجلی صفاتی میکرد و تاثیر توجه ایشان باطن را برنگی متاثر گردانید که خود را در آئینه بصورت دییات شریف
ایشان یافتیم دل محبت مضرط و عقیده راسخ بحدیث ایشان پیدا شد میفرمودند ایشان التفات بسیار بحال
مستفیدان داشتند و اینها را بر زلات تنبیه می نمودند چنانچه روزی یکی از نا محرمان در راه نظر افتاد بود همین
که بحضور پر نور رسیدیم فرمودند از شما ظلمت زنا معلوم میشود شاید نگاه بر نا محرمی افتاده است درین اثنا تو بهمی
نمودند ظلمت آن نظری را در بطن خود محاسبه کردیم روزی در راه ملاقات شراب خواری شد فرمودند امر خود را
باطن شما ظلمت شراب نظری آید شاید بشارب خمر خودی شده باشد و نظر بحال با مصروف داشتند که در
شراب خود عیان بدیم فرمودند ملاقات فساد نیمه نور باطن میکند میداد معاذ الله که کسی از تکاب معاصی
نمایم چنانچه انوار عالمی که با صاحب نظهری آمد در بطن اینها مشاهده میشود اگر تپیل خوانده میفرستیم میفرمودند که
امروز نگرار که طبع کرده اید و اگر در و خوانده بودیم میفرمودند امر روز انوار در و در شما ظاهر میشود روزی فرمودند
در و در رعایت عدد ملحوظ نموده آید بنده عرض نمودم آری اما قید عدد چگونه دریافت میشود فرمودند انوار
مثل گل صد برگ میجرمی بختری آید میفرمودند روزی با من ایشان دای وصل السوس میگویم فرمودند باریک
شد گفتن آری ایشان بدست مبارک خود احساس نموده گفتند هنوز باریک نشده سخن تحقیق باید تا حاد بگردد
نشود میفرمودند همین صحبت آنحضرت در اندک مدت حالات و کیفیات طریقه باطن را در گرفت جذبات متواتره در
رسیده دل را محبت غیرتی ساخت و آتش بحضرت حق سبحانه سوزید و یافته هیچ کس الفی نگذشت از بیانی های شوق
خواب خور و آرام بر هم شد و سر و پا برهنه در و بر اینها گشتیم در شدت جوع اندکی برگ درختان خورده میشد
اکثر اوقات باستغراق مراقبه میگذشت و نگرانی و انتظار دل را به تحقیق احتمال منوجه فرامیگشت حضور و
احسان بحسب قضای لطیفه قلب دست داد و مرتبه آن اعتدال بیک گانه تراه و وصف حال گردید و محبت و فنا
و بقا و وصل و یافت مفضو که در باب قلب متعارف حاصل شد و خواطر او در دل جولانی نماند سر تو حید
اکتشاف یافت و هر چند در محبت محبوبی در نظر آید گاهی وحدت در کثرت مشهود میشود و گاهی و هم غیرت از
پیش خیال مرفیع میگذشت گریه نقد حال بود و آه و ناله بیانی دل امی افزو دگر یا از خوف الهی و دست
از تکاب سنای می آید یا از سوز و گداز که بهر وقت دل میفریاد یا از احساس کیفیات از باب جد و حال شکر پر
میل و دریا از حرارت و بیانی مقام مجرب که هر شک نقد وقت میگردید و بیلی برگ گل خوشترنگ و رنگارنگ

ن
ا
م
ل
ک
ب
و
س
ر
م
ر

در
مقامات
مظهری

و اندران برگ و لوازش نالهائی زار داشت که گفتش درین صول این ناله و فریاد چیست که گفت از آبله مشوق در
دین کار داشت و صلی که لطیفه قلبی باصلش میشود مقتضی نیایی های شوق سنت باعث نظاره جمال شایسته
و اجتماع لغات و گریه های ذوق بالجهله و زکری در ذوق و شوق گذشت و سکر وستی بهیوش خرم از اسگوشت
تا آنکه سلطنت لطیفه قلب باخر رسید و کار لطیفه دماغی افتاد آتش شوق افروزی یافت آه و ناله را میجالی نماند
و لطیفان و سید و فی دست داد شکایت حال بخدمت ایشان برویم از غایت تاسف فرمودند حال آن که هیئت
کجایان پیغمبر گرامی مبارکباد درین مقام حالات دیگر فاضل شد و جذبات و نگرانی و انتظار چنانچه لطیفه قلب را
از خود میرود و لطائفه اربعه و لطیفه نفس را حاصل گردید و فغانی نفس در تهنید باخلاق و سه تهاک و ضحاک
زوال عین اثر و فغانی ناله سیر صفات و کمالات و منسوب باصل یافته خود را عدم محض مشاهده کردیم
و علوم و معارف مناسب این مقام دست داد و در الوالزبت و سستی پیدا شده بدن را احاطه نمود و محض
که از لطیفه دماغ بر قلب نگران میشد آن نیز را مل گشت حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه تسلیک هر لطیفه جدا
جدا میفرمودند بعد تسلیک تهنید لطیفه قلب لطیفه نفس مقرر داشتند که در ضمن این هر دو لطیفه لطیفه روح
و لطیفه سر و لطیفه حقی و لطیفه غنی نیز نور و صفا و باصل خود فاعل بایا میفرمودند تا چهار سال بخدمت حضرت
سید قدس سره استفاده کردیم اجازت تعلیم طریقه و ترک خرقة شریفه عنایت فرموده محبتت بملازمت عقیده
اهل سنت و جماعت و عمل بایستاد سنت و اجتناب بدعت نمودند میفرمودند شاه گلشن خلیفه حضرت شیخ عبدالحق
رحمة الله علیهما از ما پرسیدند که پیش شما بشارت کدام مقام بشما فرموده اند و سیر و سلوک باطن تا کجا رسیده و آنچه
آنحضرت درباره بنده فرموده بودند و حالات و واردات آن مقام در نمودی یا فیتیم ظاهر نمودیم ایشان تجربه
انکار گفتند که پیش شما دعوی های بلند نمیدانید این نسبت در مقابل مشهور هم یافت نیست فقیه شکایت پیش
حضرت سید بروم که شاه گلشن انکار آنحضرت نمیدانید چنین میفرمودند شاه را بدیشان بروید علم ایشان
علم خدا نیست که محیط چهره باشد یا پیغمبر نیستیم که انکار ما موجب کفر گردد و دعوی ولایت نمیکند که انکار انفسون
کنند لیکن ترک ملاقات شاگلشن نموده شد که هر که بایر تو بد باشد تو با او نیک سگ از تو بهتر است بعد
یکسال اتفاق ملاقات ایشان شد گفتند شما از ما ناخوش شدید که انکار سیر شما کردیم گفتیم آری فرمودند
الله تعالی کمال پیغمبر شما را ظاهر نمود و در جزی و مبارز نشسته بودیم با یکی سواری رسید تمام باران نمود

ایشان را در ذکر حدیث و تفسیر و اصولی و فقهی و دست میداد و انوار و برکات بسیار
 ظاهر میشد گویا در معنی صحبت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حاصل میشد و درین اثنا توجه و التفات بنوی صلی الله
 علیه و سلم مشهود میشد و نسبت کمالات نبوت در غایت مسرت و کثرت انوار جلوه گری گردید و معنی حدیث
 شریف *اَلْعِلْمُ كَأَنْ تَرَى الْوَسْطَاءَ عَلَى الْوَسْطَاءِ* علیه السلام که در واقع میشد ایشان شیخ الحدیث از روی صحبت پیر
 فقیر اند فواید بسیار و ظاهر و باطن تا بابت سال از خدمت ایشان حاصل نموده ایم و این واقعه حضرت محمد پیر قطب
 ارشاد بودند شیخ محمد عظیم خلیفه حضرت حاجی صاحب گفتند که مرتبه قطبیت من انتقال یافته و هنر ارشاد که در سینه
 حضرت محمد پیر جاری بود در باطن من سیلان نمود ایشان فرمودند رویش من آن غریبه نماز با حجابانان عنایت کردند
 در بی وقتیکه طریقه زیارت ایشان کثرت بیجوع بخد مت ایشان لیل این عاست می بینی که صاحب ایشان بقایات چند
 رسید اند و هر روز فاضله ایشان تشریف میفرمودند روزی شخصی در حضور ایشان گفت در خوابی دیده ام که صاحبی
 پیر از آتش و کشتن در وین آتش است فرام چند در گذارده آن آتش شخصی در تعبیر آن خواب گفت که کش فرام چند را از
 کبری کفار اند در آتش و دروغ مغد با نفعی گفتیم آن خواب را تعبیری دیگر است بر شخصی معین از کشتگان بی آنکه کفر
 آواز شرع ثابت شود حکم کفر جائز نیست از احوال این هر دو کتاب سنت ساکت است بمقتضای آیه شریفه *وَأَن*
تُحِبَّ إِلَى الْإِحْلَافِ که در این ظاهر است که درین جامعه نیز بشیری و نذیری گذشته باشند در ضیعت محفل است
 که اینها ولی یابی باشند و همچنین که در ابتدای خلقت جن پیدا شد در آنوقت عمر را از وفوتها بسیار بود و ایل مانده را
 نسبت سلوکی تربیت میکرد و کشتن آخرین بزرگان اینهاست و در آنوقت نسبت بسابق عمر کوتاه و قوتها ضعیف
 گردید پس ایل زمانه خود را به نسبت جذبی هدایت میکرد و کثرت غما و سماع که از وی منقول است لیل است بر ذوق
 به شوق نسبت جذبی پس حرارت های نسبت عشق و محبت بصورت صحرائی آتش نمودارند کشتن که مستغرق کیفیتها
 محبت بود در وین آتش ظاهر گردیده و همچنین که راه سلوک داشت در گذارده آن پدیدار شد و الله اعلم حضرت
 حاجی صاحب حمه الله علیه بسیار پسندیدند و ازین تعبیر خوش شدند گفت فقیر را قم ابو صالح خان از خلفای
 حضرت حاجی صاحب حمه الله علیه زمین بهتر گرفته بود حاجی داشت که بهفت روپیه سرانجام میشد شنبی نماز
 هتجد میکرد شخصی بهیت کشتن که نمود بیان کرده اند ظاهر شده نتیجه سلام گفت و مبلغ پیش نهاد وی گفت باش
 تا از نماز فارغ شوم بعد از ادای نماز پرسیدم که نام تو چیست گفت کشتن و این هفت روپیه ضیافت نداشت که

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

وزیرین با آمدن آید گفت من محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم پیغمبر با وسید برآمد حاجات ما کافی است ما مدینه بجا نمانیم
پیغمبر هم گوی که نسبت با وصیف نبی آخر زمان و اخلاص اتباع او صلی الله علیه و سلم شنیده بودیم زیاد از آن مشاهده کردیم
حضرت ایشان میفرمودند که نسبت شریفه ایشان در غایت برنگی و لطافت بود و دست دراکل ارباب لایت از آن
کوتهای دشت روزی بخدمت ایشان حاضر شدم فرمودند امر و شخصی از اصحاب حضرت محمد زبیر نزد ما نشسته بود
شخص دیگر از اصحاب ایشان آید هر دو را مقید نموده با هم گفتند که در باطن ما و شما نسبت و کیفیات آن ظاهر است و
در باطن حضرت حاجی صاحب چند آنکه تمتح کردیم هیچ ظاهر نشد بنده عرض نمودم که حضرت شما از بزرگواران حضرت
محمد زبیر و از حضرت شیخ عبدالاحد سبب باطنی نموده آید نسبت بهیت علوی و لطافتی پیدا نموده
این نسبتهای سافله از مقامات عالیه چه در یابند بحقیقت معامله چه وارشد این مردم گرمی های نسبت ذوق
و شوق معلوم تواند نمود و یکی را خانه نسبت خاندان احمدیه و رای طو متعارف صوفیه است و ظهور کمالات الهیه
و محارثی است و از احاطه عقل مبرا و کما و در لایحیطون به حلسه انبیین تقریر بسیار اظهار انبساط فرمودند و میفرمودند
بر خدمت ایشان فتاویست علی بنیست زلات مردم بتاویل معقول نموده معذور میباشند و بنده این نصیحت
از ایشان گرفته فوائد بسیار از آن مشاهده نموده ام

فصل بیان استفادہ حضرت ایشان از حضرت حافظ سعدی رحمۃ اللہ علیہ

میفرمودند بحاج حضرت حافظ سعد الله رحمه الله علیه التماس تحصیل فیض طریقه نمودیم امر باستخاره کردند
در استخاره فوالم را برآید پس التزم صحبت شریف کرده خدمت کفش بهذاری ایشان اختیار نمودیم از برکت
خدمت فوائد بسیار حاصل شد هر روز در انوار باطن ترقی می یافتیم و وسعت نسبت زیاده میشد ایشان از ضعف
کبرس که زیاده از حد شده بود طاقت توجه بحال طالبان اند نشدند وقت صبح یک سیپاره کلام الله
میخواندند و مستفیدان گرد ایشان حلقه نمودند و در اجتماع قرآن مجید ترقیات می رسیدند تا دوازده سال
استفاضه فیوض صحبت مبارک ایشان نموده ایم و عنایات بسیار بحال خود دیده احوال یاران خود از
فقیری پر رسیدند آنچه معروض میدادیم تمام تصدیق آن میفرمودند و برای تربیت صحابه خود بنده را می یافتند
که سائل شریعت طریقت آنها تلقین نمایند روزی در خدمت ایشان محبلی بود و حضرت خواهر محترم ناصر

رحمة الله علیه نیز آمده بودند بجهت دریافت احوال نسبت بحال ایشان توجه فرمودند فقیر این شعر را در خواص حافظ
 رحمه الله علیه هر کس که دید روی تو پوشید چشم من به کاری که کرد دیده بایی بصر که دید بر تو ای کفایت
 نسبت ایشان در غایت لطافت و قوت جلوه فرماست و انوار کمالات ایشان مانند نور شهباز است و ا
 حاجت بیان نیست میفرمودند ایشان یکبار فقیر را بجهت گمبانی لشکر امیری که با ایشان ارادت داشت به هم
 دشمنان میرفت فرستادند فقیر دعای حزب البحر برای حفاظت لشکر بخواند و بهمت بنظر مندی وی داشت
 و استداد از باطن ایشان پیران کبار رحمه الله علیه میفرمودند که لشکر محفوظ و منصوب گشت و دشمنان از بیم
 رو بفرار نهادند میفرمودند بعد استفاده فقیر از خدمت ایشان خلق بسیار با ایشان رجوع نمود و امر او اغنی بگشت
 تمام حاضر شدند و ناچاران فیروز جنگ دست بعیت و ارادت بخد مت ایشان داد و هر روز بجهت کسب فیض جمعیت
 در حلقه حاضر میشدند در خانقاه ایشان درویشان بسیار جمع آمدند هر روز ششاد کس از مطبخ ایشان و طیفه را بر آورد
 میفرمودند ایشان در کلمه الخیر و سفارش بسیار مصروف بودند در خانه امر بجهت مهمات را باب حاجت بکشید
 می بردند میفرمودند ایشان کمال غیرت داشتند اگر کسی بی اجازت بزیارت گاهی میرفت در باطن خود قوی می یافت
 تا عذر نمیکرد نسبت باطن درست نمیشد میفرمودند روزی فقیر خدمت ایشان عرض نمود که در خطبه ای که در
 ترقی بر تو چه مرشد است در نیت سالها بنده را بغایت یک توجه سرافراز فرموده اند و همیشه از روی حصول
 این سعادت در خاطر میباشند ازین جرأت بسیار متغیر شدند و در باطن ظاهر فقیر تغییری راه یافت تا سلسله یابی
 کشیدم چون ایشان بعبادت آمدند صحت روی نمود و نسبت باطن بحال میفرمودند چون ایشان از ضعف
 پیری بحال طالبان نوتهندند پرداخت فقیر خدمت شیخ الشیوخ حضرت محمد عابد قدس سره رجوع نمود و
 بخد مت ایشان تیر حاضر میشد شیخ صبغة الله خلیفه ایشان انجمن جمیع ایشان رسانید الاتی بخاطر خاطر راه یافت
 فرمودند شهادت در اینجا چه قصور در فیوض و بركات و تاثیرات دیدید که جای دیگر رجوع نمودید و عرض داشتم که فقیر
 سواي ذات خدا و نسبت علیا مقصودی ندارم و حصول آن موقوف بر توجّهات علیه است یعنی بسبب ضعف
 و ناتوانی جسمانی آنحضرت نمی تواند شد بخد مت یکی از برادران آنحضرت رجوع آورده ام و اخلاص بندگی را سخ
 دارم اما ازین معروض رفع ملالت نشد بعد واقعه ایشان که بر من از شریف حاضر میشدیم ایشان را ناخوش
 می یافتند و روی مبارک از من میگذاشتند بعد سالها شیخ صبغة الله بنارنی داد که ایشان در واقعه حاضر فرمودند

ما از مراد صاحب راضی هستیم آنچه ایشان اختیار کرده اند مرضی الهی است فقیر سجدات شکر بجا آورده که رضای اهل حق از اجله نهای خداوندی است سبحان گفت فقیر را قسم بچی از صاحب حضرت محمد زبیر بعد واقعه ایشان بخدایت حضرت شیخ محمد عابد رحمه الله علیه ارجوع آورد روح ایشان ناخوش یافت بلکه شمیری بروی کشیدند وی پناه بحضرت شیخ آورد ایشان گفتند اینقدر ناخوشی چراست برای خدایکی از خاندان شمار جوع آورده است معذور باید داشت شخصی از اولاد شیخ جلال بانی بی رحمه الله علیه طریقه از فقیر گرفته بود در خواب دید که ایشان میفرمایند تو نقشبندی چرا شدی طریقه ما را گذاشتی این بخش نامی مزای است الا بعض مرشدان مستفیدان خود را پیش بزرگان فرستاده اند چنانچه حضرت ایشان با ما میبرد خود بخدست کار بر استفاده نموده اند هر که نفع خود در خدمت بزرگی زیاده بیند یا اشتغال طریقه و زریده جهدی نموده است و آداب خدمت پیر خود بجا آورده هیچ مقصود نیافته یا بسبب بعد مسافت و دوری ضروری استفاده متعذر گردیده ضرورت که بجای دیگر رجوع نماید از فیض الهی محروم نماید میفرمودند شبی بهشت را در خواب دیدیم ناگاه جماعه دنیا علیهم السلام نمودار شدند و حضرت حافظ صاحب پیش آن اکابر میفرمودند مرا تعجب شد که جهت پیش رفتن ایشان چیست حضرت فوج علیه السلام فرمودند که منیب ایشان محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم پیشتر شسته اند زیارت آنجناب مقدس میروند صلی الله علیه و سلم *

فصل در بیان استفاده حضرت ایشان از حضرت شیخ محمد عابد رحمه الله علیه

میفرمودند ولایات ثلثه و کیفیات و علوم و وارادات آن از حضرت سید قدس سره بفضل الهی حاصل شده و کمالات ثلثه و حقایق مبعده غیر با توجهات حضرت شیخ در عرصه مفت سال کسب کردیم بعد از آن بار دیگر از ابتدا تا انتها در مدت یکسال پیر مرادی از جمیع مقامات گذرانیدند و در کیفیات و حالات هر مقام قوی دیگر بهم رسیدند که کیفیاتی که در مقامات عالیه مجربیه حاصل بود میفرمودند ذواق و اشواق بطور وارادات توحید و ولایت بود و در مقامات اینهمه احوال مواجیه زائل شد و جوش و خروش عشق و محبت که از مقتضیات تجلیات اعتقاد بود و در سطوح تجلیات الهی محضال یافت مجزاه تقار و عبودیت هیچ حاصل نگشت و نسبت عینیت استیلا با ربط ظلمات که عالم با باطل بود خود ثابت بنیانید از غایت تنزه حضرت است و سبحان سلب کردید اینهمه از غلبات سکراتان بود و در تفسیر تفسیر

ایشان عرض نمود فرمودند شما را از اجازت خاندان قادری اما اجازت این خاندان از جناب رسول الله علیه و سلم سرفراز و منیم
در جناب سرور عالم توجیه نشدند بنده نیز با ایشان مراقبه نمود دیدیم که حبیب خدا صلی الله علیه و سلم در بارگاه عالی
اجحاب سلام و اولیای کرام رضی الله تعالی عنهم نشسته اند و حضرت غوث اقلین در حضور پرنور استاده حضرت شیخ
جناب مبارک عرض نمودند که مرزا با چنانان امیدوار اجازت خاندان قادریه فرمودند درین امر بید عبد القادر
بگویند پس ایشان اجازت التماس حضرت شیخ نموده بعطای تبرک خرقه اجازت بنده را امتنا فرمودند و بنده در باطن خود
حالات و برکات نسبت شریفه قادریه احساس نموده و سینه از انوار آن نسبت لبریز گردید و نسبت نقشبندی ضحی حال در
لذای بسیار است و در نسبت قادری و لمعان انوار میفرمودند حضرت شیخ فقیر را با جارت طریقه قادریه طریقه چشتیه
و تاجیه سید و زریه سرفراز فرمودند و از روح خوابه قطب الدین قدس سره باو نسبت چشتیه بهار سیده میفرمودند
گاهی که نسبت خاندان چشتیه ظهور نماید سماع خوش می آید و سوز و گداز عشق و محبت که لازم نسبت آن اکابر است باطن
را رنگ خود می آرد و شیخ فقیر را قریب عشا بخدمت ایشان حاضر شد غلوتی بود در رعایت کیفیات و حالات آنحضرت
اینجا تقنی میفرمودند و گریه استیلا داشت بعد از انقضای چندین حالت فرمودند در ریخت نسبت بزرگان چشتی ظهور داشت و نسبت
علیه السلام میفرمودند بعد از آنکه حضرت حافظ سعد الله رحمه الله علیه از اب خان فیروز جنگ آرزو نمود که بجهت استفاد
بنده نسبت حضرت شیخ حاضر شود بنده معروض بحضور ایشان گذارش نمود و بسیار متعجب شده فرمودند اینجا که خالق
ماشایق اتقاه حضرت حافظ سعد الله بی برکت شود و قدم اهل دنیا منحوس است و باعث بی برکتی باطن میگردد
سینه در دهنه کسی در حضور ایشان گفت فلان نیاد دارد و اتمند کلان است فرمودند اینها محتاجان اند و دولت و
نعمت سرمدی را باین نسبت مع الله و از خدا عینی المنفکس حدیث شریف است صلی الله علیه و سلم

فصل بیستمی که در آلات بر علوشان متفقد ایشان از اهل زمان در رضی الله عنه

برنده بود سائل محاوره فارسی و غیره از والد ماجد خود خواندیم و کلام الله از خدمت قاری عبد الرسول و علم
تجربه تکرار تکرار ایشان سینه کرده ایم مختصر است علم معقول و منقول از علمای الوقت تحصیل نموده بعد از آنکه
آن گزیده را با جود خود کتب بمسوده در علوم از حضرت حاج محمد فضل رحمه الله علیه تحصیل کرده ایم و علم حدیث و
تفسیر از خدمت ایشان با سند رسانیده بعد از فراغت از تحصیل علوم ایشان کلاه تبرک که تا پانزده سال در زیر

اعمال ایشان می بود و عنایت فرمودند تا آن کلاه شریف را وقت شب در آب گرم تر گرم بجا و غسل آنرا که در
 رنگ از شربت مقرر خلوس سیاه تر بود و خوردیم و برکت آن غسل فزینی رسا و طبعی باز کاپید داشت که هیچ کتاب
 مشکل شکل نمی ماند و نهادن علم ظاهر اربابان گفتیم آخر چون نسبت باطنی غلبه کرد و شکل کتاب تروک گردید
 میفرمودند در واقع دیدیم که از غیب کسی گفت ما را بشما کار هست هدایت غلغله و اشاعت طریقه بود و شما و پیوسته
 اینها در وقت افاده الوان نسبت باطنی صریح معلوم میشوید که تا بیدار قوت دین امر از غیب میرسد و وجود حقیر گوید در میان
 دو دمان داریم که یا بچوبی و یک مان پنهانست در لب های وی به میفرمودند فقیه ابراهیمی المشرع بود و علیه السلام
 حضرت شیخ تصرف باطنی بنده را تحری المشرع ساختند علیه السلام میفرمودند در ایامی که ایشان بنده را بنابر حقیقت
 محمدی دادند صلی الله علیه و آله و سلم و فتای در انوار انعام عالی دست دادی بنیم که سرور عالم صلی الله علیه و سلم در حق باطل
 فقیر نشسته اند بازمی بنیم که بجای بنده آنحضرت تشریف دارند و بجای حبیب خدا صلی الله علیه و سلم فقیر نشسته است
 بازمی بنیم که در هر دو جا رسول خدا صلی الله علیه و سلم تشریف بازمی بنیم که در هر دو جا فقیر نشسته است این فنا و بقا که در
 حقیقه الحقایق علی صاحبها الصلوات و التسلیمات حضرت ایشان حاصل شد علو شان ایشان در باب میفرمودند روزی در
 حضور حضرت شیخ حاضر بودم در باره فقیر فرمودند و آفتاب مقابل یکدیگر نشسته اند که از غایت ششعشع انوار امتیاز یکی از
 دیگری نتوان نمود اگر متوجه تربیت طالبان خدا می شوند عالمی را منور میسازند میفرمودند روزی از غایت تواضع را از بوس
 فقیر نموده فرمودند مثل ایشان در اصحاب بن کسی نیست روزی فرمودند از نهایت محبت که شمارا با خدا و رسول ثابت است
 ترویج طریقه بجهت شما خواهد شد از جناب ابی القدر ثنائیس الدین حبیب الله عطا شده میفرمودند حضرت شیخ تربیت بعضی
 اصحاب خود و حواله فقیر نمودند فقیر ایشان را بنیایات مقامات طریقه رسانیده بخدمت ایشان بر دم فرمودند حالات و کیفیات
 هر مقام که از شما کسب کرده اند صحیح است و موافق تخریر امام طریقه مجد و الفنا ثانی رضی الله تعالی عنه فالله اعلم و سلم الله
 میفرمودند از اجله خدای الهی در باره فقیر آنست که بنده را بجناب مشایخ کرام خود در حقه الله علیه هم حضور صاحب حضرت شید و حضرت
 شیخ محبت در سوخ تمام عطا فرمود اگر چه شرف زیارت رسول خدا صلی الله علیه و سلم در یافتن لیکن حد شکر که سعادت محبت
 انجین تابان او صلی الله علیه و سلم حاصل شد و غمره حیات خاطر خواه دست داد و همچنین این کار از روی بنده نوازی می فقیر
 و اکر ام فقیر زیاده از قدر بنده می نمودند روزی حضرت سید کش بنده درست کرده نهادند فرمودند شمارا بجناب
 الهی قبول تمام است حضرت حاجی محمد فضل بن تعظیم بنده راست می ایستادند که تعظیم کمالات نسبت شما میکنم که میفرمودند

الحمد لله امثالکم حضرت حافظ سعد الله تکریم بنده بسیاری نمودند میفرمودند شما بجا قبله گاه ما هستید
 میفرمودند یکبار زبانی یکی از صاحب ادب که میفرمود میفرست عرض سلام نیاز بجانب حضرت مجدد و رضی الله تعالی
 عنه گفتند فرستادیم گفت چون سلام شما بر من مبارک رسانیدیم حضرت مجدد و سر خود تا بسینه از من زار برداشته
 بکمال انبساط و اشتیاق فرمودند که کدام مرزا دیوانه شیفته ما علیک علیه السلام و رحمة الله وبرکاته من گاهی
 بزیارت آنحضرت مشرف نشده بودم بواسطه شما این سعادت حاصل شد و در تعظیم فقیر نسبت بسابق می فرمود
 که شما را بحضرت جدا جدا با قرب و منترت بسیار است حضرت شاه ولی الله محدث رحمة الله علیه میفرمودند الله
 تعالی ما را کشف حج کرمت نموده است که حج احوال روی زمین از ما پوشیده نیست و مثل خطوط کف دست
 عیانست درین وقت مثل حضرت مرزا جانجانان در هیچ اقلیم و شهر نیست بر که آرزوی سلوک مقامات
 باشد بخند مت ایشان زد و چنانچه حسب الامر ایشان اصحاب ایشان بخدمت آنحضرت برای استفاد و رجوع
 آوردند و ایشان در مکاتیب شریفه خود در القاب آنحضرت چنین مینوشتند تسبیح السلیمان فان قیم الطريقة
 و روی ریاض الطريقة بتوجهات نفس الکریمین خدا عز و جل آن قیم طریقه احمدیه داعی سنن نبویه را در میر گاه
 دشته سلیمان رحمت و مستفید گرداناد خدا عز و جل آن قیم طریقه احمدیه خصوصاً و طریقه صوفیه عموم
 و آن تحلی بانواع فضائل و فوایل را در میر گاه سلامت دشته انواع برکات بر کافران نام مفتوح گرداناد
 و حاجی محمد فاخر که از کبار علمای حدیث بودند میگفتند ایشان در متابعت جناب مصطفی صلی الله علیه و سلم
 بیشانی عظیم دارند چنانچه شبی دیدم که اسب عراقی با ساز و براق بر در رسول خدا صلی الله علیه و سلم ایستاد
 پرسیدم که این اسب از کجاست کسی گفت از رسول خدا صلی الله علیه و سلم چون از اندرون برآمد کسی
 گفت آن اسب از مرزا جانجانان است تعبیر خواب نموده که طریقه ایشان اتباع سفت جیب و خاکیست صلی الله
 علیه و سلم و بر جاده صراط مستقیم قدمی راسخ دارند مولوی ثناء الله سنهلی در واقع از رسول خدا صلی الله علیه و سلم
 استفسار نمودند که طریقه پرورندگان حضرت مرزا صاحب در ترویج طریقت و تبلیغ احکام شریعت مقبول
 و محمود است فرمودند آری و حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه نیز تصدیق این مقدمه نمود و فرمود عظیم
 خلیفه حضرت حاجی محمد فضل رحمة الله علیها میفرمودند که مراد باره حضرت مرزا صاحب الهام شده است
 هذا رجل له شان عظیم و لایق اس علیه من اجل احقر حضرت خواجہ

میرود و میفرمودند هر که از اصحاب ایشان می بینم از نسبت عزیزان بهره یابست اما درجات و حالات و مقامات تفاوت دارند حضرت شیخ عبدالعدل زیریری رحمه الله علیهما میگفتند که اجتماع طالبان خدا در یک وقت آن قدر که در صحبت ایشان است جای نیست و درین وقت ایشان نائب امام ربانی محمد دالغانی اند

فصل در بیان تاثیرات صحبت شریف و توجیهات علمیه حضرت ایشان

جلسه حضرت ایشان رضی الله تعالی عنه مخوف اوار خدا و محج فیوض مصطفی بود صلی الله علیه و سلم حضور و استغراق نسبت نقشبندی در آنجا دلهار از خود می ربود و لمعان و صفاء حالات قادری در آن محفل قریب ظهور می نمود و اذواق و اشتیاق چشیده در آن بزم معنی محبت خدای افروزد و لطافت و بیکی نسبت های جدید و احمدیه در آن محج مقدس و قهار انصارت و صفائی بخشید سکوت و مراقبه حضرت ایشان نقوش باسوا از صفحات نواظر ازل می ساخت و سخن در کلام فوائد شریعت و طریقت و کیفیات نسبت باطنی نقد احوال میگردد و اندیشه ذکر حدیث و تفسیر صفا و طانیت دیگری افروزد و در آن مذکورات نسبت های تجلی ذاتی پر تو می انداخته اند و شعور و قوای بخشید که هر چه ازین باب مذکور شد همه از سر ذوق و حال بود و مذکورات محبت موجب تغییر باطن مبارک گردیده و سرشک شوق اریده روان می نمود و افسر و گیاه بحار است با بدل می یافت تذکره حکایات صاحبین و الهام سرشار کیفیات الهیه می ساخت در بیان مسائل علمی تحقیقات منع نموده تشغی خاطر هر کس میفرمودند و حقائق و معارف صوفیه علمیه توضیح تام تقریر کرده غوامض اسرار و نشین سامعین می نمودند هر دقیقه را نزد ایشان بیانی بود شافی و هر عقده مالاخیل را کشادی کافی لهذا باین همه کمالات که در ذات قدسی صفات مجتمع بود قبول الهی آنحضرت را مقتضای جهان گردانید و بعد انتقال مشایخ اربعه رحمه الله علیهم سنده خلافت عزیزان بوجود مسعود ارایش یافت و ترویج طریقه علمیه بذات مبارک قیام گرفت طالبان خدا از هر طرف بخندست ایشان رجوع آورند و احمده اصحاب حضرت شیخ و مستفیدان مشایخ عصر از آنحضرت استفاد و فیوض و برکات نمودند علماء و صلیما بهجت کسب فیوض الهی در خانقاه ایشان جمع آمدند و آوازه کمالات ایشان در افواه کافه انام افتاد و در او اکل حال بتاثیر توفیق شریف مردم بیابانی میگردید و از کمالات استغراق مست باد و بخودی می افتادند و حرات شوق

و لهذا اگر چه راه سلوک میساخت و بجا دین محبت قطع مقامات می نمودند و در او اثر که در باطن حضرت ایشان لطافت و بی رنگی زیاده نشدستفیضان در باطن خود جمعیت و اطمینان یافته بدجبات قریب تر قیامت می نمودند و دریافت اسرار طریقت استیاز داشتند بعضی را عالم مثال واضح میشد بعضی را با عالم ارواح مناسبتی دست میداد بعضی را کونی بعضی را کشف قبول بعضی را اشرف خواطر حاصل میشد بعضی در مشاهده انوار استغراقی داشتند بعضی را اسرار توحید و معرفت واضح میگشت بعضی را با جمیع این مراتب مناسبتی بود کسی بود که سیر خود در مقامات آنهمه را انچه در طریقه احمدیه شایع است عیان میدید و علوم و معارف و حالات و واردات هر مقام جدا جدا بیان میکرد اگر چه کشف و کشف آنحضرت کشف مقامات طریقه داشتند اما همه کس در هر مقام حالات و کیفیات و واردات آن مقام در باطن خود میداد و وجدان می یافتند و بقنا و تقاضای گشته در مشاهده حق استغراقی داشتند و در وسعت نسبت باطن و از دید محبت باطن و لغی خواطر او دل و دماغ ترقیات می نمودند تصفیه و تزکیه از زوایل فکرها حال ایشان بود لذت و حلاوت در طاعت و نفرت از بدعت و مصیبت داشتند آداب ظاهر و باطن و انوار و برکات که در صحبت حضرت ایشان پدید میخفت نفس سالکان می نمود غالب است که در وقت بزرگان سلف طالبان ارادت میداده باشند مشایخ کرام در باره حضرت ایشان میفرمودند فیضی که بجز صحبت شهابالبان حق میرسد در صرف همت توجیه دیگران حاصل نیست چنانچه شخصی اگر بخدمت آنحضرت حاضر شده مورد الطاف میگردد بدین حضرت خواهد میرود در حتمه الله عز و جل رفت گفتند تو مگر طریقه ایشان گرفته که انوار نسبت به طریقه باطن برادر گرفته است گفت فی بلکه بخدمت ایشان حاضر می باشم فرمودند آهین که پیارس آتشنا شده فی الفور بصورت طلا شده و همچنین خادم آنحضرت که در حلقه فو که حاضر نمیشد بخدمت حضرت شیخ قدس سره رفت فرمودند آثار و انوار صحبت ایشان ترا نیز دریافته است شکر خدا بجا آرد الله تعالی حضرت ایشان ادرارشاد و القاء نسبت باطنی کمال قوت کرامت فرموده بود ساکنان راه توجیهات فکانه ایشان تیر در بلاد و بعید و ترقیات می نمودند و حالاتی که حاضران در حضور پرنور می یافتند آنها را بر مسافت دور رو میداد چنانچه شاه بهیک از بنابر حضرت شیخ عبدالاحد رحمه الله علیه توجیهات فکانه حضرت ایشان از دینی در بلده کابل بمقامات عالی و واردات سامیه رسیدند و همچنین دیگر عزیزان بمقاصد خود فائز شدند آنحضرت بمقتضای عموم ۱۱۰۰ سالک از مقامی که هنوز آنرا با انجام نرسانیده است بطریق طهره بمقامی عالی تراز آن واصل ساخته حالات و کیفیات آنجا باندک التفات بروی القا میفرمودند تا بهر مقامی مناسبتی پیدا نمود بکلیت

ذکر و مراقبه کار را با انصرام رساند و از انوار و برکات مقامات عالیله بهر باب گردد چنانچه حضرت محمد احسان خلیفه ایشان از شورش و بیثباتی مقام جذبه رحمت و طمانیت از باب حلقه و ذکر تشویش میدادند ایشان اور مقامی برتر که مقتضای آنجا اطمینان و تسکین باطن است طفره فرمودند و از آن اضطراب و شورش تسکین یافت و نسبت باطنی ایشان بطرز دیگر مورد و حالات گشت هست عالی مصروف آن بود که جمیع اوقات طریقه احمدیه در عالم رواج یابد و نسبتهای جدید که از خصایص طریقه مجددیه است جهان امنور گردانند ای آن حالات و مقامات توجیهات علیه اکثر سالکان برادرست و از واردات و احوال متعارف گذشته بمقامات عالیله ترقیات نمودند هر قدر که عزیزان را بخدمت ایشان اخلاصی بود و محبت و سبب یارت حبیب خدا صلی الله علیه و سلم میشد و آن اخلاص و محبت در راه مقامات جذبه و اصطفا اترقا میفرمودند هزاران مردم از حضرت ایشان طریقه گرفته بدوام ذکر خدا اشتغال نمودند و قریب دو صد کس اجازت تعلیم طریقه یافته بهدایت راه مولی پرداختند از اینها پنج کس بنهایت مقامات احمدیه سید و مقتدای از باب طریقه گردیدند اجازت در طریقه بصحصول مرتبه دوام حضور و قنای قلب و تهذیب اخلاق و استقامت بر اتباع سنت نمی شود و این ادنام سه مقام اجازت است و او سلطان دست داد قنای لطیفه نفس و زوال اطلاق لفظ انما بر وجود سالک و توجع انوار نسبت است و اعلی آن بعد حصول شرف فنا و بقا لطیفه قلب و نفس تهذیب لطائف عالم خلوت است که درین مرتبه تسکین تشویش طلب کمال اطمینان باطن و اتباع الما جابر المصطفی صلی الله علیه و سلم حاصل میشود و بی حصول یکی ازین مراتب اجازت دادن مجاز را مغرور نمودن و مستفید او را محروم ساختن است البتة البته خلفای حضرت ایشان در اطراف بلاد درین طریقه ارشاد و مینایند و غریب مذکور بعضی ازین اعزّه کرده میشود و الله تعالی بفضل خود ذات شریف حضرت ایشان را بتسلیم مقامات این طریقه سرفراز نمود که سی سال بخدمت مشایخ خود کسب انوار و برکات طریقت و تحقیق نموده بمرتبته غایت کمال و تکمیل رسیدند و زیاده از سی سال به ترتیب سالکان راه مولی پرداخته آنار یک بر صغیر روزگار گذشتند رضی الله تعالی عنه.

فصل در بیان ترک و زهد و اوصاف حضرت ایشان

میفرمودند الله تعالی ما عقل کامل و اصابت رای بلنج عطا فرموده است از تدبیر امور سلطنت و انتظام مملکت و آنچه نمایان حال هر کسی باشد بوجه حسن تعلیم توانیم نمود لکن امر او وقت مشوره و صلاح مهمات

خود از پارس سیده بر آن عمل نمودند میفرمودند زمین تربیت والد ماجد خود از نگاه هر کسی میشناسم که جوهر آدمیت
و حوصله اش هست و از نور نظیر از چنین مردم حرف سعادت و شقاوت میخوایم که بهشتی و دوزخی کمیت ذات
سبک بکمال زهد و توکل موصوف بود و از دنیا و اهل دنیا نهایت سستنا داشتند قبول هدایای آنها کم میفرمودند
محمد شاه بادشاه زبانی فرالدین خان وزیر گفته فرستاد که الله تعالی ما را ملکی عطا فرموده است هر چه
بخواه برسد بطریق هدیه قبول فرمایند فرمودند الله تعالی میفرماید قل متاع الدنیا قلیل متاع بهشت اقلیم
را قلیل فرموده است نزد شما هفتم حصه آن قلیل یک اقلیم هندوستان است پیش شما چست که سر زمین فقر
قبول آن فرمودید یکی از امرای بی و خانقاه مرتب ساخته و وجه معاش فقرا معین نموده بحضرت ایشان
عرض نمود با جابت نرسیده که برای گذشتن مکان خویش و جگانه برابرست و روزی هر کس در علم الهی مقدر
بوقت خود بناچار میرسد بخت صبر و قناعت بس است روزی در سرای سخت ردای کهنه بردوش
داشتند نواب خان فیروز جنگ و آنجا حاضر بود از مشاهده این حال چشم پر آب نمود یکی از صاحبان خود گفت
چه بدبختی ما عاصیانست که بزرگانی که ما را بخدمت شان رادت و بندگی ثابت است تخمه نیازی قبول نمیفرمایند
آنحضرت فرمودند سه هزار جیف که گل کرد بدینوای ماه بچشم آبد برهند بای ماه فقیر و زده گرفته ام که از
اغنیای قبول نیازی نکنم حالا اگر آفتاب قریب غروب رسیده است اگر زده خود بشکنم ده لکهد و پیه باید تا بویک
بر زنان همسایه من گرم کرد نواب نظام الملک سی هزار روپیه نقد بطریق نیاز آورد و قبول نیفتاد و گفت
در راه خدا بار باب حاجت تقسیم فرمایند فرمودند من خالصان شما هستم از اینجا بر آید شروع تقسیم آن
بکنند تا بخانه شما تقسیم می یابد چچین یکی از سرداران افغانان سه صد اشرفی فرستاد و کردند میفرمودند
اگر چه از رویه منع کرده اند لیکن امر بوجوب خدا آن دارد نیست آنچه بقیین حلت آن باشد در گرفتن آن
برکت است فقیر از اصحاب خود که با خلاص و احتیاط هدایای می آرند قبول می نمایم و در امر او اغنیای اکثر
از وجه شبه می باشد و حقوق مردم بآن متعلق روز حساب از حساب آن بر آمدن متعسر خواهد شد و در
ترندی در حدیث شریف آمده لا یزول الوعده الله ما بن آدم حقته سیال عن خمس عن عمر فیما افناه
و عن شباب فیما اسبله و عن ماله من این اکتسه و فیما الفقه
و ما ذاعل فیما علم پس در گرفتن هدایا تا بل ضرورت یکی از امر هدیه نبهت

حضرت ایشان فرستاد و کرد و ندوی باز بالاحجام تمام فرستاد ایشان دو انبه گرفته همه باز زد و کرد و ندک دل
فقیتر از قبول این هدیه بامیکنند و در همان وقت باغبانی بخدمت مبارک باستغاثه آمد که فلان امیر این هدیه
مرا بظلم گرفته و قدری از آن بخدمت شریف ارسال نموده حمایت این مظلوم باید فرمود ایشان فرمودند
سبحان الله این ناعاقبت بینان میخواهند که به هدیه های منصوبه باین فقیتر را تیره نمایند تا الله علیه السلام طعام
اغنیای کم بخورند میفرمودند ظلمت طعام این مردم نسبت باین باده میسازد و از اینجا گفته اند شکر الطعام
طعام لا غنیاء بلکه در قبول ضیافت غریب نیز مضائقه داشتند که مردم از بی سامانی قرض سودی میگیرند
و ضیافتها میکنند بیکار و وقت افطار صوم نانی از طعام بیکارند بیاران قسمت کردند و باره از آن خود تناول
نمودند بعد تراویح فرمودند که عزیزان حال باین خود بگویند که آن نان پاره را نسبت باین چله شتر نموده
عرض نمودم که آنحضرت نیز تناول فرموده اند اول خود ارشاد فرمایند فرمودند باین فقیتر باده و سیاه شده از
برکت نماز و استماع قرآن باز بحال عرض نمودم هرگاه که در وقت لقمه شبه در باین مبارک و دریای انوار انعم
کرد از خرابی احوال مانگ باینان چه گفتن است فرمودند لقمه است که توفیق رفیق مینماید و نور طاعت می افزاید
فقیر را بر غنا گردیده بودند و صبر و قناعت را پسندیده تسلیم و رضا بجای هر ضعیف خود ساخته با ملایم و نا ملایم قضایا
مینمودند و موافق دعای بنوی صلی الله علیه و سلم اللهم اجعل رزق ال محمد کفاً بضر و تراره
باحتیاج بشریت کفایت میفرمودند و در باره اصحاب خود همین دعای نمودند که اینهارا انقدر رغنا بود که کار
کشد و نه آن همه فقر که حالت باستقراض بسد بسیاران ترین مردم بودند و تهیه موت قبل از تولد آن سید شتند
میفرمودند بعد ادای رواتب عبودیت و حلقه ذکر در انتظار مرگ میگردد و هیچ آرزو در دل نمانده است و هیچ تعلیق
خاطر باقی نیست مرگ تنه الهی است که موجب بقا خدا و دیدار مصطفی صلی الله علیه و سلم میگردد و در هر عمل
طبق حدیث شریف را غلب بودند میفرمودند اوقات و اعمال خود موافق سنت حبیب خدا صلی الله علیه و سلم
بار و ایت فقه درست ساخته ایم هر که خلاف شرع از ما علمی بیند بران متنبه سازد مردم ما با داب سلام موافق
سنت رسول خدا تا کید مینمودند و از دست بر سر و شستن و خم شدن منع میفرمودند خلوت و دست بودند
و در محبت و اخلاص مشایخ خود خصوصاً حضرت مجد در رضی الله تعالی عنهم نهایت رسوخ و شتند میفرمودند
فقیهر چه یافته ام بعلیه محبت پیران خود یافته ام اعمال بنده چیت که موجب قرب با گاه کبرای الهی گردد

۲
بشریت
عبار
عبار
و بخت شتند

ع
بشریت
عبار
عبار
و بخت شتند

و عامه مسلمانان بآن مکلف نیند میفرمودند محبت اسماء بن سبتا طهار و تعظیم اصحاب کبار رضی الله تعالی عنهم باین
 ضرورت و نهیت صراط مستقیم که فردا بصورت پل صراط ظهور نماید هر کرا در اینجا میلی و انحراف جانی از آن صراط
 قوییم نیست فردا از اینجا استقامت خواهد گشت میفرمودند یکبار رضی بی ادب در جناب امیر المومنین عمر
 فاروق رضی الله تعالی عنه زبان طعن کشاد و مار حیت دین و احترام اصحاب سید المرسلین صلی الله علیه
 و سلم بغضب آورد و بر سر آن بی ادب خنجر کشیدم با مضطراب تمام فریاد برآورد که بجز محبت حضرت امام حسن رضی الله تعالی
 عنه از سر من در گذرید بجز دشمنی من اسم مبارک حضرت امام غضب فرو گشت و آن بی ادب اعاف فرمودیم
 میفرمودند تعظیم حج ایها الله و محبت عامه مثل حج رحمة الله علیهم لازم است و در حق پیر خود اگر از راه دفع و استغفار
 عقیده فضیلت نایا از فرط محبت مستبعد نمی شاید در حق حضرت مجدد رضی الله تعالی عنهم که طریقه نویسان اند
 و مقامات و کمالات طایفه خود بسیار تحریر فرموده و زبده اصحاب آن طریقه بآن مقامات و ادوات رسیده از اول
 هم زیاده شده اند و آن مقامات پنج شعبه نیست که قرار هزاران علما و عقلا بتواتر رسیده عقیده تساوی با اولیا
 فضیلت ایشان بران کابر رحمة الله علیهم نباید نمود که آن کبار دین از مثل ایشان اند میفرمودند عمل بعزیمت نمودن
 و تقوی گزیدن در نوقت سخت معتد است که معاملات تباه شده و عمل موافق شرع گویا سوفوف گردیده اگر بطریق
 روایت فقه و ظاهر فتوی عمل نموده آید و از محدثات امور بدعت اجتناب کرده شود بسیار غنیمت است میفرمودند
 السماع یورث الرقة و الرقة تجلب الرحمة پس آنچه موجب رحمت الهی باشد چه احرام بود
 و در حرمت مزامیر اختلافی نیست گرفت در اعراض مباح گفته اند دینی را کرده دینی رسول خدا صلی الله علیه و سلم
 و در ای می رفتند آوازی بسیم مبارک رسید گوش خود بند فرمودند و عبد الله بن عمر همراه بود او را بعد استماع امر نکردند
 پس معلوم شد که کمال تقوی در اختر از اینچنین آواز است بزرگان نقش بند به عمل بعزیمت معمول دارند و از حضرت
 اجتناب از سماع هر چیز نمی نمایند که در جو از غنا علما را اختلاف است و در کثرت خلف فیما ولی بهم چنین از کمال تقوی
 ذکر خفی اختیار نموده ذکر هر چه خوف داشته اند میفرمودند سلسله توحید و جدی از ضروریات دین نیست لسان
 شرع از آن ساکت است صوفیه علیه زروی کشف و وجدان بیان آن نموده از غلبه احوال محبت معذ و رانده و چهار
 رسائل توحید و تخیل معنی لا موجود الا الله توحید حاصل نمودن تروار باب معرفت و قبی ندارد یکی از علما در
 منامی دید که علما و صوفیه بجهت سرور عالم صلی الله علیه و سلم حاضر اند علما از صوفیه شکایتها نمودند که یا رسول الله

این عزیزان مسئله وحدت وجود شائع نموده و در شرح خلی پیدا شدند بی باکان ملامت اختیار کردند رسول خدا صلی الله علیه و سلم این اکابر را از غلبه محبت که بجانب حق سبحانه دارند منع و در نهفته سکوت داشتند میفرمودند یکبار فقیر از عمر و واقع شده و نور منبسط مشکف گشت نقوش تمام کائنات در آن منقش بود و قول حضرت شیخ اکبر رحمه الله علیه یاد آمد
الاشیاء اعراض مجتمعة فی عین واحد و ریاضت که عکس اسما و صفات در مرتبه علم طین وجود است امتیازی پیدا نموده در ظاهر وجود متعکس شده مصدر آن را مقصود گذشته و در نفس الامر و خارج همان وجود واحد متحقق است ناگاه متعبد ساختند که فو این مترتب مرتبه دیگر است چنانکه کبری صوفیه فرموده اند **فوق و عا له**
الوحی عا له الملک الوحد و پس معارف توحید در انشاء سلوک پیش می آید و علوم کبری که بی تاویل موافق ظاهر شرع است بعد از آن واضح میگردد و از اکابر اولیا که این علوم منقول است یقین است که از آن ترقیات فرموده باشند
میفرمودند الله تعالی هرگاه میخواهد که مخلصان را در اخلاص نبات و از یاد که است افاضه فیوض و حل مشکلات بصورت پیرو مرشد اینها را در واقعات می نماید و گاهی بعض اطراف آن بزرگ بصورتش تمثیل گشته و وسط برآید کارها میشوند و آن بزرگ را گاهی اطلاع این معامله همیشه شخصی نزد شیخ گفت که شما از کعبه معظمه کی آمدید گفت من کعبه گاهی ز رفتم
گفت من بشناور که شریف ملاقات کرده ام صریح بینی که از یاد من رفته بود مرا ارشاد کردید پس باید که نخستین واقعات موجب محبت و مباحثات نگردد و از ما و شما بهانه بر ساخته اند و در حقیقت دلیل امور او واقعی است **او بدلهای**
خواش را به او بدو و در ترقه درویش را به سیفر نمودند پیری و مریدی در نظریقه محض بهجت و شجره و کلاه فریت تعلیم
و ذکر قلبی حصول جمعیت و توجلی الله در محبت مرشد ضرورت میفرمودند اختیار اشتغال طریقه بهجت حصول غلبه
محبت اکی است گاهی فرض محبت بحض موهبت بود و الا دوام ذکر نیز لایک آن فرض طریقه دوستان خداست
بتدریج جمیع مرادات کثرت ذکر می نماید دل بی ذکر کثیر نمی کشاید هرگاه در ذکر کیفیت و پیچیدی دست دهد بحفظ آن
باید پرداخت و اگر در بخند آرد باز ذکر تضرع و اقرار تمام باید نمود همچنین التزام اشتغال باید کرد تا که کیفیت و دام
پذیرد میفرمودند اوقات را بذکر و عبادت معهود هشته بدر که خود را از اتفاقات با مسوا پاک باید در پشت توجیه و بهجت
جز به مفهوم اسم مبارک الله که بران ایمان آورده ایم هیچ نباید گذشت تا ملکه حضور را نسخ گردد و درین کامل که
اسلام و ایمان احسان است حاصل شود و هر وقتی که بدل متوجه شود دل را بحق سبحانه جمع باید درین انشا اگر ذوق
و شوق و کیفیات دیگر دست دهد بر غایت الهی است و الا اهل کما حصول مرتبه حضور و آگاهی است میفرمودند

دل سلیم از توجه غیر پیدا باید نمود و مناسبات چندان اعتبار الشایه درین باب اشتباه بسیار واقع میشود
 گاهی نور اتباع نسبت گاهی نور ذکر گاهی نسبت مرشد گاهی کثرت در و دگای خدمت سادات گاهی درس
 حدیث گاهی تصدیق و اخلاص بصورت رسول خدا صلی الله علیه و سلم در واقعات نمود امیشو و همچنین و الباطنی
 بنده مستأویا بصورت آن کابر تصور میکرد و دگای اخبار شهسوره و مقررات رای صورت واقع پیدا میکنند آنهمه
 شعبه امدل با سر و می بخش و در حقیقت هیچ نیست مگر بارت رسول خدا صلی الله علیه و سلم و دیدن اولیا احوال
 و انوار باطن و توفیق طاعت زیاده گردد و واقعات مطابق نفس الامر باشد البته فوق عظیم است میفرمودند
 دیدن رسول خدا و رویت آنی که آنرا تجلی صوری گفته اند نعمت خدای عز و جل است بهر سیکه باشد از مناسبت
 راسته بنارت رسان است **هتیا** لا رباب الدنیم نعیمها میفرمودند در وقت غلبه خواطر التجا و نضرع
 بجناب آنی باید نمود و صورت مرشد لصب العین اشته بواسطه او التماس از ائمه اراض باطنی باید فرمود میفرمودند
 صفت افتقار و انکسار لازم باید گرفت و بر جفا و قفای خلق تحمل و صبر عادت باید ساخت **صیت**
 معراج قنای نیستی و عاشقان اندهب و دین نیستی و نظر بلند باید داشت مجازی امور از تشدید در نهسته
 لب چون چنان باید کشود حضرت انس رضی الله تعالی عنه خادم رسول خدا صلی الله علیه و سلم اگر در خدمتی تشبیه نماید
 می نمود و اهل بیت و امامت می نمودند رسول خدا صلی الله علیه و سلم میفرمودند هیچ نگویید اگر مقدر بودی چنان
 کردی میفرمودند چهل اینهمه تکلفات تهذیب اخلاق است بر طبق مکارم صفات رسول کریم فانه تعلق خلق عظیم
 صلی الله علیه و سلم در حدیث شریف است **است** لا تتم مکارم الاخلاق از ورزش ذکر نفی و اثبات
 صفات بشریت کم میشود و طریقی است که هر ذمی را جدا جدا در تکرار کلمه طیبه بکند لا چند روز نفی باید کرد بجای
 آن حب خدا ثابت باید نمود تا آن ذمی را نزل گردد و بر خلاف هوای نفس کسب مقامات سلوک باید کرد غالب
 است که ذمایم بجای بدل گردد میفرمودند حق نیست که ذرائع صفات بعد تصفیه و تزکیه منکسر شود و استیصال
 ذمایم ممکن نیست در حدیث وارد است اگر بشنوید که از جان منقطع گشته تصدیق نماید و اگر بشنود که کسی اجابت
 خود برگشته باور نکند **تبدیل الخلق** الله امیر المؤمنین عمر فاروق رضی الله تعالی عنه میفرمودند
 غضب من نرفت مگر پیش ازین در کفر صرف میشد حال در حمایت اسلام ظهوری نماید میفرمودند بعد قفای و
 اطمینان نفس تسلیم و رضا و صف سالک میگردد و در قفای قلب از غلبه محبت بسبب افعال از عباد سلوک

میشود و جز فاعل حقیقی در شهود سالک نمی ماند میفرمودند تو سطر و حد اعتدال داخل و ضرب و نوم و لقیظه و اعمال عباد
کاری بیش عمل است جهد باید کرد که اوقات موافق سنن خیر البشر علی الله علیه و سلم مضبوط گردد و تجبت انبیا علیهم السلام
بهجت تحصیل حد اعتدال است در هر امر لقیظ و الناس بالقسط نفس قاطع است در بیابا میفرمودند از دوام
توجه به ریاض القدر فیوض و برکات فالض میگرد که باطن از انوار کیفیت محبت لبریز کرده بریزان میگردد میفرمودند
قصود اعمال خود پیش نظر دشمن و سابقه عنایت بجله را دیدن کار گذار رفته راه را هست هر چند علی لب یا کند از صفت
استغفار و کبر یا خائف بود و حد تقصیر و امید و انق و سبیل قبول سازد گناه اندک البیاد اند و نعمت قلیل را بشمار و
دوام شکر و رضا لازم گیر میفرمودند کثرت در و در هزار بار و استغفار لازم حال بر وندگان راه هست بر درس کتبوبات
حضرت محمد رضی الله تعالی عنه که محتوی است بر مسائل شریعت و اسرار طریقت و معارف حقیقت و نکات سلوک
و دقائق القیوف و النوار است مع الله بعد عصر و امت باید نمود که درین امر کشاد و ابواب سعادت است و دعای
حزب البحر و طیفه صبح و شام و ختم حضرت خواجگان قدس الله اسرار بهم هر روز بخت حل مشکلات باید خواند نماز تجمیده
دوازده رکعت هر قدر آسان باشد بقرات سوره اخلاص یا سوره یس و نماز اشراق چهار رکعت و چاشت چهار
پیش رکعت و فی زوال چهار رکعت یک سلام و شش یا است رکعت بعد سنت مغرب و چهار رکعت بعد سنت
عشاء و سنت عصر و تحیه و ضو لازم باید گرفت تلاوت قرآن مجید یکد و جز و کلمه تجمید و کلمه توحید صد صد بار و سجا
بجده و وقت صبح و وقت خواب صد بار و ادعیه موقته که در حدیث صحیح ثابت است معین باید نمود و ادرین اعمال حضور
قلبی ضرورت میفرمودند حصول فنا که علامت آن بشعوری از ماسوا و دوام توجه به خداست اگر چه در بنظر لقیظه زود
میشود اما تحقق و ثبوت آن مرتبه عالی که لیسان ماسوا و قطع علاقه علمی و حسی از دل گردد بعد مدت دراز دست میدهد
سی سال از خدمت مشایخ کرام رحمۃ الله علیهم کسب مقامات طریقه کردیم و زیاده از سی سال است که بطلان
حق عزوجل طریقہ یقین می نمایم نضت سال شده باشد که توجّهات حضرت سید رضی الله تعالی عنه بقنای
قلبی مشرف شده ایم و در نیت شغل باطن بچند تمام داشته حال آثار فنا قلبی چنانچه باید ظاهر میشود میفرمودند
از ظهور کمال فنا و یقین میشود که ما ازین جهان انتقال کرده ایم و اگر در آن وقت کسی آمده سلام بگوید معلوم
میشود که گویا بر قبر آمده تحیه سلام گفته است یکبار از ان حالت افاقه میشود و گمان می بریم که هنوز زنده ایم
و از اینجا رخت میفرمودند در وقت ظهور فنا القدر دیتعه بر غالب می آید که خدمت و تعظیم مردم

ص
ک
ف
ک
م
ف
۱۲
۸

موجب تعجب میگردد چنانچه روزی فقیر در حضور حضرت شیخ مروجه جنبانی میگرد و بختیوت تمام منع کردند روز دوم
 خود آمد نمودند که بر خیزید مروجه جنبانید فرمودند و در نسبت قنایه ظهوری داشت پنداشتم که شما از روی استهزا
 بادی نمائید پس بختیوت منع نمودم درین وقت نسبت بقنایه ظاهر است و تجلی عظمت و کبریا الهی بر باطن علو و
 گشته اگر تمام عالم تنظیم بر خیزد حق این مرتبه ادا نکرده باشد میفرمودند شناخت تجلیات الهیه متصل
 به باطن ارباب محبت و معرفت دارد و بشود داری و شوارست نظر بصیرت تیزی باید تا کیفیات تجلیات جدا جدا
 معلوم گردد میفرمودند بعد حصول مقامات طریقه احوال سالک مثل مرقع تصویرات مختلف میگرد و گاهی
 نسبت مقامی ظهور نموده در کیفیات خودش مخطوط میدارد و گاهی نسبت مقامی دیگر بر توانا از گردیده حالتی
 دیگر بر روی وقت می آرد اما چون نسبت تنو سلان مانند ان احمدیه کمالات و فوق آن میرسد از لطافت و پیر
 تجلی ذاتی ادراک حالات متغیر میگردد که لطافت و صفات در جمیع مقامات سافه موزر گردیده کیفیات را مستوی سازد
 و اوقات و مناسبات که دل خوش کن اطفال طریقه بود نیز کم میشود آنجا جهالت در جهالت و نکارت محض است
 میفرمودند در خلوتی نشسته ب حفظ نسبت باطنی و دوام توجه بمبد فیاض باید پرداخت و اوقات با دای اعمال
 ظاهری معور باید داشت که نواز اعمال سبب جمعیت و صفات نسبت حضور و آگاهی است میفرمودند از دوام مرقع
 قوت نسبت باطن انشراح ملک و ملکوت بنظر موهبت دلهارا نواختن دست میدهد و از کثرت ذکر تکلیف
 صفات بشریت و از کثرت درود و اوقات نیک از کثرت نواخل نکسار و شکست دلی و از کثرت تلاوت نور و
 و صفای هم میرسد ذکر تکلیف بمواظب معنی مفید است در طریقه و محض تکرار لفظ سرایه ثواب آخرت و مکفر سیالت
 میفرمودند ذکر نفی و اثبات حبس نفس کم سه صد بار فائده نمی بخشد زیاد هر قدر بارانند مضی تر است حضرت خوا
 نقشند حبس نفس را شرط ذکر نمی فرمودند مضی گفتند اما دوام ذکر و توقف قلبی و توجه بمبد فیاض کن طریقه
 خود مقرر کرده اند رضی الله تعالی عنه میفرمودند هوش در دم اول بند کرد دل ضرورت چون ذکر قوت گیرد
 و آواز اسم ذات بسبب خیال سد پس در هر نفس توجه و آگاهی بذات الهی باید داشت با حفظ خواطر از باطن مجرور
 مخطوطه دل باید گرفت تا ساوس حدیث نفس نگاشته بر پا کنند مانع از ورود فیض هجوم خواطر است میفرمودند کثرت اسم ذات
 منتهی نسبت جنبانی است نفی و اثبات بجهت سلوک و قطع سلسله فائده دارد میفرمودند ادراک کیفیات حالات باطنی در مرتبه
 ولایات مخطوطی نماید در کمالات نبوت یافت جز نکارت و جهالت و صف باطن نیست اما در مقامات فوق العاده

لطافت و پیرنگی لازم است فی الجمله دست ادرک میرسد میفرمودند لطافت و پیرنگی نسبت مجدد
 سبب انکار مردم میشود لهذا چون سیر سالک بکالات میرسد متردد و مخاطری آید که مباداتیک طریقه
 نماید ان شاء الله تعالی اگر عمر وفا میکند سالکان را از مقامات سافده بمقامات عالیہ بنوا هم رسانید مقصود
 باشد اودن و اتباع سنت نمودن است و آن در هر مقام حاصل است میفرمودند بر و یقین و طمانیت پیش
 طلب که در مقامات عالیہ مجد و یہ نقد وقت نمی شود و اتصال بی کیف بمقصود پیدای می شود
 اتصال بی کیف بی قیاس بدست ربا الناس با با نوع ناس بد و بیج ذوقی و شوقی و حضوری به آن
 نمی رسد میفرمودند که راه وصول بکالات قریب است که مسدود گردد و طریق ولایت سلوک ماند درین آخر
 زمان استعدا و از سلوک مقامات کوتاهی نموده بمقصود رسیدن ایتها مستغذر گردیده پیش ازین قریب سی سال
 شده باشد که سیر طالبان بسرعت بود و کشف و وجدان نیک داشتند فی الحال اگر طالبی صادق از اصحاب
 فقیر با خلاص و قدیم سعی کسب فیوض طریقہ نماید بعد مدت دراز بولایت قلبی یا فوق آن فائز گردد و بمقامات
 عالیہ مجد و یہ رسیدن سخت تعذر دارد میفرمودند کشف صحیح که سیر سالکان در مقامات مطابق واقع معلوم شود
 بسیار نادر است پس گفتن اشعارات بر خدا افترا و سالک را مضور نباید نمود تغییر حالات و درود و اذکار
 و دوام توجہ الی الله و جمیع خاطر و تمیز اوقات بوظائف عبادات عمده لغا اهل بیت میفرمودند نسبت ارباب
 شوق و ذوق تاثیر گرم و تیز دارد و اهل قلب را بسیار محظوظ مینماید و در جمیع طرق اهل العبد کیفیات و تصرفات
 همان نسبت شریفه جذب فرمای ارباب طلب است لیکن از نسبت اهل اطمینان و جمعیت که بمرتبه کالات
 نبوت و فوق آن رسیده اند و آن خاصه طریقہ مجد و یہ است انوار بسیار می آید و سالک زود تر ترقی مینماید
 تاثیر گرم که بینا بی شوق می بخشد بسیار مفید است اما در قرن اول ظهور جمعیت و طمانیت بود کما لایحی لهذا اصحاب
 را از حرکات بی تابانه منع میکردند که صبح و نقره بعد زمان اصحاب سول خدا صلی الله علیه و سلم پیداشده میفرمودند
 علم مسائل ضروری خواندن یاد و صحبت علما با استماع آموختن بجهت صحت عمل لازم است میفرمودند علم حدیث
 جامع تفسیر و فقه و دقائق سلوک است از برکات این علم نور ایمان می افزاید و توفیق عمل نیک و اخلاق
 حسن پیدای می شود و محبت است که حدیث صحیح غیر منسوخ که محدثین بیان آن نموده اند و احوال روات
 آن معلوم است و بچند واسطه میرسد بدینی معصوم که خطا را بران راه نیست یعنی نمی آزند و روایتی نقد کنه اقلان

علیه السلام و جمیعین که دل را بر این انعام و نعمانی توکل و بسپارند و در اسامال فقیر را فراغ بال و
جمعیت خاطر است و دلی و ارسته در انتظار مقصود و ناظر مبادی جمیع تفرقه نبرد شود و در توجه و کیسوی
خاطر خلل شود و قناعت بیش گیر حرص و طمع از دل برگیرد و از بار و اغیار ناامید باشد و بود و نابود و نشان یکی
شناس و چشمت هفتار منکر و خود را از همه کمتر و قاصر شمارد راه طلب مولی کبر از سر بر نه و نقد غم را از
کف بردن ده از اینجا گفته اند در روشنی آنست که آنچه در سرداری نبی و از انچه بر سر آید نبی و از اندیشه وی و فرط
برسی بر طاعت و عبادت خود و سناز و دید قصور نیستی را سر مایه خود سازد مخالفت نفس چندانکه بود زیارت
انامه آنکه رکن گنگ آید و شوق در طاعت نیندازد گاهی با او مواسات باید نمود که رضا نفس موس محبوب
ثواب میگردد و یکبار نفس فقیر تشنگ گردد و دیده آرزو کرد که مرا این چنین طعام بخوراند هر مقصودی که دارد و بر آید اتفاقاً
در آن وقت کسی نبود که با او گفته شود باز بعد مدتی متشکّل گشته اناس طعامی نمودن شخصی در آن وقت حاضر
بامرفقین آن طعام همی نمود و عقده مشکل در دهنست که نباشد این هیچ تدبیر و انی شد باین عمل منحل گشت میفرمودند
طعام اگر بنیت داشت منکر یا نه سازد حسن بینانند که در صورت نیزگی منکر از تیر دل نبی بر آید طعام لذیذ را با پیش
آب بی مزه ساختن نعمت الهی را بسجاک انداختن است پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم مرغوب تناول میفرمودند و
اگر غلغله نبود دست باز نمی نمودند نفوس با مثل نفوس حضرت جنید و شبلی نیست رحمة الله علیهما که تلخی را بشکر
انگازند و گویند الصبر تجدد المراد بکمال عبادت و الوجود شکری که محض به زبان و لوح و شعبه
صبر است که تلخی آن در جان بود و زیارت مرزبات اولیاد یوزره فیض جمعیت کن و اوار و اح طیبیه شایخ کرام
را با شفاف ثواب فاتحه و در و بجناب الهی و سیاه ساز که سعادت ظاهر و باطن اینجمنی حاصل است اما مبتدیان
الغیر تصفیه قلبی از قبور اولیا حصول فیض شمع است لهذا حضرت خواجّه شمس الدین قدس الله سره العزیز
فرموده اند که مجاور بودن حق سبحانه از مجاورت قبور اولیا است و بر سوم متعارف از عرس و چراغانی مقصود
باشد که یعنی مستلزم سوال خیمه و فروش و عدم حفظ مراتب از از و تمام مردم میگردد و در نقد خفیه با آیت
اعتیاج دادن اسیر است ثواب

صبری انشا
علی بابا
دست لاری

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله

فصل چهارم در بیان بعضی اقسام استخوانها و آنچه که در او است و بیان بعضی از اجزای استخوانها

میفرمودند بار ما شرف زیارت حبیب خدا صلی الله علیه وسلم دریافتیم و عنایات کثیره بحال خود دیده در منزه
 اخیر که سعادت زیارت آنحضرت صلی الله علیه وسلم حاصل شد بر لیل سوار بودند و فرود آمده فرمودند بیایید که ما و شما
 شاهنمای خود را با هم چسبانیم تعبیر این خواب پنج بخاطر نمی آید میفرمودند یکبار بحال جهان آرای سرور کائنات
 علیه افضل الصلوٰه و التحیات شرف شدم گوید در کنار آنحضرت برابر را کشیده ام و راحت نفس مبارک
 بن میرسد درین اثنا من تشنه شدم و پیروزان دکان سهرندی در اینجا حاضرند آنحضرت یکی را امر نمودن آب
 نمودند بنده عرض کردم یا رسول الله آنها پیروزان می سنند فرمودند امثال امرای نمایند پس عزیزان را زینها
 آب آوردن سیر خودم عرض کردم یا رسول الله حضرت در حق حضرت مجید و الف ثانی چه میفرمایند فرمود
 مثل ایشان در امت من دیگر نیست عرض کردم یا رسول الله مکتوبات ایشان بنظر مبارک گذشته است فرمود
 اگر چیزی یادست بخوانید بنده این عبارت بعضی مکتوبات ایشان که آنه تعالی و را را اله و را فرم و را را اله و را خواندم
 بسیار پسند نمودند و خطها فرمودند فرمودند باز بخوانید باز این عبارت عرض نمودم زیاده تر تحسین نمودند
 و این حالت با استدکاشید بوقت صبح یکی از عزیزان بگماه آمده گفت من مشب خوابی دیده ام که شمار رویای
 خوبی دیده اید آن رویا که امست فقیر این رویا پیش او گفتم بسیار تعجب شد میفرمودند از نفس مبارک و
 صحبت آنحضرت صلی الله علیه وسلم من خود را سراپا نور و حضور یافتیم و از کیفیتی این خواب که بهتر از امر
 بیدار است تا چند روز هیچ عیش و شهنار نبود میفرمودند در منای دیدیم که در صحرائی وسیع چو تره لیت
 کلان و اولیا بسیار در آنجا حلقه مرقبه دارند و در وسط حلقه حضرت خواجه نقشبند دوزالو و حضرت جنید
 قیس الله اسرارها محبتی نشسته اند و آنرا استغنا از ما سوا و کیفیات حالات قنای رسید الطافه ظاهر است همه
 کس از آنجا خبر خواستند گفتم که امیر و ندکی گفت با استقبال امیر المومنین علی مرتضی رضی الله تعالی عنیه پس حضرت
 امیر تشریف فرما شد شخصی کلیم پوش سر و پا برهنه زولیده مو همراه حضرت امیر نمودار گشت آنحضرت دست
 در دست خود کمال تواضع و تعظیم گرفته اند گفتم این کیست کسی گفت خیر التابین اویس قرنی است آنجا حجره
 مصفا در کمال نوازش ظاهر شد همه عزیزان در آن حجره درآمدند گفتم که باریفتن کسی گفت امروز عرس
 حضرت غوث الثقلین است بتقریب عرس تشریف بردند میفرمودند وقتی که فانی تی بر نسبت باطن ظهور
 می یابد و سالک بوصف بخودی و متخلف میگردد خود را در واقعات مرده می بیند و شبان

و بشعوری لازم حال او میشود و در ایامی که فقیر را قنای قلبی بتوجهات حضرت سید رضی الله تعالی عنه دست داد
و قطع علائق و زوال هوا از دل گشت در واقعه می بینیم که سرین از تن جدا شد اما کلمه طیبه بر زبان جاریست
و نیز دیدیم گویا من مرده ام و مردم تهنیز و تکفین من بینا بیند پس جنازه بر دوشته بطرف مزار حضرت خواج
قطب الدین حجت الله علیه برای دفن بردند و روح من همراه ایشان است تا که جنازه را در قبر نهاده قبر را بخاک
انباشند و من بر سر دیواری نشسته ام منکر و نکیر بوضعی که در حدیث ثابت است آمده دندان بر زمین
زده درون قبر و آمدند و جان مرا با نفس علاقه پیدا شد جواب سوال کرده رفتند و من در قبر آرام تمام
بخواب فتم و نیز دیدیم که من از بخبان در گذشتم و مردم بعد تهنیز و تکفین میخواستند که جنازه بردارند ناگهان
جنازه در هوا پرواز نمود و روان شد و مردم در قنای جنازه میروند و روح من با ایشان است در نبوت
رباعی خود بیا و در رباعی منظر تشویش چشم و گوش نشوی و سر بایه خوشی و خروغی نشوی و باید که
بپای خود روی تاسر گوید ای جوهر پاک بار دوشی نشوی و میفرمودند از فرط محبت که فقیر را بخواب
امیر المؤمنین حضرت ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه ثابت است سر منشا نسبت علیه نقشبند ایشان انداگر
بمقتضای بشریت غشاوه بر نسبت باطنی عارض میشود و خود بخود در جوارح با خجواب پیدا گشته با التفات
ایشان فتح که ورت میشود و یکبار قصیده در مدح ایشان گفته بودم عنایت بسیار بحال فقیر نمود و روی تواضع فرمود
اللائق اینهمه تالیش تم میفرمودند نسبت ما بخجواب امیر المؤمنین حضرت علی مرتضی کرم الله وجهه میرسد و فقیر بانیای
خاصی بخجواب ثابت است در وقت عروض عاصمه جسمانی توجبه با حضرت واقع میشود و بسبب حصول شفا میگردد و وکیبا
قصیده که مطلع آنست خرد و فروغ چشم گاهی امیر المؤمنین حیدره رنگشتید اللهم امیر المؤمنین حیدره بخجواب ایشان عرض
نمودم و از شفا فرمودند میفرمودند محبت ایما لعل میت اطهار رضی الله تعالی عنهم و جسد ایمان و سرایه تصدیق و اقیان است
پنج علمی بجز محبت این کای رضی الله تعالی عنهم وسیله نجات نذریم و بر زبان شریف این شعر بگذاشتند و
بیت نکند منظر اطاعتی و رفت بخاک بد نجات خود بتولای بوتراب گذاشتند میفرمودند معارف حضرت
مجدد رضی الله تعالی عنه موافق کتاب سنت است و جای که اعتراضات دارد نموده اند ایشان خود جواب آنرا
تجیر فرموده و از انصاف کافی است بسا کلمات که از باب ظاهر بران گرفتهای نمایان از اولیا کرام صادر شده
بی تاویل درست نمی شود پس هر تاویلی که در چنین سخنها کرده میشود از غلبه احوال یا از عدم مساعدت الفاظ

بمعانی مقصوده یا امرای یا انظار آن در کلام ایشان نیز جاریست و شیخ عبدالحق محدث ر. ح. رحمه الله علیه که چه
 در اوایل حال بر بعضی معارف ایشان اعتراضات نوشته اما در آخر از آن باز آمده بخدمت خواجہ حسام الدین
 خلیفہ حضرت خواجہ باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہا نوشته کہ درین ایام صفای فقیر بخدمت میان شیخ احمد سلمہ
 نقالی از خدمت متجاوزیت و اصلا پرده بشریت و غشاوه جبلت بمیان نموده قطع نظر از رعایت طریقه
 و انصاف و حکم عقل کہ با چنین عزیزان و بزرگان بنیاد بود در باطن بطریق ذوق و وجدان و غلبہ حقیقہ
 افتاده کہ زبان از تقریر آن لال است سبحان اللہ مقلب القلوب و سبیل الاحوال شاید ظاهر بیان استبعاد کنند
 من نمیدانم کہ حال چیست و بچه منوال است انتہی فقیر اتم گوید قولہ اصلا پرده بشریت و غشاوه نموده ازین عبات
 معلوم میشود کہ تحریر اعتراضات از راه نفسانیت بود نہ از ظاہر حق و انصاف پس چنین است احوال معترضین
 کہ بی تاثر تحقیق اعتراضات نمی نمایند اگر در کلام ایشان بنظر انصاف بیند هیچ اعتراض وارد نمی شود و حضرت
 شیخ رحمۃ اللہ علیہ آنرا سالہ اعتراضات نوشته کہ فقیر در بارہ شما بجا عالم غیب متوجہ بود کہ تحریر اینہیہ معارف
 و مقامات شما از چہرہ است اصلی از حق دارد و یا محض سخن سازست این آیتہ شریفہ وان یکا کاذبا فاعلیہ
 لکن بہ بر باطن القا کرد نہ انتہی ظاہر است کہ نزول این آیتہ بجهت دفع شبهات فرعون و فرعونیان و اثبات
 حقیقت موسی علیہ السلام است پس باز آمدن حضرت شیخ رحمۃ اللہ علیہ از انکار و القای این آیتہ بر باطن شریف
 ایشان دو دلیل است بر دفع اعتراضات میفرمودند و رسیدن آزار از بادشاہ بالیشان دلیل کمال متابعت
 ایشان است انبیاء کہ ام علیہم السلام یوسف علیہ السلام در زندان اعتکاف داشتند و رسید المرسلین علیہم السلام
 در محبس آنرا فرمودند مخلصان در دفع اعتراضات و شبهات رسائل نوشته اند و بہترین رسائل و
 شبهات سالہ مرز محمد بیگ بدخشی است کہ در مکہ شریفہ تحریر نموده بہ رفیقان چارندہب ساینہ میفرمودند
 فیض الہی بی نہایت است و بمقتضای استعداد ہر کی از اولیا ظہور یافتہ اللہ تعالی تا آخر ان را باقتضای حکمت بالغہ
 نحو و کمالاتی عنایت فرمودہ کہ از متقدمان ان ہمہ علوم و فیوض مردی نیست در انبیاء علیہم السلام تفاضل
 ثابت است و اولیا نیز فضل یکی بر دیگری ثابت مقاماتی کہ حضرت محمد و بان امتیاز دارند از بسکہ مستفیدان طریقہ
 ایشان بآن درجات و حالات رسیدہ اند و اقرآن علوم و کیفیات نموده در ان مقام شتہای نمادہ کہ
 خبر متواتر منیبہ صدق و یقین است کسیکہ بآن مقامات نہ رسیدہ است تا بدان می نماید از جہل خود معذور است

ظهور خرق عادات شرط علو کمالات نیست اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم با وجود علو درجات که هیچ کس نمی تواند رسید مصدر کثرت خوارق عادات و نسبت با رفیق و ذوق و جذب و اشتیاق نبودند شخصی از حضرت ایشان سوال کرد که نزد شما این دو بزرگ حضرت غوث الثقلین و حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنهما کدام فضل است گفتند هر دو پیر رهنمای فقیرانند و او بر طریح رحمت الهی بر بندگی بارور برای سیرانی سبکی هم از ان با کافی است بنده نمیداند که بظلمت نزدیکتر کدام است میفرمودند حضرت حافظ محمد حسن پیر حضرت سید نوح حضرت ایشان محمد معصوم رحمه الله علیه هم است و اینها ایشان فرمودند که بزرگان شاکر بزرگان ماسکوند شما با کجا آمدید یا با قرا گفتند بجهت استنار را را فکاه پس بالترام صحبت ایشان که مال و تکمیل رسیدند گفت فقیر را قم حضرت شیخ محمد فرخ که عالم کثیر اهل بودند از پیر حضرت محمد در رضی الله تعالی عنهما بجهت حج رفتند سید محمد بزرگنجی که در آنجا حضرت مجدد و تشدد داشتند خواست که از مدینه منوره بالزام ایشان در مکه شریف بیاورند که آری من نمی آیم و وی عربی و محامد و در حرم مبارک مناسب نیست شر او را در من کفایت کن و عابا جایت رسید وی بسیار سخت نیا ایشان بزیارت فرار مقدس رسول خدا صلی الله علیه و سلم مشرف شده رجوع بهندوستان نموده در شتی سوار شدند وی صحت و قوت یافته بتقاضای ایشان آمده در نزد رقی سوار شدند که در چهارز مباحثه و معارف حضرت مجدد نماید ایشان دعا کردند اللهم اکفنی ذلک و الله غلت زورق در دیا غرق شد و منکر اولیا البنا رسید میفرمودند حضرت شیخ عبدالاحد استفاده از پدر و عم خود نموده نسبت حضرتین را برابر میدانستند رحمه الله علیه و در نسبت سعیدی و معصومی فرقی نمیکردند میفرمودند که در نظر من هر دو بزرگ برابرند چنانچه دو دانسته شیخ متصل امام واقع میشود اما الله تعالی ما را امتیازی در نسبتهای حضرتین بخشیده است که در نسبت سعیدی ضحلال و بخودی که لائق مقام غلت است بسیار است و در نسبت معصومی صفا و لغا که مناسب مقام محبوبیت است بشمار در کمالات نبوت و دیگر مقامات در نسبت سعیدی قوت زیاده است و در ولایات نسبت معصومی قوت بیشتر دارد بمقامات مخصوصه حضرت مجدد و غیر این هر دو صاحب داده دیگر مشرف نگشته رحمه الله علیه میفرمودند در اول که تلقین توبه بطالبان مینمودم بر توبه بضمحنا تاکید و مبالغه میکردم شیخ حضرت شیخ پیر خود را رضی الله تعالی عنه در خواب دیدم بحال فقیر غنیایات نمودند در آنجا قوالی حاضر شدند و این توبه دادند ویرا حالت عجب بود و بر بخت

عبدالاحد
شیخ سوار
من حج
خوابی

مزایر رشک است و از نامشروع توبه کرد فرمودند طریقه توبه نیست یعنی چون نسبت باطن بر طالب غالب می آید
کار خود بینا یزدان روز تعرض از استغفار حق توبه بگذاشتم که توبه محل کافیت و توبه انصوح بروقت حاصل میشود
میفرمودند گری از دشمنان از فقیر رسیدند که طریقه نقشند لیه بر طرق دیگر چه فریت یافتند که آنرا اختیار کردند
گفتم این طریقه منطبق بر کتاب و سنت است که ثبوت آن قطعی است و آنچه منطبق بر قطعی است نیز قطعی از ما است
اشغال این طریقه توفیق اتباع سنت حاصل میشود و از متابعت شریعت انوار این طریقه می افزاید همچنین العین بصورت
ملای شک مثل شده از فقیر رسید که بر مزاج شما شورش عشق غالب است و طبیعت با شعاع عاشقانه رغبت
اینچنین طریقه بی کیفیت که در انجاسماع را با نیت و باوازه جبر و غیره کار نه چاره اختیار نمودند گفتم عقیدت
و محبت بمقتضای حکمت بالغه جناب باری است بجهان گفت در بصورت ناچار است مرا از سوال متعذر و غضب
میخواستم که ریشش گرفته سر جنگی از نم بخت غائب شد میفرمودند شیخ سیف الدین پیر حضرت سید
رحمة الله علیها برای تهجد برخواستند و از نی بگوش ایشان رسید بنیای خود اقامت و در ضربی بدست مبارک ایشان
آمد فرمودند مردم را بیدار و میگویند بی درو ایشانند که بر نای سماع صبر نمایند میفرمودند بزرگی از این طریقه در
رای میرفت و از سماع بگوشش رسید تا بیاورد و نه شست شوش اضطراب نمود مدت گرمی کاسه سرالبتکا
گفت سماع هملک است این سبب حرام گردیده میفرمودند در خانقاه حضرت شیخ سیف الدین پیر حضرت سید
رحمة الله علیها هر روز چهار صد کس درویش بجهت استغاده جمع آمده بودند موافق فرمایش هر یک طعام باخته
میند و با وجود اینهمه شخم سالکان بمقام بلند میرسیدند که طار این طریقه بر بهمت و توجه مرشد است یکی از ارباب این طریقه
خواست که تقلیل غذا نماید پیش فرمود و در حصول فیوض طریقه حاجت با چنین اعمال نیست که بزرگان بابائی کا
بر دوام وقوف قلبی و صحبت مرشد نهاده اند فرمودند و مجاهدات شاقه خرق عادات و تصرفات و حاصل ووم
ذکر و توجاهلی الله و اتباع سنت کثرت انوار و برکات عوام ظاهرین و الظرفه و خرق عادات بود و خواص متنی
آگاه را مراد قضیه قلبی و نسبت مع الله باشد میفرمودند حضرت محمد صدیق پیر حضرت حافظ سعد الله رحمه الله
علیها یدین یکی از اولاد مجاهد حضرت غوث الثقلین رضی الله تعالی عنده و ی از عجب جلالی و شمت ظاهری
نمود و تعظیم ایشان بر نحو است اصحاب ایشان ازین بی ادبی ناخوش شده بخدمت ایشان التماس الحاح نمودند تا
بصرف بهت ایشان طریقه نقشند این ایشان گرفت و بحالات نیک سیر فرمای او را جمع با این طریقه ناپسندید گفتند

طریقۀ امار که خود گفته شد طریقه دیگران اختیار کردی گفت خداوند قادر است و چینی هر کجا مقصود یافتم بطلب آن
 شایسته میفرمودند بنوازده حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم در ده دفن کردند در راه وقت اذان جواب
 اذان از بنوازده ایشان مسجعی میگشت میفرمودند یکبار زنی بی ادب بخدمت حضرت شیخ عبدالاحد رحمه الله
 علیه السلام گفت ایشان صبر کردند معلوم نمودند که غیرت الهی در صد مقام او بجزکت می آید یکی را از حاضران
 فرمودند که آن بی ادب سر جنگی زندوی توقف نمود ناگهان آن زن برفتاد و بمرد آن متوقف خطاب نمود
 عتاب کردند که خون او بر گردن تو شد اگر امتثال امر ما میکردی آن بی ادب جان نمیداد و سلامت میماند
 حضرت ایشان رضی الله تعالی عنه بعد از نقل فرمودند امتثال امر مشایخ بی توقف باید نمود که در ضمن آن
 حکمتها مضمری باشند میفرمودند شاه گلشن از خلفای حضرت شیخ عبدالاحد رحمه الله علیه کمال به در فضیلت
 موصوف بودند می توان گفت که محل غبطه سالکان خالفا حضرت جنید رحمه الله علیه ایشان میگفتند که مرا بعد
 سه روز اندیشه خوردن در طبیعت پیدا میشود در وقت شدت جوع برگ رختان یا انجیر پوست خیار و خمر پزی یافتند
 در آب پاک کرده می خوردند کهنه بکلی بود که تاسی سال بردوش مبارک خود داشتند یکبار برای افطار روزه در
 شدت گرسنگی آب جوش طلبیدند کسی عرض نمود که در اینجا چای است آب سرد و شیرین دارد و فرمودند از چندین
 سال باورین مسجد سکونت داریم هرگز در ورم ما هم نیامده که در اینجا چاه هست فت شدت تشنگی آب جوش خود
 میشود یکبار شخصی صره دینار به پدیه ایشان فرستاد خود را برخواستند که بر ما حج فرض شد ساعتی نگذشته بود که بان
 آمدند گفتند سالی سوال کرد آن صره با و دادم فرضیت حج از دستم قطع گشت یکبار خوابیدند که از زکوة نمایند که در
 ایام هر فرض الهی قرب خاص حاصل میشود هرگاه نصاب زکوة فراگشت زکوة و نصاب هر دو در راه خدا دادند که نقص
 حاصل شد نصاب بر بچه کاری آید که خزینه فقر باب الله است سبحانه میفرمودند جماعه از فقرا مداری رقص و شغف داشتند
 در دل یکی از اهل نماز گذشت که درین عتیان کسی از ارباب کمال خواهد بود یکی از آنها نزدیک آمد گفت **ع** خاکسارا
 چهار بخت است مگر تو به دلی که درین گرسواری باشد میفرمودند انکار هیچ کسی نباید نمود که در تصور عانی حقیقت
 جلوه گرفت میفرمودند اب مکرّم خان رحمه الله علیه حضرت ایشان محمد مصوم رضی الله تعالی عنه متفاده کمالات طینی
 داند روزی عالمگیر بادشاه از ایشان پرسید که عمر شما چیست گفتند چهار سال هر قدر که بخدمت پیرنگوار میرسد برده ام
 عمر هست باقی و بال آخرت نیست اوقات همان بود که بایار میرفت به باقی همه بجای صلی و بخبری بود و به بعضی

در طعام نواب مکرم خان تکلفات بسیار بود و بعد اسراف سیده باشد با حضرت سید ضی الله تعالی عنه باینهمه احتیاط و کمال تقوی کاهی طعام ایشان نخوردند میفرمودند از برکات طعام ایشان آنقدر نور باطن می افزاید که با طعام خود میم و گانه نماز ادا کرده شده از غلبه محبت حضرت ایشان محمد معصوم و ظهور انوار نسبت تمام شیخ ایشان نوشده بودند

مثنوی از محبت مشاهیرین میشود از محبت تلمذاتین میشود از محبت سرکرمان میشود از محبت خاها گل میشود میفرمودند ایشان بجناب پیر خود نوشتند که محبت شما بر محبت خدا و رسول خدا صلی الله غالب است و موجب انفعال میشود در جواب برگذاشتند که محبت پیر عین محبت خدا و رسول است و سبب جذب کمالات الهیه که در باطن پیر ثابت است میشود فقر و چون دیده عقل آمد احوال معبود تو سرست اول میفرمودند وقت انتقال نواب مکرم خان تبرک کلاه حضرت خواجہ احمد ابرار بر سر ایشان نهادند ایشان بنور قرا در یافته چشم بکشانند که تبرک کلاه پیرین بیارید و سیله من بدرگاه الهی ذات ایشانست میفرمودند و انوار نسبت قدمای نقشبند و انوار نسبت احمدیه فرقاست و در کیفیات نیز تفاوتهاست و التفاتی که پیر بحال مستغنیه خود دارد از پیران پیر کم ظاهر میشود که اینجاست سبب قربا بدان معنی قوی متحقق است میفرمودند روزی حضرت شیخ بزیارت مزار حضرت سید و نواب مکرم خان که در یکجا واقع است حجت الله علیه رفتند بعد توجه به رود و مزار فرمودند نسبت هر دو بزرگی یکی است اما نسبت فقر و دین مزار حضرت سید در نورانیت و لمعان امتیاز تمام دارد میفرمودند از حضرت شیخ عبدالاحد رحمه الله علیه دو کس طریقه گرفتند یکی طریقه قادری اخذ کرد و دیگری طریقه نقشبند اختیار نمود و ایشان فرمودند که روح مبارک حضرت غوث الاعظم تشریف آورده صورت مثالی مرید خاندان خود را همراه بردند و حضرت خواجہ نقشبند تشریف فرما شده صورت مثالی معتقد طریقه خود را با خود بردند رحمه الله علیه میفرمودند و در توسل بجناب الهی پیر یکی از مشایخ طریقه جبل المتین است که بمرتبه قربانز سیکردن استغفیر کفیفی حاصل نمود و سعادتی یکی از ایشان گردید و انوار بشارت که هر یکی ازین اکابر بان امتیاز یافته شریک گشت و عنایت آن عزیزان بحال او مصروف شد میفرمودند التفات غوث ثقلین بحال متوسلان طریقه علیه السلام بسیار معلوم شد با یکس از اهل این طریقه ملاقات نشده که توجه مبارک آنحضرت بجانش مبذول نیست همچنین غایت حضرت خواجہ نقشبند بحال معتقدان خود مصروف است مغلان در صحرایا وقت خواب سباب و سپان خود بجای حضرت خواجہ می سپارند و تائیدات از غیب همراه ایشان میشود و درین باب حکایات

بسیارست تحریر آن باطالت میسر میسر نموده سلطان المشائخ نظام الدین ولیا رحمته الله علیه بحال زایل آن
 خود عنایت بسیار میفرمایند همچنین شیخ جلال پانی بی التفاتها می نمایند حضرت خواجه قطب الدین اردشیر و شان
 استغفری بسیارست حضرت خواجه شمس الدین ایچ التفات باصوالت حتم الله علیه هم گفت فقیر را قم روز و انگی از
 پانی پست فقیر باز دیده ساخته باد تمام بزیارت حضرت شمس الدین ترک فتم عنایتی بحال من فرمودند با و
 ترک از اسوا عنایتی نمودند که کیفیات توجیهات شریفه ایشان دل مرا آنقدر مخطوط فرمود که تا دلی اثر آن عنایت
 در خودی یافتم و روز ما سرشار آن حالات بود میفرمودند عرض و قوت نسبت این کار بر مرتبه السیت که زبان از
 تقریر آن لایست بلکه در مقابله نسبتهای باطنی این عزیزان و قدای صوفیه علیه میتوان گفت که ما مردم را ازین
 راه بهره نیست و زی با صاحب خود در روح مبارک حضرت خواجه نقشبند توجه نمودند بعد از آن فرمودند سبحان الله
 عجب نسبت قوی جذبه حضرت خواجه ظهور فرمود چنان باشد که خواجه بزرگ اینچاندان ایشان اند گفت اقم
 که من در آنوقت بشرف حضور مشرف بودم از طرف حضرت خواجه نسبتی افتاد گو یا سینه های ما خالی بود از انوار
 و کیفیت گشت وقتی که سر از مراقبه برداشتیم التفات حضرت خواجه مانند دلهای همور گویا پستی و بی نور گردید
 این انوار و کیفیات بواطن با پر الوتیت از شمس و وسط السما حقیقت رضی الله تعالی عنهم میفرمودند سر من را با
 بدر الدین حتم الله علیه در پانی پست مراقبه نمودیم چنانکه غور توجه کردیم اثری از نسبت ظاهر نشد بعد امتداد بسیار
 دفعه نسبت ایشان در عنایت لطافت ظاهر گشت معلوم شد که سلوک ایشان بطریقه معهوده صوفیه نیست راه
 خدا بشهادت رسیدند دفعه در مراتب قرب بطریق صطفا فائز گردیدیم همچنین است احوال شهیدان که در راه حق دفعه
 جان فدا نمودند دفعه جذبات عنایات الهی ایشان را بمقامات قرب فائز گردانید میفرمودند حضرت شاه ولی
 محدث رحمته الله علیه بطریقه جدید بیان نموده اند و در تحقیق اسرار حضرت و غرض علوم طراز خاص دارند باین
 علوم و کمالات از علمای ربانی اند مثل ایشان در محققان صوفیه که جامع اند در علم ظاهر و باطن و علم نویان کرده
 چند کس گذشته باشند میفرمودند ولیا خدمت نامی شناسیم و با آنها ملاقات میشود اما اظهار اینها مرضی الهی نیست
 با قطب لشکر نادر شاه ملاقات شده بود در یک معامله مهر قاضی لاهوری با بایت باوی گفتیم در پاسی از روضه
 که غدار مبر قاضی آنجا ساجل کرده آورده گفت قاضی را اشغلی بود لهذا در آمد و الا در کیامت فتنه آمدن من
 میشود کیامت بطنی از روبرای خراج دختر فقیری در کار بود در نیم شب و در قلعه فتیله از باین محمد شاه بادشاه که هر

صرف هزار روپیه برای صرف مساکین خلوت نشین زیر سر خود سپیداشت آن صره گرفته برداشت بادشاه را خبر
شد پنداشت مگر در دست گفت من آنم که بواسطه من از جان محفوظ مانده اید گفت زور و بیک طلب نمایم فرمود من
قدر کافیت میفرمود منحنی در حلقه آمده می نشست کسی او را نمیدانست شهرت و ایاء عشرت لازمست تا مردم
استفاده نمایند و یا عزلت اختیار فرمودست تا اسرار آشکارا نگردد و یکبار جوانی تئو و تیر و کمانی در دست پیش
حضرت ایشان آن تعظیم او بر خاسته فرمودند شما نیدوی تادیری نشسته بر خاست فرمودند این جوان از ابدال
بود حفاظت بلند سنبهیل کوالد او است در یک قدم اینجا برای دیدن ما آمده روزی فرمودند قطب بلده چلی میرد
کشیری و فلان محله اقامت دارد محمد احسان عرض نمودند بنده را نام و نشان او بنمایند فرمودند میخواهید اسرار
فایلش شود یکبار عزیزی در بیات اهل سپاه خدمت ایشان آمد فرمودند از کجای آنید گفت از اجیر در یزق می رسم
ما مرده ام که شمارا گویم تا صاحب خود بر جهت نگهبانی نجیب خان سوره اخلاص بفرماید و در نمایند پس
عزیزان با حضرت ایشان سوره اخلاص در نمودند و نجیب خان از سر کفار محفوظ ماند حضرت ایشان ملائکه
کرام و ارواح طیبه اکثر اوقات و انوار باطن با چشم سر میدیدند یکبار خدمت ایشان حاضر بودم فرمودند اینها
کیستند که اینجا آمده اند عرض نمودم اینجا چه کسی نیست گفتند مگر شما نمی بینید الحق کشف مغیبات هر کسی را
نمی باشد و دیدن عوالم غیب بطریق شریعت کار دوام توجیه بخدا و اتباع مصطفی است صلی الله علیه و سلم
میفرمودند برخی اعمال ما از غیر دوام توجیه بمبد فیض و محبت شایع کرام رحمة الله علیه نیست میفرمودند هر عمل را
کیفیتی دیگرست و جامع کیفیات نمازست که متضمن انوار از کار تلاوت تسبیح و درود و استغفارست و صحیح
و صیل ترین حالات که باحوال قرن مشابه باشد در نماز حاصل میشود اگر آداب آن کما حقہ بجا آورد و مؤ
گفت راقم سکین عفی الله عنه چون نماز معراج مومن است باطن از حالت نماز عروج حاصل میشود و
و لطائف از انوار فوق خطی می یابند مگر رعایت تعدیل ارکان و خشوع و خضوع ضرورت میفرمودند تلاوت
قرآن مجید موجب صفای باطن و دفع قبض قلبی است ترتیل حروف و تحسین صورت خود میباید نمود و در هر
متوسط که در تلاوت قرآن مجید کرده میشود و قهوا دست می دهد میفرمودند در رمضان المبارک ترقیات
نسبت باطنی بسیار واقع میشود احتیاط بسیار از غیبت و لذت با حجب است و الاروزه جز فاقه بیش نیست
جهد باید نمود تا رضای ایزد و ادای حق صوم حاصل گردد میفرمودند یکی از بزرگان این ماه بصورت مردی که

دید پس شما از اہل صیام را مری میزدید گفت با ضاعت حق صوم مرا ناخوش نمودند مگر حجۃ اللہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ کہ بعد برض روزہ تو کہند گرفت اما از بخت انفعال داشتند انفعال ایشان از صوم مردم مرسلندیدہ میفرمودند الوار و برکات اینماہ تبرک از غرہ شعبان ظهوری نماید گویا بلال فیوض این شہر طلوع نموده و از نصف شعبان چنان معلوم میشود کہ آن ہلال بد زنا بان گردید و الوار آنماہ تبرک چہ از اسنو گردانید و از شب غرہ آن شہر چنان دریافت میشود کہ آفتاب فیوض الہی از حجاب سحاب رخشان گشت لهذا غزالیان در رمضان المبارک از ہر طرف جمع می آمدند صحبتہای شکر فاعقاد می یافت و در استماع قرآن و تراویح حالات غریبہ وارد میشد گاہی بعد تراویح با اصحاب مراقبہ می نمودند و احوال نیک دست میداد و در شبی کہ احتمال ایامہ القدر است میفرمودند کہ شب برکات بسیار فاضلست تجلیات کثیرہ ظاہر و چہن شب ادرعیہ بسیار میشود کہ کیفیات آن حالات در تحریر گنجایش ندارد میفرمودند شب قدر بہ سبیل بدست در شبی از شہادت او نامیشود بدست و مہم معین نیست مگر درین شب بسبب کثرت دعا و نماز کہ در مردم احیای این شب بہست برکات بسیار دریافت میشود و گاہی شب قدر درین تاریخ نیز میشود میفرمودند جمعیت مخصوص این ایام ذخیرہ تمام سال میشود از محراب بہتست کہ اگر درین ماہ قنوی و قنوی راہ یافتہ در تمام سال اثر آن می ماند بندہ شنیدیم زبان استاد خود کہ از حدیث شریف مستفاد می گردد کہ اگر این ماہ جمعیت و طاعت میگذرد در سائر سال توفیق نیک جمعیت محظوظ میداد میفرمودند حضرت شیخ رحمۃ اللہ در ہر سال اعتکاف در عشرہ اخیرہ ماہ رمضان میفرمودند و کسانی کہ بمقامات اجازت طریقہ میرسیدند درین ایام بطای خرقہ تبرک آنہا را سرفراز مینمودند و تاکید میکردند کہ درین اوقات مردم در حلقہ مراقبہ البتہ حاضر شوند تا بہر قیام باطنی بہر باب گردانند بعد القضاہ رمضان میفرمودند کہ از برکات صیام نسبت بہای غزالیان کثیر الوار و پراز لمعان گردید افسوس کہ تمام سال چہ رمضان نشد اگر چہ در صوم ہر وقتی کہ باشد صفا حاصل است و از برکات این وعدہ انا اجزی بہ غافل نیست لیکن کیفیات صیام رمضان شریف ندارد گفت راقم سکین گوید در حدیث شریف است الصائم لی ولنا اجزی بہ کل نذر بعضی اجزی بصیغہ مجهول ثابت است در بصورت روزہ را در رویتہ دخل تمام گشت فطوبی للصائمین

فصل ہفتم در ذکر مکشوفات و بعضی از کرامات حضرت ایشان

اله تعالی حضرت ایشان را محض تفضلات خود کشف مقامات الهیه صحیح عنایت فرموده بود که معلومات
 آنحضرت موافق نفس الامر می افتاد میفرمودند حضرت شیخ ارشاد می نمودند که معلومات و وجدانیات شما تمام
 صحیح است و سر مو خلا فی ندارد و لهذا اصحاب حضرت ایشان اگر کشفی داشتند سیر خود در مقامات عیان میدیدند
 و الا در هر مقام حالات مناسب آن مقام چنانچه حضرت مجد در حق الله تعالی عنده بیان فرموده اند در باطن
 خود می یافتند میفرمودند کشف و وجدان فقیر یا پیران کبار خود همیشه مطابق می افتاد مگر یکبار از فقیر
 خطای واقع شد که حضرت شیخ در حق بزرگی فرمودند بسبب شما تا بحالات بسجده هست بنده خلاف
 آن عرض نمود فرمودند در دید شما خطا رفته آنچه ما گفته ایم صحیح است اما بعد چند روز بحال بنده عنایت
 نموده فرمودند که دید شما صحیح بود ما خطا کردیم میفرمودند فقیر در گفتن بشارت مقامات بسیار تامل
 می نماید و الا انوار آن مقام در باطن سالک عیان می بیند باز متوقع الهام می شود باز مستفسر از غیبات
 حالات او میکند اگر درین معامله الهام موافق گردید و حالات و کیفیات در باطن او جدیده رود و او پس
 بشارت آن مقام میگوید که ترا در آن مقام مناسبتی بهم رسیده است بغرض و قوف آنکه نسبت باطن مثل
 اولیا و متقدمین حاصل نشده تا مساوات لازم آید اگر بر ذکر و مراقبه مواظبت کنی و با مجاری قضا وضا
 پیش گیری از فتوحات آن مقام تمتعات خواهی گرفت مستفیدان توحی الی الله و التقطاعی از ماسوا
 باذواق و کیفیات او صحبت مرشدان حاصل نموده در خلوتها نشسته به تعمیر اوقات بوظائف عبادت
 در مقامات الهیه ترقیات نموده اند در سبب رفاض تجلی نیست قصور در هم سالکان است گفت راقم
 مسکین بزرگان پیشین بقدیم مجاهده تفصیل مقامات و سلوک براه ولایت رسیده اند و در سالها
 سلوک شان بر ریاضات شاقه با تنها انجامیده حالات قوی و آثار ولایت بوجه حسن ایشان ظاهر گشت و
 درین طریق بجزب و توجه مرشدان جلال مناسبتی بمقامات بهم میرسد بقدر مناسب انوار و برکات مقامات ظهور
 می نماید اما اصحاب این طریق التزام ذکر و عبادات که عمری میکنند مانند تصفیه دل از هوا و ازاله توجع بغیر تزیین
 نفس از زایل دالینان با کیفیات و حالات نقدا حوال آنها میگردد و خرق عادات موقوف بر مجاهدات است
 نه شرط قرب و ولایت میفرمودند یکی از اجله نغای الهی در باره فقیر که شکر آن مقدور بیان نیست آنست که
 فقیر را درین وقت کشف مقامات الهیه مطابق نفس الامر و تسلیک سالکان راه تا غایات این طریق از بزرگان

این خاندان که درین وقت ارشاد طالبان می نمایند امتیاز خشیید بعضی از افغانان بر بشارات حضرت
ایشان انکاری نمودند ایشان بنور فرست در یافته فرمودند که اگر شمارا باور نیست یکی را از قدمای
اکابرین مقرر نمایند تاریخ او ظهور نموده بر صحت این بشارت شهادت بدهد عرض نمودند اگر سرور عالم
صلی الله علیه وسلم تصدیق فرماید دعوی تصدیق نزد دیگر کرد و حضرت ایشان فاتحه بر فرج پیغامبر
خدا خوانده با صاحب خود متوجه جناب مقدس نشستم و درین توجه اهل مراقبه راغبی دست داد سرور
کائنات علیه افضل الصلوة ظهور نموده منکران را زجر فرمودند که بشارات مرزا صاحب همه صحیح است شاه
عبد الحفیظ که از حضرت شیخ رحمه الله علیها بمقامات عالیه رسیده بودند میگفتند من از خدمت حضرت ایشان
استفاده نموده ام مرا فرمودند که بجهت حصول قوت شمارا باز تو جهات در هر مقامی کنیم چندی در ولایت
قلبی توجه می نمودند قیروزی برای امتحان مراقبه این مقام گذار شسته متوجه مقامی دیگر در حضور ایشان
نشستم مراد بر گفتند من ترا گفتم متوجه بل باش توجه بمقام دیگر توجه میکنی از آن روز بنده را یقین حاصل
شد که کشف ایشان بسیار صحیح است شاه معزالدین خلیفه احمد خان زیری بامریه خود بجهت تصحیح مقامات
تزد حضرت ایشان آمد بعد توجه بحال او فرمودند نسبت تو بچنین مقام رسیده است پیر تو چنین بشارات
فرموده وی بصحت کشف حضرت ایشان اقرار نمود میر بهادر که از حضرت شیخ مقامات طریقه کسب کرده بود
بخدمت آنحضرت نیز استفاده میکرد میگفت که در حضور حضرت ایشان مقام متوجه الهیه گذار شسته بجهت
امتحان در مقام دیگر مراقبه نمودم مرا منع فرمودند که توجه بجهت پرانگده کن و در همین مقام متوجه باش
ترا بمقامات سافله هم مناسبت است اما بجهت برترتی باید گماشت شیخ محمد احسان بر مرز حضرت حافظ
محمد محسن پیر حضرت سید رحمه الله علیها مراقب بودند بی اختیار از زبان برآمد که شما در باره صحت
بشارات حضرت مرزا صاحب چه میفرمایند ایشان از مرزا خود برآمده فرمودند همه صحیح اینچنین بنواهد صحت
کشف حضرت ایشان بسیارست و دلیل قوی بر صحت بشارات تغییر حالات سالک در هر مقام موافق
امام الطریقه مجدد الف ثانی است رضی الله تعالی عنه که اصحاب حضرت ایشان بآن امتیاز دارند و کیفیات
در باطن خود می یابند همچنین آنچه از کشف کونی و کشف قلوب و کشف قبور بیان میفرمودند مطابق واقع بود
برادر محمد قاسم بحضور مبارک عرض نمود که محمد قاسم در عظیم آباد قید شده است توجه برای خلاصی او باید فرمود

اند سکوت نموده فرمودند قید نشده است و ارباب دالان پر غاصوشی شده بود اما بخیر گذشت خطی بنام خود
 فرستاده است فردا پس فردا میرسد همچنان واقع شد زوجه غلام مصطفی خان غائبانه برای توجیهی نشست
 هر روز شخصی را بجهت اطلاع بحضور شریف می فرستاد و روزی آن شخص بی اذن آن آمده عرض نمود که منظر
 استقامت تو چه نشسته است حضرت ایشان اندکی سکوت نموده فرمودند دروغ گو بی اذن آمده وی هنوز در
 خواب است بتقصیه خود اعتراف نمود و روزی بنده بخدمت حاضر بود که شیخ غلام حسن را بعد توجیه فرمودند
 تو که طعام پرستش کفار خورده که از باطن تو ظلمت کفر معلوم میشود گفت از دست هندو چیری تناول نمودم
 این همه که درت باطن من ازان است مولوی غلام محی الدین را وقت رخصت فرمودند که پیش ایشان دیوار
 بنظر آید شاید از راه برگردند ایشان بعد چند ماه برگشته آمدند ما نسیم را وقت رخصت گفتند که باز ملاقات
 بنظر نمی آید و آنچنان بظهور آمد میفرمودند و خاطر قلب عزیزان زیاد تر از ایشان می شناسم که در چه باب
 خطوری نماید بنده عرض نمودم حضرت چه مطلع نمی فرمایند فرمودند از پرده داری که ظل و صف ستا است
 و روی نماید روزی بحضور ایشان شسته بودم پیری بی ادب آمده گفت امه ما بنیم طنطنه جانجانان حاشی
 یا شیطانی حضرت ایشان ازین لفظ متغیر شدند بنده بال کفتم برنجیدن از درویشی دوست برین خاطر اشراف
 نموده بخصب فرمودند و در شور با انکار میکنی میر علی صغیر میگفتند در ایامی که هنوز پیش نبر آورده بودم
 روزی قدم بوس حضرت ایشان نمودم از روی الطاف سحر من بدو دست برداشتند بدل من گذشت
 که مرا رساده رو دستم بر روی من رسانیدند و ازین خطر در باطن من تغییری راه یافت بعد
 دو اوزه سال آن خطر ظاهر نمودن در تنبیه فتم یکی از اشراف بر خطر دوم از فوت حافظه محمد احسان
 میفرمودند بحضرت ایشان بجهت تسویه فرزند خود عرض نمودم و بدلم گذشت که اگر محمد حسن نام او نمند
 مرضی بنده باشد بجهت این خطر فرمودند نام فرزند شما محمد حسن مقرر کردیم همچنین غلام عسکری خان میگفتند
 که نام فرزند من با شراف خطر دل بنده غلام قادر نهادند روزی سر قبر زن فاحشه متوجه نشستم فرمودند
 در قبرش آتش و دوزخ شعله میزند و آن زن باز با نهار آتشین بالا میرود و پائین می آید و با نهارش تزد
 و اریم باری ثواب ختم تبلیل بروج او بخشم بر تقدیر پریان آمرزیده میگردد و بعد گذاردن ثواب ختم تبلیل
 فرمودند الحمد لله با ایمان رفته بود کلمه طیب کا و خود کرد و از عذاب نجات یافت گفت فقیر را ختم در حدیث

آمده است که هر کس مقتدا در هزار بار تکبیر بنام خود یا بنام دیگر بخواند مغفرت گناهان میشود روزی قبر بر
 ثواب امیرخان مراقبه نمودند فرمودند مغفور معلوم میشود و وجه مغفرتش سیادت و رسوایی و طعن خلوت
 نسبت بخاندان رسول کریم صلی الله علیه و سلم شرف آن جهان ست و از طعن و لعن ثواب اعمال
 بدگو بیان در جبهه اعمال مطعون شیت میگردد گفت فقیر را رقم شخصی حضرت شیخ محی الدین اکبر رحمه الله
 علیه را در خواب دید که بر سر منبر و عظمی نمایند و اولیاء و انبیاء علیهم السلام در آنجا حاضرند گفت بودند انبیاء
 علیهم السلام در مجلس شهادت تجب است فرمودند این مرتبه از انعام و اکرام شما عزیزان یافته ارفعیت
 و طعن شما که در باره ما می نمایند ثواب و رحمت الهی متواتر میرسد شخصی بی ادب برین مکشوفات حضرت
 ایشان انکار کرده بطریق استخوان عرض نمود احوال این قبر که یکی از یاران منست دریافت فرمایند ایشان
 بعد سکوت فرمودند دروغ بگو این قبر یکی از زنان ست و قبر یار تو نیست عذر خواست که امتحان کشف
 حضرت ایشان نموده بودم شخصی عرض نمود که احوال فلان قرابتی سن که دین روز ما مرده است تا
 معلوم میشود برای عفو جرائم و عاف نماید بعد تصریح بجناب الهی و استغفار در باره میت همت
 و عاف فرمودند الحمد لله او را مغفرت نمودند میت بخواب اقرار بای خود آمده گفت مرا به عای حضرت
 ایشان آمرزیدند بهای و همت حضرت ایشان بآداب حاجات بحکم خود رسیده است و
 بیمار آن مشرف بر هلاک شفا یافته میفرمودند ما فقیریم مقدورند و اندازیم توسل بجناب پیران
 که سبب امراض می نمایند و عنایت الهی این بار شفا حاصل میشود و الله میر علی اصغر بیمار بود
 متوجه سبب مرضش گردیدند الهام شد که هنوز وقت شفا نرسیده چند روز در دو تنخا خود کثیف
 داشتند و بیمار بر مسافت بعیده بود با الهام غیبی فرمودند وقت صحت او رسیده است و همت
 بشفای او غائبانه نمودند فی الفور شفا یافت پیر علی بیماری صعب داشت و هیچ دارو به نمیشد توجه
 سبب مرضش نمودند صحت یافت همسایه حضرت ایشان از شدت مرض جان بلب بود و عا نمودند
 که الهی مراتب غم گش نیست او را شفا عطا فرماد عا با حاجات رسید و درد و سهر روز تند رست
 گردید موجب تعجب بیمار در آن گشت که احیاء اموات عجا از حضرت عیسی بنی ست علیه السلام گفت
 را رقم سبب عینی عینه شفا مشرف بر هلاک از مرض جسمانی بتوجهات ایشان چیرا جای تعجب باشد

شفای امراض و حافی بر القات حضرت ایشان سلم داشته و بنایان حضرت مردگان غفلت حیات جاودانی یافته
 قنار اسوا و بقا بصفت خدا حاصل نمودند الشیخ یحیی و عیبت وصف حال ایشان بود احیای سمن نبوت
 صلی الله علیه وسلم و اما تبه بیع سیف فرمودند افکار نام نفوس القار حمایه قلوب می نمودند جزاه الله خیر الجزاء و فیک
 غلام مصطفی خان اجل فرارسید و گردش از سبطاقتی برسدند افتاد و هوش از سرش رفت باتماس اقربا و در
 چنین حالت بجهت حصول افتاقش صرف همت نمودند طاقت رفته و حواس برگشته بر جا آمد و هوش تمام سخن
 گفت والده شریفه عسکر بخان که داخل طریق از حضرت ایشان بود روزی بعد فراغ از مراقبه دامن مبارک گرفت
 تا که در باره دختر سمن بشارت تولد فرزند نظر باین دامن زد دست ندیم حضرت بایشان اندکی سکوت نموده
 فرمودند خاطر جعده ازند الله تعالی دختر شمارا فرزند که است خواهد نمود و بنایت آبی انچنان واقع شد گفت اقم
 آن فرزند در آغاز شباب خود دوست کو طریق چشمتی ارادت نماید حضرت نواله تشبند رضی الله تعالی عنه
 بخوابش آمد فرمودند ای پس از خامس کجا میروی توجه بجالش فرمودند دلش ذاکر شد و کفایتی حاصل نمود و
 بخدست حضرت ایشان آمده ارادت و محبت در طریق تشبندیه نمود روزی میفرمودند یکبار بی زانو و راحله
 میفرم الله تعالی در هر منزل از دست بیگانگان سامان ضروری همیای نمود ناگهان در راه بارانی شدید
 نازل شد هوا سرد بود و قفا اید کشیدند نما نمودیم آبی باران گرد بر گرد ما باران دو بار فیقان خشک بمنزل
 رسیدیم انچنان واقع شد غضب غیرت ایشان نمونه قهر قبا بود جل سلطان میفرمودند در او اهل حال
 مردم را که طریق از سمن گرفته بودند از آنها نام خود منع کرده بودم که پیش هر کس نام فقیر نباید گرفت
 روزی حضرت حافظ سعد الله رحمة الله علیه از محمد رفیع پرسیدند که شما طریق از ک گرفته اید وی گفت
 از بزرگان خود بایستی که رو بروی آنحضرت نام فقیر میگرفتند مرا غیرت آمد و سخت ناخوش شدم
 دیدم که مثل طریق تا حضرت ابابکر صدیق رضوان الله علیهم از دوسه برگشتند در دوسه روز
 هلاک شد همچنین چند بے ادب سنرای گستاخی ما خود یافتند عفی الله عنه میفرمودند فلاح فقیر
 تازک است و غضب در نهایت شدت و این معنی شایان پادشاهت و ارشاد نیست ساها دعا نمودیم
 نا الله تعالی تیغ غضبنا کند فرمودند اما حدت غضب چنانچه باید نرفته است و مغضوب علیه البته ایلا میسر شد و
 نسبت بطنش تیار میشود میفرمودند بجز غضب نسبت دی مثل شهاب ثاقب از مقام خود فرو می آید و باندک

رضی الله تعالی عنهم الله تعالی این آرزوی حضرت ایشان بر مضنه ظهور جلوه گر ساخت ایشان را از بدو رجه شهادت سنان
 تا شهادت ظاهری با شهادت باطنی که مطلق صوفیه عبارت از حصول مرتبه فنا فی الله است انضمام یافته
 درجات قرب آنحضرت با علی علین مرتبی گردانند شب چارشنبه بهتم محرم سنه هزار و صد و نود و پنج هجری باسی از
 شب گذشته چند کس بر در حضرت ایشان نشستند خادم عرض نمود که بعضی مردم برای زیارت آمده اند فرمودند
 بیایید بیک سو چون آمدند یکی از آنها منغل ملایک ای بود حضرت ایشان از خوابگاه برآمده برابر اینها ایستادند
 منغل پرسید که مرزا جانجانان شما میفرمودند آری در کس میگفتند بی مرزا جانجانان ایشان اند پس آن
 بدیخت کوله طبایخ حضرت ایشان را دو کوله بر پهلوی چپ پیکر سید آنحضرت که از ضعف ناتوانی پیری و کاست
 انداخته بخاک افتادند مردم خبر شد چراغ حاضر آمد صبح خواب بخت خان چراغ قرنی باین پیغام فرستاد که اشتیاق
 که مرگسب این گناه بزرگ شده اند معلوم نمیدارم تحقیق رسد قصاص کرده شود فرمودند اگر آرد آبی بشفا
 اتعلق یافته بهر صورت زخم همیشه دو حاجت چراغ دیگر نیست شخصی که از کتاب این امر نموده اگر معلوم شود
 ما او را ببل نمودیم شایسته عاف فرمایند سه روز بقید حیات بودند هر روز ضعف قوی تر میشد و از نهایت
 ضعف و از مبارک شنیده می شد روز سوم روز جمعه بعد نماز صبح از بنده پرسیدند که یازده نماز را
 با قضا شده تمام بدن خون آلوده است طاقت برداشتن سر نیست مسئله این است اگر بیمار را قوت
 برداشتن سر نباشد نماز موقوف باید داشت و با اشاره ابرو داد انگشت شمار دین مسئله چه معلوم است
 عرض نمودم مسئله آن است که حضرت ایشان فرمودند بعد از گذشتن نیم روز بر دست برداشته نادیری
 فاتحه خوانند چنانچه حضرت خواهر بقیه بودند چنین حالت فاتحه خواند و بودند وقت عصر بنده حاضر بودم
 فرمودند که روزی قدر باقی است عرض نمودم چهار گهری فرمودند هنوز مغرب دور است وقت نماز مغرب
 شب شنید که پگاه دوم محرم بود و سه بار نفس الهیه نمودند و جان مبارک بعالم جاودانی انتقال
 نمود رضی الله تعالی عنه و از راه الله عنا خیر الامم تاریخهای وفات حضرت ایشان بسیار گفته اند و تاریخ
 نوشته شده است و اول آنکه شریفی اولیاء الله الذین انعم الله و دوم جمله حدیث شریف که در حقی یکی از اصحاب
 رضی الله تعالی عنهم از زبان مبارک حبیب خدا صلی الله علیه وسلم برآمده تاریخ وفات حضرت ایشان
 است حاضر جمعی از اهل شریفی شب وفات آنحضرت و نیز بنویسند دید که نیمه قرآن مجید بر آسمان پڑ
 خورده است

رفت و در برکات دین مبتین فتوری یافت گفت فقیر را قم تقبیرش میتواند که صدق قول حضرت ایشان باشد میفرمودند بعد انتقال با مقامات طریقه موقوف خواهد شد و نسبت اهل اینخاندان اگر نهایت ترقی نماید تا بولایات خواهد رسید شانزده سال از انتقال حضرت ایشان گذشته است مستفیدان خلفای ایشان را دیده ام و احوال اصحاب این طریقه که در بلاد بعیده می باشند شنیده ام اگر باحوال و کیفیات ولایت قلبی رسیده باشند غنیمت است و احوال مقامات عالی از ادراک و راست رسیدن تا با نجایس متعین نماید و الله اعلم شخصی دیگر در واقعه دید گویا آفتاب عالم تاب بر وسط السمار درخشان بود بر زمین افتاد و یابکی جهان را در گرفت الحقی وجود مسعود حضرت ایشان باعث مهنت و رفاه خلق خدا بود و بعد از انتقال ایشان دروازه حوادث گوناگون بگشاد بعد وفات حضرت ایشان قطعه با تا سه سال کامل عالم را هلاک گردانید و بیماری سرسام و خارش و جدری در بلاد هندوستان پید گشته تا سالها مردم را بیمار داشت و چنان سر بهدم نهاد و فتنه های عالم آشوب بر فراست بخت خان که رفقای او متکلب این امر شده بودند و وی در اجرائی حد تغافل کرد و مغریب مرد و اتباع او با هم مجادلات نموده رخت حیات بر بستن نشان از ان ظالمان پید نیست اگر چه حضرت ایشان خون خود بر رگ نمودند اما غیرت الهی که بر دوستان خود دارد در انتقام مظلومان و داور سی مله و فغان است فسر و هیچ قومی را خدا رسوا نکند و بتادل صاحب دل نامد بر دود بهمانا نکه تقبیر با فتنه ناگزیر معلوم حضرت ایشان بود که در دیوان خود میفرمایند بیست بلوچ تربت من یافتند از غیب تحریری که این مقتول را جز بیگناهی نیست تفصیلی به شب انتقال آنحضرت تا نیم روز باران که از شش ماه بند بود آفتاب بارید که هر طرف آب حمت روان گردید و بر مزار مبارک انوار برکات بسیار بر تیره فاضل شد که در دلهای زائران را نورانی ساخت و توجهات روحانی حضرت ایشان شامل حال مقتبسان انوار مراد شریف است و در باطن های خود ترقیات می نمایند مزار ابراهیم بیگ از فقیر در مرتبه قلب توجهات میگرفت برای زیارت مزار مقدس رفت توجه بر بطیفه دماغی او فرمودند نهم ماه اثر توجه باقی بود اصالتهان که از تفرقه های گوناگون احوال باطنی گم کرده بود بعد سالها بر مزار مبارک آمده در یوزه توجه نمود و زباده از غیر و زمتوجه روح مقدس نشست احوال قدیمه او باز درست گشت گویا هرگز فتوری در باطن نداشت در ویشی گفت از زیارت مزار فاضل انوار فرجاء

بسیار دیده ام روزی عرض نمودم که امروز توجیه بالاستیفا بحال بنده فرمایند التماس باجابت رسید
و ترقی خوب دریافتیم چون از زیارت برآمدیم عزیزی که احوال باطن خوب می شناسخت گفت
امروز احوال تو در ترقی معلوم می شود گفتیم چرا نباشد که توجیهات بلیغه بحال بنده فقیر نموده اند با
مقامات این طریقه در هر مقامی که رسیده اند همین زیارت مزار مبارک ترقیات در انوار باطن
خود می یابند بعضی از بزرگان گفته اند که فیض مزار شریف حضرت ایشان را در باطن با تاثیر تمام
است که در طریقه احمدیه مزار باین علو و قوّه نفوذ نسبت درین شهر نیست شخصی سر مزار مبارک
اقامت داشت شبی در قیام لیل قصوری نمود از مزار مبارک برآمد و او را بیدار نمودند فرمودند تو
مرامده الحاشیه همه احوال تو مرا معلوم است بر خیز نماز کن التفات حضرت ایشان بحال مخلصان
بسیارست قاضی شتار الله در واقعه دیدند شمار جا باشی فقیر همراه شماست بعد انتقال اینجا
هیچ مانعی در میان نیست عزیزی که حضرت ایشان بحال عنایتی داشتند از غم معاش تردد داشت
او را در منای فرمودند غم مخورند پیر معاش تو زیاده تر از سابق خواهی بود و انچنان واقع شد مولا
نصیم الله در تدریس سامان مہمی فرو مانده بودند در واقعه ظاهر شده فرمودند ساختگی این کار دهنده است
در پگاه آن شب آن هم بخوبی سرانجام یافت رضی الله تعالی عنه و ارضاء عفت پناه عصمت
و شگاہ زوہر شریف حضرت ایشان طریقه از آنحضرت گرفته بمن صحبت مبارک بمرتبہ
حضور و آگاهی رسیدند و اجازت ارشاد در صالحہ یافته تاثیر گرم در دلہای نمودند و اتفاقات
و مبشرات نیک میدیدند شبی دیدند کہ سرور کائنات صلی الله علیہ وسلم بحال ایشان عنایت
بلیغہ فرمودند حالات باطنی ایشان زیادہ شد تا دیر می خوشبوی معطر از انجارج اقرار بود حضرت
مجدد رضی الله تعالی عنه بحال ایشان التفات داشتند و برکات عنایات عالیہ آنجناب را بطن
خود می یافتند حضرت ایشان میفرمودند کہ ایشان را عارضہ سودا الحق گشت و علیہ جنون
عقل استوار ساخت موفقت بافقیر کہ کردند لہذا در باطن ایشان فقیری نمایان راہ یافت و
آن تاثیر و گرمی بای نسبت باطنی مخفی گشت اما فقیر حرکات سودای ایشان معاف کرده ام
کہ دیوانہ معذور است مخلصان مرا نیز بواسطہ خلاص فقیر بواسطہ ایشان ضرر و فقیر بخواہشهای

ایشان صبر تحمل نموده فواید بسیار یافته خدا ایشان را جزا و خیر کرامت فرماید که منت
واحسان بر فقیر ثابت دارند

فصل هفتم

در ذکر بعضی از خلفای خدا شناسای حضرت ایشا بن حنیفه علیه السلام

خلفای حضرت ایشان بسیار بودند نظیر اوراق گنجایش تحریر احوال آنها ندارد و مذکور بر جماعتی میگویم لیکن
تفصیل حالات و واردات عزیزان مطلع نیست مجلی از احوال آنها می نویسم که باین تقریر صحیح است
سبک حضرت ایشان یاد می آید موافق بشارت آنحضرت نام مقامات این اعزّه مرا معلوم است
و کیفیات و انوار باطن این اکابر نیز در جردان خود دریافت نموده ام اما اسامی مقامات بتفصیل
نوشتن ضرورتی ندارد بلکه کافی است احوال باطنی شخصی در استغراق و سکرت و شوق و ذوق
و ظهور احوال توحید نیست از اصحاب کبار رضی الله تعالی عنهم اجمعین حالات و کثرت خرق عادات
مروی نیست و در مقامات قرب از همه اولیا سبقت دارند مگر دست اوراک از حالاتی که بر
بواطن آن اکابر وارد بود کوتاه است احوال اصحاب این طریقه بسبب مقامات متنوعه اختلافها
دارد و در حصول اطمینان روح بلکه حضور و نسبت مع الله و تهذیب اخلاق و متابعت سنت
ساوی الاقدام اند احوال متعارفه از سکرت و ذوق و شوق و استغراق و بی خودی و واردات
توحید موافق تحقیق کبار این طریقه و معلومات متوسلان از مقتضیات لطیفه قلب است علوم و اعمال
لطائف دیگر چیزی دیگر است که باین رسیدن بآن مقامات تصدیق آن متصور نیست که آن کیفیات
جدید است تقدیم متعارف و آیه شریفه ولا یحیطون به علما یعنی از ان مقامات است

از سادات کبار که اینها پیدا اند قطع علائق دنیا و ترک اسباب نمودند و تحصیل معرفت الهی برداشته اند و در تحصیل علوم ظاهر و باطن با حضرت ایشان شریک بوده و صحبت مشایخ کرام آنحضرت رضی الله تعالی عنهم دریافتند بمقامات طریق رسیده اند و از خدمت حضرت ایشان نیز استفاده نموده با آنحضرت احترام ایشان بسیار میفرمودند که نظر الطافه یاران کبار در باره ایشان معروف بود و قدر سالکان بزرگوارت و استفاده بزرگان میدادند و ایشان را بجناب مبارک رود ابطا و تحاد و راسخ چنانچه با ایشان نوشته اند که از یاد عهد های قدیم حاتی میگذرد و بر تنهایی خود ترجیح می آید که در قالب تحریر نیکی

شیخ احمد خادم سرکار مفید که است لطیفه قلب و از قید قالب برآمده اما استعداد و غیره ضعیف است فنان شیر
بمقصود می رود خدا بمنزل محمود رساند سلب مرض قلب و قالب محمول حضرت ماست رضی الله تعالی عنهم حق تعالی
تجانب کتوت تو قدرت آن عطا فرموده است چرا از راه آنکسار خود را درین امر معذور میدارید فیض الله خان
هر روز پیش خود نشاند و بقدر پانصد نفس سلب مرض ایشان نمایند تا کبید است قصه سفر حجاز مبارک است اما
اندکی بتال این حسنه بعمل باید آورد و مبادا حق شرعی کسی تلف شود از رحلت ایشان بخاطر مبارک بسیار غم و الم رسید
چنانچه میر میر خان نوشته اند که از خبر رحلت میر مسلمان چه نویسم که بر من چه گذشت

یار رفت و ما چو نقش پایجاک افتاده ایم : سایه میگردید کاش این نارسا افتادگی : احمد شد
ما هم بر سر راهیم کیفیت واقعه ایشان دور کجا آسود اند بگویند چند نفس باقیست حق تعالی در رضا خود گذارد
حضرت مولوی شمس الدین اشرف و اسبق خلفا حضرت ایشان اند نسب ایشان بحضرت شیخ جلال
کبیر و لیای رحمتی رحمه الله علیه دوازده واسطه میرسد و نسب حضرت شیخ جلال بخوابا میر المومنین حضرت عثمان رضی
تعالی عنه ختمی میشود و ایشان زبده علمای ربانی مقرب بارگاه نیردانی اند در علوم عقلی و نقلی تجرّح تمام دارند در نقد و اصل
بر تئیه جهاد رسیده کتابی مبسوط در علم فقه با بیان فایده و دلایل مختار معتمدان نامه یک مجلد در هر مسئله تالیف نموده اند
و آنچه نزد ایشان اقوی ثابت شد آنرا رساله جدا اسمی با خدا اقوی تحریر فرموده در اصول نیز مختارات خود نوشته

۱۵ خوار از دست
 تو شد از آنکه
 سر بر سر من
 سپیدم از آن
 و جان از آن
 غم از آن
 اندر من
 بودم از آن
 و جان از آن
 خند از آن
 ندانم از آن
 بیا که از آن
 بشنم از آن
 هستند ۱۶

تفسیر طرولانی جامع اقوال قدما و تفسیرین تا ویلات جدید که بر طبق روحانی ایشان از مبدا رقیاض رختی از انوار نورانی
و سیال و تصوف تحقیق معارف حضرت مجدد ربی الله تعالی عنه نگاشته صفای ذهن و جود طبع و قوت فکر و سلک است
عقل ایشان زائد الوصف است و لایق از حضرت شیخ اشیر محمد عابد قدس سره گرفته توجهات ایشان بعبادت الهی رسیده اند
باز با جماع امر حضرت مجد حضرت ایشان جموع نمرود بحسن تربیت بلیغ جمیع مقامات احمدیه فائز شده اند و از بس عفت
سیر و شوق و طول اهل خود تمام سلوک این طریقه در پیجاده ترجیه با انجام رسانیده و هر ده ساله بود که فرغانه از تحصیل علم
طایفه و خلاف طریقه یافته با شاعت علم و فیض اهلین پرداختند و هدایت و ارشاد در راهی بخشیده و بزرگان حضرت
ایشان بقتب علم الهدی سرافراز شدند ایشان در ایام خردی جد خود حضرت شیخ جلال پانی قبی را رحمت الله علیه
دیدند لطافت بسیار بحال ایشان فرموده پیشانی مبارک خود را بر پیشانی ایشان البیدند و در آن ایام بزیارت
حضرت غوث الثقلین شریف شدند و آنحضرت خرای تر ایشان عطا فرموده یکبار امیر المومنین علی رضی کرم الله
نحو اب دیدند و باره ایشان به نشاءت تمام میفرمایند آنست بمنزله هادون من معی علیها السلام
حضرت ایشان تعبیر انجواب چنین فرمودند که صورت مثالی فقیر بصورت جد بزرگوار فقیر یعنی علی رضی الله
تعالی عنه متمثل شد و شما را این کلمات بمنبر ساخته می تواند که بعد فقیر خوافتد و طریقه شما منتقل گردد و بعد واقعه
حضرت ایشان حضرت غوث الثقلین را دیده اند که تشریف آورده کلمات تعزیهات ما تم آنحضرت مذکور فرمودند
از واقعه حضرت ایشان تا سفا دشمنند حضرت ایشان تعریف و روح ایشان بسیار می نمودند میفرمودند و نسبت
ایشان با نسبت فقیر در علوم مساوی است و در عرض و قوت متفاوت ایشان ضمنی فقیر
اند و فقیر ضمنی حضرت شیخ قدس سره بر فضی که بفقیر میرسد ایشان در آن اثر یکند و یک با ایشان ملک بر
فقیر است از بسل جماع کمالات طاهری باطنی ایشان عزیزترین موجودات اند و در دل فقیر نه با ایشان است
از روی سلاح و تقوی و دیانت روح مجسم اند و روح شریعت منور و طریقت ملک صفت که ملائکه تعظیم ایشان مینمایند و تقوی
فقیر زبانی ایشان شنیده ام میگفتند حضرت ایشان میفرمودند اگر خدا اینجائی بر تو قیامت از دیده پرسد که
در دهگاه ما تخطئه پر آوردی عرض کنم شمار الله پانی قبی را روزی فقیر بحضور حاضر بودم و ملحق ذکر و در آنوقت معتقد بودم
ایشان در آنده فرمودند شما چه عمل مینمایید که ملائکه بجهت تعظیم شما با حال ننوده اند ای فقیر کمال صاحب حضرت
ایشان دیده ام اینهم فیوض برکات طایفه اهدیه که در ذات ایشان جمع است و هیچ کس را ملاحظه نکرده ام اگر چه

این
در این
نهیست
باز در این
نهیست
در این
نهیست
در این
نهیست

برای ایشان و
شاه ایستان
فرمان گین شهنشاه
۱۲۰۰

بار را حتما و نعمتها را گرامت کرده اند که از بیان حساب افزون است مولوی احمد الشرحه رحمه الله علیه
 فرزند گلان مولوی شتار الله از مخصوصان اصحاب حضرت ایشان علم ظاهر از والد ماجد خود و دیگر علمای خوانده اند
 و در وقت تحصیل علم تمام شیب بطلان کتاب مشغول بوده میل باکل مشرب کم می نمودند قرآن مجید یاد کرده در علم قرار داشت
 تجوید مهارت تمام داشتند هر روز سبب یک پیپاره تلاوت میکردند و نظریه از حضرت ایشان گرفته کثرت ذکر و مراقبه
 پیش گرفته و هر روز سی پنجاه بار ذکر تلمیل می نمودند از صبح تا بچاشت بلند مراقب می نشستند متوجهات علیه حضرت
 ایشان کثرت ذکر و مراقبه بقاات بلند و واردات ارجمند رسیده اجازت طریقه یافتند مردم را به اطمینان فرمودند مراقبه
 مشغول ساوک راه مولی می نمودند عنایت حضرت ایشان بحال ایشان بسیار بود و عاقلانه ترجمه ترقیات ایشان
 داشتند و در مکتوبی میفرمایند ترجمه شما امر و زمانه نشده و نخواهد شد ترقیات شمار و افزون است تجلیات کمالات
 رسالت گاه که ظهور میکنند و بقید صانع ارشاد و کرم صبح و شام بیک روز و اناث دایر و سر و بسیار رسانیده و توقع قومی
 پیدا شد الله تعالی فتوحات و وجهانی ارزانی دارد جای دیگر میفرمایند احوال الله را در حقیقت کعبه توجه میشود و در وجود حق
 و حقیقت قرآن خل میگرد و نتهی ایشان بحال جهد در ذکر و عبادت و جمیع مقامات عالی طریقه رسیده شانی رفیع پیدا نمودند
 با اینهمه کمالات ظاهر و باطن اولاد سر لایه و حق ایشان دق می آید جوان سی ساله بودند که از یتیمان گذشتند
 والد ایشان میفرمودند که بسبب تاین فرزند بظواهر اخلاص و محبت من با او بود حق سبحانه از کمال غیرت در دل ایشان
 محبت غیر نیکنه دارد ویرا از یتیمان بر داشت و محبت غیر در دل من گذشت ایشان شجاع ترین مردم بودند با
 بار اهل یاد نموده بر تبه غازیان فی سبیل الله رسیدند یکبار گروهی از قزاقان بر ایشان سید سبب ایشان را عاقلانه گفتند
 بودند ایشان تنهایی به تفاق پرورخته از بیست سوار بشمار سپهر سباب خود را گرفته ان الله یحب الشجاع
 وصف خود ساختن شجاع صفت الله رحمه الله علیه فرزند ویم مولوی شتار الله علم خزانده بود و کتبین تحصیل نمود و طریقه
 از حضرت ایشان داشت در ایام شباب جرحت حق پرست مولوی لیل الله فرزند سیوم مولوی شتار الله علم فقه خوانده
 بقرن اصول معتدل مناسبت دارد و طریقه و شغل قلبی از حضرت ایشان گرفته خدایش سلامت و اراز و جرحه تفرقه مولوی
 شتار الله کسب فیض باطنی از حضرت ایشان نموده باحوال فدا و تقا که ارباب نسبت اینخاندان دارند رسیده جانت
 تسلیم طریقه یافت با مقامات نیک و طالیف طاعت و ذکر و مراقبه از مقبولان بارگاه است آنحضرت مکتوبی بان عیض
 میفرمایند اگر مستورات توفیق یابند و از شما ترجمه خواهند اجازت است تا اینخاندان بدینجا از جناب پیران میدقوی است

و شما را گاه توجیه میدهم و ترقی معلوم میشود بزرگراهی جل شانه و تبار سیاحت پناهایی صلی الله علیه و سلم مفید باشد و در حق
 ذوی الحقوق و اخلاق حسنه لازم گیرند که موجب نیکبختی و کامیابی داری است ^{۱۰} شیخ محمد مراد از قدامی
 اصحاب حضرت ایشان از طریق از آنحضرت گرفته تاسی و پنج سال هر روز یکبار در حلقه ذکر حاضر شده اند و صحبت
 مبارک بمقامات مصطلحه طایفه رسیده و نسبتی بلند حاصل نموده و بنحایت مضایف خصوصیتی بهم رسانیده که دیگری از اصحاب
 در آن شرایط نیست معاملات و دو تخیانه با ایشان تعلق داشت حضرت ایشان میفرمودند که در اصحاب در رفعت نسبت
 کسی با ایشان مساوات ندارد و کمالات که در ذات ایشان جمع است بسبب پیشینه تجارت طایبی با ایشان جمع نمیکند
 زیرا که شیخ را علم و عقل سلیم و کشف و صریح با وجدان صحیح و شرف نسبت تحمل ظاهر و دولت فقر و قناعت و در کار استقامتی
 مولوی نیم الله نوشته اند که ایشان مستجاب الدعوه اند و بارها یعنی تجربه رسیده و الله اعلم گفت بغیر اقامت تجار و دعا را
 کمالات باطنی نیست پیش عظمت کبریا خیر تسلیم است نمی آید و خط اجابت دعا اکل حلال و صدق مقال و اخلاص است و قبول
 دعا این همه را داخل تمام است نزد رفیع حالات نسبت ایشان از آن قبیل نیست که با دراک هر کسی در آید و خدا تعالی
 ایشان را سلامت دارد شیخ عبد الرحمن از برادران شیخ محمد مراد بجهات حضرت ایشان احوال عالیله
 مغلوب حالات نسبت مع الله بود قاضی ثناء الله میفرمودند از این طایفه کیفیات نسبت بحدود دیدن وی از تعظیم
 و تکریم پیش اختیار میگردد و اذکر الله و ذکر الله و صف حالش بود رحمه الله علیه میر علم الله کنکونی
 رحمه الله علیه از قدامی اصحاب اکابر خلفا و شفیفته جمال معرفت افزای حضرت ایشان اند صحبت حضرت
 شیخ نیز در یافته اند و با آنحضرت التزام خدمت حضرت ایشان نموده سلوک طریقه احمدیه تمام نموده بحالات
 عالیله و واردات سامیه رسیده اند در نسبت ایشان سکر غلبه نسبت صحو و بشاری نسبتهای مجددیه آن کیفیت
 مستیها را مستور نموده ساخت مرشدا شرباب ظهور محبت الهی و محمود زوق با و حضور و آگاهی بودند و کمال محبت
 بر زبان ایشان فنی و کلمات شگفته شکیر چشم ایشان گشتی گریه بر بخش احوال ایشان بودند و الله را بگریه سوز
 سینه ایشان می نمود صحبت ایشان شوق محبت خدای بخشید از سیاهی ایشان نواز نسبت مع الله می درخشید
 استغراق قوی و پیروی در از میباشند محبت آنحضرت بر ایشان غالب بود از غلبات محبت لفظ قریانت شوم سجا
 سلام حضرت ایشان میفرستادند و قتی که از وطن زیارت آنحضرت می آمدند اگر از سرخ راه می شنیدند بزرگداشت حضرت
 ایشان چالاک از جوش محبت و بیابان نوردی بی باک گشتند یکبار حضرت غوث اعظم رضی الله تعالی عنه

۹۰ حضرت شام
 ۹۱ از حضرت
 ۹۲ شامی شد
 ۹۳ نیز ایشان
 ۹۴ استفاده
 ۹۵ دارند
 ۹۶ و تحقیق
 ۹۷ بوده قند خدا
 ۹۸ یاد آید
 ۹۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

بنحواب وید نمودند که قدسوس نمایند و در از برای خدا این چه حرکت است عن رسول الله ص
 با فقر است این لفظ اظهار عبادت و طاعت بسیار بحال ایشان فرمودند شبی بنحواب ویدند که اکابر چشمتی
 گنج شکر حضرت شیخ فرید و شیخ عبدالقدوس رحمۃ الله علیهم تشریف آرد و به سبب نسبت نشسته بندیا از باطن ایشان
 نمودند و آقای السبع خاندان خود فرموده رفتند بعد از آن از روح بزرگان نقشبندی مثل حضرت مجدد
 ثانی حضرت ایشان قدس لکله صرار حاکم تشریف فرما شده نسبت چشمتی از قلب ایشان کشیده باز از نسبت
 نقشبندی سینه ایشان را معرّف فرمودند ایشان از این خود جبر و شرف زیارت اکابر طائفه را در نهاد و در
 دریافت که هیچ تاب و طاقت نگذاشته و نسبت هیچ بخدمت حضرت ایشان آمده آنها را این تقیه نموده اند و حضرت
 ایشان را بنحباب پیرو خود حضرت شیخ قدس را زنده و عزیز بر ندیده بودند و الله را هیچ از حال ایشان نپایان
 نکردیم حضرت شیخ بنور فرستاد و یافته فرمودند زنگان بحال ایشان تصرفی نموده اتفاقا کیفیات نسبت
 فرموده اند لیکن عزیزان نقشبندی در سیریه باز نسبت خاندان خود ایشان را عطا نمودند و مقاماتی که
 ازین طریق حاصل کرده اند صحیح و بجاست با نظر ایشان بگرم جوشی طینت استعداد خود و آثار نسبت
 چشمتی و وقفا و ختمند که آن حالات محل غلط طایبان راه عمل است تمام عمر بسوی شهادت و محبت بسر بردند و در حیات
 آنحضرت رخت سفر داده و البقا بر بستند و به شریقه طریقه از حضرت ایشان گرفته سرشار با ده محبت خدا بود
 بعد و احوال ناگزیر خود بنحواب حضرت ایشان آمده گفت ملائک مراد پریشان گاه یکراجل جلالت ایستاده بودند
 من در از برای متناهی استغراقی یافته به ملائک درانی شاهد مقصود شتافتن ابواب منظر حضرت بر من نشان گشت
 قال محمد شریح محمد شریح مراد الله عرف علام کالی رحمۃ الله علیه از اجله خلفا حضرت ایشان
 در علم و عمل شانی عالی داشتند ایشان از انجاء اند که حضرت شیخ ترمیث آنها را حواله بحضرت ایشان نموده بود
 ایشان همین ترمیث آنحضرت بمقامات آنها را طریقه رسیده خلافت یافتند و در ملک بنگال مرجع و اب طلا
 گشتند و صیفت کمالات ایشان در آن دیار به صیبه و دیار و خست و فخر را خلایق حسنه و شایسته مقامات کامله
 ایشان شام جهان را معطر ساخت مردم بسیار بر پایه جبهیت آگاهی از آن قبول بارگاه آگاهی اند و ختمه بیاد
 خدا پرده افکند از انجاء محموت احوال نیک از محمد و انشراح محمد در ویش از اصحاب ایشان متفاده از حضرت
 ایشان نمودند محمد و انشراح کرامت باطن نیاست آنحضرت از فضای قلبی تمامی نفس بفرق رسانیده و بشرف

آگاهی و کیفیات استهلاک محال که خاصه قنای نفس است ثبات خوش دارد و محمد درویش در باطن ترقیات
 کثیره رسیده به نسبت کمالات مشرف شد ایشان اراده کردند که تفسیر کلام الله بزبان هندی بجهت تیر طلبان
 تصنیف نمایند و حضرت ایشان منع فرمودند که اشاعه انوار طایفه موجب حصول خلاص مرتبه احسان نمی شود
 اوقات مصروف به شغل باید داشت و بجز ذکر و مراقبه هیچ امر نباید پرداخت ایشان قبل از انتقال حضرت تعالی
 حضرت شیخ محمد احسان رحمه الله علیه از قندای اصحاب کمال خلفای حضرت ایشان از اولاد حضرت
 حافظ محمد حسن و در شب شیخ عبدالحق رحمه الله علیه هم میرشد و او اهل ایمان جوانی از جبل فنادانی و عقیده ایشان بخوانی
 و در ظاهر از طریق منتقم نصرانی پیداشد در رویا دیده اند که حضرت ایشان شیر و مرغ تناول نموده بقیه انبیا
 عطا فرمود پس بدست مبارک شریف توبه و ارادت دریافته و درین راه کمال استقامت ثبات و زبده
 ترقیات کثیره رسیدند و بنیای مقامات طایفه احمدیه فایز شده باطن خود را منظر انوار آگاهی ساختند و نسبت
 ایشان جذبی و شورشی قوی بود در سیر لایق قلبی بتیانی و تعبیه های یهودی بسیار دشمنان و حرارت شوق
 و گرمی پیش باطنی در موسم سرما ایشان را حاجت لباس پنبه در برنده از غلبه جذبات محبت تا بستمع هم مبارک شد
 و او از سماع نداشتند روزی حضور مبارک فرماید برآورده و خود دیگر بدندان حضرت فرمودند و نسبت شما ذوق و
 شوق خوب پیدا شده اگر چنین نسبت گرم جذبه و حالات عشقی و محبت کفایت کند صحبت ما را ترک نمایند و
 الا سباده اینچنین فریاد و نعره موجب ضرر شما گردد و درینوقت ذکر و مراقبه جمعی از ملا یک کرام فریاد شما متفرق شدند
 یکی از اینها بسوسه شمایز نیز نگریست اگر کار باطن خود حواله ما نکنید چه کنیم که از این مقام شومش بمقام طمانیت رسید
 نسبت اطمینان به نسبت قرن مشابهت و از شبانه ریا و در ایشان عرفان نمودند بنده بشورش طمانیت کاری ندارد
 مقصود و رضا بنای نیست پس حضرت ایشان ایشان طایفه در مقام فوق نمودند و احوال آنجا فایض گردیده بنیایها
 ایشان را اطمینانی بخشید اما مقتضای استعداد کرم ایشان باقی بود گاه بی اختیار فریاد بر آورده و بخود می فتانند
 روزی کسی نزد ایشان گفت که روزی منویش ثناء الله بنهلی از چه شبیه مقرر شده فرمودند از سینه حضرت جلد و شرف
 الله تعالی عنسیل از نسبت می آید که اینهمه کدورت تاراجی بیاورد این شرف فیض کثیری فایض شد ایشان آهی بر آورده
 بخود و فداوند یکبار باستماع این شعر **شعر** رقم از میکده اما به غایتها هم که ازین در نروم لغزش مستان مدنی
 بتیایها نمودند هم چنین شورش محبت ایشان را مضطرب میداشت بسا اوقات نغمه عاشقانه بخود و بیست عشق است

در نسبت ذوق شورش

که حیات افراد و لهای طالبان است عشق است که بقا بخش جانها را سالکان است هرگز نمیرد که در شرف باشد بعشق
 نسبت است بر جریده عالم دوام به فرد و در عشق ترا نیست تحقیق و تقلید به چاک بگیان زن خاک را بکن
 طبیعت کار را عشق و یار را عشق است به حاصل روزگار را عشق است به ایشان میفرمودند و شکرگاه را غارتگری
 شاه و رانی من بر دروازه کوچ خود نیست تمام نتیجه شستم کسی از غارتگران درون کوچ بنیاد بفضل الهی تا شب هرگز
 کسی در آنجا نیامد روزی شخصی که در پهلوی داشت بخدمت ایشان عرض نمودند بسبب این مرض که هرگز نمیشود
 بخدمت گما بیدار میکنم اسم مبارک الله بگوش ایشان رسید لغره زدند و در وقت زابل شد میفرمودند در وقت شکست
 لشکر ما از حیدر از غلبه کفار فقیر در آن لشکر بود و چنین وقت قیامت آید نسبت باطن فقیر بخله تمام ظهور داشت
 که از خدمت سر ما و غارت و قتل کفار هیچ خبر نمیداد و توبه ارواح عزیزان محض نمیدادیم میفرمودند در ایام کسب سلوک
 طریقه فقیر را فقر و فاقه سخت دریافت سده فاقه پی در پی را یک فاقه میدادیم روزی حضرت ایشان احوال فقیر را
 بیسالی خود عرض نمودم متأسف شده اند که آرد و کمره خاص کرامت فرمودند همین تبرک شریف تنگی بفرای میسر
 شد میفرمودند تا ششماه بخدمت حاضر باشی حضرت ایشان کسب سعادت نموده ام از جهت فیوض کثیر حاصل شد
 که از هیچ ریاضت مجاهده یخچین ترقیات میسر نیست شیخ غلام حسن رحمته الله علیه از برادران شیخ
 محمد حسان از مخصوصان اصحاب وزیده اصحاب حضرت ایشان اند بزم عینیت ختم حاصل داشتند طریقه شریفه
 از حضرت گرفته بمقامات نسبت اینخاندان رسیده اوقات بیاد الهی خوش داشتند شیخ محمد منیر رحمته الله
 علیه از اولاد و مجاور شیخ فرید گنج شکر رحمته الله علیه از اهل خلفای حضرت ایشان اند شغال طریقه عجیبه پخته نموده
 حلقی از اذواق داشت و آن نسبت شریفه حاصل کردند و در طریقه نقشبندیه ارادت بدست حضرت ایشان نمود
 بالتسرام صحبت شریفه بمقامات نهایت طریقه رسیده اجازه یافتند نسبت قوی حالات بلند داشتند و در زادیه
 قناعت توکل پیدا و خدا موافقت می نمودند حضرت ایشان میفرمودند نسبت ایشان بسیار قومیت اگر قطب قنات باشد
 از ایشان استفاده نماید ایشان در وقت سلوک تمام شب مراقبه میکردند و از کثرت مراقبه کشف و وجدان نیک
 داشتند طالبان بخدمت ایشان رجوع آوردند و صلوة ارباب ذکر جمعیت تمام منعقد گردید اما عمر ایشان دفا کرد
 و در حین حیات حضرت ایشان بمرض ذات البدر در گذشتند و از موت ایشان بر دل آنحضرت غم و الم بسیار
 گذشت چنانچه بمردی شناساند سینه ای نوشته اند که شیخ محمد منیر از اکثر یاران طریقه ممتاز بودند و نوزدهم ماه دی که

رحلت نمود و الهی سخت بفقیر رسید چون انتقال با هم بحر طبعی قریب است تنلی شدیم خواجه عباد الله را دلا و حضرت
 خواجه نقشبند رضی الله تعالی عنه طریقه انرشیح محمد منیر گرفته بعد وفات ایشان صحبت حضرت ایشان بر پایه تریبهاست
 علیه بمقامات بلند رسیده اجازت تعلیم طریقه یافتند آنحضرت میفرمودند که نسبت ایشان بسیار قوی است با کمال استقامت
 نمودند حاجی جمال الدین از اصحاب شیخ محمد منیر بن صحبت مبارک حضرت ایشان بنیت علیه کسب کردند و زیارت حضرت
 شریفین سیده از گرفته قناعت بیا و مولی خوش میگذازند مولوی قلند بخش رحمة الله علیه
 از غلصل صحاب و زبده خلفای حضرت ایشان اند عالم بودند با علوم دینی علم معتدل نیز تحصیل نموده قرآن مجید و کتب
 طریقه از حضرت ایشان گرفته تریبهاست علیه بنیایات مقامات طریقه رسیدند و اجازت تعلیم طریقه بدرس علم و ارشاد
 سلوک باطنی فتحال نمودند و در علم طب نیز مهارت داشتند علاج علل بدنی و قلبی میفرمودند ایشان را بخندمت آنحضرت
 نهایت خلاص بود و مصاحبت خاص بودند در رمضان المبارک در تریب قرآن مجید میخواندند و از صبح سحر تا قبل
 حروف که در اب تلاوت ایشان بود آنحضرت بسیار خوش میشدند و در هر سال از وطن بی زیارت حضرت ایشان
 کسب آنحضرت می نمودند تا آنکه رحمت حق بر پیوستند میر فتحیم الله رحمة الله علیه از اکابر خلفای حضرت ایشان
 صحبت حضرت حاجی محمد افضل و دیار نموده بخندمت خلیفه ایشان شیخ محمد غلام رسیده بالتزام صحبت حضرت ایشان
 مقامات سلوک طریقه احمدی تمام نموده اجازت تعلیم طریقه یافتند علم و ادب حسن اخلاق موصوف بودند و صحبت آنحضرت از حق
 بکمال و بتعلیم طریقه و درس علم دین فتحال داشتند قرآن مجید یاد نموده علم قرأت و تجرید از قاری عبد الغفور شدند و از آنحضرت
 باستماع قرآن مجید از ایشان در تریب بسیار محظوظ میشدند روزی از نمودند فقیر از مولوی قلند بخش سید فتحیم الله
 تهذیب طلاق ایشان گاهی از ایشان نشانه روزی حضرت سید فتحیم الله مغالبت و میفرمودند شما هر قدری که در راه خدا و شایسته
 مولی برامیدارید بر چشم ما می نهید اگر شما مردم از اوطان خود بتایید حلقه مراقبه جمعی بی برکت گرد و ایشان مصیحات
 حضرت ایشان زیجهان رحلت نمودند مولوی شمس الله سبزهلی رحمة الله علیه از عالم خلفای حضرت
 ایشان اند علم ظاهر تحصیل نموده علم حدیث و قرآن از خدمت شاه ولی الله محدث رحمة الله علیه فرمودند طریقه از
 از خواجه موسی خان خلیفه حضرت شیخ حمزه الله علیهما گرفته تذکره مراقبه مؤلفیت نمودند و بار ایشان استفادة کمال
 باطنی از حضرت ایشان نموده نهایت مقامات سلوک طریقه رسیدند و بتعلیم طریقه مجاز گردیده و ریلده سبزهلی مدبک
 علوم و هدایت سلوک را به خدا بر سر افختند بعلوم و بصیرت مقامات موصوف و با خلاق نیک و اوقات حسنه معروف بودند

ایشان میفرمودند از شغل درس حدیث و تفسیر نور و صفا بسیار حال بشود و نسبت احمدیه قوه و ترقی میگردد و میفرمودند
یکبار اندکی از لحام کی از امراتنا دل نمودم حال باطن بخیل شد چندانکه قوبه و نیاز مندی کردم هرگز آن حالات
پیدا نشد اگرچه کیفیت نسبت دریم مثال حال است اما احوال و ذوق بیچ نمی یابم صاحب نفعات گفتند
که یکی ازین طایفه فرمود از غایت تشنگی آب یک لشکری بخورده بودم همه حالات باطن من تباه شد سعال شده
که اثر آن که دردت باقی است اهنی ایشان شبی سیدل خدا را بخواب دیدم علی الله علیه سلم که بحال ایشان عنایت
نموده و میگوید میفرمودند و سخنانشان قطع شد که بعد دیدن این خواب کی از غلبه یکدیگر و پیچیدگی ضرورت
ایشان حدیث سخت حضرت ایشان با ایشان نوشته اند الله تعالی اینها کثرت شمار آنجا فریاد میفرماید که سوزانند
که در آن مصلح عالمی نهیده و درویشی صاحب نسبت نیست بخاطر جمع بکار خود مشغول باید بود و تشویش را بخاطر راه
نیاید و اوقات را در اعیان منافع دینی ظاهر و باطن صرف دارد و سبانه شمارا و دلتی را ده است شکر آن
همین است قال الجدید الشکر صرف النفعه فی مرضیات المنعس رود است که نصیب بود و مستقیم
بدلی می شود و فقر و تشنگی نیست که آسان نشود و مرد باید که هر آسان نشود و اگر از غیب چیزی همین گردد و چنان
آفریند و باید نمود که در همین طلب سوال منافی توکل نیست اگر اعتماد بر آن نباشد خصوصاً درین زاهد باعث
رفع فقره خاطر است و توکل صرف موجب جعته در اسرار ال صوفیه همین جمعیت است الله تعالی متبعان سنت
بنویر علیه الصلوٰه و التحیة در ایشان خانقاه عالیجاه مجدی و راضی نخواهد گذاشت در تعلیم طریقه و درس کتب معتدله
و صرف اوقات با عمل متضمن فتوحات و دجهانی در آن تمام خواهد بود حضرت مجدی و رضی الله تعالی عنه هر روز بعد از صبح
صبح لازم گیرند و بجناب و تعالی همید و در در غیر او نا امید باشند و از مغرب کفار و مشرک اندیشند و انشا الله
تعالی دوستان مرا مضر فی نخواهد رسید و فقر را حاضر شناسند اهنی حاجی محمد یار طریقه از ایشان گرفته تبرجیات
حضرت ایشان نسبت مشهور و آگاهی حال نمود باز بخداست سر لوی نعیم الله صحبت داشته سید احمد علی از اصحاب
ایشان بخیر است آنحضرت استفاده کرده مغرب جذبات نسبت قلبی گردید و از بس جذبات یتیمی خواب خرد ترک کرد
اکثر اوقات بقرار و از سکر حالات سرشار می بود و بحسن تربیت حضرت ایشان پوشش مدار معامله باطن با قنای
نفس ساینده اجازت تعلیم طریقه دارد و مدتش کیفیتهای نسبت مع الله است میر عبد الباقی از اهل
خانقاه حضرت ایشان از حش از علوم ظاهر نیز دارند و سبب کسب فیض جمیع است آنحضرت نموده بخواجگاه مقامات

نعمت و شکر از
کردن و شکر است
مقامات شطرنجی
نعمت و شکر

خدمتی بنیاد غریبست مگر بجنبه محبت خردنمای پس مضائقه ندارد هر جا باشد با خدا باشد با اشتیاق باشد
و بر محبت پیران طریقه باشد و اسلام شاه رحمة الله رحمة الله علیه از کمال خلفاء حضرت ایشان اند
کمال محبت غلامان اختصاص داشتند از ملک سنده طایب خدا برآمده هر جا درویشی شنیدند بخدمتش رسیدند
صحبت حضرت شاه ولی الله محدث رحمة الله علیه در یافته اند و آبستان ولایت نشان حضرت ایشان
رسیده تا چارسال کسب فیوض محبت مبارک نمودند و کمال سلوک قریب نهایت مقامات طریقه رسانیده
از اجازت یافتند ایشان را معاملات جلای که در صورت ایدار نفس و رسانی راحتش و تمضمض استغفار می آید
صبر بلکه خدا بقضا میفهمد ایشان بود در فقر و قناعت و زاریه یا در خدا و ترک امور دنیای و اشتیاق و امان
و قصه را از رز و بود که روزی قبول فرمایند پذیرا نمیشد در خانه ایشان شبها چرامی جز نور ذکر خدا و روزها
توقتی جز قوت اتباع مصطفی نمود صلی الله علیه و سلم سالها قبای عربانی در بر و کلاه مو بر سر لنگی و در کوشه انداخت
ایشان جم غفیری از طالبان جمع آمد و حلقه مراقبه جمعیت تمام اتفاق یافت کس از اجازت تعلیم طریقه داده نبرد
شاه خدا بخش از اصحاب ایشان احوال نیک داشت بخدمت مرزا مظفر رحمة الله علیه نیز رسیده و صحبت حضرت ایشان
در یافته بعد ایشان حلقه ذکر و مراقبه جمعیت داشتی نیز از یحسان در گذشت محمد اکبر طریقه ایشان اردو فیض
صحبت حضرت مرزا مظفر در یافته ترقیات نموده از حضرت ایشان باین تو جهات گرفته با فقر بسیار شسته دل
گرم کرده خود در یافته پر دخت نمیداد باطن کم میکند و فقه الله سبحانه و ایا ای ملرضای **محمد شاه**
طریقه از صدیقی عبدالرحمن خلیفه حضرت شیخ حجة الله علیها گرفته بخدمت حضرت ایشان رسیدند و همین تربیت حضرت
ایشان قریب بانتهای مقامات طریقه رسیده اجازت هدایت طالبان حق یافتند و در سخن و حلقه ذکر و مراقبه جمعیت
میر حسین خان حجة الله علیه از سادات کبار و عمده اصحاب زبده اصحاب حضرت ایشان اند کمالات ظاهری
و باطن آراسته بودند و طریقه از آنحضرت گرفته بانتهای مقامات طریقه فارغ شدند و اجازت تعلیم طریقه یافته هدایت طالبان
پر یافتند جمعی کثیر از برکت صحبت ایشان کسب حضور جمعیت نمود و بخدمت آنحضرت محبت راسخ و در اتباع و رضاع و
اطوار حضرت ایشان جهل بیلیغ داشتند و ایند و یار ایشان میفرمودند که میر حسین از اولیا خدا اکبر و جانشینان حضرت ازین
و نیکبشت ایشان عبارت میفرمودن یافتند پیر محمد از اصحاب ایشان بجهایات حضرت ایشان نسبت باطن بل بفنا بطبیقة
نفس رسانیده کشف کونی صحیح دارد و اخبار مستقبل بر عوی میگردید و بچنان واقع میشود و ملاکات ارواح را عیان بیند

Mr.

تعمیر اوقات بوظایف عبادات باز نمیداشت و آیه شریفه رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله وصف حال ایشان بود مدتی است که از جهان رخت سفر بستند محمد حسن عرب رحمته الله علیه از قدما می اصحاب حضرت ایشان مجاهده قوی داشت صایم الدهر بود چهل هزار بار ذکر کلیمه بسامان و ده هزار نفی و اثبات بحسب نفس جنانا و هزار بار سوره اخلاص درود و استغفار هر روز و طریقه داشت تنبیهات الهی آیه شریفه و اذکر الله کثیر العالکون و وصف حالش بود شبها بیداری و روزها در حضور آنحضرت خدمتگاری می نمودند از برکت صیام و کثرت ذکر کشفی بیحج و وجدانی سلیم داشت در سه سال سلوک طریقه احمدیه با تمام براینده خلافت یافت بطن خود رفته مرجع طلاب گردید حضرت ایشان میفرمودند که در تمام عمر یک کس طلب خدا و مجاهد راه مولی نزد فقیر آمده و آن کس محمد حسن عرب بود و این لفظ در وصف او کافیست محمد قایم کشمیری رحمته الله علیه از اصحاب خواجه موسی خان در طلب مقصود و رنج سفر بسیار کشیده و صحبت درویشان بسیار دریافته صیام و قیام علی الدوام داشت و مجاهد بود و راه خدا با مر ایشان بخیر می حضرت ایشان حجب نمود و بحسن تربیت آنحضرت در سه سال با تنهایی مقامات طریقه رسیده اجازت تعلیم طریقه یافت برای دیدن حضرت خواجه موسی خان بنجارا رفت ایشان را در مرض موت یافت بعد واقعه ایشان دید که حضرت ایشان بجال و توهمات فرمودند پس همین توجه آنحضرت او را در آنجا قبول پیدا آمد و مردم بسیار بطلب یقین رجوع نمودند او دلش در آنجا قرار یافت یکبار روی در خواب دید که وی باغی در مدینه منوره دارد و در آنجا نهری از حضرت ایشان جاری است و آب از آن نهرو بر باغ او می آید و درخت و گل انصارت می افزاید از خجسته او را شتیاق زیارت روضه مقدسه مصطفی صلی الله علیه و سلم غالب آمد و عزیمت حج نمود میگفت من و پسر دارم نذر کردم که یکی را مجاور خانه خدا و دیگری خادم مسجد مصطفی گردانم صلی الله علیه و سلم حافظ محمد رحمته الله علیه از یاران خواجه موسی خان با مر ایشان استفاده از حضرت ایشان می نمود و یکبار او را قبضه صعب پیش آمد و هیچ وجه بسطی نمی یافت وی بکمالی فانی نفس سیده بود حضرت خواجه نقشبند را رضی الله تعالی عنه دید میفرمایند ای پسر که من اینقدر ترا چه کم هست که اصل کاره مقبضه قلوبی خواطر و تزکیه نفس از ذایل است این پنج است نقد وقت و پشت پس ببرد مدتی در از از وی خدمتی نمایان بظهور آمد که آنحضرت بحالش مهربان شده فرمودند امر و وقت رفع قبضه شما رسیده است و بحال عنایت شما باشت

این سخن مردان
است که در این عالم
فانی اند و در دستان
دست خدایان
خدا را
عنه و در سینه
خدا را بسیار
بهر سنگی
باید

وی توجهات فرمودند و عقده بالاخل سالها بیک لفتات آن حرفت افزای لها بشاد و فیضی بران بخش
 دار و شد که تدارک تنگیهای دیرینه مصرعه خدمت ترا بکنگره کبریا کشد به حضرت خواجہ احرار قدس اشرف
 سره العزیز فرموده اند ما هر چه یافتیم بخد مت یافتیم و در جاهای وقف زیاده از بیت کس و دیشان
 را خدمت ما لش بدن کرده ایم تا بحین ضای و رویشان ل ما باب معرفت شست شوی یافت از لوث لفتا
 ما سودا پاک صاف گردید وی از خدمت کی از متناجی وقت که خدمت حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه انکاری و
 علم خدمت مند میکرد و روح مبارک حضرت مجدد حضرت ایشان را از توجه بحالی منع فرمود بجله شریف می آمد اما
 توجه آنحضرت یعنی یافت میفرمودند و حق صحبت خدمت قدیم شمار ثابت است اما عرضی پیران کبار نیست که توجه
 بگیریم در آن نزدیکی ویرا جنونی لاحق شد و کار بزرنج کشید در جوششهای جنون میخراشد
 نقش بندیر عجیب قافله سالارانند که بزند از ره پنهان بجرم قافله راه و بهمان عارضه سودا و رگدشت
 غف الله مولوی قطب الدین رحمته الله علیه خطی از علم ظاهر دارند بصحبت مشایخ انیظر لقیه زیل
 سیق ذکر از خدمت کی از بزرگان اینخاندان گرفته شرف استفاده صحبت حضرت خواجہ موسی خان یافتند
 و تا هفت سال ملازم خدمت ایشان بوده کار سلوک باطنی تا بقنای قلب فنا نفس حالات و احوالات ایشان
 رسانیدند و با خواجہ ضیاء الله و شاه عبدالعدل خلفا حضرت مجدد سر شاه عبدالخفیف خلیفه حضرت شیخ محمد عابد
 رحمته الله علیه صحبت داشته و نسبت خود قوی کسب کردند التزام صحبت حضرت ایشان نموده سالها استفاده
 کردند و بقامات عالیله فایز شده قریب با انتهای سلوک طریقہ مجددیه رسیدند فنا و نیستی برایشان غلبه داشت و تہذیب
 الاخلاق بن الجانب بودند و آخر عمر استلک و ضحلال نسبت باطنی برایشان غالب آمد از خود رفته ساخت و
 بر حمت حق پیر شدند مولوی غلام یحیی رحمته الله علیه از اجله علمای تحریر و زبده فضلائی خوش تقریر
 بکارم صفات و صوف بودند حفظ قرآن مجید نموده بدرس علم ظاہری پرداختند بر کتب علم معقول و غیر معقول
 فوشتہ اند طبیی سا و زہنی در غایت ذکا و فہمند طریقہ قادریہ از خدمت کی از مشایخ اینخاندان عالی گرفته سالها
 بدر کوشش باطنی بطلب فہم فہم بقصوت قناعت و تنہا از افنیاء بسر بردہ غانی و دجانی بہر رسانیدند آواز کمالا
 حضرت ایشان بخد بل ایشان پروخت از ملک پور پل حرام طواف آستان لایت نشان بستہ شرف زیارت
 آنقبلا خدا پرستان دریافتند و طریقہ نقشبندیہ گرفته بہت بتحصیل مقامات سلوک طریقہ کما شتند استقامت

هیچ کیفیت ایشان را ندیده است اما در شیئی بطنی پیش قدم بودند که اولین نهاد آلهیه توفیق یاد است
 سبحان و ادراک حالات کیفیات از ثمرات و دامشغل باشد است بروقت خودی شود اگر در دنیا از احوال
 صوفیه چیزی است بدید در آخرت که دله جوهرت کیفیات عملی خلاص ظهیری نماید بیت توبندگی چو گدایان
 بشرط مکرر دکن که خواجہ خود در شش بنده پروری و اندکی گفته است التذذ بالکاء فمن الله کاء
 دیگری فرموده اللذذ فی الصلوة شریک حکت آبی کی را کیفیات از کار محفوظ نماید و دیگر را بعلم
 اسرار و فراز میفرماید یکی را محض توفیق یاد و طاعت ممتاز میگردد و هر سه کس از مقبولان درگاه اند و لهذا
 فرموده اند من علم و من علم و من علم چنانچه علم اسرار و حقائق و مشاهد تفصیل تجلیات الهیه از او است چنانچه
 باطنی تیراقل قلیل اصل کار محبت و توفیق مرصعات آبی است الله و قفنا لم یسألک و کثره
 ایشان را بعنایت آبی حالات کیفیات طریقه دار و شدن گرفت به جذبات نسبت نقشبندی فلان شدند
 تا پنج سال کسب فیوض صحبت شریفه نموده سرسلک تا تحلی ذاتی و اسمی رسانیدند و احادیث تعلیم طریقه یافته سالها و
 خانها و بطن رفعت ایشان را آنجا قبولی پیدا شد و طالبان جمیع آورده و در سر علم ظاهر موقوف کرده بباطن احوال
 باطن اشتغال نمودند و رگوشه توجیه الی الله مراقبات میفرمودند از در و حالات و غلبات نسبت باطنی توفیقی
 نمیشدند اما عمر ایشان فاکر و شیخ خاندان قادریه ایشان بیمار بود و بسبب مرضش توجیه فرمودند مرض ایشان اشتغال
 و بهمان مرض در گذشتند از جهت بخاطر حضرت ایشان غم و الم راه یافت چنانچه جزیری نوشتند که زخم رحمت روی
 غلام محبی مریم نداری و واقعه جانگاہ ایشان در سینه آتش زده و زهره را آب گردانید ان الله و ان الله را رجوع
 غیر از صبر جاری نیست که فردا ما هم میریم ایشان در بیان مسئله وحدت و وجود وحدت شهود رساله نوشته بنظر حضرت
 ایشان و آورده مورد تحسین شدند و آنحضرت بر ورق آن رساله این عبارت فرمودند ان الله فی فیصله علیه سوله
 سرگروه علماء فحول جامع علم معقول و منقول سید غلام محبی ایضا الله الی اتمنی که بسبب خلوت طریقه باین میجدان بینی
 جانجانان و از یکجمله یامی فیقر رساله مختصری در تصویر مسئله وحدت وجود و وحدت شهود و تحریر نموده از نظر گذرانید
 حق نیست با اینهمه بجا ز قدرت کافیت بر بیانی وافی جزا الله خیر الجزاء اما تعرض بسبب تطبیق ضرورتی
 نه گفت که این توفیق من کشفین اگر چه خالی از تکلفی نیست متضمن مصلوحه است هی الاملا حیدر بین الفشتین
 العظیمین رحم الله عبد الصوفی لم یعصف و السلام علی من اتبع الهدی

گفت فقیر را تم تطبیق درین دو مسئله که یکی از مقتضیات مقامی ناشی است و دیگری از مقامی دیگر فائز بقسم پیش از باب
 حال محال است اما در تحقیق هر دو مشرب بخفای غیرت کسیکه در طریقه مجدد و بی علم و وجدان سیر نموده بروی انجمنی ظاهر است
 مولوی غلام محی الدین رحمۃ اللہ علیہ از سادات صحیح نسب کتب بحضرت غوث الثقلین پیر سید رضی اللہ
 تعالی عنہ عالم بودند معلوم مقتول و مقتول حافظ کلام اللہ و اہر حدیث رسول صلی اللہ علیہ وسلم را بدو جا بد از اسماء منفرد
 بمقام توکل رسیده بعد طلب خدای یگانہ از آشنایان میگانه بریده با مشایخ وقت خود صحبت داشته و از انظار رعیت بزرگان
 بجزو داشته ذکر و غفالت طرق اہل الشریعہ کو بیعتی از اذواق قلبی حاصل فرموده ما از کمال تعجب این اہل تسلی بدستند
 ایشان مولوی غلام محی الدین عبدالحق میگردد بخدمت حضرت ایشان رسیده اہل طلب طریقه نمودند بخدمت حضرت
 آن ہر دو بزرگ را قبول کرده ایشان را فرمودند کہ در شما وحشتی معلوم میشود و چندی دیگر در طلب فقر متغیید
 ایشان تا دو سال بخدمت مشایخ دہلی و بہار و دیشی شنیدند رسیدند نیز ہج جاد ل ایشان تسلی نیافت پس بخدمت
 مبارک رجوع نموده تا شش سال بالترجم صحبت شریف از تجلیات صفات و شیوات گذشتہ تا تجلیات ذابہ و امس
 فائز شدند و اجازت تعلیم طریقه یافتند آنحضرت روز عطای خرقہ اجازت بایشان فرمودند کہ شمارا در واقعہ بشارتی
 از غیب خواهد رسید پس فقیر گفتند من کی از اجلہ بزرگان را بخوابم کہ سورہ و الضحی تا آخر آن بر من خواندند
 و این بشارت حصول ہدایت و ترقیات و مقام رضا است ایشان میگفتند کہ در ایامی کہ حضرت ایشان رجوع
 آوردیم در حلقہ ذکر و دیدم کہ غوث الاعظم بجای ایشان نشستہ اند و نیز یکبار دیدم کہ حضرت غوث الثقلین تشریف آورد
 حضرت ایشان بدین نیازی از درون حجرہ آورده بخدمت آنحضرت گذرانیدند مرا ایتھاب حاصل شد کہ فیض قادری
 نیز درین فائدہ شامل است کہ فیض التفات غوث اعظم بہ صورت آنجناب تمثال شدہ و دوبار بتبرآمدن بانی کی از تفات
 شنیدہ ام استاد ایشان مولوی بابا شدہ ارادہ زیارت مزار فائز الانوار حضرت غوث الثقلین نمود و اندک بعد
 در خواب ایشان آمدہ فرمودند فرزندم غلام محی الدین پیش شما تلذذی نماید دیدن او دیدن من است حاجت اختیار فرم
 سفر نیست مولوی نعیم اللہ نوشتہ اند کہ یکبار پیر اہل ایشان تبرکات پوشیدم آنچنان فیوض برکات یافتم کہ گاہے
 بچنین حالات نمیدیدم ایشان را و روزگاہا و احباب فیض طلب با جمیع آمدند و صحبت افادہ گرمی گوشت حقی
 و رانجا بود کہ چقدر زیارت حرمین شریفین دریافتہ و جوار خانہ خدایا قریب مدینہ مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم آسودند
 مولوی نعیم اللہ بہر ایچی عمدہ خلفای حضرت ایشان جامع اند و علم مقتول و مقتول در وقت تحصیل علم و تحقیق

که شغل باطنی بر او از دین منامی بشارت یافتند که حصول این بخت بصحبت شیخ کامل و کامل است هنوز وقت
آن نرسیده پس بعد تحصیل علم در طریقه نقشبندی از حلقه جمعی که ذکر ایشان سابقا گذشت گرفته بخدمت حضرت
ایشان رجوع آوردند و بالتزام صحبت خدمت در چهار سال بمقامات علییه طریقه رسیده تجلیات ذاتیه دلی
فائز شدند و خرقه اجازت و خلافت یافته در وطن خود جمع طالبان گردیدند و در صحبت ایشان لبا جمعیست
و حضور حاصل است کمال استقامت بر طریقه شریفه و اتباع سنن نبویه و اخلاق حسنه آراسته اند و گوشه صبر و قناعت
اوقات بیاد خدا میسر میدارند حضرت ایشان بجال ایشان عنایت بسیار داشتند چنانچه از حال خود چنین نوشته اند که
آنحضرت درباره فقیر فرموده اند صحبت چهار سال شما بر این صحبت و عازره سال دیگران است و از نور نسبت و
فیض صحبت شما عالمی نور خواهد شد و فتوحات و وجهانی حق سجاده شمار از رانی خواهد داشت انبئی الله تعالی
ایشان را با این کمالات سلامت دار و کرامت الله و اسد علی بیگ را از اصحاب ایشان شنیده ام که باحوال
نیک ممتازند مولوی کلیم الله بیگالی رحمه الله علیه از خلفای حلیل القدر حضرت ایشان اندر طریقه از
خدمت مبارک گرفته سالها فیض باطنی حاصل نمودند و به نسبت کمالات رسیده و اجازت یافته بطن خود یافتند
ایشان گفتند در از مطالعه مکتوبات شریفه حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه صحبت عقیده قوی بخدمت ایشان پیدا
و از انوار کلام شریف و تحقیقات ایشان دل را حضور و آگاهی بر دوام حاصل گشت یکبار در خانه قاضی مرشد آباد
بهضیانت بودم بجز خوردن طعام قضا حضور و صفای باطن حاصل شد و که در تری بر دل طاری گشت که بهر عمل
و در نشسته شتیا ق صحبت در نشان لب که شاید بهمین التفات بزرگی آن صفا و حضور باز حاصل گردد و بخدمت
بزرگان رجوع آوردم هیچ جا دل مرا جمعیت و آگاهی و نسبت نداد بخدمت حضرت ایشان فائز شده و بجز و دید
فائز لا انوار دل را اطمینانی حاصل گردید طریقه نقشبندی از حضرت ایشان گرفته بجال فقیر توجیهات فرمودند تا
پانزده روز را توجیه در باطن خود و دریافتم آنحضرت میفرمودند که لطائف شما خوب جاری شده بنده ساکت بودم
روزی در راهی میرفتم ناگهان دل بحرکت آمد و از هم ذات بگوش من سیده مضطرب ساخت فقیر اقامت حرکت کر ایشان
بخشم سرعین دیده ام حرکت ذکر مبتدی را خوش می آید اما کار دوام توجیه بخدا و ظلود که از اسد است ایشان
میگفتند در شکلی سخت در مانده بودم هیچ باب برآمد کار بنظر نمی آمد ختم حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه بجهت روا
حاجت شروع نمودم در خوابی دیدم که دریائی است زخار در نهایت طغیان با و صحرای طوفانی میگذشت است و

بسمی برزند بعد انتقال پر خود بخدمت حضرت ایشان رسیده تحصیل فیوض طریقه پرداختند در آن نزدیکی
 محمد واصل مرد و در جوار حضرت خواجہ یاقی بالله قدس سرہ مدفی یافت محمد حسین در سالها التزام صحبت
 آنحضرت ترقیات خوب نمود و کیفیات نیک پیدا کرد و در سیر ولایت قلبی شجاعت افتاد میخواند **فرو**
 شعر ناز تو تنه از مرا کشته و بس به یعلم الله که جهان جلا قتل است و قتل در دلها را با هزار آورده ذوقی حاصل
 میکرد سیر سلوک تا نسبت کمالات رسانید چون خود گیر متغزاق نسبت قلبی بود از هر رنگی و لطافت نسبت مجامعی
 چند آن مخلوق نگرید روزی فقیر بحال او توجیه نموده بر کیفیات هر مقام آگاه ساختم گفت حالات کیفیات
 هر مقام جدا جدا دریافت اما نسبت کمالات بدیافت من نمی آید گفتم امام طریقه حضرت مجدد و جلال این نسبت
 عالی بجز بهل و نکارت نگفته اند که ادراک و وجدان از تجلیات ذابیده توان پس چند مدت بصبر و جبر و صحبت
 مبارک حاضر میشد هر گاه آن لطافت و بی رنگی قلمی یافت و در مقام قدمگاهی راسخ پیدا شد شکایتش
 بفکر مبدل گشت اجازت تعلیم طریقه یافته بولین رفت شیخ غلام حسین کتھا میسری گزیده اصحاب
 کار کرده حضرت ایشان اندر بلده پشیا له جاک پنجاب علم فقه خوانده اند و از خدمت شیخ غلام قادر شاه
 قادی طریقه قادی بیه گرفته با حضرت محمد میر سفت سال صحبت داشته صوفی عبدالرحمن خلیفه حضرت شیخ الشیوخ
 محمد عابد را رحمة الله علیهم دیده بودند و توجیهات گرفته از کثرت ذکر که هر روز پنجاه مرتبه و اثبات بحس نفس
 تا هفت سال منمردن جمیع حسی حاصل فرموده بخدمت حضرت رسیده سالها التزام صحبت مبارک نمودند و توجیهات
 علیمه در مراتب سلوک طریقه ترقیات کردند کار سیر و سلوک باطنی از تجلیات اسم الظاهر گذرانیده حاصل باطن
 خود و تجلیات اسم الباطن رسانیدند لهذا از گریه های حسن نفس کیفیات لایت و نفس ایقان تاثیر است
 گرم شوقی افزا و آزادی دلی تکلفی بسیار دارند و جدانیات ایشان در ادراک مالات باطن صحیح است در
 راه پور افغانان از ایشان طریقه گرفته اند و توجیهات ایشان گرمی و حرارت قلبی کسب کرده فقیر اصحاب
 ایشان را از کیفیات و برکات صحبت ایشان بهره دریافته و کس از آن جامع متمنا و دیده ام و در ویشی با خدا
 بودن است سعادت کسی است که عمر خود بپا داهی اتباع رسالت پناهی صلی الله علیه و سلم بسپارد و سرمایه
 حیات نقد وقت خود فرماید ایشان بچ رفته بودند الحمد لله که شرف زیارت حرمین شریفین یافته بسا امرار حاجت و
 مولوی عبدالکریم و مولوی عبدالحکیم از ملک پور ب بعد فراغت از تحصیل علوم باستان آواز

کمالات حضرت ایشان بجنوب ریز نور رسیده طریق نقشبندیه گرفته چند سال کسب فیوض از اخصیو و آگاهی
 نموده بمقام اجازت رسیدند و بارشاد طالبان ماذون گشته بوطن رفتند مولوی عبدالکریم در این اوقات
 قضا نمودند و مولوی عبدالحکیم انزو اگزیده و ترک اسوا گفتند گوشه قناعت بیاد آبی برداختند وقت نیمروز
 اندکی طعام بپزه خورده به تنهایی بمراقبه ذکر مشغول میشدند ایند اور نسبت ایشان قوتی بسیار بهم و مصد خوارق
 عادات گردیدند یکی از انضیا پانزده هزار در پیه بدیه آورد که بدست شهابیت یکم از بس بد قبول نکونید یکبار
 بیماری مجذوم گل ولای آیت ضوی ایشان تبرکاً ببدن مالید و عسار و ضو تشنه آتش نوش نمود در چند روز صحت
 یافت ایشان بظهور چنین کرامت قبولی پیدا شد و جز عتی پدید آمد اوقات و اعمال احوال ایشان جای غبطه ما
 پس ماندگان مقام بطالت است ل از التفات اسوار سته و جان باید مولی پیوسته در بروی خلق بسته سعادت است
 که مقصود و دوستان خدا است **نواب ارشاد خان** از مخصوصان جناب حضرت ایشان اند یکبار ام و صا
 موصوف بودند و محبت و اعتقاد آنحضرت مثانی عالی داشتند که دست هر کسی بجا نتواند رسید بواسطه محبت و صحبت
 حضرت ایشان با وجود علانی بسیار نسبت اینچاندان کسب نموده اجازت ارشاد طریق یافتند خدتهای لائقه
 آنجناب بجا آورده قربی و محبتی خاص پیدا نمودند طفر علیخان نرزد ایشان طریق از حضرت ایشان شدتی است
 که پدر و پسر هر دو ازین خاکدان بالتحلق نشاند به عالم جاودانی رخت اقامت کشیدند **غلام مصطفی خان**
 رحمه الله علیه از اصحاب حضرت شاه ولی الله محدث ر حمة الله علیه حسن تربیت حضرت ایشان خطی افراز نسبت
 خاندان جدی حاصل نمود در سلوک نسبت باطن تجلیات و اتیه دائمی رسیده اجازت تعلیم طریق یافت چند کس را
 مشغول یاد حق سبحانه نمودند با خلاق نرم آراسته بودند و تعلیم خلق خدا که منظر کمالات آبی است بر ایشان است
 اوئی متوسلان خود را در تمام عمر با حفظ توایا و نگه اندامها را با احترام پیش می آمدند در وقت عطای تنخواه نوکران را
 زیاده بر اقرار عنایت می نمودند بخدمت آنحضرت اخلاص تمام داشتند خدتهای پسندیده بجا آورده بجناب آبی
 قبولی بهر ساینده که خادم درویشان در فیوض و برکات با ایشان است **نعم الما الله الما للرجل الصالح**
 در صف ایشان بود حضرت ایشان بعد از قعبر مر از ایشان تشریف فرما شدند تا ویری مراقب سته سر بر داشته
 فرمودند سبحان الله اگر فقیر را بیقین معلوم شود که قبر من اینچنین محفوظ انوار آبی خواهد شد نوبت شادایانه بر آستانه
 خود بلند آواز نمایم اینهمه بفرمت و رحمت از حسن اخلاص ایشان است **اخون نور محمد قنداری** رحمه الله علیه

این کتب در دست
 رحمان
 برای درس
 یکبار خوانی

از علم دین بهره و داشتند طریقه از آخون فقیر گرفته بورش از کار انجاندان اجازت تعلیم طریقه یافته بودند سوزی در سینه
و گذازی در دل داشتند اما در بدل ایشان تنگین نمی یافت بخدمت حضرت رسیده طریقه نقشبندی گرفتند و سالها
کسب فیوض صحبت نمودند کار سلوک طریقه احمدیه قریب با نهار رسانیدند نسبت نورانی داشتند خلوت و انزوا بسر
بمیروند بعد واقعه حضرت ایشان گفتند که منعب نیابت آنحضرت ترویج طریقه بمن رسیده از روح مبارک حضرت
ایشان محمد معصوم و از حضرت خواجه نقشبند قدس الله سرار الهام بقیتی تازه باو بسیت یافته ام و دولت افاضات
باطنیه از خانه منقل انتقال نموده بخانه افغان رونق افزای احوال طالبان گردیده شخصی که بخدمت حضرت محمد زبیر
مشایخ انجاندان صحبت داشته میگفت انوار و برکات باطن ایشان بسیار زیاده شده گویا هر خشکی بود که از لال رخ
جاری گشت و چند کس که بخدمت بجهت اخذ طریقه رجوع نمودند نیز میگفتند که فیوض بسیار در خدمت ایشان حاصل میشود
بهذا دعویهای عرض می نمودند که فیضی طی مقامات که در صحبت حضرت ایشان مدت بسیار حاصل میشد باندک
توجه من نقد اوقات طالبان خدا میگرد و بالجمله بجمیع عمل و ضبط اوقات بروضع طریقه احمدیه آراسته بودند اما عمر
ایشان و فائز کرد و در خدمت حیات بر بستند غفر الله له و آله النسیم از اجله خلفای حضرت ایشان سلوک باطنی در
طریقه احمدیه بتوجهات حلیه آنحضرت قریب با انجام رسانیده خلافت کسب مقامات تا کمالات تربیت کرده و بطریق
طفره تا آنجا که خدا خواست رسیده حالات نیک دارد و در هر سال از وطن بخدمت مبارک آمده انوار طریقه حاصل نموده
در خلاص صحبت و متابعت حضرت ایشان راسخ است و بچکار بل اجازت آنحضرت نیکو و یکبار میخواست که قتی
نماید گوی خود بند نموده بخدمت مبارک رسیده که اگر از آن شود و تنفر از بکنم لهذا بکمال متابعت آنحضرت از مقبول
بارگاه آگهی گشت طالبان بخدمت او رجوع آوردند و بمن توجه او بجمعیت و حضور میرسند زبانی نقشه شنیدند ام
که یکبار بر شخصی توجه بخدیه تمام نموده بود و تاب نیآورده تا ویری اضطراب و بیثباتی می نمود آخر بهمان حال بخدمت حق
پیوست ذات کثیر البرکات او بسیار غنیمت است بدرس علم و تعلیم طریقه اوقات خوش می گذارد و ملا علی الرزاق
در علم فقه و اصول مهارت تمام دارد و بالتزام صحبت مبارک حضرت ایشان حالات نیک پیدا کرد و در مدارج ترقیه
ترقیات نموده تا کمالات فائز گردید اجازت تعلیم طریقه یافته با فاضله علم ظاهر و باطن صرف اوقات نیکش در ملا جلیل
بصحبت حضرت ایشان پیوسته سالها کسب انوار باطن نمود و نسبت باطن تا کمالات رسانیده اجازت تعلیم طریقه یافت و بیا
مولی وقت خوش دارد و بهره که خدا خواست طریقه مشغولی باطن گفته بذكر آگهی دلش را زنده ساخت ملا عبد الله

رحمة الله علیه علم و ادب مردی بود صالحی بهین صحبت حضرت ایشان از باب حضور و آگاهی گردید چند روز
 با ملا نور محمد صحبت داشت و بوطن خود رفته بکثرت ذکر و مجاهده در احوال قلبی مسوخی پیدا کرد طالبان بسیار بروی
 جمع آمده توجیهات او بجمعیت حضور فائز شدند بعد انتقال بی برادرش که از خدمت شریف او با جازت تعلیم طریقه
 رسیده بود صحبت حلقه ذکر گرم داشت وی نیز ودیعت حیات سپرده بزرگی را قلم مقام خود گذاشت و مردم بوی
 رجوع دارند ملا تیمور طریقه از حضرت ایشان گرفته بمقام فنای قلبی رسیده احوال حضور و آگاهی نقد وقت خود
 ساخت و با ملا نور محمد صحبت داشت و در وطن خود ریاضات شاقه اختیار نمود و بحفظ نسبت باطن عهد بلیغ فرمود
 و نسبتش فوق و شوق و استغراق پیدا شد و مرجع طلاب گردید مردم بسیار بدست او انابت نمودند و کفایت شریفه
 تاثیرات گرم باطن مبارکش گردیده اسلام آوردند و بالتفات شریف او شغل طریقه دارند را فضیلت را جلد صحبت
 گیری او از اهل سنت جماعت گردانیده مشغول بپادشاه ساخت طالبان حرارت مشوق در صحبت ملا علی
 جمعیت طاعتی نهانی بخدمت وی رجوع آورده بمقصود خود رسیدند الحمد للہ از اصحاب حضرت ایشان
 ملا اولیا و ملا ابراهیم و شاه لطف الله و ملا سیف الدین محمد خان خواجہ محمد عمر و خواجہ یونس شیخ قطب الدین شیخ محمد بن شیخ
 غلام حسین و دیگر اعزہ بمقامات قرب خدا امتیاز یافته روزانہ سوا بر تافته اند رحمة الله علیہم جمیعاً فصل در ایراد
 بعضی کتب و ابیات حضرت ایشان که بخاصان خود تحریر فرموده اند مکتوب اول بر خود و ارکرا التماس تحریر
 نسبت حسب ز فکر کرده اند چون فائده معتد به بران مترتب بنو و تغافل می نمودم اکنون که سنا جت از حد گذشت
 بجمله حر میگرد و در ریابند که در حقیقت سرمایہ وجود فقیر را غارت قطره آبی و در انجام مشت خاک است و در عالم اعتبار
 این خاکسار به بیت بهشت و اسطخو بسط محمد بن حنیف به شیر بیشه کبریا علی مرتضی علیه التحیتہ الثناء میرسد امیر کمال الدین
 نام کی از اجداد فقیر در شصتصد هجری بتقریبی از بلده طائف در مملکت ترکستان افتاد و با صبیحی کی از خاکان آنجا و قوما
 که سردار اوس قاقشالان بود و وصلت دست داد چون او را پسری نمود حکومت آن ناحیه تعلق با دلا و پادشاه
 گرفت وقتی که بایون بادشاه مملکت هندوستان را از دست افغانه مستور تخلص گردانید از آن خاندان برادر
 محبوب خان بابا خان نام را که بسبب واسطه بامیر نرگور میسرند همراه آورد و احوال این سرود در تواریخ اکبری مسطور است
 و نسبت در این بزرگان بچا نوازه امیر صاحبقران میرسد و نسب فقیر بچهار واسطه به بابا خان منتهی میگردد و پدرم
 بچرخ خان مذکور که در عهد اکبری مصدر بنی شده بود بجای آنکه منصبی گرفتار بود و عمری در خدمت او زمانه سپا بدشاه

جمعی از اصحاب
 حضرت ایشان
 در این کتاب
 مذکور است
 و در این کتاب
 نیز مذکور است
 و در این کتاب
 نیز مذکور است

گذرانیده آخر بدولت ترک دنیا مغرور و مفتخر گردید و بخدمت بزرگی از خلفای طریقه قادریه استفاده ننموده و سال
هزار و صد و سی هجری انتقال ازین عالم فرمود و در هزار و صد و سی و نه ولادت فقیر و در شانزده سالگی گردشی
بر روی شصت و در بسنت کمر بهمت بسته و ست از دنیا بروشت و پای همی از سر ساخته و در راه فقر گذشت علوم
متعارف در عهد پدر خوانده بود و کتب حایث و خدمت حاجی محمد فضل سیالکوئی تلمیذ شیخ الحدیث شیخ عبداللہ
ابن سالم کلمی گذرانید و قرآن مجید را از حافظ عبدالرسول بلوی تلمیذ شیخ القرائین عبدالخالق شوقی منکر کو
و ذکر طریقه نقشبندیہ با خرقة و اجازت مطلقه از جناب حضرت سید السادات سید نور محمد بدوانی رضی اللہ تعالی
عنه کہ بدو واسطه بحضرت قیوم ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالی عنه میرسد گرفت و عمری در خدمت ایشان
بسر برده بعد وفات ایشان از مشایخ متعدده این طریقه استفاده نمود و آخر آنستأن فیض ایشانہ حضرت شیخ ایشیخ
شیخ محمد عابد سامی رضی اللہ تعالی عنه کہ ایشان نیز بدو واسطه بحضرت مجدد رضی اللہ تعالی عنه میرسد جہہ نیاز
سود مدتی خدمت ایشان کرده خرقة و اجازت طریقه قادریہ و سہروردیہ و حقیقہ حاصل نمود و تا امروز کہ ہزار و
و ہشتاد و پنج ہجری است بکم این حضرات از سی سال تربیت طالبان خدا مشغول است خدا خاتم النبیین کند
برکت حبیبہ صلی اللہ علیہ وسلم مکتوب و دیگر در دفع اعتراض کما حوال متوسلان طریقه احمدیہ موافق با دعوی
مقامات بلند اتہائیت خود و ادعایہ نوشتہ اند کہ یکی از خلفای حضرات نہیںند و دعوی مقامات بلند میکنند
ہمارا آن مثل اولیای متقدمین از نبیایہ یعنی رسد و بگاہ مریدان خود را بشارتہای عالی میدهند و حال
آہنہا ولالت بلان بشارتہا نمیکند و مساوات آن درویشان با اکابر سائقین بکہ فضل برآہنہا لازم
می آید و این معنی مستبعدی نماید جواب شہد اول بدانند کہ بزرگان پیشین با وجہ تحقق فتاوی کمالات علیا
کرده اند و کتب قوم ازین مقالات مملو است غایۃ مافی الباب جامعہ از ان طائفہ بانہما این امور را مورد و اند
و فرقہ بکم غلبہ سکر مغرور پس نشان ایشان نیز ازین ہر دو احتمال کی را تجویزی تو اند نمود و بیچ کمالی غیر از
بنوت بالا صلا ختم نگردیدہ و در سہ فیاض بخل و دین مکن نیست پس در حق این بزرگان حسن ظن راجعہ بانی است
آخر از صلحی مسلمانند و مرا و از ظہور آنرا کمال اگر استقامت است کہ فوق کرامت است پس بن معنی خود از
اقتویای این طریقه عقبہ ظاہر میگردد و ضعف را اعتباری نہ و اگر مقصود از آثار صد و در حرق عادات و مکاشفات
است کہ منظور عوام است پس این مقدمات با جمل صوفیہ از شرط ولایت اندو نہ اند و لازم آن مخفی نیست کہ

صحابه کرام که افضل جمیع ائمه موجود بوده اند کمتر مصداق این مؤلفه و چون مجاهدات و ریاضات این طریق بطور صحیح و
 تابعین و تبعات کتاب سنت است اذواق مسوا حید اهل این طریق نیز مشابه اذواق همان جماعت است فلاشکی من
 المستشرقین جو ایشیاء دوم آنکه در یافتن آثار باطنی اهل کمال امر اسانی نیست علی الخصوص در آن نسبت به کیفیات
 طریق کار هر عمر و زنده اما از ارباب فرست صحیح مخفی نمی ماند و آثار ظاهری که کثرت طاعت و ریاضت و انفراد و
 و شوق و تجرد و انقطاع باشد اهل خلاص و ریا و ارباب حق و باطل بشریکند و از صدور و مصالح حیانا غیر معصومین
 هیچ کس محفوظ نیست حق نیست که بنا بر بعد زمان نبوت و قرب قیامت ضعف تمام در امور ظاهر و باطن یافته است
 لیکن این بشارت باطنی حقیقه نیست مقصود این شایخ از بشارت است که مریدان انتقام نصیبی یافته و مثل
 ادبیای مشهوره قوه و رفعت در آن مقام رسانیده تا مساوات با آنها لازم آید و اگر مرد خوش استعدادی عمری بزرگان
 جد و جهد بکار برد و شریک دولت آن بزرگان شود و احتمال ندارد ولایت فیض روح القدس اربابان درویش
 دیگران هم بکنند آنچه میسر کرده و بدانند که نسبت این حضرات انوکاسی است مثل انطباع نور شمس و مرآت
 فرضی می باید که اندک اندک لازم مرآت میگرد و انعکاس مبدل تحقیق شود و مرید بر مرتبه کمال و تکمیل رسیده بعض
 اوقات عکس مقام در آینه باطن مریدی افتد و هنوز آن مقام تحقیق نرسیده و پیر کشف و قیق و نظر تحقیق را کالعدم نموده
 آن مرید را بشارت آن مقام میفرماید و بعد مفارقت آن نسبت که بشرط محاذات ظاهر شده بود و رو با ستار
 می آرد پس آثار اگر ظهور نماید این اغلاط درین جزو دران بسیار رواج یافته است که در پیران نسبت کشفی کیاست
 و مریدان بنا بر ضعف استقامت بشارت مقام و اجازت ارشاد و اضطراب اند مکتوب سوم و در بیان
 لفظ نسبت به بطور صوفیه پیر سیده بودند که لفظ نسبت در اصطلاح صوفیه چه معنی دارد و بدانند که نسبت در لغت
 عرب عبارت است از علاقه بین طرفین در اصطلاح این قوم مراد است از علاقه که میان حق جل شانہ و خلق واقع است
 که تشکیل تعبیر میکنند از آن بعضا نیست مضمر عتیقه جرات نسبت کمال با کوزه و از ظاهر کتاب سنت همین معلوم می شود
 و صوفیه اگر وجودیه اند تعبیر از آن نسبت به ظهور و حدوث در کثرت میکنند مثل ظهور آب در صور موج و جواب میگویند
 کثرت اعتباری فراهم و حدث حقیقی را مطلق نیست حاصل این تعبیر اثبات عینیته خلق است باطنی و نه بیانی
 و تمیلات مشروع و معقول می سازند و اگر شبهه ویه اند نسبت اهل باطل چون نسبت انوائی منسلط شمس با شمس منزه
 و ظل اینجا یعنی تجلی است یعنی ظهوری در مرتبه ثانیه و این کثرت ظنی نیز محل و حدث حقیقی شمس بتجلی اند شد این قدر فرق است

میان تعبیر اول ثان که هر چند ظل را حقیقتی دیگر غیر از اصل نیست همان اصل در مرتبه ثانیه ظهور کرده خود را ظل صانع نموده است. اما اصل مواظبات یکی بر دیگری نیاید صحیح نیست و در اصل صحیح است پس شهودیه باین تعبیر من وجه اثبات غیر تنبیهی کنند بطوریکه در توحید وجود حقیقی ظل نکند و این معنی را از کتاب و سنت باسانی میتوان استنباط کرد و تصویر معنی نسبت بطور اول از کتب صوفیه وجودیه باید دریافت بطور شهودیه نیست که نزد ایشان تجلیاتی ممکنات در مرتبه علم آبی مرکب انداز اعدام و وجود با یعنی که اعدام ضایفه یعنی عدم العلم که معبر است بجهل عدم التقدر که معبر است بجز غیر یا مفهومات تمایزه دارند و غیبتی در علم آبی پیدا کرده اند و مایه صفات حقیقیه که متقابل آن مصادات اند گردیده و انوار آن صفات در آن مایه متعکس گشته و این مخلوطا مبادی تعینات عالم شده اند پس نزد ایشان اعیان ثابتی فی العلم مرکب انداز اعدام ضایفه و ظلال صفات حقیقیه در مراتب خارج ظلمی که ظل خارج حقیقی است مصدر آثار خارجیه گشته اند پس اعیان خارجیه نزد ایشان بوجوه ظلی موجود اند بوجوه حقیقی و در خارج ظلی تحقق اند و در خارج حقیقی که مطلق تحقق وجود حقیقی است و در عالم هر چه است از وجود و تولع آن ظلال و انعکاسا مستفاد است از حضرت وجود الحق جل شانه ظلال موجود با الوجود حقیقی فی الخارج الحقیقی الا الله فهدا هو التوحید و چون عدم منشأ فقر نقص است و وجود مبدأ خیر و کمال عالم مرکب است از عدم و وجود بلکه عدم ذاتی است و وجود عاریتی ناچار عالم مجرعه من قبح خواهد بود و اما وجوه من مستفاد از حضرت وجود است و جهات قبح همه حال از نظر عدم پس هرگاه سالک بقوه استعداد خود و جذب مشایخ که ظل جذبه الهیه است بسیر علی رضی الله عنہم در مکان با وجوب قطع مسافتی که عبارتست از خرق حجب ظلمانی و نورانی که موافق حدیث در میان حق و خلق واقع است فرایند برکات آن نسبت عبادات که در میان ظاهر و مظهر متحقق بود بر رفع این حجب که مانع انوار ظهور شمس حقیقیه در ملاء تعین سالک بود تمام بظهور میرسد و استیلای آن انوار آن آئینه را مستور میسازد این محال را باین نسبت قنای تعبیر میکنیم و بعد قنای لازم است که وجود موهوب بل از جناب قدس مناسب هر مقام عطا میفرماید که سالک بآن وجه و کارخانه بشریت و احکام شریعت نرسیده تواند داشت آنرا نسبت بقای میگویند پس سالک اگر خرق حجب ظلمانی و نورانی تمام کرده و از تجلیات صفات شایسته نجات گذشته تجلی ذات بحت مشرف شده و زمان نبوت باقی است بنی میگرد و بدرجه عصمت که عبارت است از عدم احتمال صدور شر میرسد و اگر نه بقدر طی مسافت از آن مکان بسوی وجود بل از عدم که مشرف است و در ترقی افتد و بوجوه حق که خیر محض است نرسد و یکسره میگرد

نیز سبب است
نیز سبب است
سبب است

و چون ظلمات عدم در سبب تیار الوار وجود محلی گشته است بیشتر مصدر خبری شود اما با احتمال وقوع شرایح نادلی
و نایب بنی میگردد و تربیت و اصلاح بنی نوع خود میکنند نیست معنی آنچه میگردد که انبیا معصوم اند و اولیا
محفوظ در این است معنی ظهور نیست که در اصطلاح قوم است بسبب ایجاد بشری صوفیه شهودیه مجددیه برهم انشراح
و اسلام مکتوب چهارم در بیان علم حضوری و حصولی مخدوم این سوال شما که بعد حصول
که مستلزم دوام حضور است که غفلتی از جناب حق تعالی رو میدهد سبب چیست بدانند که بنای این شهر
بر اشتباهی است بیا نشانی که علم بر دو قسم است حضوری و حصولی حضوری لازم نفس عالم است یا عین است
چنانچه علم نفس بخود و عوارض خود و حصول حصول صور معلومات است در مراتب ذهن توسط عقل و حواس
و سالک که بسیر علی و حنیض امکان لوح و جوب عروج نیاید این علم از قبیل علم حصولیست نه حصولی و کیفیت تحقق
علم حضوری عارف بجناب الهی است که نزد صوفیه وجود بشا طلی است نه حقیقی یعنی این کثرت که مرئی میگردد ظلال
حضرت وجود حقیقی اند و در خارج غیر وجود واحد تحقق نیست تعدد و کثرت ظلال از راه کثرت شیوات وجود است
و ظل تا وقتی که از اصل خود فاصل است و از غلیظه خود آگاه نیست جو مستقل برای خود در پندار ثابت می کند و درین
مکالم بلفظ نا اشاره بهمان موجود و همی نماید چون قطع مسافت اصطلاحی قوم که عبارت است از رفع حجب برای
و ظلالی بین الحق و الخلق که از حدیث ثابت است میسر عمل میگردد و اصل خود وصل میشود خود را پیش از ظلال
اصل بنی بنید وجود خود و تولد از استعاران بجناب می دانند و می باید که ظل احقیقی علی نه نیست بلکه همان
اصل و مرتبه ثانی تعیین ظل ظهور کرده است آن زمان او را دانش می شود که مشار الیه مرجع آثار نفس امر اصل است
نه ظل انگاه علم حضوری او که لازم این تعیین ظلی او بود و تعلق حاصل میگردد و اشاره بلفظ نا او را راجع می شود به اصل
چون این اعتباری است از اعتبارات اصل ثانی آن انا رجوع بظل می کند و چون اینجا است مستمر میگردد و آنرا در
حضور میگردد و این حضور را بعد تحقق قنار و ال نیست اگر گاهی فتوری در این حالت روی میدهد قدرت در علم
العلم واقع می شود و در عین علم حضوری و علم حصولی عارف مثل عوام ناسل قبی می ماند تا حواس باقیست تمشیت
امور بشری موقوف بر آن است و این علم را اصل و جناب قدس با نیست که حواس را در آن بارگاه خلقی و منشأ
این خجالت این است که در علم علم را فتور علم حضوری و نهفته منکر دوام حضوری شود و حضرت فاروق رضی الله عنه
که فرموده است اصل و اجز الحیث اشاره باین هر دو علم است که تخیل بر پیش تعلق اجام حصولی دارد و حضور و رصو از قبیل

علم حضور یستند به هر چه که صلوٰه انجذاب لبثه حضور بخوابد بود و در پیروان و تلمذ سبب و سبب دیگر و استلزام بر و قسم علم
 جمع نشوند این بر دو کار در یک جزو زمان و نفس احدی نمیگردد گفت معنی قول غایت ثانی معنی انبساط
 نیست و اندیشه فایده و السلام مکتوب پنجم در بیان اجوبه شبهات که بر کلام حضرت مجید و مینا پیش
 پر خور و از اجوبه شبهات بر مقالات کرامت آیات قیوم ربانی و در انشاء الهی رضی الله تعالی عنه و نعم
 به خردان و ادبی خود را متفصلا کرده اند به لایحه در آمد و در بیان این احداث بهر حال است یا بهر
 و این رسم الگایه اول قدیم است و در یک شرح اگر چه از انشاء الهی و اگر چه رساله نوشته اند و حضرت مجید
 در کتاب خود و جوابهای شبهات بطریق معنی و نقل و غیره و در انشاء الهی و در بیان حضرت شاه یحیی
 علیه السلام و تفصیل درین باب حضرت مولوی فرخ شاه رحمه الله علیه رساله مسمی بکشف الغطاء عن جبر الخطا
 بطریق اجمال تحریر نموده اند و از مخلصان انجذاب مولانا محمد بیگ ترکی ثم المکی رساله مسمی بعطیة الاله بالانفصال
 بین الخطا و الصواب مثل تفصیل اسوٰه و اجوبه در بر رساله محمد زین العابدین علیه السلام نوشته و بهر
 علمای مذاهبا ربیع یا عربی و مسلّم گردانیده و ما ده صد ظهور معارف غیر متعارف است از جناب ایشان
 که در قرن اول ثانی مشوع داشته بعد قرن ثلثه مشهور و باخیز و پرده کون رفته از خصوصیت طینت منزه
 ایشان که بقیت طینت مشهود جناب رساله بوده بر و زنده اند معنی فی ترازی و تربیت شرب گرفته اند
 پنهان ز شام و در هم بهر نهفته اند و انصاف است که اول در شان قابل مقامات نظر کنند اگر چه کتاب
 سفت است و اکثر احوال احوال و موزون بمنزله این شریعت است و پیش شبهات کلام و ادرا موافق مخطات کلام او
 تاویل کنند یا بعالم السواد الحلا نیت و اگر دارند و او را ندانند و در اندر چرا که این قوم را عذرهای بسیار عارض میشود و گاه
 در غلبه حال عبارات ایشان بر ادوات ایشان مساوت نمیکند و گاه در مملوای کشفی بنابر خلط و هم خیال
 خطا واقع می شود و در آن خطا مثل خطای اجتهادی محذور و اندوگاه اطلاع اصطلاح ایشان بهر معنی آید پس بر حق
 این مورد که اعتراض لازم است خصوصاً بر کرامت نظام حضرت مجید و محض فضولی است که بنای طریقه ایشان بر تبا
 سنت مصنفات ایشان مشون بهر نصیحت و موعظت است و بیشتر سبب همچنان این فتنه انگار توحید و جود است
 و اثبات توحید ظهور میسر چرا که از چهار صد سال یعنی از عهد حضرت شیخ ابن عربی رحمه الله علیه تا عهد مبارک ایشان
 او علیه السلام و از آن مردم از مسئله وحدت وجود مملو بود و است و انگار حضرت مجید بر توحید و جود و مسئله انگار

علمای ظاهر است بلکه از تها می که وجودیه تکلم می کنند تصدیق و تسلیم آن می نمایند این قدر است که مقصود علی را فوق اینها
 میفرمایند و غیرتی فی الجمله بین الحق و الخلق نبی که محل وحدت وجود حقیقی که محقق در خارج حقیقی است نگردد ثابت می کنند
 بخلاف وجودیه که در بیان حق و خلق عینیه اشیا می نمایند و تصویب بر سلسله وحدت وجود و وحدت شهود و در دو مکتوبی دیگر
 نوشته شده و اسلام مکتوب ششم و جواب شبهات بعد حمد و صلوة از فیض جابجایان مولوی حبیب الله بهران
 سلمه الرحمن مطالعه فرمایند که التفات نامه طولانی مشتمل بر شبهاتی که همه متوجه مقامات کرامت سمات حضرت قیوم رب
 مجد و الفانی رضی الله عنه بود و در دو فرموده و دو این شبهات از عدم اطلاع بر مصطلحات اینجانبانی نشی شد
 اگر میسر شود مجلدات ثلاثه مکاتیب حضرت ایشان مطالعه فرمایند خاطر جمع خواهد شد و فقیر امتثال الامر حرفی چند
 می نگارد باید دانست که حضرات صوفیه لفظ وجود را بر معنی اطلاق می نمایند یکی وجود یعنی کون محمول که امر متزکی
 و معقول ثانی است و دوم وجود مبسوط که منشأ استماع معنی اول و معبر بظاهر وجود و مبدا در اول است و بدیهی است که این
 هر دو وجود از حضرت ذات تعالی و تقدست متاخر اند و ذات باین هر دو وجود و مصدر آثار نمی تواند شد سیوم
 وجود یک اول لا و اول مبدا الابدای است و بر عزم قوم عین ذات است و ذات بآن وجود مصدر آثار است و حضرت
 ایشان ما میگویند که ذات او تعالی خود مصدر آثار خود است و هرگاه وجود و ذات هر دو در حقیقت یکی باشند و در آثار
 خواه بوجود و منسوب باید کرد خواه بذات مطلب واحد است پس اختلاف راجع بمنزل لفظی است متسلل را اینجا چه دخل
 و تخاشی حضرت ایشان از اطلاق لفظ وجود بر ذات او تعالی و مخفیانه حمل البواعث کی بر دیگری از راه احتیاط است
 که در لسان شرح این اطلاق وارد نشده و صفات اسماء الهی توفیقی اند و دو شبه دیگر که در بحث حقیقت محمدی فضل حقیقت
 کعبه حقیقت محمدی است صلی الله علیه و سلم از کلمات جلد ثالث رفع میشود و تحریر جوابهای آنها طول دارد و آنچه در تالی
 قول حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه می خواند علی رقبه کل و لا اله الا الله نوشته اند اگر خصوص معاینه دارند بفرمایند
 عالم بجهت آنحضرت می شود و استثنای متقدمین خود ازین حکم بکلام ادب لازم است که بعضی از آنها اجداد و مشایخ آنحضرت اند و حکم
 حدیث مرقوم باید که اوله خیرام اخذ استثنای متاخرین نیز مجوز است چرا که تقدیم و تاخیر امری نیست و بهر تفرقی
 را تاخریت پس کن است که متاخر آنحضرت از آنحضرت افضل باشد فقیر و تفرقه حق و باطل در التفات نامه امور بدوم
 صدق الله اعلم ان الحق حقا و امرنا الباطل باطلا و السلام مکتوب بیستم و بر بیان فضل
 حضرت غوث الثقلین حضرت مجدد و بعد حمد و صلوة از فیض جابجایان مطالعه فرمایند که التفات نامه مشتمل بر

لایحه
 تقدیم
 می این
 را در این
 دایره

استفسار فضل کی بر دیگری ازین بر وجهی جناب یعنی جناب قیوم ربانی مجد الف ثانی و محبوب سبحانی شیخ عبدل تعالی و جلیل
یعنی الله تعالی عنهما رسید مجد و افضل بر دو قسم است جزئی و کلی و ظاهر است که سوال در فضل خبری نیست مینا و افضل
کلی زیاده تریا کمی است این معنی امری است عقلی با این مقوله کاری نیست مگر از کثرت قلب مناقب مرانی به بیلیا
میتواند بر ملا افاده قطع نمیتواند کرد و نقل عبارت از کتاب سنت جماع قرن مل است بدیهی است که وجود مبارک این
هر دو بزرگ از زمان و در دو کتاب سنت وقوع جماع متاخر است اصول ثلثه شرح ازین امر ساکت کشف محتمل خطاست
بر مخالف است نیست اقوال مردمان که خالی از علو محبت پیران نمی باشند از اعتبارات ساقط است نیز صاحب کشفی که
احاطه کمالات این حضرات بکند و حکم بحکم بر فضل کلی طرفی از طرفین نماید بنظر نمی آید پس طریق سلم تقوی این را به علم الهی
و سکوت ازین فضو لیا است مقرر فضایل این هر دو بزرگ باید بود و درین باب لبلا زادب نیاید کشود که این مسئله
از ضروریات دینی نیست که نظم در آن ضرور باشد و از دیوانگیهای عشقی که از جناب حضرت مجدد است و م زون است
نیست که حرف از عالم عقل می رود و برگردیش کم نیاید زده از حد بر مان قدم نیاید زده عالم همدات
جمال زلی است و باید دید و دم نیاید زده و مکتوب ششم در تطبیق دو مفهوم که از کلام حضرت
مجد و معلوم می شود مجد و انوشته اند که کشف حضرت مجدد در مسئله حقایق ممکنات آن است که در مرتبه و حدیث
عبارت از تفصیل کمالات اکبر در خانه علم الهی است در مقابل هر صفت کمال عدم نهانی آن صفت ثبوتی و تمایزی
پیدا کرده است در مقابل صفت علم عدم العلم که معجزه است در مقابل صفت قدرت عدم القدرت که معجزه است و نفس
علی بنادان عدم تمایز بر مقابل و مجازات مرایا و مجال انوار و ظلال آن صفات گشته مبادی تعینات عالم حقایق
ممکنات شده اند آن اعدام بجای مصاد آن متعین اند آن حکم و ظلال بجای صور جلال اند در آن بنا بر همین استخراج
ایمان خارجیه ممکنات که بر سطر آن حقایق مصدر آثار شده اند و وجود و عدم هر دو را قبول می کنند و بهیچ وجه
مصاد و خبر و شریک و ند و نیز کشف آنحضرت است که مبادی تعینات حضرت انبیا علیهم السلام و مصاد و سادات اند
که اصول ظلال مذکوره اند و وجود و وجوبی دارند پس باید که در حقایق این حضرات عدم دخل نباشد و حال آنکه این
حقرات نیز از ممکنات اند و حقیقت ممکن موافق تحقیق ایشان تخیل عدم نمی باشد و چه تطبیق جلیسته باشد و
چون مقابل و مجازات در میان اعدام تمایز و وجودات صفات مقدسه و مرتبه علم الهی مقرر شد پس چنانچه
اعدام مجال صفات گشته اند صفات نیز مرایای آن اعدام گردیده اند اما اینجا معاند به عکس است در اینجا صفات

بجای داده و اعدام بجای صورالاند جهت عدم در صورت ضعیف واقع شده و جهت وجود قوی و بهین جهت حضرت
 انبیا علیهم السلام معصوم اند و مصدر شکر و مدح و وجود خارج ایشان عدم وجود هر دو را قبول میکنند و از قدر
 دخل عدم در حقایق این حضرات برای ثبوت امکان کافی است و اسلام مکتوب بنهم در بیان معنی
 قول صوفیه که صوفی تا خود را از کافر فرنگ بدتر نداند از کافر فرنگ بدتر است
 پرسیده بودند که صوفی تا خود را از کافر فرنگ بدتر نداند از کافر فرنگ بدتر است این معنی چگونه است آید که صوفی
 الدنیه مومنین گاه عالم متقینی باشد و در حالت صعود اوقات علم او صاف و اعراض خود دارد و منافع فضل فردی
 بر فرد دیگر از افراد یک نوع همین اوصاف اعراض اند و ذات حقیقت شخص پس صوفی با وجود علم با تصاف کافر
 بکفر و معاصی علم با تصاف خود با ایمان فضائل دیگر چگونه خود را بدتر می تواند داشت و اگر تکلف چنین بلاندا
 فضائل با از ان رقائل بدتر دانسته باشد و فساد این عقیده شرعا و عقلا بدیهی است و آیات محذره باین جهت حضرت
 مجید و به حقایق ممکنات مرکب نماز اعدام ضایع و ظلال صفات حقیقیه یعنی آن اعدام بنا بر تقابل سما و صفات
 در علم الهی ثبوت پیدا کرده و مرامی الزامات سما و صفات گشته و مبادی تعینات عالم گردیده و در خارج خطی که ظاهر
 حقیقی است یعنی خداوندی بوجود ظلی موجود شده اند و بنا بر این ترکیب عدم وجود مصدر آنرا خیر و شر گشته اند و است
 عدم ذاتی کسب شرمی نمایند و از جهت وجود ظلی کسب خیر و منفی نیست که در عالم حس هرگاه شخصی بر مرآت متملی از انوار
 شمس نظری کند بلاخط اول همان نور را می بیند مرآت را چه اگر مرآت در شششان بود و منفی و مستور گشته است هرگاه
 مرآت الفرض در خود نگاه کند بجا اول همان تعین مراتی خود را خواهد دید و نداند که چرا چه که نظر او بر ظاهر است پس نظر
 صورتی بر ظاهر باشد و غریبه و خسیسه بر جهت جو مان منظر هر که در آنها ظاهر شده است مصدر خیر گشته می افتد و چنان
 در خود نظری کند نگاه او بر جهت عدم که ذاتی اوست منشأ شر است خواه افساد و خود را از خیر و کمال مطلقا عاری
 نخواهد دید و خیر و کمال عاریتی را که از جهت جو کسب کرده از ان خود نخواهد یافت ناچار خود را از کافر فرنگ بدتر و دیگر
 اشیای خسیسه بدتر خواهد فهمید از اینجا معلوم شد که مقصود قایل این قول آنست که صوفی کامل خیر و کمال حاصل
 منسوب بخود نمی نماید و مستحار میدانند و همین است معنی فناء تام و حاصل شهود صحیح و اگر صوفی را نظر بر جهت جو
 و از استیلا می افتد و جهت مراتب او که عدم است مستور میشود از و دعوی انما شمس سر بر می زند و همین است
 سرانجام گفتن همین بنصورتی که اگر چه آفتاب در وجود خود معذور بود و باید خطا کرد از علیه سکر و جهت

وجود و جهت عدم نیز منقسم کرد و بسیاری از سالکان این بلا را بخین غلط واقع می شود الا مع عصم الله تعالی
برکت جید علی الله علیه و آله و محمد و سلم مکتوب و هم در دفع شبهه که غریب صبری که به بلای شدید
مبتلا بود و دعا براس دفع آن نه نمود بر صبر حضرت ایوب پیغمبر علیه السلام که دعا
بجهت دفع بلا فرمود لازم می آید نوشته بودند که بزرگی ببلای شدید مشابه ببلای حضرت ایوب
علیه السلام مبتلا بود بزرگی دیگر عیادت او رفت و رسید چه حال داری جواب داد که حال ظاهر است و هنوز
رب انی مسئلتی الضرب انکفتم یعنی مثل ایوب علیه السلام بستمه نیامده ام و امان و زنده بختی هستم و نیست
مقام صبرین لی ارفع از مقام صبر کن می معلوم می شود و چون مقام صبر پس رفیع است فضل لی بر نبی لازم می
آید این شبهه باید فرموده جواب بخند و ادب و ادبی نظارین شبهه واروی شود اگر تا مل کند محل شبهه نیست بیا نش کن
اگر چه حضرت ایوب علیه السلام رب انی مسئلتی الضرب وانت ارحم الراحمین و نیز انی مسئلتی الشیطان
بنصرتی حد اب گفته و این آیات بظاهر دلالت بر عیبی دارد و لیکن در بیان حال شانه که عالم
السر و ترا الضمائر است میفرماید انا وجدنا هاهنا بضعه العبد انه اقرب پس معلوم شد که این
بصبر کی جناب نیز تنفس لطیفه دیگر از صبر بوده و اگر نه حق تعالی با وجود ظهور بصیری اثبات صبر آنحضرت
میفرمود و سرش نیست که نفس شریف آنحضرت مدت طویل بر انواع بلا از بلا که احوال اولاد و شدت مرض و فقر و
امانت و حقارت مردم نسبت بوی صبر نمود چون دید که وقت نزول رحمت رسید و دانست که کشف این کربت
تبرقع و ناری محلق است اوب این وقت بصبر است ترقی از مقام صبر کرده بمقام رضا که فوق جمیع مقامات و بل
رسید و بر عار بصبری صبر فرمود و تفرغ و ناری در آمد و در صله این اوب معراج به نعم رسید که دید و خلعت
منصبه نه ادب پوشید که ادب مشتق از ادب است یعنی رجوع بهوای نفس خود که رعایت صبر چندین سال
با غلظت و بلکه به پناهی حق تعالی رجوع نمود و الحمد لله حق تعالی بذا آنجناب رسیده با وجود بصیری ظاهر حال این
او را منظور داشته اثبات صبر او فرمود و گفته انا وجدنا هاهنا بضعه العبد انه اقرب و آنچه
حضرت شیخ اکبر رحمه الله و فرماید ایوبی میفرماید که الصبر حسب النفس عن التکلف یعنی الی العین و حضرت
ایوب علیه السلام مشکوه بسوی غیر نکرده بجناب خداوندی مروض حال خود نموده پس ترک صبر نمود و جواب این
شبهه نیست و اندر چند چاره چون این لی جناب آبی بنزدین باب ناری نکرده و دوم نزوده و یا ده صبر آن لی

نویس
ایوب بن نبی
بسیار از این
مستحق و این
برکتی است
بلا نیست
بنیطان
و عذاب
حق
صبر
نقص
عکس
سخت
مید

گفتگو و جواز و عدم جواز خبر نیست بلکه در فصل کی بردگی است پس در فصلی که هر مطلقا بر ذکری انکار خصوص است و انکار جمعی است
 و اگر چه نیز تعیین هر که هر در بعضی مواضع نیز مشروح است و اثبات مسدودیه و کفری یعنی مراقبات معموله و نیز اثبات مشروطیه و ذکر
 چه که در متناخرین مروج است فصلی است چه جای اثبات فصل آن آنچه بعضی انبای انبیا بره میمانند از طرفین با قبول نیست
 و لایق التفات نه و افراط و تفریط مستقیم است در اعتدال سخن خیر الکلام اقل و دل اسلام علی من اتبع الهدی و انما امرنا
 الصلوة علی علیته و اثبات مکتوب و زود هم در سماع مخدوم در مسئله سماع و ریاضه انچه فقها و حضرات صوفیه و غیره
 نقلی علیهم جمیع اختلاف قوی است فرق اول میگردد که سماع مطلقا حرام است بنا بر صحت استدلال فراط و تفریط و این سماع
 که بلا اطلاق حلال است با تنضای غلبه ذوق و حال و انصاف است که سماع بر دو قسم است یکی آنکه شخصی که محل فتنه نباشد کلامی
 موزون با لحنی موزون پیدا خلط مخدور و شرعی انشاء نماید و فساد از زبان دریا طین مستعین نراید بلکه سروری یا حزنی در قلب
 پدید آید این تقسیم سماع البته مباهج است که در کمال زود و امر مباح که کلام موزون صورت موزون باشد چه غیر مباح چه مباح و نیز در آن
 اول در تقریبات مشروح مثل نکاح و قدام اکابر محمول بوده و انقیاد و علم اراده حیوانات از تکالیف آن نموده اند چنانچه از کتب
 احادیث ظاهر میشود اما این عمل از ان بزرگان بر سهیل اتفاق واقع میشود بطریق التزام قسم و دیگر است که غالیان از این
 رواج داده اند و آنرا محذور گفته و امور غیر مشروح را در آن خلط نموده انقسم بقدر انحراف امور غیر مباحه از کراهت بحرمت
 خواهد رسید و بمقتضای اباحت محرمات متفق علیها بکفر خواهد انجامید و اینکه جامعیتی از باب کمال غیبت بسماع مباح نیز ندارد
 از خصوصیات ذوقی است نه از احکام شرعی مثلا اشارت به خمر میل بنقل شیرین نمیکند و اگر متناوب با فزون است غیبت نقل گلین
 نمی نمایند و انگیزه نقل دیگر را حرام نمیدانند همچنین حضرات سلسله چشتیه که نشانار نسبت انبیا بنشانار نهیم مشابه است از شور و نشاط
 متلاذذ میشوند و بسکوت و حضرات طریقه نقشبندیه که نشانار نسبت شان بر بودگی افیون مناسبت است از سکوت خط میگذرانند
 نه از شور و هنگام پس نشانار این خلاف ذوق و طبع است نه دین شرع و اکابر جمیع طرق حقه تابع دین ملت اند و متبع هموار
 طبیعت و نیز سیمه و راجع باین از غیر مباح متفق و جهلای هر دو طرف از اعتبار ساقط اند و افراط و تفریط منوع است تفصیل
 این مسئله از کتب مبسوط محققین مثل امام حجة الاسلام غزالی و شیخ ایشیونی مشهور در دوحی غیر بما باید طلبید و الحمد لله که فقیر از سماع
 غیر مباح تا نب سماع مباح را تارک در عقیده اباحت و غیر اباحت آن تالیف کتاب سنت است و تکلم از ذوق و وجدان
 زیاده ازین ضرورت است از کتب قریب ظاهر است که ارباب حوال صحیح و مقامات سفیه در سماع مباح جاها داده اند و هر که آن
 مذاق علما صوفیه واقف است و عقل سلیم ذوقی صحیح دارد قدر این تحریر رسیده اند پس خیر الکلام اقل و دل و اسلام

مکتوب میزدیم در بیان مسئله جبر و اختیار خود را در مسئله جبر و اختیار علما سخن گفتند اندر نور
 فتشیش خاطر باقیست چه که عقل در ادراک بعضی مقدمات دینی کافی نیست و گرنه در اصلاح امور عباد و حاجتین و
 وحی نبی اقتضا باید دانست که ادعای اختیار مستقل و جبر محض هر دو مستلزم آنکار کتاب و سنت است زیرا که اعمال
 عباد و مثل اعیان اینها حکم نص جلی مخلوق است بجهان پس اختیار تام کجا و همچنین مواخذه از مجبور صرف ظلم است و ظلم
 بحکم شرع عقل سلیم است از خیال و تعالی جل غناء پس جبر محض چرا و بدیهی است که افعال ماضی حرکات مرتضی نیست
 بلکه مسبوق بعلم و اراده و قدرت است پس حصه اختیار و حتی فعل اختیاری لیکن ظهور این هر سه قوت با اختیار است
 هرگاه میخواهند از میدان فاعلیت بکنند و این است حصه جبر یعنی فعل اضطراری و چون اختیار تام و جبر محض هر دو تحقیق
 نشد پس درست متوسط چنانچه از جواب مشهور امام زین العابدین رضی الله تعالی عنه در مقابل سوال امام بن بصری است
 مستفاد می شود و لا جبر و لا تفویض و لیکن هر دو این امرین و همین متوسط بسان شرع مجبر است بلفظ کسب یا نلفظ لا جبر
 بر افعال عباد اطلاق میکنند پس معلوم شد که افعال ماضی جبر و اختیار است پس قدرت اختیار ضعیف مناط تکلیف است
 و پس بر عایت ضعف اختیار بنا نهاده اند که رحمت را بر غضب مبتداده اند با آنکه هیچ صفاتی از صفات الهیه بر صفت
 دیگر سبقت ندارد و هرگاه افعال و تعالی مسبوق بعلم و اراده و قدرت است و بیلا و مسبوقیت این هر سه صفت افعال
 عباد و مشابهتی من جبر یا افعال و سبحانه دارند و حرکات مرتضی که جبر محض است اصلا مناسبند از حد محاسبه یا بل افعال
 متوجه و منافی عدالت نیست بر طور صریح ثبوت حصه اختیار بدین وجهی تو آنکه در نزد ایشان ظهور حضرت وجود و قدرت
 از ذات کائنات تمام است با کمالات مندرج و او به ظهور جزوی است از جزای چرا که حضرت وجود بسیط حقیقی است بخیر
 بنیگر و در این راه میفرمایند کل شیء فی ذیه کل شیء و چون اختیار نیز صفتی و شانی است از صفات و شئون حضرت
 وجود پس باید که در هر منطری از منظر خصوصاً در انسان که مشرف است بنبصت خلقت حصه از صفت اختیار هم متحقق باشد
 اگر چه ضعیف باشد و بنای تکلیف امر دینی بر آن بود و اسلام علی سن اتبع الهدی و الصلوة علی خیر النبی و کلمتوب
 چهارم در بیان آئین کفار و مهمل پرسیده بود که کفار هستند مثل مشرکان عرب بنی امی و از دنیا آنرا
 اصل است و منسوخ شده و در حق پیشینیان اینها چه اعتقاد باید کرد مختصری از ردی تحقیق و انصاف مرقوم میگردد و بداند
 آنچه از کتب قدیم اهل هند معلوم میشود این است که رحمت الهیه در وقت آغاز پیدایش نوع انسانی برای اصلاح معاش
 معاد کتابی مسمی بپیک چهار دوز و در مثل حکام امروزی و چهار افاضی و مستقبل است توسط ملکی برینا نام که که در جاره ایجا

در حق اهل فارس بلکه اهل هر مملکت که پیش از ظهور خاتم الرسل گذرشته اند و مسان فرج از احوال آنها سالت هست و
احکام خدا را آنها مناسب مباحی مسلمات اعتدال است همین عقیده اولی است و اگر گفتن کسی بی دلیل قطع آسان باشد
و نیست و حقیقت بت پرستی اینها آنست که بعضی ملائکه که با ملائکه در عالم کون فساد تصرفی دارند یا بعضی ارواح کائنات
که بعد ترک قتل اجداد آنها را درین نشاء تصرفی باقی است یا بعضی ارواحی که بر نعم اینها مثل حضرت خضر زنده جاوید
اند و در آنها ساخته متوجه آن میشوند و بسبب این توجع بعد متنی بصاحب آن صورت مناسبت بهم میرسانند و
بنابر آن مناسبت حوائج معاشی و معادای خود را و امیسا از دین عمل مشابهتی دیگر را بطی دارد که معمول صوفیه
اسلامیه است که صورت پیر را تصور میکنند و فیض باهر میدارند اینقدر فرق است که در ظاهر صورت شیخ نمیشناسند
و اینجی مناسبتی بعقیده کفار عرب ندارد که آنها بتان را متصرف و موثر الذات میگویند و آنرا تصرف آنگی آنها را
خدای زمین میدهند و خدا متعالی را خدای آسمان و این شرک است و سجده اینها سجده تحیت است نه سجده عبودیت
که در آئین اینها با و در پدر پیر و استاد بجای سلام همین سجده مرسوم و معمول است که آنرا از ثنوت میگویند و اعتقاد
تینا من سننم کفر نیست و اسلام مکتوب یا نزد ویم ویر بیان رفع سیاه نه نوشته بودند که حضرت مجدد ایشان
رضی الله تعالی عنه در مکتوبی از مکتوبات خود منع رفع سیاه کرده اند و توبه وجود و عوی محبت بجناب ایشان رفع سیاه
میکنی و محب را اتباع محبوب لازم است و خدا و اوصیاء جل شاناه اتباع کتاب سنت بر عباد فرض کرده اند میفرمایند
ما کان کفرین تکلم مؤمنین اذ اقصاه الله و رسوله اقران یقولون لهم الخیرة من امرهم
و رسول علیه السلام میفرماید لا یقول من احکمکم حتی یقول هو اة تبعکم لکجئت به و حضرت مجدد الف ثانی رضی
الله تعالی عنه کتاب کاملی نخرست اند بنامی طریقه خود را بر اتباع کتاب و سنت گذاشته اند و علماء و اثبات رفع سیاه
رساله اشتعل بر احادیث صحیح و روایات فقه حنفیه تصنیف کرده اند تا با جانی که حضرت شاه یحیی رحمت الله علیه فرزند
است حضرت مجدد و نیز درین باب رساله تحریر نموده اند و در نفی رفع یک حدیث بد ثنوت نرسیده و ترک رفع از جناب
حضرت مجدد و بنابر اجتهاد و وقع شده سنت محفوظ از نسخ بر اجتهاد مجتهد مقدم است و بعد ثنوت سنت رفع ترک آن باین
حجت که حضرت مجدد ترک فرموده اند متقول نیست و حضرت مجدد بر ترک سنت تجدید گیر فرموده اند و حضرت مجدد
هم مذہب حنفی و باشند و امام ابو حنیفه رضی الله تعالی گفته اند اثبت الحدیث فهو مدنی و انکره اقول نقول
رسول الله علیه سلمی پس امید است که حضرت مجدد از ترک این امر اجتهادی و اخذ با حدیث صحیح شریف نشوند

۱۰
ترجمہ
نیرسد کے
ایمانداران
باشندگان
و قیام حکم
علاء دوس
کے باشند
در اس کے
انبار
در امر ان
علاء
ہرگز ان
کے مال
نقد و
از شہادت
بود و فی
از نام
چونکہ
۱۷

طلب علم باحوال پر و مجتهد نماید چون غالب شدن طریقی که طرف ثانی اعلم است جائز است بلکه واجب اگر چه مجتهد نیز
جائز است و معتقد را حالات اند و مختصر عقل و چهار حال خالی نه چنانکه معتقد یا عامی است یا عالم دین هر دو را باعث بر
انتقال یا غرض دینی است یا دنیوی پس اگر عامی و عامی است از معرفت فقه و از مذاهب خود جز اسم نمیداند
و از انتقال اراده حصول ال یا جاه کرده پس مراد اخف است که تحقیق انتقال او استیفاء است و اگر عالم فقیه
بود و برای دنیا انتقال میکند پس مراد اشد است زیرا که ملاعبت بمذاهب میکنند برای غرض دنیوی این منی
غیر جائز است و اگر در مذاهب خود فقیه است باعث انتقال می سبب دینی است و مذاهب دیگری نزد او ترجیح یافته
است بقوه اول پس بر این چنین کس انتقال واجب است و بروایتی جائز و اگر عامی از فقه است و در مذاهب خود
تفقه مشغول شده و جاهل مانده و مذاهب غیر را بر خود سهل و میرح المادراک نشسته و او را تفقه درین مرجو است
بر این چنین کس نیز انتقال واجب است زیرا که تفقه در مذاهب است از جمیع مذاهب که غالباً عبادت جاهل
صحیح نبود و اگر انتقال را هیچ سببی دینی یا دنیوی نیست بلکه از هر دو مذاهب قصد مجرد عمل بود پس جائز است عامی را
و ممنوع است مرفقیه را زیرا که او در مدتی فقه این مذاهب حال کرده چون بمذاهب دیگر انتقال کند عری دیگر باید
برای تفقه در آن مذاهب از عمل که مقصود است باز ماند پس در اثر انتقال اولی است و آنچه میگویند که اگر غیر حنفی
بمذاهب حنفی انتقال کند جائز است عکس آن جائز نیست محض حکم تعصب است لیلی ندارد زیرا که آنکه کلام حقیقت
برابر اند و اگر در تقدیم مذاهب حنفی یا مذاهب دیگر بر مذاهب نصی از آیه و حدیث وارد بودی تقلید آن مذاهب بر
هر فرد است واجب بودی و تقلید دیگر جائز نبود و نهی خلاف اجماع است صاحب طبع مفتوی که حنفی است
است گفته که جائز است مردی از آن انتقال از مذاهب فقهی بمذاهب حنفی عکس آن اما باید که بیکلیت مذاهب حنفی
کند نه در بعضی مسائل بسیار کس از خلف و سلف انتقال نموده اند اگر جائز نبود میگردیدی و هر که بخلاف آن گوید
قول بی دلیل است و ما مقبول الاسلام علی من اتبع الهدی مکتوب بمفهوم در عقیده اهل سنت و
جماعت و در حق اصحاب رضی الله عنهم نوشته بودند که در حق معاویه بن ابی سفیان موی صحابی و
و اتباع او رضی الله عنهم و رضی عنهم چه اعتقاد باید کرد بدانند که علمای مذاهب اهل سنت نزاعات حضرات صحابه را
ینا جرس نزن که در شان اخیر القرون لازم است تا دلیل میکنند و اگر تا قبل دلیل نباشد تقویض بخوابا نمی نمایند و
جرات بدم و طعن ممنوع میداند چرا که در قرون ثلثه مشهور و بالآخر هیچ یکی از علمای محدثین مجتهدین با وجود قرب

زمان اطلاع تمام باحوال ایشان با وجود اقرار نسبت خطا بخالفان حضرت علی مرتضیٰ تجویر طعن بشان این
 جماعه نکرده و اگر چند روز میان لشکر شام و لشکر کوفه محاربه و ممانعت واقع شده از شدت تعصب بوده نه بنا بر
 عقیده کفر بلکه بر مادی تعصب کتب معجزه مذکور است و بعد از فتنه شهادت امیر المؤمنین عثمان است رضی الله عنه
 و طریق اسلامین است زیرا که در وقت نزاع عسکین حضرات صحابه سته فرقه شده بودند جماعه جانب خلیفه برقی علی بن
 ابی طالب رضی الله تعالی عنه گرفته و جماعه دوم بپشت امیر شام رفتند و فرقه سیدم توقف نمودند و شک نیست که
 محضان و مجتهدان آن قرون در اخذ حدیث بر مرویات هر سته فرقه و توثق مساوی داشتند اگر احدی را از آن فرقه
 ثلثه مطعون بکفر و فسق میدانستند قبول روایت از آن فرقه نمیکردند و بنای اجتهاد و استنباط بر آن نمیکردند
 و اگر طعن در شان آنهار و ادوارد ملتین اسلام بهم میخورد پس در کت لسان از مطاعن آنها حکمت دینی است
 و حرمت محبت خیر البشر علیه الصلوٰه و السلام علاوه آن و اگر مخالفان گویند که حفظ حرمت قرابت آنحضرت
 ضرورتیست قبول است لیکن اهل قرابت آنحضرت تصریح بکفر منافران ثابت نیست و حشمت و نفرت
 خود لازم نزاع است معجزه صدور این چنین خطا از اهل خیر القرون خیلی مستبعد و متکوه است اگر چه آن خطا خطائے
 اجتهادی باشد که موده ذوالقرنی آنحضرت واجب است بر جمیع افراد است و اگر متکراه نیز در میان نباشد رضا
 باذیت اهل قرابت رسول صلی الله علیه و سلم لازم می آید و دیگر بحث ازین مسئله مناسب نیست سکوت با انوس تمام
 و ین مقام اولی است و فرقه شیعه چون از مسکات عدال انحراف و زریده اند و اعتماد بر اخباری اصل کرده و آن
 نقوس زریکه را بر نفوس خبیثه خود قیاس نمودند و فرقه تنکیف را صاحب کرام که مبداء تواریخ نبوت و ناقلمان کتاب و
 سنت بودند مبتلا گردیدند و فهمیدند که پیغمبری که حقیقتی نبوت هر دو قسم کرده و بیکانه نام نبوت ساخته و چون این
 تاسخ ادیان و باقی با انقراض زمان است و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین در شان او و جماعه که در طول
 عهد نبوت صحبت با او داشته باشند و دقیقه از بدل ارواح و اموال در خدمت او تاجیات او در ترویج شریعت
 بعد مات او فرونگداشته بدستگیری او از ورطه کفر هم نرسند و بسا حل نجات نر پیوستند طرفه حسن ظنی بخدا و
 رسول دارند خدا بخدا است اگر حقیقت کار این چنین باشد که از عموافشان المسابقتین پس لاتقین را از چنین
 خدای چه امید رحمت باشد و از چنان پیغمبری چه توقع شفاعت احوال بنیامیران سابق و امم ایشان پذیرد
 نیست و دو مقام اولیای این است نیز نهان در هرگز دیده و شنیده که بعد از تحال یکی از بزرگان پیغمبران

سلام از شدت
 در انظار
 در کت برای
 تمام عالم

حق درین مسئله کدام جانب است بخدا حق بجانب اهل سنت معلوم میشود بدانند که لفظ خلافت اعم است از آنکه ظاهری باشد یا باطنی و خلفای آنحضرت می باید که جامع خلافتین باشند و خلیفه آنرا می گویند که امر خلافت را متمشی سازد و تمشیت خلافت ظاهر موقوف بر قدرت و استطاعت است یعنی خزانة افواج که شرط نفاذ حکم است ظاهر است بعد از خلافت اربعه سی سال خلافت کرد و حضرت امام حسن علیه السلام آتشش را از حضرات ایماط پارس کی در هیچ وقتی قادر برین مرنموده اند و تقویر آنحضرت علیه الصلوة و السلام که خلفا از قریش باشند نیز شعر برین است و اگر از اهل بیت یا از بنی اشم میفرمودند و جمع بین الذمین با نیرجه میتوان کرد که ترویج ظاهرین که موقوف بر اسباب ظاهر است و بجای روح آن قابل است از نفوس زکی حضرت امام علیه السلام واقع شده چنانچه صوفی اهل سنت بر ثبوت قطبیت دوازده امام صلوات الله علیهم متفق اند و در ذات بابرکات خلفای اربعه رضوان الله علیهم و حضرت امام حسن سلام الله علیه هر دو معنی جمع بوده و بعد صلح و ریاده پیر شام حضرت امام حسن سلام الله علیه حضرت امام مهدی صاحب الزمان خلافت باطنی باین حضرات تعلق داشته است و در ذات صاحب الزمان نیز هر دو معنی تحقق خواهد بود و خلافت ظاهری بخلفای دیگر اما قنین عدد اثناعشر میسرورت تکلفی نخواهد و اسلام مکتوب بستم در بیان توجیه ملالت حضرت عاتشه از حضرت امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنه نوشته بودند که با ماریت صحیح ملالت حضرت صدیقه فاطمه علیها السلام از جناب مرتضوی رضی الله تعالی عنه در عهد مبارک نبوی صلی الله تعالی علیه و سلم و بعد از ان نیز قطع نظر از واقعه حرب جمل که بواسطه دیگر داشت ثابت است و این معنی خالی از اشکال نیست که از جناب صدیقه بسیار بعید است بر اصل که انحراف از حضرت مرتضی فرمانید یا آنکه حضرت صدیقه خود روایت میکنند که حضرت مرتضی و فاطمه پسرادوست ترین مردم بودند پیش آنحضرت صلی الله علیه و سلم و اگر در خلاف و نزاع طرفین محذوری باشند و حق هر دو جانب میباشد چنانچه در مقام مخفی نماند که در قضیه انکس حضرت مرتضی چون خطاب جناب سالت آب علیه الصلوة و التسلیما احساس نمود باقتضای استیلائی محبت و الفتوای مصلحت وقت بناتر سیکین تسلیله آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعضی لفاظ که باعث دل سردی آنحضرت علیه السلام از حضرت صدیقه گرد و معروض داشت و استماع این خبر حضرت صدیقه را جو حشت آورد و چنانچه در کلام قربان بارگاه اینچنین کلمات و چنین اوقات موجب سقوط محبت از نظر محبوب میگردد و ظاهر است که بالاتر ازین ازین نمی باشد پس انحراف حضرت صدیقه از حضرت مرتضی رضی الله عنهما بحکم غیرت محبت و اقتضای بشری است که از ان چاره نیست نه از راه دیگر و تا محبت باقیست ازین محبت باقیست و کلام حضرت مرتضی باین کلمات نیز نه از جهت

عداوت حضرت صدیقه بوده است که محبوب محبوب نیز محبوب می باشد بلکه بحجت پیغمبر بوده است صلی الله علیه و سلم که از آن
 نیز گزیده بود پس در صورت هر دو طرف حق ثابت است و هر دو معذور اند بلکه با جور کنای هر دو امر محبت پیغمبر است
 علیه السلام چنانچه وحشت و ملاقات حضرت خیر النساء علیها السلام و الشفاء از جناب حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه از
 احادیث صحیح بر ثبوت رسیده و این محل و شبهه است یکی آنکه حضرت قبول بوجود و قبول انقطاع از دنیا بر قدری
 از مال با وجود اجتماع جواب معقول از حضرت صدیق چرا لال را کار فرمودند و می آنکه حضرت صدیق در مقام عدا
 و فرزند رسول صلی الله علیه و سلم درین منزل چرامساحت نمودند جواب آنکه طایف مال میراث که حلال تر از آن مالی در عالم
 نمی باشد منافی ترک دنیا و بعد از تقوی نیست بلکه قدر مال حلال را متقی بیشتر می شناسد و با بشریت باقیست از
 احتیاج چاره نیست منع حضرت صدیق بحجت حدیث شریف است یعنی معاشرا لاجنباء کلا و هر چه و چون حضرت
 صدیق از زبان مبارک نبی معصوم این حدیث را شنیده باشند در حق صدیق قطع است مسامحه و چنین امور
 جایز نیست تسلی نشدن حضرت خیر النساء این جواب یا با نیجهت خواهد بود که ثبوت ارث یا آیه توریث واقع شده
 و این حدیث تا آنوقت ظاهر باشد شهرت هم نرسیده باشد تا بر حضرت فاطمه حجت تواند شد یا از راه نازک مزاجی خواهد
 بود که لازم صابرا و دیگرهاست و حکم لا تبدل الخلق الله بهیچ کمالی خصوصیات مزاجی را تغییر نمی تواند داد
 شدت غضب حضرت موسی علیه السلام تادم و اسپین را نازل شد و قصه طیاره زون آنجناب بی روی مالک الموت علیه السلام
 مشهور است پس در صورت هر دو معذور اند و هر دو طرف حق ثابت می شود و اهل سنت را حسن ظن تاویل حسن ظن ایشان
 طرفین واجب است و اسلام علی من اتبع الهدی مکتوب است و یکم در بیان التزام اتباع سنت سینه و تحمیل
 مرتبه حضور جمعیت و آگاهی بخدا و آنچه از ضعف طالبان این زمان و طلب کشف کرامت اینها از درویشان
 و عدم سبالات نسبت قرن اول نوشته اند معلوم شد بد آنکه سنها را میل مشایخ دیگر میگردفتن چه ضرورت است و آن
 عقلای مخلصان هر که التماس امر مذکور نماید تسلی او باینراست باید کرد که او سجد و جلوسه که حکم حقیقی است بسنن و آیه
 قل ان کنتم تحبون الله فاتبعوا ما یحبکم الله بنای حب و رضای خود را که مقصود و صوفیان جمیع طرق است بطریق
 پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نهاده و آن طیب حافظ را با مولای و نهیاتی چند که بجای و دعا و بر سر اندر برای اصلاح است
 که اجابت غفلت و محبت مبتلا بودند فرستاده هر که این نسخه بکار بست در صحت و شفا بر روی خود کند و هر که با نمود
 خود را ضائع و تلف نمود این نسخه را صحتی است و حقیقی صفتش نصیب عوام مسلمین است و آن بعد تصحیح عقاید و حسب

کتاب سنت استعمال جراح است و متشال امرونی و جزائر آن جهات حسی است پس که صورت نجات است و تحقیق این
 منتهی حد خواص است تنویر قلب تزکیه نفوس است بریاضات و مجاہدات بارعایت صورت مذکوره و حاصل آن ظهور
 تجلیات مکاشفات است صورت مجرایان اسلام است و تحقیق عبارت از احسان که در حدیث آمده آن
 تعبیر است که بکمال کمال و صورت بل حقیقت در مرتبه دوائی امراض ظاهر جلد است از قبیل اولاد و خروج که بطلان و
 از آن آن کرده میشود و میفایده نیست مثل ظهور حقیقت بی صورت که غیر مفید است بلکه حقیقت نیست که ای است از آن
 الله منها حقیقت بجای تنقیه است که اخراج مواد فاسده بران موقوف تا احتمال بکث مرض باقی نماند و کمال اشفا
 مرض مهوده بجز اجتماع این هر دو میسر نمیشود ازین بیان باید دریافت چه از محالجه آنجناب علیه السلام در طبائع
 احباب کرام چه از ارحمت و شفا بر ظهور سید مخفی نیست که غیر از تلبیه بحجت خدا جل و علا و نبل محمود در اتباع و امتراض
 رسول و علیحده و ثنار و لذت از طاعت و نفرت از معصیت امری نبوده و ماده ظهور را در دوام حضور قلب تهکیم
 نفس بوده و از برکت صحبت آنحضرت استعمال نسخ شریعت حاصل شده بوده و از اذواق و مواجید قرون متاخره
 تکلم نموده اند و با وجود حصول کمال صورت حقیقت که زیاد و بران متصور نیست بیشتر اتهام بحفظ آن صورت که محافظ
 حقیقت فائده آن شامل خواص عام است کرده اند و اعتنا به شان کشف کرامت نفی نموده اند و این مورد از لوازم و
 شرائط کمال مذکور است پس بعضی که طالب صحت کامل یعنی نسبت محمدیه باشند باید که اتبع سنت بنویسند و راهبتر از جمیع اینها
 و مجاہدات شتاسد و انوار و برکاتی که بران مترتب گردد و فضل از همه فیوضات و اندوه و امور اجیده اذواق متعارف
 در جهت جمعیت باطن و دوام حضور اعتباری نهانند و در صحبت عزیزی که ازین امور اثری در یاد او نامتوسل خدا
 علیه السلام دانسته نمیشد لازم گردد و بخورد و میز این راه فریفته نشود اگر چه لازم باشد مکتوب است و ویکم در جواب
 شاه ابوالفتح در بیان بعضی درجات ذائقه مجددیه التفات نامه سامی از خدمت مخدوم زاده گرامی بعد عمری رسید چنانچه
 رسانید و باعث تجدید و تقویت نسبت اخلاص گردیده و آنچه از آغاز و انجام سلوک نوشته اند بطلان و در اندازین طوار
 آثار که بنظرمیرسد امید است علی الخصوص این امور حاصله را که داده غرور اکثر مردم میشود و در قیمت نهادن و دور طلب خدا
 حل و علاج فقر را نامر او در او و در دست بدر و نیزه کشا و کوفت از ملاطمت بحر وحدت وجود برکنار بودن و نسبت حضرت
 نا که ریاضات ایشان اتباع سنت مینه و معارف شان سر حقائق شریعت حلیه است از روشنی لیل طهارت طلب
 علوم است باریک الشرفی بر کمال علی و رجاء کمال محمد و آنچه ثمرات افادات حضرت و الله اجدو حضرت میان

از دروات غریبه و احوالات عجیبه استندار غیبت ظهور وحدت به تحریر آمد همه آثار تلویحات لطیفه قلبیه است
و مقام تکلیف منتهای این لطیفه از تنگنای امکان برآمده بسعت آباد مقدمه وجوب رسیدن است و در اثر
ظلال اسما و صفات که مبادی تعینات عالم اندسیر کردن و دخل خاص که مبدء الیقین است فانی شدن
و بجان غل بقا حاصل نمودن است و این معنی مجرب است در مطلق قوم بغنائی قلب و ولایت نه خری که ویست
اولیا است و محارف وحدت وجود از ولایت ظلی که محل سکر است ناسنی و در مقام در ضمن قلب نفس را
هم رنگی از فنا میسر میگردد و انحصار حصول این ولایت دوام حضور است با حق جل شانیه بر تبه که غفلت عارض نشود
و تعلق با سواد نامد مطلقا و بالا ازین مقام چیست که سیر سالک در اصول این ظلال که مسمی با سماء و صفات است اند
واقع میشود و معامله با لطیفه نفس است که از عالم خلق است چنانچه در مقام سابق با قالب لطائف از لایه دیگر
که از عالم امر اند و عروج آنها بمرکز ظلال است کار افتاده بود در اینجا نفس را حقیقت فنا حاصل میشود و باره
مطمئن میگردد و عدو مخالف محب موافق میشود و استحقاق دعوت و ارشاد بهم میرساند و چون این مقام فرقا
بعد از جمع است تمیز صحیح حاصل کرده تر وحدت شهودی که خبر از غیریت حق از خلق میدهد مفهوم می نماید و
وصول با نیت مقام عالی ملتمز مرصیات محبوب حقیقی جاشان برون هفتنا باز مبعوضات او نمودن است بیک
کلفت از میان بر خیزد و شریعت مقتضای طبیعت گردد و اعتقاد و عمل حسب کتاب سنت بلا تا مل کلفت
میسر آید و این مقام مجرب است بغنائی نفس و ولایت کبری که ولایت انبیا است علیهم الصلوٰه و برکت این مقام
آنحضرت خواص است را نیز حاصل است در اینجا سیر سالک در کمالات اسمائی صفات که تعلق با اسم هوائی
دارند واقع است فوق آن ولایت ولایت ملائکه است که مبدء ولایت علیها است و در اینجا سیر در کمالات متعلقه
هوالباطن است و فائده حصول آن ولایت قابلیت تجلی ذات بهم رسانیدن است و عالی تر از نیت مقام کمالات
نبوت و رسالت است اینجا با وجود عدم جوار افلاک اسما و صفات از حضرت ذات تعالی تقدست تجلی
مجرد ذات مشهود عارف میگردد و اینجا سر و کار بعنا مرادیه که حصول لطیفه نفس اندی افتد یعنی در ولایت علیا
بعنا مرثله سواد خاک و در کمالات نبوت بعنا مرثله خاک فقط و هرگاه ذات عالی را اعتبار و شیو ثابست بالتر
ازین کمالات نیز مقامات ثابت و در محل خود مذکور مهم ترین مقاصد درین راه تحصیل قنار قلب و قنار
نفس است و مراتب دیگر یعنی برین هر دو فنا است و در هر مقامی ازین مقامات مسطور و درج ذیل است

و فقا و بقا آنچه محرز گردید موافق تحقیق حضرات مجددیه رضوان الله علیهم جمیعین مناسب مذاق اکابر متقدمین
 است اما مشایخ دیگر احتمالاً در دنیا با دارند که باعث سالکان میگرد و این طور تقدیم جذبه بر سلوک است
 و هر چند تاثر نفس مفید شیخ را در باطن مرید مدخلی تمام است استعداد مستفید نیز شرط است و از روی احتیاط
 بسیار است خدا بدارد و شمار برسد و اسلام سطر چند مکتوب شاه ابوالفتح که متضمن فوائد بعضی اشغال حشیه
 است غنی فرمودند که بعد کثرت مزاولت آن از مغاک سینه آوازی بسیط ممتد مثل دوی نخل محسوس
 گردید و هر روز در ترناید بود تا آنکه رفته رفته او را حرکت قلب منو بری را که ثابت ذوالابتداء و الانتهاء
 است و محل آن برسم جلالت صبح در گرفت و آواز بسیط ممتد ساخت چنانکه از ابتداء قلب یا طرف که مقام
 روح است یک نخت آوازی مستطیل گردید و یکی سطح سینه را فرا گرفت و همان آواز بعد مدتی آنقدر مستطیل
 نمود که در تمام بدن سرایت کرد حتی کربوت توجه یکوازان صورت ظالی نیست آنقدر مغلوب میبند که توجه
 با لوفات طبیعی تنگنایست میدهد و ملاحظه غیر از میان مرتفع میشود و سیر آن حضرت ذات و ارایان
 موجود است تا دیر بشود و میگرد و چون قدری افاقت بهم میرسد مصدر حالات عجیبه و مکاشفات غریبه پیشوینا
 اگر همین صورت متوجه قبر عزیزی کند کشف احوال صاحب قبر میسر گردد و اگر تفحص کو این مستقبل نماید غلب
 اوقات بی کم و کاست برمی آید و اگر سوی مردی کنی الحبل استعدادی و افشته باشد متوجه شود تا یحیرات
 انرا در اول احساس میکند پیشتر ذکر روح قدری میسر بود و الحال آن آواز بدان متخرج گردیده تفرقه و رزق
 قلب در روح مشکل شده مخرج الکبریک یکتبایان مکتوب لبست و سیوم در بیان مسئله توحید و وجود
 بر خوردار مسئله وحدت و وجود حسب التماس شما مرقوم میگردد بدانند که در شرح کتاب مراتب ستمی نویسنده که حقیقتاً
 بعلم قدیم خویش حقایق کلیه و جزئی را میدنست و علم بشی مستلزم بوجود ان شیئی است در علم پس باید که اشیا بتماها وجود
 بوجود علی انشی باشد ازین راه است که صوفیه با عیان ثابت فی العلم قائل اند و چون در وجودات اشیا در مرتبه علم که
 نزد قوم مسی است بیاطن بود تقدم و تاخر زمانی نیست بخلاف وجود خارجی که تقدم و تاخر در ان بدیهی باید که وجود
 علمی غیر وجود خارجی باشد و باید که مقدم بر ان بود و انند تقدم اصل بر فرع و تقدم ذی غلظ بر نخل و کیفیت صدور
 وجود خارجی اشیا از وجود علمی آنها آنست که چون حقیقتی متجاوز از ان صورت علمیه در خارج که عبارت
 است از وجود منبسط و مسی است نزد قوم بظاهر وجود و موجود و دارند آثار مطلق بالصوره را از ان صورت

بظهور آورد و میانه آن صورت و نور این وجود بقی معلوم الذهنیه و مجهول الکلیفیه پیدا میکنند و مرات وجود
 منبسط بظلال عکس آن صورت منبسط بینماید بطوری که آن انصبغ بریم نزن اطلاق وجود مکرر و دو لشد المثل الاعلی
 چنانکه عکس ای در وقت مقابل مرات در مرات پیدا می شود و نور مرات بدان سلسله منبسط و عکس بظلال
 صحیح صورت مرتبه بعدی را اندیختگی شکل و لون مرآتیه نمیتواند گفت که آنجا نه دخول است و نه از شام اگر چه بظاهراً فهم
 عوام صورت مرآتیه و صفت مرآتیه در یک طرف است که مرات باشد و بحسب حقیقت هر یکی از صورت و مرآتیه صورت
 از مرات پیدا است و تقعر و تحدب مرات از صورت هویداست مولانا ای جامی در مراتب سسته میفرماید اگر وجود را
 بر مراتب اعتبار کنند ظاهر در وی آثار و احکام صور علییه است نه ان صور بنفسها لان الاعیان الثابتة فی العوالم
 رافعة الحجج فی الخالد ج و اگر صور علییه مرات قرار دهند ظاهر در وی تجلیات اسما و صفات و شیونات
 حضرت وجود است نه وجود بعینه چنانچه نشان مرات کونی و خزانه علم بشایه صفت منقوشی است و وجود منبسط بجای
 آنکه صیقلی در مقابل آن نه نقشی از آن صفت برآمده و نه صورتی در مرات وجود برآمده که خروج صورت علییه از مرتبه علم
 مستلزم جهل است و دخول صورت در مرات وجود موجب قیام حادث تقدیم و این هر دو محالست پس در میان نشان
 وجود و ظاهر وجود از انعکاس آثار و احکام طرفین طلسمی است بر پا که مبر است در اصطلاح قوم بر مرتبه و هم و در آن امکان
 که شش تن تنزلات ثلثه امکانیه است از تنزلات خمسة مشهوره یعنی تنزل روحی و مثالی و جدی چنانچه مرتبه علم واهی
 منضمین و تنزل مجربی است یعنی وحدت و احدیت هر دو عبارت است از ملاحظه ادبها و شیونات صفات خود را
 اجمالاً و تفصیلاً در مرتبه علم و میگویند که در خارج غیر از وجود احدی هیچ شی را تحقق و ثبوتی نیست و کثرت مرآتیه در مرتبه
 و هم کائن است و حکمت بالخرین و هم را اتفاق داده است بنا بر آنرا باندی بر آن نهاده و همی است که بر فح و هم مرتفع
 گردد و مراد قوم از اطلاق و هم بر مرتبه آنست که این کثرت را حقیقت دیگر نیست همان وجود واحد و این مرات وجود
 منبسط تجلیات کثرت تجلی شده است و منشأ بر تقد و تجلیات متکثره شیونات است که در حضرت وجود و منبسط بر
 اند و در مرتبه علم منفذ شده مثل الفتح یجر از بذر حقایق ممکنات گردیده است و عکس آن حقایق در مرات وجود
 منبسط افتاده مسی عالم شده و چون وجود و همی شیای حقیقت دیگر ندارد بلکه عکس وجود علمی است و نفس امرش با همان
 وجود علمی موجود اند و از مرتبه علم بر نیامده اند چنانچه مذکور شد و علم صفتی است از صفات الهیه است و صفات
 صین ذات اند بر علم صوفیه وجود پس باین تقریر وجود اشیا عین وجود حق باشد چنانچه حضرت شیخ اکبر رحمه الله علیه

میفرماید آن شست قلت حق و ثابت شد که غیر از وجود واحد و خارج موجودی نیست استیضاحی و حد
وجود و انحصاری مکشوف و مشهود این حضرات است رحمة اللہ علیہم این مکتوب بر پیران حضرت شیخ عبدالاحد
بنیره حضرت مجدد الف ثانی است رحمة اللہ علیہم طریقی که تسلیک آن قیوم ربانی حضرت مجدد الف ثانی شیخ احمد
سهروردی رضی اللہ تعالیٰ عنه و نفعنا ببرکاته مخصوص انداجمال آن بنشیند است که انسان مرکب از اجزای عشره
است و از الطائف عشره می نامند پنج از آن از عالم خلق و آن نفس عناصر را بر سه است و پنج از عالم امر یعنی عالمی که از
اوصاف و لوازم حیوانی منزله و برتر است و آن قلب روح و سر و خفی و انخی است حقیقتا بعد تسویه بیکل حیوانی انسانی
که از اجزای عالم خلق ترتیب ترکیب یافته و دهر یکی را از خمس عالم امر که فوق العرش بلا مکانی موصوف اند بوضع
از مواضع حیوانی انسانی که مناسبتی با آن داشت تعلق بخشد تا انسان با این خلق و امر شود و مستحق اسم صغیر گردد پس
اول مشغول بلطفه میکنند آن تعلق دارد و بمضغه که زیر پستان چپ تعلق است و از آن طلب صنوبری میگردانند و طریقی
مشغولی چنان است که سالک متوجه قلب صنوبری شود بداند که این مضغه بشنایه حجه است که آن لطیفه بآن تعلق دارد و تمام
مبارک اللہ بر این مضغه جاری گرداند و در آن وقت دم زیر ناف حبس کند و زبان بکام چپ یا در جمیع حواس یکسو کرد
توجه تمام قلب صنوبری نموده مسلمی سم مذکور بصفتی چون بیچگون ملاحظه نماید و تصور صورت قلب تصور نفس اللہ
وصفتی از صفات مثل سمیع و بصیر و حاضر و غایب نماید و دم تا آن وقت نگه دارد که در حضور قدرت و خلق بنشیند و بداند
مدامست نماید و در اوقات چه نشستن بر خاستن و چه خوردن و آشامیدن و چه گفتن و چه خفتن شعور باقی باشد
در نگاهداشت جمل بلوغ نمایند البته بفضل الهی حرارت و گرمی و شوق و ذوق خواهد یافت و آثار و انوار آن
مشرقی خواهد شد و از قلب راز و مقرر نموده اند فنانیست هم دست خواهد داد و جزیری در آن غنیمت بقدر
استعداد و بر آن خواهد کشاد و کمال کشایش این لطیفه است که در فعل حق سبحانہ تعالیٰ فانی گردد و بهمان فعل باقی
شود پس سالک در نیوقت خود را مسلوب بفعل و بیکار خواهد یافت و تمامی افعال خود را افعال حقیقتا تعالیٰ خواهد
دانست و معلوم و مشهود و غیر حق جل و علا خواهد ماند اسوا مطلقا فراموش خواهد شد و این فراموشی کسی را
تأدیت و راز کسی را تا تمام عمر مانند بجدی که اگر تکلیف او را یاد دهند بیا و نبی آید سالک در نیوقت و خل دل
ولایت می شود نیز تیر را تجلی فعلی و قنای قلب می نامند و ولایت این لطیفه زیر قدم حضرت آدم علی نبینا وعلیه الصلو
و السلام است هر که ادعی المشرب باشد و مولد و بجانب تعالی و تقدس از زمین لطیفه خواهد بود و میر و بر سائر

لطائف نخواهد افتاد و اگر آنکه مرشد کامل سبک نشین برود من بعد لطیفه کرمج مشغول میکنند و آن در بعضی از پیشانی
راست است تعلق دارد و این لطیفه بقا و صفات، ثبوتیه سبحانه و تعالی یا ثبوتیه مشربیه می باشد و در سلسله
در سیر این لطیفه صفات خود را از خود مسلوب می یابد و بوی منسوب میداند چنانچه وجه بصیر و جمیع صفات را بوی
می شناسد که حق تعالی می شنود و می بیند و خود نمی شنود و می بیند و بصیر و حصول این مقامات را از تجلی خداوند می بیند
نور این لطیفه سرخ است و ولایت این لطیفه زیر قدم حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه الصلوٰه و السلام است هر که
ابراهیمی مشرب باشد وصول بخواب حق تعالی و تقدس بعد قطع لطیفه قلب از این لطیفه خواهد بود و من بعد لطیفه
سرخ که ما بین وسط سینه و قلب تعلق دارد و مشغول میکنند و این لطیفه را تجلی شیوات ثباتیه قنات و قنات را می شنود
و این لطیفه را نور سفید نشان میدهند ولایت این لطیفه زیر قدم حضرت موسی علی نبینا وعلیه الصلوٰه و السلام است
و وصول موسوی مشرب بخواب و تعالی و تقدس بعد مراتب سابقه از همین لطیفه خواهد بود و من بعد لطیفه
خفی که ما بین روح و وسط سینه تعلق دارد و مشغول میکنند و این لطیفه در صفات سلویه است و نور این
لطیفه را نور سیاه معین کرده اند و ولایت این لطیفه زیر قدم حضرت عیسی علی نبینا وعلیه الصلوٰه و السلام است
و وصول عیسوی مشرب بخواب و تعالی و تقدس بعد قطع درجات سابقه از همین لطیفه خواهد بود و من بعد لطیفه
آخفی که بوسط سینه تعلق دارد و مشغول میسازند و این لطیفه تجلی مرتبه برزخیه در مرتبه تنزیه و مرتبه احدیه مجروده است
می شود و نور این لطیفه را نور سبز فرموده اند و ولایت این لطیفه زیر قدم حضرت فضل المرسلین علیهم السلام است
علیه و سلم و از وصایا فضل الصلوٰه آنها و اکملها هر که محمدی مشرب باشد وصول و بخواب و تقدس و تعالی از این
لطیفه خواهد بود بعد طی مراتب سابقه لطیفه قلب را از تجلی ظلال صفات نصیبیه و سیر در دره ظلال از این است
صغری که ولایت اولیا است و لطیفه نفس از تجلی صفات بهره است و سیر در دره صفات ولایتیه گیری که
ولایت انبیا است علیهم السلام و از عناصر اولیه غصه را غیر از خاک از تجلی صفات با اعتبار اسم الباطن می بیند
چنانچه نفس از تجلی صفات با اعتبار اسم الظاهر نصیبیه بود و سیر درین دره ولایت ملائکه است و نسبت به کار
از تجلی ذات بهره است که کمالات نبوت است و بعد از حصول کمال لطائف عشره و قنای آنها از تجلی مرتبه
و حدانی اقتد چون که از لطائف خمس عالم امر فراغ حاصل می نمایند و معامله با لطائف عالم خلق می نمایند
نفس مطهره میگردد و در مقام شرف می شود و سلام حقیقی حاصل میکنند بعد و وصول غما را بر سیر و ترقی می شود

و آنچه که کمالات نبوت و کشف مقطوعات قرائیه و تشابهات و کمالات رسالت کمالات اولوالعزم صالح
می شود باید در این کتاب برای تحصیل قنای لطائف ذکر نفی اثبات میکنند این طریق که بهر بهر دستور سابق ننوده
نقطه از انراف باشند و بدماغ که موضع لطیفه نفس است می رسانند و آنرا بجا نیاید است آورده الا الله
بر قلب قدرت میکنند بر چیزی که گذار او بر لطائف که در سینه با و در واقع شود و ملاحظه می نمایند که مقصود
و معبود هیچکس نیست بجز ذات بی چون و آنرا باز گشتی نامند چون در یکدم حدود که نیست و یکبار درسد
آنقدر هر روز بکنند که یکبار از ضربت بحسب یلید اما بشرطیکه مقرون بشماره باشد پس شرف و تراتب
بر آن نوارده شد **د**ادیم تا آنکه مقصود نشان ده ماگر نرسیدیم تو شاید بررسی به گفت فیهما قم
عقی عنه تا نشان این طریق از عدم فرصت سالکان بعد اتقای حرکت ذکر در لطائف عشره که از روی
ترکیب بهفت اندازار تهنیه لطیفه قلبیه من بعد تهنیه لطیفه نفس ختیار کرده اند که در ضمن سیر این
هر دو لطیفه لطائف اربعه عالم امر را نیز شئی از فنا و بقا و عروج و صعود تا با حصول خود محال میشود و بتدریج
بکمال خود میرسند و جسد در ذکر اسم ذات مسنون از حضرت ایشان و منقول از اصحاب ایشان
نیست حرکت قلبی چندان ضرر نیست مقصود توبه الی الله است این که ششمن بعضی خواند بود و ترا
نوشته فالحمد لله كما يحب ربنا ويرضى صلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه و بارک و سلم *

س م و

احمد علی اسانه که در این زمان فرخی اقران کتاب فیض نقاب مقامات منظمی از رشحات کلمات حکیم
قطب زمان رشاده غلام علی شاه محمد الله در مطبع مجتبی واقع دلی با تمام خباب مولوی حافظ محمد عبد الاحد صاحب
با و اکل ماه شوال المکرم سنه ۱۲۸۲ هجری حسن الطباع یافته مقبول طباع
ساحب دلاں گردید نقد
بهت کریمه

بعد نماز پنج خواند و در طریق کیفیت فاتحه بار و آواج مشایخ و عزیزیان معمول چنین بود که اول از پیرانی
می پرسیدند که نزد کسی ختم تهنیل یا ختم قرآن هست یا چون اجابت می نمودند میفرمودند که ده بار قل هو الله باسم الله
بخوانید بعد از آن میفرمودند که ده بار درود بخوانید بعد از آن میفرمودند که ده بار شهادت الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اعلم و لا حول و لا قوة الا بالله
تیر بار و میگویند که ده بار اللهم اغفره و اذخه بعد از آن دست برداشته سوره فاتحه خوانده با او را بلند
میگفتند که ثواب این کلمات طیبات که درین حلقه خوانده شد و ثواب ختم تهنیل و ختم قرآن مجید بروح فلان
مگذرانید یا مان میگفتند که گذرانیدیم قلنا نعم و ما از آن است السميع العليم بعد از آن آهسته در حق او دعای مغفرت
میخواندند اما در فاتحه غیر خدا صلی الله علیه و سلم باین عبارت میگفتند که ثواب این کلمات طیبات و ختمهای تهنیل و کلام
مجید و ثواب این نیاز مخصوص روح پیر فقید مقدس پهلوان حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم گذرانیدیم بعد از آن
آهسته تکرار این کلمات می نمودند اللهم ارحمنا احب و انتفاع و اتباعه و در فاتحه بعض مشایخ طریقت کاتب
درین همچنین این کلمات را تکرار می نمودند و نام الشیطان تطهیر تمام می بردند بعد از آن برای دریافت آثار قبولیت آن نیاز
زمانی را مقرب نموده فاتحه نیز اند و در طریق کیفیت تعویذ برای هر مرضی و در ردی که باشد
معمول چنین بود هرگاه میخواستند که کسی را تعویذ دهند این کلمات را نوشته عنایت میفرمودند و میگفتند که در باره
او بگویند بسم الله الرحمن الرحيم اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ بِسْمِ اللهِ اَكْبَرُ
اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَا تُبْصِرُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّهِ الْعَلِيِّ
الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاصْفَايِهِ أَجْمَعِينَ یا حَضْرَتِ
مجد در حق الله تعالی عنک صاحب این حرز را در ضمن توسل و سیریم تعویذ برای طفل بسم الله الرحمن الرحيم
اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَا تُبْصِرُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّهِ الْعَلِيِّ
الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاصْفَايِهِ أَجْمَعِينَ
تعویذ برای رفع تب لبره بسم الله الرحمن الرحيم یا اَرَاؤُنِي لَدَا وَسَلَامًا عَلَى اِبْرَاهِيمَ
وَاِذَا دُعِيَ عَلَيْهِ كُنَّا مِنْ اَجْلِئِهِ الْاَخْسَرُ یا اَبْنَا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ وَصَلَّى اللهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
وَاصْفَايِهِ أَجْمَعِينَ در طریق کیفیت تعویذات دیگر که فقیر را اجازت آنها رسیده برای
سحری سحر با و ده این دعا هست بار بخواند و از سبکین اشارت کند بسم الله الرحمن الرحيم اللهم صل على

[illegible]

[illegible]

و قصر آن بقدر رنجایش وقت و انبساط خاطر است بقضای وقت و حال کار کند چنانچه تا بدو رکعت رخصت است
و ذکر طریق کیفیت آداب صلوٰۃ و فضیلت جماعت حضرت الشان محمد مصوم رضی اللہ
تعالی عنہ میفرماید که مصلی را باید که نماز با آداب شوق و محافطه سنن ادا کند و در وقت تحریمه بتین سرای انگلستان ا
بجانب قیله کرده ابراهام را بنهنگوش برساند و باین برداشتن ماسوی الپس شپت اندازد و از بهنگوش شود و توجه را
بحضرت ذوق الجمال والا کرام درست کند و وحدانی التوجه شده در وقت فرو بردن دست اثبات بزرگی و کبریا
مر اورانماید و الله کبر بگوید و گفتی کبر بانی از ماسعای او تعالی کند و در غنی جدا تمام معنی دارد تا قال او مخالف حال او
نشود که اثبات کبر بانی مر اورانماید و در دل او غیر او را کبر بانی باشد **اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ** از ابو عمر هاجی رضی اللہ
تعالی عنہ پرسیدند **أَلَا تَتَغَيَّرُ عَنْكَ التَّكْبِيرُ الْأَوَّلُ فِي الْفَرَائِضِ فَقَالَ لَا لَا فَرِيضَتِي مُخْلَافُ الْقَدْرِ مِنْ قَوْلِ اللَّهِ كَبْرُوتِي**
فَلَيْسَ شَيْءٌ أَكْبَرُ مِنْهُ أَوْ كَبْرُ شَيْءٍ سِوَاهُ عَلَى مَرُورِ الْأَوْقَاتِ فَقَدْ كَذَبَ نَفْسُهُ عَلَى لِسَانِهِ وَ بَدَأَ لَكُمْ أَوْ سَبَّحَ بَرْكَ نِزَارِ
که این عبادت من شایان جناب قدس او باشد و باحضرت مقدس برسد و دستها را از بر ناف بر بند و هر چند
در طول قرأت گوشتد بهتر بود اگر در نوافل باشد و در فرائض قصار قدر مسنون کند و رعایت قوم نماید اگر امام باشد
و تا استاده است نظر بر سجده گاه بدوزد و در حدیث آمده است **صَلِّ بِصَوْتِكَ يَسْمَعُ صَوْتُكَ سُبْحُو دِكَ** و چون
بر کوع رود نظر را بر پشت پای کند و زانو را بهر دو دست محکم گیرد و انگلستان دستها را فرخ سازد و پشت را بهر دارد
و سر را پشت برابر دارد و او را فی تسبیح رکوع و سجود سه بار است و اگر زیاده گوید تا بهفت یا نه یا یازده بهتر بود و علی الخصوص
در صورت طول قیام و قرأت طول کوع و سجود باید پیشه خدا صلی اللہ علیه و سلم فرموده است **أَعْطُوا أَكْثَرَ سَلَامَةٍ**
حَقَّارِ الْمَوْتِ وَالْمَوْتِ وَالْمَوْتِ و اگر امام باشد از سبب پنج زیاده بگوید و چون چنین کند شوق نماز بجا آورده باشد
قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ قال ابن
عباس رضی اللہ تعالی عنهما فی قوله تعالی **قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ** ان الفلاح علی الوجهین یقال الفلاح هو النجاح فی الدنیا و النجاة
و النعم فی المعیشتة و فی الآخرة النجاة من النار و در جمیع ارکان نماز دل حاضر دارد چون بوسیله بعد عهد نبوت و شیوع
هوا و بعت اکثر اهل عالم از نماز که شئون اسلامت محاسن دارند و از جماعت تغافل می ورزند و قدر صفا اول نمیدانند
و آداب مسجد و محبة و اذان را بجا نمی آرند و اکثر صوفیه خام نماز را بهر اصلاح علوم تصور مینمایند و خواص سستی نمیدانند و از
برکات آن محروم می مانند و کسی که از برکات نماز محروم باشد معلومست که از برکات ایمان و معرفت چه بهره خواهد داشت
پیشتر خدا صلی اللہ علیه و سلم فرموده **لَا تَكُنْ مِنْ شَعْتِ شَعْتِ صَفْوَةٍ وَ صَفْوَةٍ الْإِيمَانِ الصَّلَاةُ وَ صَفْوَةُ الصَّلَاةِ وَ الْإِيمَانُ وَ الْإِيمَانُ**
صَفْوَةُ الشَّيْءِ فَاصْبِرْ ۱۲

۱۲۲
 در سال خود ۱۳
 به نظر خود
 راجعه ای همه خود
 به پیر خود
 اعیان از خود
 و خودی اندر
 خود و قصر خود
 تقدیر و تقصیر خود
 کو غایب ۱۲
 حال اندر

[illegible]

لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَشَهِيدٌ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ خَيْرُ الْوَرَى أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ الدُّنْيَا خَضِرَةٌ وَحُلُقٌ فِي
وَأَيِّ مَسْتَقَرٍّ كُفِّهِهَا هَذَا طَرِكُ كَيْفَ تَهْلُونَ فَاتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ فَالْعَمَلُ إِنَّهُ قَاتِلُ مُسْلِمِينَ
سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَكَاة بَابِ عِبَارَتٍ مِنْهُنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقْتَنَا فَسَوَّيْتَنَا وَالَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا فَبَدَّلْنَا وَتَعَبَّنَا
وَأَعْطَانَا وَالَّذِي أَطْعَمَنَا وَاسْقَانَا وَالَّذِي يُبَيِّتُنَا وَيُجَيِّبُنَا وَشَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَشَهِيدٌ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَآخِصَائِهِ أَجْمَعِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَنْتُمْ كَمَا وَكَاهِلِينَ عِبَارَتٍ
مِنْهُنَّ بَابِ فَرْوَةٍ وَدَقِ امْرُؤٌ كَرَّ اللَّهُ وَالشُّكْرُ عَلَى نِعْمَاءِ اللَّهِ وَالصَّبْرُ عَلَى بَدَلِ اللَّهِ قَالَ
اللَّهُ تَعَالَى فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُوا بِهِ وَاعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ تَتَذَكَّرُوا وَقِيلَ مَنْ
عِبَادِي الشَّاكِرُونَ وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ إِنَّهُ جَوَادٌ كَرِيمٌ عَفُوٌّ رَحِيمٌ

ذكر طريق كيفية خطبة ثمانية

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ مُحَمَّدٌ وَنَسْتَعِينُهُ وَشَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَشَهِدَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُحِبُّونَ عَلَى السَّيِّئَاتِ الَّذِينَ
آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ أَفْضَلِ صَلَواتِكَ عَلَى دَعَمَائِكَ
وَعَلَى آلِهِ وَآخِصَائِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَأَوْلَادِهِ وَأَخَصَائِهِ أَجْمَعِينَ خُصُوصًا عَلَى أَفْضَلِ النَّاسِ
بَعْدَ النَّبِيِّينَ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَعُمَرَ الْفَارُوقِ وَعُثْمَانَ ذِي النُّوَرَيْنِ وَعَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَ
الْحَسَنِ وَعَلِيَّ سَيِّدَةِ النَّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَعَلَى عَمَّتَيْهِ الْكَرِيمَيْنِ
وَعَلَى كُلِّ مَنْ احْتَارَهُ اللَّهُ بِصُحْبَةِ نَبِيِّهِمْ بِالْإِيمَانِ وَتَابَعَهُمْ بِالْإِحْسَانِ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِأَهْلِ الْإِيمَانِ الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ
رَبَّنَا رَفِيقٌ رَحِيمٌ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
وَكَاة بَابِ عِبَارَتٍ مِنْهُنَّ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ أَفْضَلِ صَلَواتِكَ عَلَى دَعَمَائِكَ

رسانید که پنج قوت و سرعت ظهور نسبت در برابر مبارک حضرت خواجہ باقی بالله و حضرت خواجہ قطب الدین قدس الشکر
تعالی سر بالا قدس معلوم میشود در هر ایام کی از اولیای است در حرم معلوم نمیشود فرمودند آری این حدیث مطابقت
فقیهست در طریق کیفیت روزه ماه مبارک رمضان و بیان فضیلت آن بمحلول چنین بود
که با وجود ضعف پیری که سن شریعت از شهادت تجاوز نموده بود روزه ماه مبارک رمضان میداشتند و سحر بخوردند مگر بر بنیت
اتباع سنت گاه شربت آب بخوردند و میفرمودند که سنت سحر از برای تقویت بدن و تصفیه باطن تو جلالی اللہ است نه برکات
سیری شکم و بلکه علمای عدول با فطرت قوی میدادند بر رعایت عمرت می پسندیدند و روزه عاشورا و عوف نیز میباشند
و ثواب آن بیان میفرمودند که حکم صیام در هر دار و چنانکه وضو ماه مبارک و شش و زبده عید و چنین سوره در هر ماه
این حکم دارد و از شروع شهر شعبان فضائل ماه مبارک رمضان بیان میفرمودند که انقصای نجاه با تمام شان ماه مبارک رمضان
و نظر کشنی چنان معلوم میشود که گویا نوری بسطی مثل سفید صبح از افق عالم دیده شرفا و غربا از انوار برکات خود عالم
را فرا گرفته تا آنکه هلال ماه مبارک رمضان دیده میشود هر روز آن نور و برکات در ترقی و تزیینی باشد و بعد از رویت آن
هلال چنان نمایند که گویا آفتاب جهان تاب از جانب مغرب طلوع نموده و از شعبان انوار فیوض برکات خود تمام عالم را
چنان نور ساخته که نور آفتاب با کمال نورانیت شش و چرخ در پیش او بر تو فروغ ندارد بلکه هیچ فرقی در میان لیل و
نهار معلوم نمیشود و این معامله هر روز قوت و عزت می پذیرد و در آن حال فی نصف هر روزی ماه رمضان و ایام او
که چون صبح عیدست هر شام او و بعد از رویت هلال ماه شوال چنان ظاهر میگردد که آن آفتاب غروب نموده و عالم
تیره و تاریک شد و فیوض و برکات ماه رمضان که نسبت طالبان نزل میگردد از حیطة حصرو میان پیر و نست نسبت
باطن ایشان در نیا مانند آئینه مصفا مثل با برجه ملوث که از شست و شو مصفا می پذیرد و در نظر کشنی محاسنه میگردد
و در غیر این ماه اگر هزاران عبادات یا ریاضات شاقه نمایند عشرت عشرت آن صفا که درین ماه بی شقت و
ریاضت و راندن فرصت میسر می آید حاصل نشود و از اینجا است که در خیر و برکت این ماه خیر و برکت تمام سالست
و از محرومی برکات این ماه حرمان از برکات تمام سال و هم از اینجا است که تطوع این ماه در حکم فريضه و فريضه این
ماه در حکم فريضه است و در غیر این ماه و لکنه القدر و خیر القدر شهر طریق فضیلت حدیث و دیگر فضائل
روزه بسیار و شمارست چنانکه حضرت عزیزان قدس الشکر میفرمایند که فائده روزه شش است بار و جانها
و قهر کردن نفس اماره و خصوصیت الصوم فی واکا اجزی و به و ثواب بی نهایت انما یولی الصادقون اجوهو
بیکر حساب و راه گذر شیطان گرفتن و سپهر حاصل کردن که الصوم حجة من السناد و احوال گرسنگان می یافتند

له عزت
بل بنیادی
بهرست از دراز
و که عبادت کند
تاری فضیلت
میفرمودند معلوم است
ماست درین روزها
آن غلام داد
در اول وقت غسل
معمول
من حاجی آن
بر سر
صباح بخوان
اصحاب این جمع
در سوره ندر کرم
بسیار است
مغنی که باین
نست که در هر
میفرمودند بسیار
و از ایشان بنیاد
فیض الرحمن

و کشودن و بدو نادمی رسیدن که لفظ کفر حجتان فرجه عند افطار و فرجه عند لقاء سرانجام
بی صوم بپوشی آید این ماه یاران طریقه از مسافت بعید و پیش از رسیدن این ماه مثل زائران بیت الحرام
احرام می ست می بستند و مانند حاجیان لبیک گویند قافله قافلان از هر جانب و اطراف برای تحصیل فوائد این
ماه بخدمت شریف رسیده شریک دولت خدمت و شامل برکات این ماه میشوند و فیوض و برکات چنانکه
شاید بصحبت با برکت ایشان حاصل نمیدوند و از سماع کلام مجید و قیام بیل حظ وافر می ربوند و از مقام خود ترقی
نموده بمقامات عالیا می رسیدند و مشرف به بشارات عالیه میشوند و هر که اقبال جازت و لائق منصب خلافت
میدیدند و با جازت خلعت سرفراز فرموده بخصت میکردند و در کجای در خاقاناه شریف از کثرت طالبان
و اجتماع خدمتشان درین ماه هر روز روز عید و هر شب شب قدر بوده و معمول خاقاناه حضرت شیخ رضی الله
تعالی عنه همچنین بود که پیش از این ماه تا جمای پاریجه سفید برای خلعت اجازت یاران تیار کنانیده نگاه
میداشتند و لائق آنرا عطا میفرمودند و تمت با تحسین العافیت

در روز دوازدهم
نهار است
بجای وقت
در یکای نظر
در یکای وقت
وقت ملاقات
با پدر و مادر
از انعامات
به پایان

فهرست لطائف حمده المعروف بمقامات منظری

الطیفه اول متکلمین از وفصل

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۰	فصل اول در ذکر طریق نقشبندیه مجتبه	۱۳	فصل چهارم در ذکر نشی و ولادت		الیشان از شیخ الشیخ محمد عابد
۳۲	فصل دوم در ذکر سلسله نقشبندیه	۱۵	حضرت الیشان و غیر ذلک	۲۸	فصل پنجم در ذکر مقاماتیکه ولادت بر
	وقادیه و چشویه و حمله علیه		فصل پنجم در ذکر استفاد حضرت		استیاز حضرت الیشان بر این زمان دارد
۶	فصل سوم در ذکر حلقه احوال شیخ		الیشان از حضرت نور محمد داوودی	۳۱	فصل ششم در ذکر تاثیر صحبت شریف
	اربع حضرت الیشان عی سیدالاست	۲۲	فصل ششم در ذکر استفاد حضرت		حضرت الیشان -
	سید نور محمد داوودی رحمه الله علیه		الیشان از حضرت حاجی محمد فیض	۳۳	فصل یازدهم در ذکر ترک ذرها و
	حضرت حاجی محمد فیض رحمه الله علیه	۲۴	فصل پنجم در ذکر استفاد حضرت		اوصاف حضرت الیشان -
	حضرت حافظ سعد الدین رحمه الله علیه		الیشان از حضرت حافظ سعد الدین	۳۶	الطیفه دوم متکلمین از فصل
	و شیخ الشیخ محمد عابد رحمه الله علیه	۲۶	فصل ششم در ذکر استفاد حضرت		فصل دوازدهم در ذکر مافوق حضرت الیشان

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴۳	فصل سیزدهم در ذکر افعال و احوال	۱۱۶	تقوید برای رقم پ و لرزه	۱۲۴	ذکر طریق کیفیت صلوة الاستخاره
۴۴	که با صیاب خود می نمودند	۱۱۷	ذکر طریق کیفیت تقویات دیگر که	۱۲۵	طریق اخیری
۴۴	لطیفه سوم شکر بر چاه فصل	۱۱۸	فقیر را اجازت آنها رسیده	۱۲۶	ذکر طریق کیفیت صلوة التوبه
۴۵	فصل چهاردهم در ذکر بعضی از افعال	۱۱۹	برای دفع در چشم	۱۲۷	ذکر طریق کیفیت صلوة کچمه
۴۶	حضرت ایشان و آنچه ذکر او باری	۱۲۰	برای دفع جبری	۱۲۸	ذکر طریق کیفیت خطبه ولی
۴۷	کرامت بر زمان آنحضرت گذر نته	۱۲۱	برای شفای مریض	۱۲۹	ذکر طریق کیفیت خطبه ثانیه
۴۸	فصل پانزدهم در ذکر بعضی از احوال	۱۲۲	و نیز برای شرفاء	۱۳۰	ذکر طریق کیفیت صلوة عیدین
۴۹	و احوالات حضرت ایشان	۱۲۳	برای محافظت از رحمت	۱۳۱	ذکر طریق کیفیت صلوة التراب
۵۰	فصل شانزدهم در ذکر احوال حضرت	۱۲۴	برای دفع پریشان خوابی	۱۳۲	ذکر طریق کیفیت روزه ماه مبارک
۵۱	ایشان از عالم قافله عالم جاودانی	۱۲۵	برای دفع آماس گلو	۱۳۳	رضان و بیان فضیلت آن
۵۲	فصل هجدهم در ذکر احوال حضرت ایشان	۱۲۶	برای دفع بواسیر		
۵۳	لطیفه چهارم شکر بر چاه فصل	۱۲۷	ذکر طریق کیفیت استخوان		
۵۴	فصل نهم در ذکر بعضی از کتاب	۱۲۸	ذکر طریق کیفیت وضو		
۵۵	شرایع حضرت ایشان فی الله تعالی	۱۲۹	ذکر طریق کیفیت صلوة		
۵۶	لطیفه پنجم در بیان معمولات	۱۳۰	ذکر طریق کیفیت رفع سبابه		
۵۷	ذکر طریق کیفیت ختم حضرت خواجه	۱۳۱	ذکر طریق کیفیت صلوة التوبه		
۵۸	ذکر طریق کیفیت ختم حضرت مجتهد	۱۳۲	ذکر طریق کیفیت فضیلت صلوة التوبه		
۵۹	ذکر طریق کیفیت فائز با واجد مشایخ	۱۳۳	و ترغیب بآن		
۶۰	و عزیزان	۱۳۴	ذکر طریق کیفیت قرائت و صلوة التوبه		
۶۱	ذکر طریق کیفیت تقوید برای هر روزه	۱۳۵	ذکر طریق کیفیت آداب صلوة و		
۶۲	و دردی که باشد	۱۳۶	فضیلت جامعیت		
۶۳	تقوید برای طفل	۱۳۷			

هو الغنی

بسم الله الرحمن الرحیم

بعد حمد و صلوة گرفتار خود بینی و منی درویش و لیش عبد القی مجدوی اظهار می نماید که دین آوان حسن
 سخی سعدن الغیره و الایمان برادر طریق عبد الرحمن خان رساله مؤلفه در ذکر حالات و مقامات حضرت
 شمس الدین حبیب الله جناب مرزا مظفر جانشان شهید رحمت الله علیه در قالب طبع درآه از بسکه مؤلف
 آن رساله حضرت قطب فلک الارشاد و غوث الاقطاب و الاوقاد مظفر کمالات فخری و علی مرشدنا شاه عبدالغفور
 اشتهر بشاه غلام علی اند رحمت الله علیه و اخفای احوال و انکسار که در مزاج شریف از بس بود در آن رساله
 ذکر دیگر یاران حضرت شهید فرموده اند و حال خود کما فی غنی نه نوشته اند و این امر عالی از غایت بود که ذکر این چنین
 خلیفه عظیم الشان و در آن رساله نباشد لهذا فقیر قدری ذکر شریف حضرت مع ذکر خلفا و مجملات متنبها از جواهر علومیه که هم
 فقیر شاه رؤف احمد مرحوم تالیف فرموده اند و نیز چیزیکه علم فقیر بر آن رسیده بود این را در نمود و تالیف شاه صاحب
 مسطور نیز قطره ایست از بحر غیری که آنجمله را سعدی انشا کند و مگر دفتری دیگر املا کند چه مسلم الثبوت
 هست که ارشاد حضرت ایشان در همین حیات خود بعدی شده که شاید بمشایخ سابق در بعض افراد اگر شده
 بعدی نماید از اقصای روم و شام تا بحر چین و از شرق تا مغرب خلفای حضرت ایشان و همین حیات منتقل
 شده اند آری شک آنست که خود بود پند آنکه عطار گوید پس بعد استخاره سنو نه و رویت منام که دلالت بر حسن
 ارتقا م ذکر شریف داشت باشد شروع کرده شد و هبوطان **فصل در ذکر ولادت شریف**
 ولادت شریف حضرت ایشان در سنه هزار و یکصد و پنجاه و هشت و در قصبه پشیا له ضلع پنجاب نمود و آید تاریخ ولادت
 شریفش از مظهر جو بر می آید نسب شریف به حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه میرسد و اله شریف شاه عبداللطیف
 مردی متواضع و مجاهد بوده اند که پهلای خوش داده میخورند و در صحرا رفته و کج میخوردند و پیر ایشان شاه

ناصرالدین قاجاری بودند و از پیر ایشان و نیز از ایشان در عیش پوره عقب عید گاه محمد شاهی در حضرت دینی
واقع است و از نسبت چشمتیه و شطاریه نیز خطی داشتند چهل روز کامل خواب نکردند و شب اندک میخوردند و نیت
روزه هم برای رعوت نفس نمیکردند قبل ولادت آنحضرت حضرت اسد الله الغالب را بخواب دیدند فرمود اندام
پیشرو را بنام سن نهید بعد تولد ایشان علی نام نهادند چون حضرت ایشان بسن تمیز رسیدند تا دوازده سالگی
علی مشهور رساختند والد و شریفه بزرگی را بخواب دیدند که فرمود ما شب عب القادر بنهید را قم گوید شاید آن بزرگ
حضرت غوث الاعظم شیخ عبدالقادر جیلانی رحمه الله علیه باشند علم آنحضرت که مر بزرگ بودند و در یکاه فخریه
حفظ نمودند بحکم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم عبد الله نام نهادند والد آنحضرت برای اخذ بیعت از پیر خود که
صحبت و از حضرت علیه السلام بودند آنحضرت را از وطن طلبیدند از قضای الهی آن بزرگ در شب رسیدن ایشان
که یازدهم رجب بود انتقال فرمودند والد ماجد فرمودند ما برای بیعت طلبیده بودیم تقدیر نمود و الحال هر جا
که بوی بمشام شمارسد از خطر لقیه کینه بزرگان که در دلی در آنوقت متعین بودند آنها را دریافته حضرت ضیاء الله
و شاه عبدالعدل هر دو خلیفه حضرت خواجه محمد زید و خواجه میر درد فرزند خواجه ناصر و مولوی فخر الدین
و شاه نانو و شاه غلام سادات چشتی و دیگر اعره را دریافته و در سنه هزار یکصد و هشتاد که عمر
شریف است و دو ساله بود در فائقه شریف حضرت شهید رسیدند بحال **س** از برای سجده
عشق استانی یافتیم سرزمینی بود منظور آسمانی یافتیم عرض بیعت نمودند فرمودند جایکه ذوق و شوق
باشد نجابت کینه نجاست که بویست عرض نمودند ما همین منظور است فرمودند مبارک است این بیعت
ساختند حضرت ایشان در احوال خود نوشته اند بعد حصول مناسبتی بعلم حدیث و تفسیر بیعت در خاندان
قادریه بدست مبارک حضرت شهید فرمودم تلقین در طریقه نقشبندیه مجددیه فرمودند پانزده سال در حلقه فکر و
مراقبه شرف سعادت یافتیم بعد این کمینه را با جازت مطلقه بنواختند در اول ارادت نرود و هشتم که شغل
در طریقه نقشبندیه یکم ضمای حضرت غوث الاعظم باشند یا نه دیدم که حضرت غوث ثقلین در مکانی تشریف دارند
و مخافی آن مکان مکانیست که حضرت شاه نقشبند تشریف میدارند رحمت الله علیه بخوانم که نزد حضرت
نقشبند حاضر شوم فرمودند مقصود خداست بروید ضایقه نیست در او اکل سختی بسیار از معاش بمن رسید
پاره از معاش دهم گشته توکل را بجای خود ساختم کینه بوریا بسر خوشی زیر سر دهم از شر ضعف کبار
در حجره بستم که بهین قبر من است او سبحانه بدست کسی فتوحی فرستاد و پنجاه سال است که بگوشت عفت

نشسته ام گویند چون آنحضرت یکبار در بستند و گفتند اگر میسر در همین حجره میسر تا میاید الهی در رسید شخصی آمد گفت در کیشاید حضرت ایشان نکشادند باز گفت از شما کارست بکشاید بحث دند چند روپیه از شکاف انداخته رفت از همون روز قزو حاکم کشاده شدند پس آن صد تا کس از علماء و صلی الا ز اقا لیم قطع منازل نموده بخدمت شتافتند بعضی کس که آن سرور صلی الله علیه و سلم در واقعہ بخدمت رسیده اند مثل مولانا خالد رومی و شیخ احمد کریمی و سید اسماعیل مدنی و بعضی بدالالت بزرگان بهیئت نمودند مثل مولانا محمد جان و بعضی ذات آنحضرت را بنحوب دیده مشرف شدند قریب دو صد کس کم و بیش در خانقاه شریف می بودند کفایت ایشان بوجهی همیامید شد با وجود چنین کمال بجدی بود که روزی فرمودند سگ که بخانه من آید میگویم الهی من کیستم که دوستان نزد او سیلند که داغ بھر این مخلوق خود بر من رحم فرما و همچنین کسی که برای طلب می آید بوسطه او قریب میجویم اکثر عمل حضرت ایشان بر حدیث شریف بود از فرزندان حضرت غافه و فی الدی محدث سند حدیث دارند و غیر از مرشد خود و کلام الله حفظ داشتند لیکن مردمان آگاهی داشتند خواب بسیار کم میفرمودند وقت تجمیع مردم اگر خواب غفلت میبودند بیدار میفرمودند و خود نماز تجمیع خوانده بمراقبه و تلاوت کلام شریف شریف مشغول می بودند و مقدار ده سیپاره هر روز میخواندند مگر در ضعف قدری کم شده بودند تا صبح اول وقت بجماعت ادا نموده بمحلقه و مراقبه تا اشراق می پرداختند و بسبب هجوم چند بار محلقه میشدند و در اول بر می خاستند بجائی شان دیگران می نشستند بعد از آن درس حدیث و تفسیر طالبان میفرمودند و هر که برای ملاقات می آمد قدری مهلت داده و خدمت میفرمودند و عذر میگفتند که فقیران در فکر گوشتخوری اند و نیز او را شیرینی یا تحفه میدادند یکبار نواب محمد امیر خان که از اولاد حضرت غوث الاعظم و نواسه حضرت خواجہ باقی بالله رحمت الله علیهما بودند آنحضرت از جهت بزرگی نزادگی تکریم شان بسیار میفرمودند قدری نشستند آنحضرت عذر فرموده و خدمت دادند دل شان از غلبه محبت بر نمی خاست آنحضرت بنجام فرمودند که قبایح مکان آورده به نواب صاحب ندرکن که ایشان نمی خیزند ما مکان نذر نموده خود میروم فی الفور برخاستند وقت طعام قدری ازان قریب زوال تناول میفرمودند و اکثر طعام اغنیا که تکلف کرده برای حضرت میفرستادند بنی خود ندانند بلکه برای طالبان نیز مکره می داشتند مگر همسایگان را کسی که از اهل شهر و ران وقت حاضری بودند تقسیم میفرمودند و گاهی دیگر با همچنین میگفتند هر کسی که میخواهد میسر د آری اگر کسی مبلغان میستند و محل شب بنی بود اول ازان چه سلم حصه می بر آوردند که نزد امام اعظم

رحمة الله علیه قبل حلال حول بشرط انصاب ادائی زکوة هائزست که صدقه فرض بنسبت نفل ثواب
بیشتر دارد بعد برای نیاز هیران سیم حضرت خواجہ بہار الدین شبنہ رحمت الله علیه حلوا وغیرہ تیار میکردند
اکثر الفقہ از فقہم نبودند و نیاز والد خود میر می کردند و در او دین کہ در مصرف فقرائی خانقاہ می شدند میدادند و
ہر کس کہ اہل حاجت پیش می آمدند میدادند و گاہی شخصی بی اطلاع می بود یا وجود دیدن او را از جانب او رد
میکردانیدند و مردم کتابہای بودند مہمون کتاب بیائی بیج می آوردند تحسین آن کتاب میفرمودند و مہلکان
میدادند احیاً کسی میگفت حضرت این کتاب از کتب خانہ جناب ست و علامت موجود است بعنف رنجہ
شدہ منع میفرمودند و میگفتند صاحب یک کاتب چند کتاب نمی نویسد بر سر اصل سخن رویم و گوئیم بعد تناول طعام
قدری قیلو ساخته بمطالعہ کتب و بینہ مثل نفحات و ادب المریدین وغیرہما و تخریرات ضروریہ اشتغال میفرمود
پس نماز ادا کردہ چیزی در رس تفسیر و حدیث فرمودہ نماز عصر میخواندند بعد از کتب حدیث و تصوف مثل
مکتوبات امام ربانی و عرفان و رسالہ تشریح فرمودہ تا شام بجلقہ ذکر و توجہ مشغول می بودند بعد نماز شام
توجہ بچریان خاص داوہ تناول طعام نمودہ نماز عشا خواندہ اکثر شب نشسته ذکر و مراقبہ میکردند و اگر خواب
بسیار غلبہ میکردانند کہ بر صلی پہلو راست میکردند گاہی بر چار پائی خوابیدہ باشند لیکن محال نیست کہ
گاہی پا دراز کردہ باشند اکثر بطور احتیاط طور مراقبہ است و انان سرور علی الصلوٰۃ و السلام این ہیئت منقول است
و از اولیاء ارام مثل غوث الاعظم ثابت است می نشستند از غایت حیا پا درازتر کردہ باشند حتی کہ وفات
بر ہمین طور شدہ و فوق بقدر تشریح میفرمودند و خود لباس خشن عادت داشتند اگر جامہ نفیس کسی
میلستاد و بیج فرمودہ چند جامہ نمیدادند تصدق میفرمودند و همچنین مددیگر شبیای میفرمودند اگر چہ کس
بپوشند ہتہرست از یک گیس و عادت اکثر آن سرور صلی الله علیه وسلم ہم ہمین بود کہ لباس غلیظ و خشن
می پوشیدند چنانچہ در بخاری و مسلم از عائشہ رضی الله عنہا منقول است کہ پا در خشن و تہمند لک برآورده
فرمود و ہمین روح آن سرور صلی الله علیه وسلم قبض شد و سخاوت پدر جہ علیا داشتند و رعایت اخلاص بسیار
بود بوقت حلقہ مردمان را میدادند و حیا بر پنجاب چنان غالب بود کہ شکل مردمان چہ کہ شکل خود ہم در آئینہ
عنی دیدن شہقت دوبارہ مؤمنان چنان داشتند کہ اکثر در شب و عا میفرمودند حکیم قدرت الله فان کہ ہمیشہ
بودند اکثر اوقات ایشان در غیبت حضرت ایشان صرف میشد کما را از سببی محسوس شدند چہ سبب ہا
خلاص او شان فرمودہ باشند و کردن بای مجلس شریف نمی بودند و اگر ہر آن فقہ اگر بای مجلس سفیان نوری

بود اگر کسی غیبت میکرد میفرمودند احق به بدی من استم شخصی ذکر شاه عالم بادشاه به بدی کرد حضرت صاحب
 بودند فرمودند فسوس که روزه رفت کسی عرض نمود حضرت ذکر بدی نفرموده اند فرمودند صاحب اگر چه بگویم
 لیکن شنیدم که ذکر و سلام و غیبت برابر است امر بالمعروف و نهی عن المنکر شیوه شریف بود و بادشاه
 چه قدر حساب فرموده اند و هرگز درین امر خوف نداشته اند مکتوبی که بآبادشاه اکبر شاه در حساب نوشته اند
 در مکتوبات شریف موجود است سید اسماعیل بنی که از مدینه منوره باذن آن سرور صلی الله علیه وسلم حاضر شده
 بکنج حضرت ایشان در آن زمان بود که در مسجد جامع بناده اند رفتند آمده عرض نمودند اگر چه برکات حضرت رسالت
 صلی الله علیه وسلم در آنجا محسوس میشود لیکن ظلمت کفر نیز در آنجا موجود است تحقیق شد تضاد و بعضی اکابر در آنجا
 بود درین مقدمه بادشاه نوشتند و آن تضاد را بر آوردند و آب شمشیر بهادر پیرس ملک بن دلیل گفت که بهار
 کلاه تضاری پوشیده حاضر خدمت شد آنحضرت و طیش آمده آنرا منع فرمودند بکس عرض نمود اگر چه همین
 احتساب است باز نخواهم آمد فرمودند خدا شما را در خانه ماندارد آن شخص مغلوب غضب شده برخواست تا بنیبه
 صفه والان رفته کلاه خود بجد متکا روده باز حاضر شد و عیت نمود بعض را بسهولت منع میفرمودند که در حساب
 اول بسهولت باید یکسره علی میگفتند که عمر من ریش نداشته اند بنیبه حاضر شد حضرت دیده نهری
 فرمودند بحسب است میر صاحب مارش ندارد بعد از بانها طیش آمدند فرمودند چه است از خاندان شما
 است مایان گماشته شما ستم الغرض آن شخص رفتند و گوی پس ازین ریش تراشیدند ترک و تخریب برتر
 داشتند که بادشاه وقت دیگر امر آنرا نمیدادند که چیزی خرج خانقاه معین کنند اکثر این قطعه بر زبان فطیر
 بیان میگذاشت قطعه خاک نشینی است سلیمانیم نیک بود و انتم سلطانیم است چهل سال که می پوشش
 که نشد خلعت عریانیم و آب امیر خان والی بلده کوک و سرور پنج پهن آرد و نمود شاه زلف احمد صاحب
 فرمودند بنویسید ما بروی خرقه قناعت نمی بریم با میر خان بگوی که روزی مقدر است که اکثر
 میفرمودند ها گیر ما مواجید الهی است وَفِي التَّوْبَةِ فَكَمْ قَوْمًا اتَّخَذُوا اَللَّهَ سُبْحَانَ
 کفایت جمیع مهمات دین و دنیا می ایشان میفرموده و اخراجات خانقاه از غیب بود میفرمودند درین طریق چار
 چیز ضرورت دست شکسته پاشکته دینی درست یقینی درست آخر عمر ضعف بسیار رود او بود اما
 چون این شعر بخوانند درین ضعف می نشینند و توجیه بقوت میفرمودند لای فطیر هر چند هر خسته دل
 و ناتوان شد مگر هر که یاد روی تو کردم جهان شدم و مرتبه عشق بجناب سرو کائنات داشتند هرگاه

نام شریف میگردند و بیاب میشدند کی با رفادوم قدم شریف تبرک آب آورد گفت سایه رسول خدا صلی الله علیه و سلم بر ذات ایشان باشد از شنیدن این کلام بیاب شدند و بوسه بروی پیشانی آنخادم دادند و فرمودند که من گفتم که سایه رسول خدا بر من باشد و آنخادم را بنواختند در مرض موت ترندی شریف بر سینۀ مبارک بود اگر چه حدیث کلام فعل حضرت صلی الله علیه و سلم می برآمد بران عمل معین بودند گوشت شانه بر می طلبیدند و آنرا طبع میفرمودند که سمنون هست و از قرآن شریف ذوق نهایت بود در صلوة و اذان و تهجد از والد فقیر تر نشناخته اند و احیا نابوقت غلبه شوق اگر زیاده می شنیدند بیاب میشدند میگفتند بس کنید زیاده طاقت ندارم و اکثر اشعار و ردی شنیدند و بران وجهی میرسید لیکن از بک که همتقامت بودند آنرا ضبط میفرمودند ابو الحسن نوری قص میفرمودند سید الطائفة جنید نشسته بود نوری فرمود انّا لیسجد للذین ینسبحون چنی گفت وَ ذِی الْجَبَالِ تَحْسِبُهَا جَادَةً وَ هِیَ ثَمَرُ اللّٰهِ بجنید نهایت ستقیم بود را تم گوید گاهی در طریقۀ مجددی ظهور نسبت چشتیه که ارث از والد حضرت مجدد است نیز ظهور میفرمایند از حضرت مجدد نیز با وجود کمال تمکن احیای حالت ذوق و شوق منقول است غوی شکل و شمائل حرکات و سکنات به آنچه خوبان همه دارند تو تنها داری به سبحان الله سخن از کجا بکجا رسید رخ هر چه استاد ازل گفت بگو سیکویم به لطافت طبع سجدی داشتند که اگر کسی دو دوتا گوی کشید رنج میشدند و مجسم میوزانید میفرمودند سجد را القنانان لباس وانی کرده اند از بعض کسان شنیدم که خود بخود احیا نابوی خوش از مکان شریف ایشان می آمد و کسان را بیرون میفرمودند همانا که ظهور روح حضرت رسالت صلوات الله علیه و سلم و دیگر پیران نمود میفرمودند من صورت حضرت خواجۀ نقشبند و حضرت مجدد و معاینه معینم یکبار یک پهلوشل شد استمداد از روح حضرت مجدد نمودم همون وقت صورت شریف ایشان را معلق در هوا دیدم کل آن بیماری سلب نمودند و تسفیرو نمودند که اگر چشتیه که سرستان ذوق محبت اند سماع و سر و دست که دل را زنگارنگ شوق می آورد و پرده از چهره یا خرق مینازد و کزک مامتوسلان سلسله نقشند یک پاره نوشان جام مودت ایم حدیث و در و دست که قلب را گوناگون اذواق می بخشد رخ آن ایشان من چنینم یارب و چنین قتیب که اسم مبارک بر زبان می برآمده آه گفته دست بالایی کردند و گاهی هر دو دست کشاده بهم می آوردند چنانچه کسی را باغوش کشند و شعر مولوی علیه الرحمة میخواندند موسیآ آداب و انان دیگر اند به سوخته جان و روانان دیگر اند به فصل در ملفوظات حضرت ایشان میفرمودند

در فقیر فانی فاقه و قنات و یابی یاد آگاهی و آری ریاضت است هر که سجا آورد فانی فضل خدا و قنات
 قرب مولی و یابی یاری و آری رحمت یافت و الا فانی فیض است و قنات قهر و یابی یاس و آری رسوایی بدست
 آید میفرمودند که طالب ذوق و شوق و کشف و کرامات طالب خدمت است را رقم گوید حافظ میفرمودند **شرم** ما
 باد ازین خرقه آلوده خود را بگردین فضل و کرم نام کرامات بریم و **وله** با خرابات نشینان ز کرامات ملاف و سخن
 وقتی و هر نکته مکانی دارد و میفرمودند که در کمالات وصل عریانی میشود و بدان مقام نصیب سالک بجز یاس
 و محرومی نیست هر چند و حصول است حصول نیست میفرمودند طالب با یکسر وقت کیفیات علمی از عبادت
 فراق و آگاه باشد از نماز چه کیفیت رومی دهد از تلاوت چه نسبت ظهور میفرماید از درس حدیث و اشغال
 تحلیل زبانی چه ذوق حاصل میشود همچنین از لقمه شک چه ظلمت می افتد بر علی بن اقیاس دیگر گرانان میفرمودند
 در ولایت خطرات مضرات و در کمالات نبوت مضرت نیست امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه میفرمودند از جهنم
 الجحیم و ان الله یؤتیکم منه فی کل وقت و کلام از خطرات قلب مانع نیست میفرمودند که در خوردن یکی رضای نفس است
 و یکی حق نفس رضای نفس غذا بسیار و لطیف است و حق نفس بمقدار توانائی ذرات و سخن میفرمودند در طریقه
 نقش بندیه عبارت از چهار چیز است بجز طریقی و دو آدم حضور و جذبات و آوارات میفرمودند پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و سلم جامع جمیع کمالات بودند لیکن هر وقت مناسب استعداد آن قرن در افراد است کمال ظهور میفرمودند
 کما لیکه ناشی از بدن فیض مخزن آنحضرت است و آن گرسنه ماندن و جهاد کردن و عبادت نمودن در
 صحابه کرام جلوه گر شده کما لیکه ناشی از قلب آنحضرت بود صلی الله علیه و سلم و آن استغراق و بی خودی ذوق
 و شوق و آه و نعره و اسرار توحید و جودی از زبان جنید بغدادی رحمت الله علیه با و لیا می است ظاهر هر گردید
 و کما لیکه ناشی از طیفه نفس آنجناب است که عبارت از آنجمله است که در نسبت باطن است با کابر
 نقش بندیه از وقت خواب نقش بند رضی الله عنه میگوید گفتم و کما لیکه ناشی از اسم شریف محمد است صلی الله علیه
 و سلم از دوره حضرت مجدد الف ثانی مکشوف شد میفرمودند چنانکه طلب حلال فرض است بر مومنان
 همچنین ترک حلال فرض است بر عارفان را رقم گوید عمل صوفیان بر غنیمت است میفرمودند هر که تابع هوا
 کی بنده خدا است ای عزیز تا که در بند آتی بنده آتی میفرمودند شب گرسنگی شب معراج درویشان است
 میفرمودند صوفی دنیا و آخرت را پس پشت انداخته متوجه مولی گشته **للمولی** ملت عاشق زلمتها
 جد است به عاشقان را ندید و ملت جد است به میفرمودند وقت دعا اقرار فاضل میشود فرق نمود

ان برکات از اثر اجابت متعصمت بعضی گویند اگر تقالبت در هر دو دست و دست و پد علامت جابت است
 و من می گویم اگر انشراح صدر و دست و پد علامت اجابت است میفرمودند بیت ششمست یکی برای تامل
 و پیرانی روم بر آتوب از معاصی سوم برای کسب نسبت میفرمودند مردمان چار قسم اند نامزدانند و مردانند
 و جوانانند و فرزند طالب دنیا نام طالب عقبی مرد و طالب عقبی دینی و نام طالب موی فر میفرمودند
 که خطره چار قسم است شیطانی و نفسانی و ملکی و حقانی شیطانی از بسیار می آید و نفسانی از فوق یعنی دماغ و
 ملکی از زمین و حقانی از فوق میفرمودند هر کمالائیکه در انسان ممکن است سوائی از دست و حضرت محمد و ظهور
 فرمود در باطنی بر لطافت که همان بود پس پرده غیب به همه در صورت خوب تو عیان ساخته اند
 هر چه بر صفحه اندیشه کشد کمال خیال به شکل مطبوع تو زیبا تر از آن ساخته اند میفرمودند هر که او نیست
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خواهد بعد نماز عشاء در خیال دستهای آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و دست
 خود گرفته بگوید یا رسول الله یا یعتک علی خمس شهادۃ ان لا اله الا الله و اقام
 الصلوة و اتاه الذکوة و صوم رمضان و حج المذبت ان استطعت الیه
 سبیلا چند شب این عمل بجا آرد و اگر او بدیت بر سرگی خواهد و خلوت نشسته دو گانه بر خوش خواند
 متوجہ روح آن بزرگ نشیند میفرمودند حق سبحانہ مراجعتان او را که عطا کرد که بدن من حکم قلب پیدا کرده
 از جوانب اربعہ ہر شخص کہ بپاید نسبت او معلوم میکنم میفرمودند ستہ کتاب نظیر ندارد قرآن شریف صحیح بخاری
 مشکوٰۃ سولوی روم میفرمودند اولیائے قسم اند از باب کشف و از باب اوراک و از باب جہل میفرمودند کم شخص
 از اولیاء کمال حضرت مجید یافته باشد اگر تمام اولیاء وجودیہ را توجه فرمائید بشاہرہ شہود آرد میفرمودند سعدی
 شیرازی در ہرودی طریقہ موفہ میدہ بودند در دو سخن تصوف تمام کردہ اند **۵** مراہیر و انائی مرشد
 شہاب **۶** دواند ز فرمود بر روی آب **۷** یکی آنکہ بر خویش خود بین مباحش **۸** و اگر آنکہ بر غیر بدین مباحش **۹**
 میفرمودند ہر کہ از ملاقات دارد لباس مایو شد و طور اختیار کند **رباعی** یا مرویا یا ازرق پیرین
 یا بخش بر فاشان گشت نیل **۱۰** یا کن یا یلیبانان دوستی **۱۱** یا بنا کن خانہ کو خور و پیل **۱۲** میفرمودند روح
 بعضی مومنان ملک الموت قبض میفرماید و بارواح خص خواص فرشتہ را نیز غفلت **۱۳** و در کوی تو
 عاشقان چنان جان بدہند **۱۴** کا بخا ملک الموت بکنی ہرگز **۱۵** را تم گوید مختل است اللہ یتوفی **۱۶** لا نفس حین
 من نفہ و قتل ینفہ فکوملک الموت **۱۷** اشارہ ہمین باشد اللہ علم میفرمودند معاش و رویشان ہمین

باید که شیخ این سخن کبری نظر کرده ایست نان جوین و خمره پنجمین و آب شویده سیپاره کلام و حدیث پیوسته
 هم نسخه دو چار علمی که تاجع است و درین نه نحو علی و نثر عنصری و تاریک کلمه که بی روشنی آن میوه
 سنگین و نبرد شمع خاموشی و با یک دوستانه که نیز در نیم جوید و در پیش چشم هست شان ملک بنجری و این آن
 سعادت است که حسرت بر دیران و جوای می تخت قیصر ملک سکندری و دیر اشعار جمالی میخواندند و ما
 نگه زیر نگه بالادی غم دزدی غم کلاه کزک پوریاد پوستگی و دگر پزورد و دوشنگی
 ایستاده پس بود جامه عاشق زندا ابالی را به راقم گوید ایست حافظ حرمت الله علیه بنیاد
 حالت تحت ملک میروید و دیار زیر یک و از بادیه کن و دمنی و فرشته و کتاب و
 گوشه چمنی و سن این مقام دنیا و آخرت ندیم و اگر چه دریم فتنه هر دم آید که هر که کج
 قناعت نگنج و نیاد و بد فروخت یوسف مصری بختترین شمنی و میفرمودند عقل نوزانی است
 که بلا واسطه بمقصود دلالت نماید و طلبان آنکه پیرایه هدایت مشرب راه آرد میفرمودند طالب را باید
 که یک لمح از یاد مطلوب غافل نباشد این مشرب عاشقی ست خسرو و بے خون جگر شیشه
 نتوان و میفرمودند حب الدنیا را سبب خطیئه و راس گناهان کفر است اهل دنیا کافران
 مطلق اند و روز و شب در بوی و زرق برق اند و میفرمودند زوال عین است که سالک انا فلق نتواند
 چنانکه خواجہ احرار رضی الله عنه فرموده اند انا ما نحن کفرا ن است و انا ما نزل کردن شکل است میفرمودند
 در معنی بیت شامی و بهر چه از دوست و امانی چه کفران حرف چایمان و بهر چه ادیارد و رفتی چه
 آن نقش چه زیاده سالک در ابتدا قلب از لوافل ماند و الکافیه فی الض و سن موده کند میفرمودند
 طریقه مجدی به چار و دریای فیض و در نسبت نقشبندی و قادری و چشتی و سهروردی لیکن اول
 غالب است میفرمودند کفر طریقت است که بتیاز به خیزد و بجز ذات حق هیچ در نظر ندارد منصور حلاج
 گوید گفت بدین الله و الکفر واجب و لدی و عندا المسلمین قبیح و میفرمودند هر که خدا را
 شدن خواهد خدمت مرشد کند هر که خدمت کرد او مخدوم شد میفرمودند حال ضعیف شده ام بیشتر
 و مسجد جامع شاهجهان آباد آب تلخ حوض میخوردم ده سیپاره کلام محمد بخواندم ده هزار نفی و اثبات
 میکردم نسبت باطن چنان قوی بود که تمام مسجد پراز نور میشدند و در هر کج که میکند ششم برضار
 عزیز می اگر میرفتم نسبتش پست میگشت من خود را پست میکردم و تواضع آن بزرگ میکردم

میفرمودند که زنا توانی خود بتقدیر خبر دارم که از رختش نتوانم که دیده بردارم *

فصل در کاشفات الهامات حضرت ایشان قس علی الهدیه

فرمودند روزی در بیتابی فراق آنحضرت صلی الله علیه و سلم خاک پاشیدم از این امر که در شب
 نیک غیبت ظلمتی بهم پدید افتد میر روح الله که مخلص حضرت شهید بود او شان را در خواب دیدم که
 میگویند که آنحضرت صلی الله علیه و سلم تقطر غمناک است سناندا از غایت شوق در خدمت رسیدم معالقه
 فرمودند تا وقت معالقه بر شکل شریف خود بودند بعد بر شکل سید میر کلال رحمت الله علیه شدند روز
 قبل نماز عشاء خواب رفتم آنحضرت صلی الله علیه و سلم آمده منع فرمودند و وعید بیان فرمودند یکبار
 از آنحضرت صلی الله علیه و سلم در خواب پرسیدم یا رسول الله من را فی فقد رأی الحق حدیث شما
 است فرمودند آری مدام تسبیح و تحمید خوانده بروح آنحضرت میگزارانیدم یکبار ترک شد دیدم آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم بیرون نکل که در شامل ترمذی بیالنت آمده شکایت فرمودند یکبار خوف آتش
 و نوح بیا ر غلبه کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیدم تشریف آورده فرمودند که هر که با محبت
 دارد در دوزخ نخواهد رفت یکبار آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیدم فرمودند نام تو عبد الله و عبد
 الهمین هست یکبار دیدم که گوشت چهره من دو کشت از گوشت چهره مبارک حضرت سلطان ایشام
 شده و بدنی نماید یکبار دیدم شخصی پیر ازین حضرت مذکور آورد و گفت ایشان میتوانند من گفتم پیر من را
 جاسخی نامان رحمة الله علیه است چند بار تکرار کرد آخر گفت سلطان المشعل پیر صحبت شما هستند
 یکبار آنحضرت مجد و تشریف آورده فرمودند تو خلیفه من هستی یکبار آنحضرت خواجه نقشبند تشریف
 آورده در پیر من داخل شدند روزی دیدم بزرگ آمده نزد من نشست نام پرسیدم گفت
 بهاء الدین یکبار شخصی خلعت آورده گفت غوث الاعظم ترا عنایت کردند مولانا خالد عرض نمودند خلعت
 تقبلیت باشد حضرت ایشان فرمودند از تو وضع نام آن مقام نمیگیرم روزی بر من آنحضرت خواجه باقی
 بالله رفتم عرض توجه نمودم از من را بر آمده توجه کردند وقت استوا بود و در غایت حسرت بخوم
 چهره استادم میفتش در بیان نمی آید روزی بر من آنحضرت خواجه قطب الدین رفتم گفتم شی الله شی الله
 دیدم یک حوض پر از آب که از کنار او آب میریزد و القاشد سینده تواند نسبت مجددیه پرست گنجائش

و دیگر در روزی که از سلطان ایشان رفته عرض توجه نمودم فرمودند که لایزال احمدی شما را حاصل است
عرض کردم نسبت خود نیز عطا فرمایند توجه فرمودند دیدم چهره ایشان مثل من شده و چهره من
مثل ایشان نهایت محظوظ شدم یکبار در عرس حضرت خواجه محمد زبیر رحمه الله حاضر شدم ایشان
تشریف آورده فرمودند عبادت بگشایند درین راه نقب دی باید تا در آن از تصرفی بگشاید عرض
کردم مرتبه شما چه طور حاصل شود فرمودند که کثرت نقب یکبار مکالمه معطی گشت بالا کثرت تم دیدم بر فرق من
روح معطر منور جلوه نداشت و در ایام آن مثل شعثان آفتاب تجلی است جبران گشتم که این کیست بعد آن
بسیار گذشت شاید روح مبارک آن سرور صلی الله علیه و سلم باروح غوث الاعظم رضی الله عنه باشد
باین تجلی و در میان اهل خاتمه تراغ غفلتی پیش آمد حضرت محمد الف ثانی رضی الله عنه آمده فرمودند
هرگز تراغ نمایان از خاتمه بدر کنید یکبار سبیده الفار رضی الله عنه در مکالمه آمده فرمودند من برای تو زنده
شده ام و آمده ام روزی طعام مشکوک خورده بودم دیدم حضرت شهیدان بیگانه و میفرمایند طعام هر جا
بناید خورد یکبار بهم ساختند منصب قیومیت بتو عطا شد روزی الهام شد از تو طریقه جدید برآمد روزی
برای وسعت مکان عرض نمودم الهام شد تو اهل و عیال نداری چه حاجت است روزی مکان همسایه
طلب نمودم الهام شد چه همسایه را بگشایند میرسانی و بدین یکی روزی بقصد زیارت حرمین شریفین
بیم قد بر فاقتم الهام شد ترا همین جا مانده بهتر است روزی گفتم یا شیخ عبدالقادر شیدا الهام شد
بگو یا ارحم الراحمین شیدا الهام شد روزی الهام شد حضرت سلطان ایشان خلفای خود بدین فرستادند
شما به کابل و بخاری بفرمایید کلام ربانی که از صورت و سخن بگشایند یکبار در رسد دوبار
در مکان مسکون که الحال رسکونت دارم یعنی خاتمه شریف شیشه گفتم یا رسول الله آواز آمد لیک و نام من
به عبد صالح فرمودند به

فصل در بعضی کرامات حضرت ایشان

بر سالکان راه الهی و طالبان فیض نامتناهی مخفی و محجب نیست که هیچ کرامتی و خرق عادی با محبت
خدا و اتباع سید انبیا علیه و آله الصلوة و السلام برابر نیست و این هر دو امر در وجود با وجود حضرت
ایشان با مرتبه کمال بودند و عظم کرامات و فضل خرق عادات تصرف در بواطن طالبان و اهل

فیض و برکات حضرت سبحان بعد از این است و این امور از آنجناب چندان اظهور میسر شد که تجربه آن و قریب باید هزاران دلهائی ارادت مندان را از اگر گردانیدند و صد بار بجزایات و واردات الهیه رسانیدند و بسیاران و مقامات و حالات عالیه فائز فرمودند و آنحضرت در مکلفات و اخبار مغیبات مطابق نقش امر بالهام الهی و حل مشکلات و برآمد حاجات از دعا هم بسیار بود و قریب آمد اکثر کارهای مردم بدعای آنجناب بانضمام میرسید و بسیاری عقدهای مفتوح میشد بارها موافق فرموده بطوری آید که بمصدق **م** مطلق آن آواز خود از شده بود و هر چه از حلقوم عبد الله بود به کلام که هست نظام آن عالی مقام سر اسرار الهام خوارق اولیا پر تویی بحضرت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بسیاری کسان در مقام آنجناب را دیده اند و نظریه نموده شرف یاب حضور شدند و بمقامات عالیه رسیده باو طمان خود رفتند و با وجود کثرت طلبان هر یک را توجه از مقام بمقامی می بردند و از عالی بجالی میرسانیدند و از قوت توجه کارستین با یام قلیله میفرمودند اکثر فساق و فجار از توجه شریف تاب شده برآه راست آمدند و بعضی کفار بآنکه التفات آنجناب مشرف باسلام شدند که هست روزی هفت و پنج بر همین زیاده در مجلس شریف آمد شکل محبوب و صورت مرغوب و شست همه اهل محفل رو بجنب و سر به آورده حضرت ایشان را نظر غنائت بوی افتاد فی الحال زنا رکض از گردن خود و دیده غامت ایمان پوشید قامت خود را از زویر کلمه شهادت بیار است حسن را از نور اسلام جا داده برخاستند و پیشین بگدایان در دست که هر کس پیشست باین طائفه شاهی شد و برخاستند که هست مولوی زمر هست الله را که از فادان حضرت ایشان بودند روزی در جنب بشارت شد آنجناب دست مبارک خود را آنجا نموده دست فرمودنی الحال رفع شد که هست یکبار بخششی روان توجه فرمودند استاده شد که هست میان احمد یار که جلوه صاحب حضرت ایشان بودند گفتند که من برای تجارت میرفتم در شان راه بصحرایم که حضرت ایشان تشریف آورده قریب بهیل من استاده فرمودند که بهیل را بیشتر بکنید و بدو ایند و ازین قافله جدا شده بگذرید که قطاع الطریق آمده این قافله را غارت خواهند کرد این سخن گفته از نظر غائب شدند من بهیل را و اینده از قافله جدا شدیم بقضائی الهی همه قافله را و از آن بشارت بردند من بخیر و خوبی داخل منزل شدم که هست میان زلف شاه که یکی از مخلصان حضرت ایشان است گفت که من در اوائل حال که بخدمت حضرت ایشان می آمدم در دشت راه گم کردم ناگاه

بزرگی نموده شده مرا بر آهست آوردند گفتم که شما کیستید گفتند تو برای سبیت پیش کسی که میروی
 من چنانم دو بار مر این واقع پیش آمد که **مرگ** و نیز میان احمد یا نقل می نمودند که کیا برین هم از حضرت
 ایشان بهجت تعزیت در خانه صانع که مرید حضرت ایشان بود رفتم که دختر کلان سالش مرده بود حضرت
 ایشان بطرف آن ضعیفه خطاب کرده فرمودند که الله تعالی ترا فرزند الغم البهل عنایت فرماید آن زن
 عمر بسیار که ستاخانه من نموده که ای حضرت حالا من پیر شده ام و شوهر من نیز پیر است ظاهر حالا و
 پیراشدن خلاف عقل است حضرت ایشان فرمودند حق تعالی قادر است بعد از آن حضرت ایشان
 و من از خانه بیرون آمیم در مسجد یکم متصل دروازه آن ضعیفه بود حضرت ایشان تشریف آورده وضو
 و دو رکعت نماز کرده بهجت فرزند آن زن دعا فرمودند بعد از آن خطاب بطرف من نموده فرمودند که
 برائی ایلا و آن زن بجناب الهی عرض کردیم اثر اجابت دعا ظاهر شد انشاء الله تعالی فرزند تولد خواهد شد
 بعد از آن بموجب فرموده حضرت ایشان الله تعالی آن زن را پس عنایت فرمود و کلان سال شد
 آنجا شد و یک **مرگ** از من آمده برای شفای بیمار عرض نمود او را تبرک از دستاخوان
 خود داد فرمودند آن کتاب بود چون در خانه آمده دید آن کتاب مبدل بجلو آمده بود معلوم نمود که اجل
 بهر سبب است همچنان واقع شد که **مرگ** میرا که صاحب که از خلص نیاز من آن حضرت
 ایشان بهجت برای منی از آن قارب خود عرض نمودند از این که سوال مکرر نمودند حضرت
 ایشان فرمودند که اگر علی زنگی افزوده از پانزده روز معلوم نمیشود بتقدیر الهی روز پانزدهم دفعت
 نمود لیکن در ایام مرض او میر صاحب موصوف توجه آن زن را نموده بودند چون بر جنازه اش
 حضرت ایشان تشریف آوردند فرمودند که بر علی مکرر صاین زن را نمودی برکات معلوم میشود که است
 قریب خانقاه مبارک مکان رفیعی بود و حضرت ایشان را برای کلفت خانقاه معلی بایت مکان
 از زنی که متصرف بر آن مکان بود دستم دعا نمودند زنگه با نمود آخر کیا حکیم شریف خان که از غزه
 و بی بود ند برای فهمانش او فرستادند که اگر شمارا عازر بیج می آید قیمت بطریق اخفا میفرسم شما بطریق
 نذر بگذرانید آن نابکار که عداوت با اهل الله داشت قول حکیم موصوف قبول نه نمود بلکه در باره حضرت ایشان
 کلمه بیهوده گفت که سبب بزرگان عادات این فرقه ملعونه است حکیم برخاسته نزد ایشان حاضر شد و
 بیان حال نمودند حضرت ایشان رو با آسمان نموده عرض نمودند که صاحب شنیدید کلام او احوال

نخواهم گرفت تا وقتی که خود آمده التجانه نماید بحسب تقدیر آبی موت در خاندان او شان افتاد و راوشان یک
 بچه باقی ماند چون او هم بپارشد دانستند که از شومی فعل ماست آن بچه را حاضر نمودند و مکان را پیش رفت
 حضرت ایشان شیکش نمودند که **مست** حکیم رکن الدین خان در منصب وزارت بادشاه را حاصل گشت
 آنحضرت سفارش عزیزی بجیکم نمودند یکم در آن امر تندهی نه نمود موجب ملال حضرت ایشان گشت
 بعد چند روز مغرول شد و باز آن منصب ممتاز گشت **مست** از شاه نظام الدین صوبه دهل
 ملول شد و عزول شد که **مست** یکجا چند کس از خلفای حضرت ایشان از راه دور بخدمت آمدند و در ایشان
 راه گفتند معمول حضرت ایشان است که بوقت شرف اندوزی قدیمی تبرک عنایت فرمایند یک
 گفت که مرا این مرتبه خواش مصلی است دیگری گفت که من کلاه میخوام سوم کس بپیر دیگر گفت چون
 بحضور پرتور رسیدند هر کس را موافق تمنای او عنایت فرمودند و مثل این واقعه اکثر آنجناب بظهور
 می آمد بارها موافق حظرات قلبی ارشاد میفرمودند که **مست** روزی برای عیادت حکیم نامدار خان
 رفته بودند حکیم مسطور حالت نزع داشت و چشم بند کرده بیوش افتاده بود اقربای وی از حضرت ایشان
 اتماس طلب عرض نمودند حضرت محم متوجه شدند فی الفور پوش آمدیم کشاده بسیار سخنان از آنجناب بعضی رسانید
 چون آنجناب قدم از خانه وی بیرون نهادند همو فوق جان داد که **مست** شخصی از آنجناب را از دیار کابل
 به هندوستان می آمد وقت عبور بر دریای انگل اشتروی معه کالای تجارت در آب غرق شد گفت که
 یکشان نیا حضرت ایشان کنم اگر قتر من زنده معه سیاه بر آید بکمال آبی بجانم از دریای که چون حضور
 رسیده این واقعه بعضی رسانید فرمودند نیاز من دای گفت دادم **مست** عثم میان احمد یار
 صاحب ابرائی گرفتن ببلغان بادشاه حبس نمود میان احمد یار بخدمت حضرت ایشان گریان
 آمدند آنجناب فرمودند که شما چن کس جمع شده بقلعه رفته خلاص کرده بیارید میان موصوف گفت که بر
 دروازه قلعه چوکی است و سپاه میان پلش به نگهبانی معین چگونه رفته آوریم فرمودند شمار ازین چه
 کاست بگفته من بروید و بیارید ایشان رفتند بچکس از نگهبانان دروازه و سپاه میان پلش نید
 که این چه کسانند و کجای روند آخر از حبس زنده بر آوردند بچکس متعرض احوال شان نشد که **مست**
 از آنجناب بپشتل امام بسیار علیل شد و خواب دید که حضرت ایشان تشریف آورده چیز نو نشانیدند چون
 صبح شد تظاهرات و بحضور آنجناب ببلغان نیاز آورده فرمودند که این شکر عنایت شماست که **مست**

شخصی پیش حضرت ایشان آمده گفت که پسر من از دو ماه گم شده است توجہ فرمایند که بیاید فرمودند که پسر تو در
خانه بست است در دل خود جیران گشت که من همین وقت از خانه آمده ام پنجاب فرمودند که در خانه است
غرض موافق فرمودن شخص حضرت بخانه رفت دید که در خانه نشسته است اگر هست عورتی بخدمت حضرت
ایشان آمده عرض کرد که پسر من در فقر سپاه نو که بود نو کوی گشت و همه لباس دور کرده لنگوئی بسته
از دین و شریعت رسته ملنگ شده قدح بنگ میبوشد پنجاب فرمود که بنشین نشست همه لطائف
از ذکر جاری شد ندیس توجہ بحال پسرش فرمودند از فقر خلاصت برآمده بر او دست شد که دست
سقه زیر سایه فیض پایدار دیوار پر انوار آن افتخار لایزال سکونت داشت روزی از شدت مرض قریب نزع شد
آخر شب اقربائی وی حضرت ایشان را نزد وی بردند پنجاب تشریف برده توجہ فرمودند از عنایت الهی
صحت کلی یافت اگر هست مولوی کریم الله صاحب میفرمودند در هنگامیکه بخدمت تشریف میبودم
بجای من خواستب مشاهد می نمودم یکبار بعد نماز فجر وقت مراقبه و ذکر من کتاب در قبل گرفته برای قصه خواندن
ردانه شدم نظر تشریف بر من افتاد از غضب فرمودند بنشین و مشغول شو لبسکه تنخ بودم گفتم در خدمت
تشریف برای آن حاضر می مانم که بے محنت حاصل شود و الا بے محنت هر جا میتوانم شد فرمودند بحق بهاء الدین
بے محنت میدهم بنشین همین که بجانب من متوجہ شد نماز بوش رفتم و بیجاوم و گو با که دل از سینه من
بیرون آمد بعد مدت بهوش آمدم حضرت از حلقه فرغت شده بودند و آفتاب بمن رسید بود و خواص حجاب
شاهشاه الوسیع صاحب حاضر بودند شرمند شدم فرمودند چه شده بود عرض نمودم خواب غلبه که در بستم فرمودند

فصل في ذكر وفات حضرت الباقی

و اما از وی شهادت دشتن لیکن سیفر نمودند از باعث شهادت حضرت پیر و عمر شده فدر سن الف و سده و چهل و هشت بر مرد چهارم سده سال قحط عظیم الشان رو نمود که هزار با جان نثار شدند و قتل و قتال که فیما بین مردمان واقع شد خارج از تخیر است که لا ینفی پس ازین امر از شهادت خود میسر می راقم گوید و در حدیث واردست **لَزَوَالِ الدُّنْيَا أَهْوَىٰ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ قَتْلِ نَفْسٍ مُؤْمِنَةٍ** او کما قال **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** از حروب جمل صفین و حمره و کربلا تا چندی صد سال و حروب در میان بنی امیه و بنی عباس امت است **قَالَ لِيُؤْمِنُوا** عثمان بن عفان بود در حدیثی **عَنِ النَّبِيِّ** حضرت ایشان را در آخر عمر من بوی سیر و غارش غلبه نموده بود و درین

بنگاهم حضرت والد بم در بلده که بنویسند و در مکاتیب کثیره در بنگاهم قلیل فرستادن چه منظور عین بود که بجز این
بر جای من ایشان باشند انشاء الله بیکر و مکتوب در ذکر والد خود علیه الرحمة نقل خواهم نمود غرض او نشان
سراسیمه شده اهل و عیال را در لکهنو گذاشته رسیدند و قتی که حاضر خدمت شدند فرمودند آرزو چنین است
که بوقت ملاقات شما بیارم خواهی که نسبت لیکن این چنین وقت رسید بد که طاقت گیریم نیست و عنایت بسیار
فرمودند و عادت سفر چنین بود که وقت شنا به عرض وصیت نامه تحریر میفرمودند و در بازمانده هم تا کینه میفرمودند
که دوام ذکر و پرداخت نسبت و اخلاق حسنه و معاشرت با هم و عدم چون و چرا بر مجاری قضایا و با یکدیگر
برادران طریقۀ اتحاد لازم شناسند و بقدر قناعت و رضا و تسلیم و توکل فراغت نمایند و من اصدق
من الله حدیثاً و نیز فرمودند جنازه من در آتار شریف نبویه که در مسجد جامع نهادند اندر بند و عرض شفاعت
از رسول خدا صلی الله علیه و سلم نمایند و چنین کردند که نماز در جامع مسجد خوانده و در آتار شریف بر دند و قبرگاه
که نزد حضرت بودند فرمودند که باین تربت در گنبد خورشید بنهند و میفرمودند که حضرت خواهر بهادری علی بن شیبان
رحمة الله علیه فرمودند که فاتحه خواندن در جنازه ما و کلمه طیبه آیت شریفه بی ادبی است این دو بیت بخوانند
مسلمانم آمده در کویت و به ششیش از جمال روی توبه دست بکشاجان نبیل ما به آفرین برکت
و بر پهلوی توبه من هم میگویی پیش جنازه من همین اشعار بخوان و نیز دو بیت عربی: همان خوش بخونید
و قدت علی التریو بغیر زاد + من الحسنات و القلب السلیب + فقبل الزاد
ایم کلشی + اذ کان الوفود علی الکریم و شنبه بود که مولوی کریم الله صاحب فرمودند که زود
همان صاحب رطلب نمایند یعنی شاه ابوسعید رحمه الله علیه مگر از وقت این لفظ هموم شد مولوی صاحب
برودی بر خاسته و الیم رطلب نمودند چون که از دروازه داخل شدند نظر شریف بر ایشان گماشتند
و در همین حال بست و دوم صفر بعد از شراق و بیست اعتبار سه هزار و دویست و چهل در دست خراف شاد
حق ازین دایره ملال انتقال فرمودند هزار ناکس خبر و خشت افز شدند و حاضر شدند و نماز در مسجد جامع رفت
خوانند و امامت نماز حضرت شاه ابوسعید صاحب فرمودند در خالقاه شریف پهلوی همین حضرت شهیدین
کردند الحال در آن خطبه سه مرتبه اند چه جنازه شریفه شاه ابوسعید علیه الرحمة که در گونک و وقت معاودت از
بیت الله و علمای بافتن نیز آورده پهلوی حضرت ایشان دفن کردند الحال مرا حضرت ایشان در وسط
واقع است رحمه الله علیه تاریخ وفات نور الله مفجعه و نیز مصراع فارسی جان بجای بختشند

تقریر
در مقام
بر کمال
و تکرار
از کمال
و دلایل
بسیار
چون
چنانکه
و قیاس
چون
بیت
سیر

ثانی داد و نیز شاه رؤف احمد صاحب رباعی در غایت زیبایی گفته اند رباعی چون جناب شاه عبدالقیوم زمان به نهمان فرمود جلالت سوئی جنات کریم به سال او با حال آه بیستم چای رفت ز دل به گفت بی رفیع و ریحان و جنات انجم

فصل در ذکر بعض خلفای حضرت ایشان

جامع کمالات رب حمید حافظ الشرع والقرآن المجید مرشد نا و مولانا حضرت شاه ابوسعید بن حضرت صفی القدر بن حضرت عزیز القدر بن حضرت محمد عیسی بن حضرت سیف الدین بن حضرت خواجہ محمد معصوم بن حضرت مجد والف ثانی رضی اللہ عنہم ولادت شریف دوم ذیقعد ۹۶۷ لکھنؤ ۱۸۰۷ و نو در شهر چھری در بلدہ صطفی آباد عرف ربوب بطہور آمدہ حال شریف ایشان از ابتدائی عمر بر صلاح ماثور گشتہ میفرمودند در او اہل عمر بحسب اتفاق در بلدہ لکھنؤ بحیث میان ضیاء البنی صاحب کہ از اقارب بودند گذر واقع شد در مکانی فروکش شدیم در راہ آمد و رفت کہ در مسجد برای نماز میفرستیم در پیشی بود کہ اکثر ستر بر مہنہ داشت مگر بوقت آمد و شد من ستر عورت خود میکرد کہ سپید کہ تراچہ شد چون ایشان را می بینی ستر میکنی گفت وقتی باشد کہ ایشان منصبی حاصل شود کہ مرجع اقارب خود گردند فوق کما قال در عمدہ سالکی تقریباً قرآن شریف حفظ فرمودند و بعدہ تجوید از قاری نسیم علیہ الرحمۃ حاصل نمودند و در قرآن خواجہ بحسن ترتیل رونق دہ قرآن گشتند ہر کس کہ قرآن شریف ایشان میشنید موسیقت میفرمودند مابہر خوش خالی خود اعتماد چندان نبود تا آنکہ بعض از عرب قرآن من در حرم محترم شنید تحسین نمود چہ تحسین عجم چندان اعتبار ندارد العرض بعد حفظ قرآن شریف از علوم عقلیہ و نقلیہ بہرہ حاصل نمودند اکثر کتب درسیہ از مفتی شرف الدین و برخی از حضرت مولانا رفیع الدین محدث فنند شاہ ولی اللہ محدث خواندند قاضی شرح مسلم میفرمودند از ایشان خواندہ ام و نیز سند صحیح مسلم از مولانا مذکور دارند و از مرشد خود خواجہ حضرت ایشان دخال خود حضرت سراج احمد بن حضرت محمد مرشد از حضرت شاہ عبدالعزیز زبند حدیث حاصل نمودند در عین تحصیل علم ارادہ خدا طلبی پیدا شد اول رادت بخدمت والد ماجد خود آوردند و شان بطریقہ آبائی کرام خود مستقیم بودند و ترک دنیا و انقطاع غالب داشتند بحدیکہ خواجہ نصر اللہ خان آرزو نمود کہ عہدہ بخشگی کہ قبول فرمایند مگر معرض قبول نیفتاد و دوا آمد در شتغال

و او را در خود مصروف بودند و ذوقی بعلوم حدیث شریف داشتند و از اهل فسق و فجور محض بودند و وفات شان در
 ووشه نسبت پنجم شعبان ۳۳۵ سنه یک هزار و دویست و سی و شش هجری در بلده لکهنو واقع شد تا یزید
 وفات آنحضرت فائز ارضوان المودود دست سید احمد صاحب مولوی اسماعیل شهید و دیگر اعزّه
 تجیه نگین بر خود گرفتند و راه عزیزی یعنی چهپرسه سوخته افتاده بودند لشش شریف را بر آتش بردند و
 کس را سبب رسید الغرض از بسکه ناره شوق متعل بود بعد صحبت والد خود با جازات او شان نزد
 حضرت شاه در گاهی که بدو وسط حضرت خواجہ محمد زید قدس اللہ سرہ ملحق میشوند رسیدند و لو شان
 استخراق سجده داشتند که وقت نماز مردمان آگاه میکردند و گرمی سجده داشتند که اگر التفات بعد
 کس میفرمودند بپوش میشدند یکبار در نماز شوق آبی قدری بدن در حرکت آمد اول امام پس او
 تمام جماعت بعد از آن اهل محله در وجه شدند و رقصها میکردند مادر او مله بودند در تخت هزاره خلق
 پنجاب سنه یک هزار و صد و شصت و دو هجری متولد شدند تاریخ ولادت محدث فیض حق است از
 ابتدائی عمر در ایام طفولیت ایشان را جزیه رسید از وطن برآمدند و در صحرا کشتند چون بسینه
 رسیدند قدری افتاده بهم رسید به جز کلام اللہ شریف از کس خواندند و نماز صحیح کردند باز مغلوب
 شدند و بزرگ در خفا جماعت بنمودند و گرفتار افتادند بپوش میشدند آخر در صحرائی بلده بالون بزار
 سلطان التارکین رسیدند و اخذ طریقہ و حجت در طریقہ قادریه ز حافظ جمال اللہ رحمۃ اللہ علیہ نمودند
 ملاقات از غنیان میفرمودند اگر کس بوقت خواب ایشان روپیہ در چادر ایشان بسته میگرفت بوی
 سبب است ایشان را می آمد و رفته در دریای انداختن بطریق که در مجلس نیاید کمر است یکی از مخلصان
 ایشان را شیره پیش آمد ایشان را یاد کرد طمانچہ شیراز و دیگر کمر است زن نواب احمد یار خان عقیمه
 بود و عاف نمودند قریب بست فرزند بود و آمدند کمر است یکبار بقالی آمده برپای ایشان افتاده گفت
 من خود دیدم ایشان را که در وازه مکان افتاده ایشان آن مکان را بجانب دیگر افکندند من بجافیت
 ماندم کمر است شخصی را فرمودند خاندان بسوز و بسوخت تاریخ وفات ایشان مات قطب الوری علی
 مزار ایشان در بلده راپور واقع است الغرض شاه مذکور بر حال ایشان عنایت فرماوان فرمودند در چند
 روز اجازت و خلافت دادند ایشان را شورش بدرجه کمال پیدا شد و مردمان بسیار جمع آمدند و در حلقه
 پیروی و وجه بسیار میر سید صبیح و غلامی عظیم بر پا میشد چونکه در نسبت مجدد بیان امور تفسیر

و بهر زبانی و قاصی نسبت ندارند مثل صحابه که ائم در کمال افسردگی و آسودگی و عمر بصری بر بند و سماع ایشان
قرآن و حضور ایشان نماز و شیه و ایشان امر بالمعروف و نهی عن المنکر میکرد و حالات اصحاب حضرت
شهبید علیه الرحمته بر این منوال یافتند و نیز حضرت ایشان را در راه پور دیده بودند و قتی که آن قبله صفا ایشان
در هنگامیکه صوبه داری دلی بشاه نظام الدین متعلق بود و آنجهت که ورستی که از جانب صوبه دار هم سیده بود
تشریف برده بودند و الغرض ایشان خود را به دلی رسانیدند و آن هنگام دلی از اهل علم و صلاح مملو بود و فرزندان
حضرت شاه ولی الله شاه عبدالعزیز و شاه رفیع الدین و شاه عبدالقادر علیهم الرحمته زنده بودند و نیز
حضرت قاضی شاران الله یانی پی زنده بود ایشان مکتوبه بقاضی صاحب در مقام خدمت اعلیٰ فرستادند و از آن
جوابش بکمال تعظیم نوشتند و مصلحت دادند که از حضرت شاه غلام علی بهتر کسی نیست پس ایشان بخدمت
حضرت رسیدند و مقبول درگاه شدند و هنوز حضرت شاه در گاهای زنده بودند و میفرمودند اگر مثل حضرت
ایشان مرشد نمی بود خوف از جانب مرشد سابق بسیار بود ولیکن حضرت ایشان چنین حمایت میفرمودند
که هرگز آسیب بمن نرسید و حضرت مجدد الف ثانی در مکتوبات ارقام فرموده اند اگر طالب رشد خود
فرز شخص دیگر نمیدبست و اگر پیر اول بخدمت او حاضر شود و ایشان در محبت پیر اول خود در سرخ بود و در چنانچه
شخصی غیبت حضرت شاه در گاهای و مجلس حضرت ایشان نمود و ایشان نیز نشسته بودند آن شخص را
گمان بود که ایشان منکر او شان شده در خدمت حضرت ایشان حاضر شده اند ایشان غضب آمد و طمانچه
او را زدند و نیز حضرت ایشان بر آن شخص غضبناک شده فرمودند غیبت بزرگان طریقه یاسینی میفرمودند اول
او شان را از من که ورستی بود ولیکن آخرا که بر پیور رفتم تا کل شد فالحمد لله علی ذلک و در راه سلوک
بحسب استند عاجزی یاران رساله نوشتند و بخدمت حضرت ایشان بردند حضرت ایشان تحسین
بسیار فرمودند و آخر رساله سطره چند در مع رساله ایشان نوشتند و آن کتبه در آخر رساله مرقوم
ست و آن رساله فی الحال دستور العمل طریقه مظهریه مجددیه است در هر اقلیم که فیضیاب این طریقه هستند البته
از رساله موجود دارند بعضی بزرگان در مکه معظمه آن را عربی کرده در عرب همچون مروج است غلب که در
بلاد و م ترکی هم شده است که هست میان عظیم الله صاحب نقل میکنند که من در سرکار نواب محمد
امیرخان نوکر بودم که ایشان آدم و در طلب من فرستادند بحسب اتفاق در خانه نمودم و بعد از آن اهل خانه
بمن اطلاع دادند که دیگر فرستادند حاضر شد من بخصب فرمودند که تر طلب میکنم نمی آئی اگر نواب ترا

طلب بکنم باید عزت نمودم کہ ہرگز مرا اطلاع نشد کہ حضرت مرطلیبہ اند الغرض بعد از آن روز آمدن من
 ہر روز معین شد و در توجہات عجائب و غرائب مشاہدہ می نمودم ہرگز در مقام فوقانی توجہ نہ دادند تا کہ شب
 در مقام سخانی بالیقین وصول ندیدم چون میرفتیما وصول دست سید و صبح در مقام دیگر توجہ میفرمود
 و این امر مستر بود و گاہی کہ در رفتن سرکار در خانہ دیر می شد و از خانہ بیرون می آمدم کہ بزودی بسر کار برسم
 و امروز در خدمت حاضر نشوم چون بمقامی میرسیدم کہ از بخاراہ خالقہ پس مینامند پس از آنجا گویا کہ
 مرشک شید و چارنا چار بخالقہ شریف بخدمت میرسیدم و این اعظم تصرفات بود کہ مرمت یکبار از مرپا
 بسبل می رفتند زیر سیفی کہ منزل اول بود و دریائی بود وقت عشا بر دریا رسیدند ملح نبود بر
 عرابہ بودند صاحب عرابہ مشرک بود آن را فرمودند کہ عرابہ را بنیاد بنیادیت ایشان بنیدخت بغایت اللہ
 و آج صحیح و سالم گذشت آن مشرک بعلینہ این گہرمت مشرف باسلام گشت گہرمت مرزطہاس در
 قلعة دعوت نمود نشانہ نامائی بسایح بود ند گفتند ما کہرمت بزرگی ندیدیم ایشان لغو زدند ہمہ قنادند
 و متقد شدند کہرمت حکیم فرخ حسین کہ از صاحبان حضرت ایشان بود کلمہ ناظلم در شان ایشان
 گفت ایشان در غضب شدہ فرمودند کہ سنائی این خواہی یافت همچنان شدہ ہمہ گردیدہ خفیہ و بظہار نہاد
 کہرمت بعد الموت شیخ احمد بخش کہ از مریدان قدیمی بود در دہلی برای زیارت مزار شریف ایشان حاضر
 شد در خوابش فرمودند کہ کاغذ سنہ نیکنامی کہ از فرنگی گرفته و بچہ است آن را پارہ کن کہ اہل سلام را
 نشانہ شیخ مذکور میگفت کہ مراہرگز یاد نبود کہ آن سند نزد من است چون تفحص کردم از جائی کہ نشان
 دادہ بودند برآمد ہون وقت پارہ کردم و صحبت کفار از دل من بریدہ شد فالحمد للہ علی ذلک گہرمت سید
 محمد صخر صاحب نقل میکردند کہ گاہی نماز تہجد من فوت میشد یکبار بخدمت شریف عرض کردم فرمودند
 ما را بگوئی بوقت تہجد ما را یاد دہانیدہ باشد شمارشستہ میکنم بقدر ذمہ ماست باقی اختیار شماست میگفتند
 ہمچنین شد کہ گویا کہ مرئی نشانہ کہرمت چون ایشان در سفر حجاز در بلدہ سورت رسیدند اتفاقاً مسجد
 بود کہ در آن مسجد شخصی از غنیان کہ یوسف علیخان نام داشت و خود را در زمرہ فقرا و افاضل شستہ بود تہ بند زدہ
 در مسجدی نشست چون خبر ایشان شنید آمدن در مسجد موقوف نمود و مدتی برای گذشت یکبار از غایت
 نیاز حاضر شد و صد رویہ نذر نمود و حضرت را و اقام را در محل خود برد و زو جہ خود بہریت گناہید مردم تعجب
 میکردند کہ این شخص از کمال خراف آمدن مسجد ترک نمودہ بود چہ جایکہ نذر بکنند و یکی از مخلصان راسخ

الاعتقاد کرد که مرگ است چون در بلد بمبئی رسیدیم چهارمی که رای نمودیم و بسبب صحبت حضرت بعض
 مردمان دیگر غنیمت شمرده در چهار شهر یک شدند حضرت فرمودند درین چهار شهر شستن مصلحت معلوم
 نمیشود و گریه را و پس گرفته اند که از ناخدا مختلف و عده هم مکرر شده بود و آخر در چهار دیگر شستند و این چهار
 سابق پس حج رسید و چهارمین حج را دریافت حجاج چهار اول تا یکسال ماندند چون حضرت ایشان را مضر
 اخلاقی گشت حضرت والد در لکنه بود و خطوط مکرر و طلب ایشان فرستادند مقصود همین بود که بر جای خود
 بنشینند من جمله یک مکتوب از آنها مرقوم میشود و مکتوب مختصر دیگر که در خواص طریقه نوشته اند آن هم برای نفع
 طالبان ضما مندرج میشود و مکتوبات دیگر که بنام ایشان هستند از مجلد مکتوبات باطلیب مکتوب اول
 بنام حضرت شریف صاحبزاده عالی نسب و الاحسب حضرت شاه ابوسعید صاحب سلیم ربکم السلام علیه
 ورحمة الله درینو لایق فقیر را مرض غارش و ضعف و شدت تنفس مستول گردیده که طاقت نشست و برخاست
 خیل و شوار علاوه اینکه در دگر از چندی ظاهر شده که نماز بر اقرار خواندن هم محال حضرت شاه رفیع الدین حساب
 میفرمودند ازین هر دو شخص بر سبیل بدلیته پیش شما بالضر و رباشند پس درینوقت که اشتداد امراض
 بعدی رسیده که طاقت نشستن نماند و فقور کلی در بسته ضروری آمده درینوقت آمدن شما بسیار مناسب
 است جلد تر خود را برسانند و مولوی بشارت الله صاحب نخصت برای بیمار داری اینجا نه خود گرفته اند
 آمدن ایشان معلوم نمیشود و قبل ازین چند خطوط متواتر و طلب شما مع تبرکات جدیده روانه کرده شد
 تعجب است که قصد آمدن اینجا نگردید و اند فقیه رحمت ظاهر صحت محال و فوس که شما این قدر تاخیر
 مینمایند ع خوبان درین معامله تاخیر میکنند می بینیم که منصب آخر مقامات این خاندان عالیشان
 بشما متعلق و وابسته شد و پیشتر ازین در بیماری سالیق دیده بودم که شما بر چارپای مانسته اند و قیامت
 بشما عطا کردند و سوائی شما قابل این توجهات غریبه و عجیبه کسی نیست بمجر در رسیدن نخط خود را جریده روانه
 این صوب نمایند و بهر خود را را احمد سعید را بجای خود اینجا بگذارند و بدعای حسن خاتمه و درود و دستغفار و ختم
 کلمه طیب و قرآن مجید و ختم پیران کبار و تلقای جانفزا و اتباع حبیب مصطفی مد و فرما باشند و سلام
 مکتوب ثانی بعد حمد و صلوة معلوم نمایند مقامات و اصطلاحات که در طریقه علییه مامر با
 حضرت محمد الف ثانی رضی الله عنه مقرر است در هر درجه از ان کیفیات و حالات و انوار و اسرار پیش برانید
 و بدون آن اختیار طریقه عبث است عمر چه اضماع نماید و مقامات عشره از توبه نارضیا اگر لازم باشد این

نشود ازین طریق چه فائده در سیر لطائف عالم امر کیفیات بسیار میشود و در سیر لطیفه قلبی که مراقبه احدیت
صرفه باز مراقبه سمیت مینمایند بخودی و استخراق قطع تعلقات و آرزو و غیره دست میدهد و در سیر
لطیفه نفس مراقبه اقریت و محبت معمول است و استهلاک و ضحلال و قنای انا و غیره حاصل میشود و در
سیر لطائف عالم خلق سوای عنصر خاک فیض بر عنصرتلثه می آید. و مناسبت بتجلیات سخی الباطن و ملائکه
اعلیٰ علیهم السلام و تهذیب لطیفه قلوبی می یابند و در کمالات تلثه سیر نگهبان و لطافت نسبت باطن فرموده
و در حقائق سبعة و سعت انوار و هدایت انچه نظری است و زیارت حضرات انبیاء علیهم السلام و اذواج
محبت ذاتیه ثابت است ع تا یا رکرا خواهدیش بلکه باشد **س** سلطان خریدار هر سنده است +
نه در زیر هر زنده زنده است بدینچنین علوم و معارف اگر سالک این طریق ادراک نماید مبارک والا
بجای و خودی کسب کرده است فوعل که در محبت هر که ازین قسم حالات حاصل شود بهتر است والا
طریق بدنام و ازین کسب شایخ را عاری لاحق محجب میدان اند طریق بدنام نمایند و خود را پیر میکنند
هداهم الله سبحانه الی رضائه و شتیاق لقاءه آیین الحمد لله که حضرت مولوی بشارت الله صاحب و
حضرت حافظ البوسعد صاحب سلمه الله تعالی جعلهم حالا شاعه الطریقه بان مقامات مناسبتی بهم رسانید اند
و عزیزان دیگر نیز الله تعالی توفیق استقامت و اتباع سنت و محبت شایخ و ترک و انزو و ادیاس از خلق
امید از خدا سبحانه و تعالی اینها را و جمیع دوستان مرا و من افتاده خاکسیر عمر بر باد داده را این حالات
عطا فرماید بنابر افعال مینویسم زیرا که مرشدان در تحریر اجازت نامه ها هر دو لفظ مینویسند پس میگویم
دست ایشان که بهتر از دست من است دست من است بیعت بخد مت اینها که اقوای ذریع سعادت
و نجات است بیعت من است الله تعالی مبارک فرماید بشرطیکه از اهل دنیا اعراض نمایند و پاکسته
بر در حق تصدیق و عده کریم مطلق جل سلطان نشینند و ایشانند از کان طریق من و حاصل توجهات
سالمی من اللهم وفقنی و ایاکم لمضاتک و مرضات حبیبک صلی الله علیه وسلم و جعل آخرتنا خیرا
من الاولی آیین آیین انتهى عبارة المکتوبین الغرض بحکم حضرت ایشان شخص حضرت سجای حضرت
ایشان نشستن تانه سال تقریباً هدایت طالبان فرمودند و تلخی و سختی و فقر و فاقه که شیوه مرضیه
طریق نشسته است بسیار چشیدند که بایشان تفصیل دارد در رساله که در باره و صد جلد و نه عزم حرمین شیرین
نمودند اهل مدنی را رنج بسیار رود و فرزند شو در اینی حضرت شاه احمد سعید سله الله تعالی را بر جای

خود گذارشته اهل هر شهر مقدم شریفش غنیمت شناخته از سر و پا شناختند و رمضان شریف در بند تری
واقع شد یک ختم کلام الله در تراویح به بلده مذکور فرمودند و در شوال چهار سوار شدند ابتدای ذیحجه
در جده رسیدند مولانا محمد جان علیه الرحمته و الغفران که در وقت خود گویا شیخ الحرم بودند چنانچه ذکر شد
و خلفای حضرت ایشان خواهد آمد انشاء الله تعالی برای استقبال آمدند آخر دوم یا سوم شهر مذکور در بله کرام
داخل شدند اهل حرمین از قضاة و مفتیین و امر و علمای نهایت تعظیم پیش آمدند شیخ عبد الله السراج و شیخ عمر
مفتی شافعیه و مفتی سید عبد الله میر غنی حنفی و شیخ یسین حنفی عم آو شان و شیخ محمد عابد سندی و دیگر
اعزای برای ملاقات حاضر شدند و تبرک شروع مرض از اسهال و حمی در شهر محرم و بله محرم روداد در عین مرض
و بی هوشی اشتیاق مدینه منوره از حد غالب آمد پسین کنی لجماله فاقه شد غم مدینه نمودند بجمع الاولایام مولد
شریف همونجا بودند کس در خواب دید که یاکحضرت صلی الله علیه و آله یاران بجانب مکان ایشان تشریف
می برن الا اینکه یکی بیایه پندند و امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه بر سب سوار اند کسی در تعبیرش گفت شاید که تیار
امیر المؤمنین برای آن بوده باشد که ایشان از نسل او شان هستند در حلقه مردمان اینقد جمع میشدند که
مکان مملو میشد شیخ الحرم دعوتی فرستاد و گفت که این دعوت از جناب آن سرور است و مدینه منوره
القدر مرض را تخفیف شد که قریب نیم کرده پیاده میخوان رفتن بعد فرغت از زیارت حرمین شریفین
رجوع بجانب وطن فرمودند و مرض روز بروز در ترقی بود اول رمضان یک روزه داشتند که اگر ضرر
نخواهد شد باقی تمام خواهم نمود در آن روزه شدت زیاد شد حکم بقدر که روزه فرمودند اگر چه بر بعضی
و مسافر حکم فد نیست لیکن طبیعت میخواهد که قدیه او کرده شود و است و دوم رمضان به بلده
توکت اخل گشتند نواب وزیر الدوله العظیم و تکریم بسیار نمود روز عید سکرات موت شروع شدند
وصیت دلپذیر باین نالائق با اتباع سلف و اعتقاد از اهل دنیا فرمودند و فرمودند اگر بر دهر اهل
دنیا خواهی رفت دلیل خواهی شد و الا ایشان چون سگان بر دروازه تو خواهند غلطید و فرمودند هر
مار از شغال و اوراد رسیده ترا بلکه عجله لغنی را اجازت دادم فرمودند وقت کدام نماز هست مولوی
حبیب الله صاحب عرض کردند هر نماز که خواهند حضرت او گفتند فرمودند شب تمام شب در نماز
گذشته هست بعد نماز ظهر حافظه البقره سوره یس حکم کردند سه بار شنیدند بعد مرتبه سوم فرمودند
بس کنید الحال کم دیر مانده است فرمودند امر و نواب در خانه بنیاد بیشتر شخصی از انبای دنیا

رسید فرمودند که از آمدن امر ظلمت می آید بین ظهر و عصر یوم عید الفطر روز شنبه انتقال فرمودند و ابوالحسین
 شهر حاضر آمدند مولوی حبیب الدین صاحب و دیگر اهل قافله متکفل غسل شدند مولوی خلیل الرحمن
 قاضی شهر امامت نماز کردند تا بوقت شریفش را نقل بدلی کردند بعد چهل روز نقاش مبارک از صندوق
 برآورده در لحد نهادند چنان معلوم میشد که همین وقت غسل داده اند و هیچ تغیر نبود پینه که در زیر پود
 نهایت خوشبوداشت مردم به تبرک بردند قریب تربت حضرت ایشان مدفون شدند تاریخ وفات
 مردمان بسیار گفتند یک عربی و دیگر فارسی نقل کرده میگویند بنور الله مضجع و قار مولوی خلیل احمد
 صاحب چنین گفتند امام و مرشد شاه ابوسعید سعید + بر روز عید چو شد وصل جناب خدا +
 دل شکسته و مغموم گفت تا رخس + ستون محکم دین بنی قادیان + حضرت شاه احمد سعید صاحب
 سلمه الله تعالی فرزند اکبر ایشان هستند ولادت ایشان در سنه یک هزار و دویصد و هفتصد و دوازده تاریخ
 ولادت منظر نیران بحسن ترتیب والد ماجد خود حفظ کلام شریف فرمودند و علوم عقلیه از مولوی فضل
 امام مفتی شرف الدین و غیره خواندند و حدیث شریف از تلامذ حضرت شاه عبدالغنی رحمه الله نقل
 رشید الدین خان و غیره خواندند و سلوک طریقه مجددیه از حضرت ایشان و والد خود حاصل نموده با جاز
 و خلافت مشرف گشتند مردمان را از علم ظاهر و باطن بهره رسانیدند حضرت ایشان در احوال ایشان
 در رساله خود چنین نوشته اند احمد سعید فرزند حضرت ابوسعید بعلم و عمل و حفظ قرآن مجید و احوال نسبت
 شریفه قریب است بوالد ماجد خود اهتدی کلامه الشریف و نیز حضرت ایشان در مکتوبی ارقام فرمودند
 الله تعالی شاه چاکر کس را سلامت داد که از تباط مودت بهتر از قرابت است حضرت ابوسعید سعید
 الله سبحانه احمد سعید رحمه الله تعالی محمد داروف احمد راف الله به بشارت الله جعله الله مبشر القبول
 الله تعالی در عمر این چهار بزرگ برکت عطا نماید و موجب رواج طریقه فرماید و کثر اشیایم این اهتدی ایشان
 بعد وفات والد قائم مقام حضرتین شدند و طالبان از همد و غیر اسان رو با ایشان آوردند و حبس حوصله
 خود فواید بردند خلفای ایشان در ضلع قندیار و غریب شهر تمام دارند سلمه الله تعالی و الباقه و جمل
 آخرت خیرین اولاد کاتب فرزند ثانی ایشانست حافظ عبدالغنی فرزند ثالث ایشان مناسبتی بفقده و
 حدیث بهم رسانیده با خلاق حمیده موصوف اند سلمه الله تعالی تاریخ ولادت شان ضیاء الرحمن مولوی
 محمد شریف تحصیل علوم در رامپور و غیره نموده حاضر خدمت ایشان شدند عنایت فراوان بهم حال

ایشان فرموده از مقامات سلوک گذرانیده خلافت داده نخست فرمودند در ضلعه پنجاب و کشمیر شتهار
 تمام یافتند مردمان بسیار از ایشان خواندند بر داشتند در بلده هوشیارپور وفات یافتند تا بوقت ایشان
 نقل کرده بمرسند بردند قریب روضه حضرت محمد مصوم دفن کردند ملا عبدالرؤف ترکستانی در حیات
 حضرت ایشان سلوک از ایشان در لکهنو کردند و نخست یافتند مردمان بلغار و غیره فائد ما از ایشان
 گرفتند ملا علاء الدین کسب طریقه از ایشان نموده به پیشاور رفت حاکم اخلص پیدا شد رو با وینا
 بحر و مان افاده نارسانید شاه سعد الله صاحب در خدمت حضرت ایشان رسیدند شریع سلوک از
 حضرت ایشان کردند بعد از ایشان توجیهات گرفتند و اجازت و خلافت یافتند بجهن شریفین یافتند
 از انجا شرف اندوز شده در حیدرآباد دکن رفتند و ارشاد تمام یافتند صغیر و کمیر آن ملک با خلاص
 تمام پیش آمدند صد و پنجاه کس در خالقاه ایشان بلیغ خواندند عرس حضرتین به تکلف تمام میکنند القطار
 از اهل دنیا و سخاوت نهایت دارند ملا عبدالکریم ترکستانی نیز بخدمت حضرت ایشان حاضر آمدند ندیدی بر پشت
 بعد از آن توجیهات از ایشان گرفته اجازت یافتند نخست شدند در شهر سب طریقه ایشان رواج تمام یافته
 هزارها کس حلقه بگوش شدند خالقاه و دیهات و لنگر خانه عظیم بر پا دارند امیر شهر اخلاص تمام دارد و در
 ملا غلام محمد از ضلع ایک آمده در حیات حضرت ایشان نسبت از ایشان کسب کرد و در وطن مردمان
 رافض رسانید بجهن شریفین رفته از انجا شرف شده در راه وفات یافت حضرت مرزا عبدالغفور جوئی از
 عنوان شباب بخدمت شریف حضرت ایشان حاضر شدند عنایت بسیار یافتند در سلب امراض توجیه شریف
 ایشان اکسیر بود در رمضان را حضرت ایشان اکثر بخدمت ایشان میفرستادند گاهی در یک توجیه سلب میفرمودند
 شخصی در طریقه داخل شد فرمودند نزد ایشان به بریزد الطائف جاری کنند در یک توجیه طائف جاری
 نموده نزد حضرت ایشان فرستادند حضرت مجبور و دیدن معلوم فرمودند مردمان ایشان را گفت شد
 عجایب و غرائب بیان مینمودند ملاقات از ارواح دست میداد دختر ایشان مال مسروق را بیان میکرد
 که فلان جاهل بعضی خلفای ایشان در ترکستان شهرت تمام دارند شیخ زمن تا پنج وفات ایشان است
 سلخ شوال یا غره ذیقعه در بلده خجند وفات فرمودند اکثر مردمان حضرت ایشان مبان محمد مخدومیان
 احمد یار غلب که سولوی محمد جان توجیهات از ایشان گرفته اند حضرت شاه رؤف احمد علیه الرحمة برادر
 خاله زاد حضرت والد مستند پیشتر بجهن شریف حضرت شاه در گاهی شتافتند و فیکه ایشان جوئی

بحضرت ایشان آورده ایشان نیز اتباع کرده بخدایت حاضر شدند غایت فراوان از حضرت ایشان مشاہد
نمودند جامع ملفوظات و مکتوبات و مقامات حضرت ایشان مانند کتب دیگر نیز در فقه و غیره تصنیف نمودند
اشعار ایشان در ہندی و فارسی شهرت دارند نسبت ایشان بحضرت مجدد بوسط شیخ محمد یحیی علیہ الرحمۃ
میرسد کہ فرزند منہر حضرت مجدد ہستند بعد حصول خلافت در بلدہ بہوپال رفتند در آنجا رواج تمام
یافتند امر او فقہ اور حلقہ حاضر میشدند و بعد وفات والد نامہدم یکسال یا دو سال دہندہ وستان مانده
قصہ رحیم شیرفین نمودند در بحر مخاضی بلکہ وفات یافتند قریب ہیر علی کہ لقب بلبل شدہ است دفن
حضرت شاہ خطیب احمد مرحوم فرزند ایشان عجیب سخا اخلاق حمیدہ بودند علم و سجا و تحمل جفا سببہ ایشان
بود نسبت از والد خود کسب کردند و سفر حج بہراہ او شان رفتند بعد وفات والد غلیش رونق دہ
مجلس آبار خود شدند در بلدہ بہوپال شہر جاموی الثانی سنہ یکہزار و دوصد و شصت و شش وفات
یافتند تاریخ وفات ہوا فلن المقربین و قتیکہ در گورنہا و نہ چہما کشادہ رحمۃ اللہ علیہ شاہ عبدالرحمن مجدد
جانبہری نسبت ایشان بوسط حضرت شیخ سیف الدین بحضرت مجدد رحمۃ اللہ علیہ ملحق میشد و والد
ایشان شاہ سیف الرحمن مرید حضرت شہید بودند ایشان بیعت از حضرت ایشان نمودند و کسب نسبت
فرمودند و در تہذیب اخلاق بے نظیر بودند مردمان پنجاب شیفتہ اخلاق ایشان ہستند مریدان نیز
بسیار دارند یکہزار و چہتر شریف برودہ بطن آمدند باز اشتیاق غالب آمد بحجین شیرفین رفتند بوقت حرات
در ملک سندہ سنہ یکہزار و دوصد پنجاہ و شصت وفات یافتند و مولوی بشارت اللہ صاحب پیشتر
از شہر خود حضرت مولانا نجم اللہ پھر یحیی بیعت کردہ بودند بعدہ بخدایت حضرت ایشان حاضر آمدند و
حضرت رہنایت خاص بود بہر حال ایشان چنانچہ از مکتوبات شریف ہوید است و نیز نوشتہ اند مولو
حجت اصحاب من ہمتا زائد در علم ظاہر نیز کمال داشتند نسبت ایشان بحضرت شیخ بدین پھر یحیی
رحمۃ اللہ میرسد مولوی کرم اللہ کثرت پدر ایشان سلام آوردند و مرید مولوی فخر الدین شدند و حضرت
شاہ عبدالعزیز نقیض غزنوی بنماظر ایشان تصنیف کردند ایشان بخدایت حضرت ایشان آمدہ بیعت کردند
و اجازت یافتند اکثر اہل مہلی در فن قراۃ و حواریات سبعہ شاگرد ایشان ہستند با و سبطہ یا بلا و سبطہ در
راہ رحیم شیرفین کہ بارہ و م قصہ کردہ رفته اند وفات یافتند حضرت مولانا خالد شہر زری کردی رحمۃ اللہ
علیہ عالم نامہ را بودند در ہر فن مستوی و مجتہد و شہید ہوا کہ آبار حوض شہر داشتند از محل آہند و ایشان

فی الجمله مع حضرت شاه عبدالعزیز می نمودند اشعار فارسی و عربی شان در سلاله نظم گوئی سبقت از فردوسی و
 فروغ برده بود حضرت ایشان اشعار ایشان بعارف جامی مناسبت میفرمودند قصاید عربی و فارسی که مع
 حضرت ایشان نظم نموده اند کم از منظومات خسرو جامی که در مع سلطان المشائخ و خواجہ احرار نظم کرده اند
 نتوان گفت تحصیل علوم نموده در بعضی مدارس مدرس مشغول میبودند و اعمیه خدای در سر داشتند اتفاقاً و
 مرزا جیم الله بیگ که جهان گشت بودند بر ایشان شد شکایت از عدم و جهل مرشد نمودند بحسن و کمال
 مرزا صاحب بحضرت دلی رسیدند و نه ماه در خدمت حضرت ایشان بودند بعضی که آن در حق حضرت ایشان
 کلام نالایم گفتند ایشان آن شخص را بصورت خطیر دیدند عقاید ایشان از دیار پذیرفت خدمت آنکشی بر زمین
 خود مسلم داشتند بودند و در پیچ از دو پسرین از صف نعل گرون کج کرده می نشستند انحضرت حضرت
 عنایت بسیار بند دل داشتند و بعد غایات از خلافت پیروز فرمودند و نام از حضرت شیخ محمد عابد و داع
 ایشان کرده بخدا سپردند گویند حضرت بوقت رخصت بشارت قطبیت آمد یار عنایت فرموده بودند و قتیکه
 آنجا رفتند ریاضتها بسیار کشیدند هجوم خلق چندان شد که گویا سلطنت آن دیار بایشان تعلق یافت
 خلفای ایشان و خلفای خلفای ایشان هزارها کس شده باشند و قتیکه برود حضرت غوث اعظمین متوجه
 میشدند حضرت خواجہ نقشبند را میدیدند که میفرمایند متوجه ما باش شاید کسی نقل میکرد که دو اب ایشان
 از خلف شهبه میخوردند انحضرت که امانت بسیار ظهور نمود در میان آن دیار را قدری بنمود گویند والی بغداد
 را از مجلس خود غضب شده بر آوردند نام حضرت ایشان یکبار گرفتند مردمان پیرویش شده افتادند شیخ
 عبدالوهاب خلیفه ایشان که صاحب کرامات و مرجع خلافت شده بود انحرافی از ایشان نمود نسبت و سلب نام
 شده و مناووت مردمان کردید تا این که حضرت والد هم به بیت الله رفتند بهر آنکه و انکسار پیش آن مالیشان باز آمد
 از تو بهایا بنویختند شنیده ام من بعد از او باز قبول پیدا آید و هم بعد چند سال وفات نمود و مولانا محمد
 اکثر مریدان خود را با طاعت والد ماجد حکم کرده بودند مریدان ایشان در عرب می آمدند میگفتند که مولانا
 ای حضرت ایشان شمار مقدم میباشند کتب که بنام حضرت والد را قلم نموده نقل آن مکتوب اینجا میگفت
 مکتوب مکرر دایره غربت و بهجوری خالد کردی شهر زوری بعرض منقه س عالی محمد می جناب ابی
 سعید محمدی معصومی میرساند اگر چه بهین بهمت حضرت قبله عالم روحی فدا فیوض خاندان عالی آباد و اجار
 کرام آن محمدوم عالی مقام که باین مقصود گنام رسیده است برودن از خیر تحریر و خارج از حوصله تقریر است

اما بقولای مالا یدرک کلمه لایترک کلمه بمقام شکر گذاری بر آید عرض حضور می نماید که یک قلم تمامی مملکت روم و عربستان و دیار حجاز و عراق و بعضی از ممالک قلم و عجم و جمیع گردستانان از جذبات و تاثیرات طریقه علیہ شمس سار و ذکر محضر امام ربانی محمد و منور الفانی قدسنا الله سرہ السامی انوار اللیل و النهار در محافل و مجالس و مستاجد و مدارس زبان زد صناد و کبار است بخوبی که هرگز و بیچ قرص از قرون و بیسیج قلمی از اقبالیم منظمه نیست که گوئی زمانه نظیر این زفر سر نشینیده یا دیده فلک و وار این غنبت و اجتماع را دیده باشد از آنجا که شدت رغبت حضرت صاحب قبله و آن قیله معلوم خاطر حزین این مهجور مسکین بود بمقام گستاخی بر آید فرج افزای غلط انجناب و سائر احباب شدیم چند اظهار نیکونه امور صورت گستاخی و خود بینی دار و این فقیر را شرمند می دارد اما رعایت جانب و دوستان و مقدم دشت به بمقام بے آفرینی آید و گرنه نوشتن این امور ازین نالائق محض و دور بود امیدوار جو اینکه شافقت یا مسرت چنانکه مقتضای شیمه کریمه است از ذکر جمیل این مسکین ذلیل در حضور حضرت بافر و سعادت حضرت صاحب قبله کوئین کوتاهی نفرمایند و بآئی تقریب کان ما را در آن استان که موقف بختیاران و رستان است یاد نمایند و خود نیز گاه گاهی به نیم گهای رنگ قساوت را از دل باغینوایان دور نمایند و گرچه نویسد در پناه همیمن منعام ضمن همت پیران آرام باشند بمنه الهی و نیز قصیده عربیه ایشان که در حق حضرت ایشان نشاء نمودند نقلش کرده میشود تا ناظران ارزان حظ وافر حاصل کنند

قصیده عربیه در مدح حضرت ایشان

کلمات سافه کعبه الال	حمد المن قدس بالاکال
واراح مربکے الطلیح من السری	وسن استوار الحط والترحال
نجان فی من قید الاقارب والوطن	وعلاقة الاحباب والاموال
وعموم المسیت و حرة اخوتی	وعموم غم او خیال الخصال
و مواعظ السادات والعلماء	و طلائع الحسب و العتدال
واعاذنی من فترقه افانتر	واجامد سنی من استه مجتال
اعنی روافض اردجیان الی	هم شیع الخلق فی الافصال

و مضلہا الکاشیہ اسمعیل اذ
 سحق له من مدع کذاب
 وغلاة فرس والعراق وفي النجف
 و شرار اهل بطوس سمو الرضی
 ومن الهزارة والبلوج ثلثة
 ومن الافاغنة لیس جیلوس علی
 و فساد قطاع الطريق بنجیر
 منعو الاذان و عایة الاسلام
 و هجوم امواج البحر الزاخرة
 و من الثلثة العلوج الطاغية
 و انما لیس علی المارب و المنی
 من نور الافاق بعد ظلامها
 اعنی غلام علی القمر الذی
 تمثیلہ ما سانغ الا انه
 یوسیم فضل طود طول و الکرم
 نجس الہدی بدر الدجی بحر اللقی
 کالارض حلاء و الجبال تمکنا
 عین الشریقة معدن العرفان
 قطب الطریق قدوة الاوتاد
 شیخ الانام و قبلہ الاسلام
 ماد الے الاولے بہدی مختلف
 محبوب رب العالمین من ان قدسے
 کم من جہول بالہوے کبول

قد حارلما شب نار جبالے
 بعد الہ من منکر قوال
 قد بشر و البعبادة الدجال
 و نفوسہم سمو احبہ آل
 و تکراد الامر و الافیال
 خوض المفاسد و اتمام قتال
 و من المجوس و ماہم من و ال
 ضلوا و غاضوا الیوم فی الاضلال
 و اذیة المكاس و التمثال
 ماثلہم فی الارض عل غال
 اعنی لقار المرشد المفضل
 و ہدی جمیع الخلق بعد ضلال
 من لخطی حکیمہ الریسیم البالی
 ما نافش الادبار فی التمثال
 ینبوع کل فضیلة و خصال
 کثیر الفیوض خزانة الاحوال
 و الشمس ضور و اسماء معالی
 عون البریة منبع الافضال
 غوث الخلاق رحلة الابدال
 صد الدفام و مرجع الاشکال
 داع الے المولے بصوت عال
 بہداه قل یا قدوة الامثال
 سجاد من یحفظ کحل عقال

کم سن و سلی کامل من صدہ
کم سنکر نعلو شانہ قدر اسے
کم سطر کمال تمام اہل نقیصہ
اخفاہ رب العزجل جلالہ
یا اہل مکہ حولہ و درط لفسا
وہبیت خیف دوع و رکض نجس
وہکن ہذا الوادی المقدس خالفا
حجہ مقامک بالمطاف بلا صفا
ما لست الا فی رضاہ . مکتبہ
من شام لمعا من بروق دیارہ
انت من تلقا رمدین مصرہ
فہجرت اہلے قائلہ ہم اکتو
و نویت ہجران الاحبہ والوطن
فطوبے منازل فی سیرۃ منزل
فہیت اصحابے علی یتا قہم
من لے بتسلیم اسلام لائحوی
سلب الہوی بلے فانی خاطرے
قد وان عین شرفے بوصالہ
یا رب لا اھجے تبارک اند
واللہ لو اعطیت عمر الآخرہ
واخرج فی کل منبت شجرۃ
وامیط عنہ انفس وشیطان کے
خسرت عمری کلمہ فی حمدہ

قد صدعتہ عجب سبب الا حوالہ
فاذا قم المولے اشہ کمال
و مزیل نقص جسیع اہل کمال
فہ قبة الاعزاز والاجلال
واہجر حجازا ان سمعت مقالی
ومن منی والرمی لایمال
نقلے ہوئے الکونین باستقبال
من طوف حضرة کعبہ الال
ما الطوف الا حولہ بحبال ہدیہ
بشام روض الشام کیف یبالے
نارا فالے البال بالبلال ہدیہ
ارجع ایکم عن الاستشغال
ورکبت متن الاکثہ الصہال
وانا بحار ساج شلال
ومواعدی من فطر شوق جمال
و مبط عذرا العذر والالہال
غیر بحیب و طیف شوق وصال
من لے بشکر عطیۃ الالیصال
سفہ علی من شمس ریح زوال
وترکت عنبر الحسد کل فعال
الافسان فی الوف مقال
لا یلہیانے بخطرۃ فی البال
بشر اشرے ابد بلا امہال

<p>ما قدرنا على كفا عطيته اين العطايا و به غنير عديده ام كيف احسننا ظما او ناثرا سلب التمجيز و الحجاز بلغ اله الخلاق في لغوت كما له فالعجز لطفه و التحير فكرته فكما قضيت الهنا في شهر و وهيت اقداما على اهل الفضل و هبتنا حفظا من الآفات و رزقنا تقبيل عتبة قبله فآرزق الله العالمين بحقه و ابدنا بقاء و بقاء زو من جيات في اطالة عمره و اجلني مسعودا بحسن قبوله زو كل يوم في فوادة و قته و امته مرضيا له به و راضيا فالحمد لله رب الرحيم المنعم ثم الصلوة على الرسول المجتبي</p>	<p>فضلا عن التفصيل بالاجمال كيف لشكر و هو بعض لوال ذاتا ثقت عن خفيض خيال من تقدره عن الامثال سبحانه من خالق متعال ما ينبغي الا اسكوت بحال طيا بعد سافة الاحوال و نزول غور و ارتقار جبال و تختنا اسنا من الالهوال فاز لقبيل منه بالاقبال اد بيليق بذا الجباب العالي و عطائه و لواله المتوالي اوم الورى سجاه تحت ظلال و انحنى ما ير ضيه من اعمال ما دست حيا في جميع الاحال عنه رضی سبحه مفازال القادر المتقدس الفعال خير الوری و صاحب بعد الال</p>
--	---

و نیریک قصیده فارسی که در سلاله نظم جوابی ندارد نقل کرده میشود

قصیده فارسیه در شرح حضرت ایشان

<p>و بهر بلور من خبر آن شاه خوبان را به پنهانی و بهر زلف زلفان در تهناتش چشم درازند</p>	<p>که عالم زنده شد بار دیگر از ابر نیاسانی پس روی رویان به جمعند و طرب در رخ تو آ</p>
--	--

خدا مان و چنان با صد هزاران عشوه و مستان
 گذرد از کف پا لاله را مرهم بدایع دل
 برو آب از لطافت تازه گلهائی بهاری را
 غلام قد خود سازد همه آزاد سروان را
 کند آگنده از رشک رخ گل را بخون دل
 سرور روشن بدیدار شد افش دیده نرگس
 بوجه داوری و عزم گشت گلستان امروز
 گشت اندر تراکت سخت بنیاد جدل محکم
 ز یکسو دلبران هر هفت کرده برق افکنده
 ز دیگر سو گلستان شد بد انسان خرم و خندان
 بگلک صنعت از منشی قدرت بدائع ما
 بنفشه میزند با خال جانان لاف هم رنگی
 کند راز دهن را غنچه فاش آهسته آهسته
 ریاحین از خط و سبیل زلف و لبران گوید
 بروی برگ گل به قطره ناله میچکد گوی
 ز فرش سبز گلشن بر زمزمینند طعنه
 دم از عجاز عیس میزند بادی سحرگاه
 هزاران را به بوی گل اگر ره دیده شد روشن
 گلستان سبز طوطی سبز خنای سبز و بهرست
 سمندر باشد از سایه گل تشنه آبی
 ز جوش گریه بر بهار غنچه میخندد
 هزاران گل شکفتند از نسیم صبح در یکدم
 امام اولیا سیاح بیدائی خداست مینه

کند تشنه را یکدم بصبح گلشن از زانی
 نهد داغ غلامی لاله رویان را به پنهانی
 دهد آب از خجالت نونسلان گلستانی
 دهد شمشاد را از لاف رعنائی پیشانی
 کند شرمند و طاووس چین را از فرمانی
 دهد از پای بوشش سبیل ترابریانی
 کند گلزار را غیرت فراست بایغ رضوانی
 ز لوزادان بستانی و خوبان شبستانی
 همه هستند اشک خالنه صورت گری مانع
 نباشد حاصل تحریر و صفش غیر حیرانی
 نوشته بر حواشی چمن از خط ریجانی
 گل شبنم زده باروی دران خوی افشانی
 بدیده میکند نرگس اشارت های پنهانی
 زند سرو همه با قد خوبان لاف بیانی
 که هر لعل میانی بسته مرورید عمانی
 بختند در شگفتن لاله یا قوت ربانی
 نشان می بخشد از احیای موتی ابر نیسانی
 بسان چشم یعقوب از نسیم ماه کنعانی
 فکین را درین محفل کجایید خوش الحانی
 و خوش به زلف گلستان گشتند بستانی
 چو معشوقان بیباک از خروش عاشق فانی
 چو دلپایان مریدان از نگاه قطب ربانی
 ندیم کبریا سراج دریائی خدا دادانی

مهین رهنمایان شمع جمع اولیای دین
 چراغ آفرینش مهر برج دانش و پیش
 امین قدس عبد الله شه کز التفات او
 یمن شد گویا هندوستان ازین افکار
 اگر چه مشعل تالش بود شا بهمان آباد
 ز اقصای خطا تا غایت مغرب زمین امروز
 ز نور شید کمالش نیست جز خفاش بے بهر
 پس از منظر سحر دی در ضمیر کس نشد مضمیر
 نزدیک مهر را با فیض اولاف جهان گیری
 نباشد یاد او در حضرتش تاب سبک روحی
 سبق گویان سابق گردین ایام می بودند
 سخت نسبت غرای انقوش سعاد من
 بزرگانے که صد دفتر معارف گفته اند از بر
 بسی چون قطب بسطامی منصورست در کوی
 از قطاب جهان دعوی همتایش میزید
 چنان ارواح زاری شد ز روحانیش دلی
 اگر چه کافر ستانت باشد از وجود او
 بسے پیر مرد گنجا بود گلزار هدایت را
 اگر معمار طغش قصه ایمان را درین آخر
 مرانادیده باشد با سر کوشش سر و کاری
 بسے تو نج کرد نابل توران و خراسانم
 بدین ظلمت کفرست گفتند و بدل گفتنم
 نشد با طول صحبت ز اولیای شرب و طبا

دلیل پیشوایان قبله اعیان روحانی
 کلبه گنج حکمت مخزن اسرار سبحانی
 و در سنگ سیه خاصیت لعل بر خشت
 و ماد مبدد ز و نفوذ الفاس رحمانی
 ولی از شعلش از قاف تا قاف ست نورانی
 نباشد هیچ کس مانند او از نوع انسان
 بجز احوال نه بیند کس درین عالم در آن
 کمالاے که ظاهر گشت بر قیوم ربانی
 نباشد چمن را با قدر او مکان همسانی
 نباشد کوه با با همتش حد گران جانی
 بحفل می نشستندش بجان بهر حق توان
 ندارد هوشش در دم یا نظر اندر قدم بران
 بنزدیکش همه هستند اطفال دبستانی
 اناحق بر زبان هر گز نمی رانند و سبحانی
 سهارا اگر سیر دیا مهربانان لاف رخشانی
 نمیکرد و بگرد قلعه او فک نفسانی
 بهشت و این سخن نبود خلاف نص قرانی
 و گره زابریش یافت سر سبزی و ربانی
 اساس از تو نیستی روی نهادی بود برانی
 پس از دین عراستے را بند با پیرستانی
 بدار الکفر رفتن چون پسندی گرسلمانی
 بظلمت روا اگر در جستجوی آب حیوانی
 میسر آنچه از روی شد مرانادیده از زانی

له
 اد
 انقم
 اوله
 حزن
 ایمان

<p>سبحان شہزادہ اش امی انکہ میخوای شدن ارا در گنجش ابرکروی صخرہ روزی خاتم ہند بہ بدبختی خود ناید کہ خون گرد سہیہ بختی لینمے گفت من نزد یکم و نشنا منم گفت زبندہ خاکروبان در شش را باد صد زہنہار تنہائی قبولش دارم و دامن کہ نا اہلم ہ + سک از سگ بی کتر تو خیم الدین صفت جانان گردیزان از نہیب بار نفسم صعوہ سان سویت بخود کن شہنا گردیم چون از خویش بیگانہ بدین سان نظری شد جان پاکت جان جانان ز جام فیض خود کن خالدر ماندہ را سیراب</p>	<p>ز تو بیلات افسانی و تلبیسات شمشیر بموری کے خمیدی حاصل ملک سلیمانے در ان کویت و دار دیمل سوئی عالم فانی مگر نقل ابو جہل و محمد را منیدانی زلف نہ ہند آن اکسیر عظم را با سانی مدد یار روح شاہ نقشبند و غوث گیلانی برین سگ بنگر از روی کرم ز انسان کہ سہیل زہی دولت بلطف این صعوہ را گر باز کرد عطا می احمدی خیر ما جو ما گردیم سلما نی بچشم اہل بینش این زبان خود جان جانان کہ اولب تشنہ مستقی و تو دریای اہسانی</p>
---	---

بعد حضرت ایشان یک سال یا دو سال زندہ ماندند در طاعون در جہر شہادت یافتند گویند چار
کس را بر جای خود بتعاقب نصب کردند کہ بعد من فلان و بعد فلان فلان ہر چار کس در مہون طاعون
متعاقب وفات یافتند الحال قائم مقام ایشان شیخ عبداللہ نہایت مرد بزرگ شخصہ می شود سلمہ اللہ
تعالی حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم نیز در غزوہ موتہ سہ کس را از صحابہ کرام یعنی زبیر بن حارثہ و جعفر
طیار و عبداللہ ابن رواحہ را بتعاقب امیر فرمودہ بودند ہر سہ بزرگ شہید و رہمون جنگ شدند بعد
ایشان خالد ابن الولید بحکم رایت گرفت و فتح شد و خطاب سیف اللہ یافت رضی اللہ تعالی عنہم
مولوی عبدالرحمن شاہ جہان پوری سلمہ اللہ تعالی نیز بزرگان رسیدند بیچ مقصود و حامل شد آخر
بخدمت حضرت ایشان حاضر آمدند سلوک نمودہ خلعت خلافت یافتند بحجب خلوت و القطار از اہل
دنیا نمودہ اند التفاتے بالیشان نداشتند لو اب فنیخ آباد چہ قدر آرزو داشت و حاضر خدمت میشد لیکن
از ایشان التفاتی با ظہور نیامد مجازان ایشان اکثر نسبت قوی و کثرت صحیح دارند و در ضلع فرخ آباد
و شاہ جہان پور طبقہ ایشان رواج تمام دارد سلمہ اللہ تعالی علی روس الطالبین میر طالب علی
المشہر مولوی عبدالغفار علم ظاہری خواندہ از حضرت ایشان کب نسبت قلبی نمودہ بچہرین

شیرین متوجہ شدہ در بلکہ زبید از ملک یمن روجی یافت کہ نیز قاضی آن ملک نیز شدہ بود
 اللہ علم سید جمیل مدنی علیہ الرحمۃ پیشتر بیعت از مولانا خالد نمودہ نسبت نقشبندی کسب نمودند
 روزی در واقعہ دید آن سرور رصلی اللہ علیہ وسلم کہ میفرمایند کہ بدلی برد و از شاہ غلام علی کسب
 نسبت مجددی کن بکام شریف حاضر آمدہ اجازت و خلافت یافتند و بوطن رفتند و کشف دو جہا
 صبح دہشتند ذکر رفتن ایشان در آثار بنویس و ادراک کردن ظلمت آنجا پیشتر کہ شست مرزا رحیم اللہ
 بیک مسمی محمد درویش عظیم آبادی رحمہ اللہ ترک علاقہ روزگار نمودہ سجدت حضرت ایشان
 شتافتند کسب نسبت نمودند با اجازت و خلافت مشرف شدہ نگلیم سیاہ پوشیدہ بنیاد
 حضرت خواجہ نقشبند رفتند و اکثر بلاد اسلام مثل توم و شام و حجاز و عراق و مغرب و ماوراء النہر
 و خراسان و ہندوستان سیر نمودند میگفتند مثل شاہ غلام علی شیخ نیافتم از والدین حقوق
 معاف کنانیدند در امر معروف و نہی عن المنکر خونی نہشتند شہزادہ کامران والی ہرات از انحصار
 ایشان شدہ در حساب اورا الفاظ سخت و بیباک میفرمودند چہین دیگر ولات ترکستان غاشمیہ بہ
 دوش ایشان شدہ بودند و سبب امور شرعیہ از ہر جانب چیدہ شدہ می برآمدند از بادشاہ قہقند کہ اذکار
 تمام دہشت رنج شدہ برآمدہ آخر دہشہ سبز قرار گرفتند عاکمش دیہہ کلان نذر نمود و تعیین حکومت
 خود از ان دیہہ برداشت در آخر عمر نکاح نمودند و خدمت صادر و وارد بر ذمہ خود گرفتند
 آستانہ پیدا شد مذہب شافعی اختیار نمودہ بودند لہذا در بخارا و غیرہ ملقب با ایشان شافعی
 ہستند بعض حکام ترکستان کہ از والی شہر سبز غبار دہشت ایشان را با خفا قتل کنانید شربت
 شہادت یافتند انا للہ وانا الیہ راجعون حضرت اخوند شیر محمد رحمۃ اللہ علیہ تحصیل علوم نمودہ
 از عتبہ بوسی حضرت ایشان مشرف شدہ کسب نسبت نمودہ اجازت یافتند در خدمت حضرت
 ایشان بسیار ذہول از علم ظاہری طاری شد میفرمودند حال من باین حد رسید کہ ترکیب
 ہل از علم خود منہسر شد باز رجوع بعلم ظاہر نمودم کہ مباد تلف نشود صدما کس از علم بہرہ میبردند
 و تلامیہ خود را بتقوی و افعال خیر امر میفرمودند کسیکہ در مجلس غیبت کسی از طلبا میگردد بروا
 جرمنا نہ مقرر کردہ بودند و آخر عمر بسیار ضعیف شدہ بودند نہ کتب لایع نمودند و درس تدریس را
 ترک دادند و بجز تلاوت قرآن شریف و صلوات منہ و جہہ گو اگر می نشستند آخر الامر سکو متہ مالک منہ ہر

که دار الحرب شده است مکرره دانستند و هم در عین بیاری متوجه حرمین شریفین بر نیت هجرت شدند
 و در بلده ملتان رفته وفات یافتند مولانا محمد جان شیخ الحرم رحمت الله علیه بعد تحصیل علم بخندست
 حضرت ایشان رسیدند و ریاضتهای بسیار کشیدند هر روز زیارت حضرت خواجہ قطب الدین
 هفت گز میرفتند و مشب آبخا در عبادت مشغول میبودند صبح یک سبوی آب که آب آنجا نهایت
 گوارست برای حضرت ایشان می آوردند خادمی نقل کرد که فرزند من قریب مرگ بر سیده بود وقت
 شب بدرگاه قطب الاقطاب آوردم ایشان در مراقبه بودند پیش ایشان آن بچه را بردم و عرض عا
 و سلب مرض نمودم ایشان همون وقت سلب مرض کردند شفا یافت شخصی دیگر نقل نمود که محبت
 زنی گرفتار شدم قریب بود که در زنا گرفتار شوم بایشان عرض نمودم گفت حال هیچ چیزی بغیر
 زنا باقی نمانده اگر از من واقع شد نام شما پیش جناب باری خواهم گرفت که ایشان بحال من عنایت
 مبذول نمائند ایشان عمل لاحول و لا قوه الا بالله بن تعلیم نمودند من گفتم سبحان من همیشه
 اینخوانم فرمودند احوال کجفتم من بخوان بخوانم گویا سد سکندری در میان من و آن زن حائل شد
 و قوت شهوی از من تا دوسه سال برفت رخصت و خلافت از حضرت ایشان یافته بجرم محترم رسیدند
 در ابتدا صعوتهای بسیار رسیدند آخر در فتوح کشاده شد و سلطانان را رجوع بایشان شد خلفای
 ایشان بکس قبول و اضلاع روم منتشر شدند موجب سلطان روم مقرر شد مادر سلطان یکی
 از منتقدان ایشان گشت خائفانه بنا کردند خدمت صادر و وار میفرمودند تا آنکه در حدود
 یکپار و و صد و شصت و شش در عین مکة معظمه بخوار رحمت پیوستند سید احمد کردی در بغداد
 اخذ طریقه از مولانا خالد نمودند باز باذن آن سرور صلی الله علیه وسلم از بغداد بدلی آمدند و طریقه مجددیه
 از حضرت ایشان کسب نمودند در راه یار شده بودند حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم را بخواب
 دیدند در و در تعلیم فرمودند برای شفا خوانند و شفا یافتند سید عبد الله مغربی ایشان نیز سابق از مولانا
 خالد علیه الرحمة اخذ فیض کرده حاضر خدمت حضرت ایشان شدند و اجازت یافتند ملا پیر محمد سلوک
 از حضرت ایشان تمام کرده عجب استغراق داشت بر ملا حضرت شهید می نشست گویند تمام
 شب بگذشت و اگر بارش می آمد بر او شش نبود در ضلع کثیر شهرت تمام یافت ملا گل محمد علیه الرحمة
 از غنیمت بخدمت حضرت ایشان حاضر آمده کسب نسبت نموده بخلافت مشرف گشت بر دمان

مردمان ولایت فاند را رسانید چنانکه کس را اجازت داد هیچ رفت و وفات یافت مولاوی اهرانی
 المشهور بمولوی محمد جان علیه الرحمة کسب فیض از حضرت ایشان نموده بخلقات ممتاز
 گردید مردم آنجا که امتها از ایشان نقل می نمایند هزاران کس را بقصد ابر بهدایت رسانید
 مولانا محمد عظیم علیه الرحمة بحسب مرد مذهب الاخلاق بودند که با جلالت ایشان بر اخلاق جمیع
 مجبول بود با اجازت حضرت ایشان مشرف شده بودند بعد انتقال حضرت ایشان بحرین شریف
 رفته و انتقال فرمودند مولاوی نور محمد علیه الرحمة ریاضات کثیر و کشید بخدمت حضرت حاضر
 آمده بهیت نموده به اشتغال و مراقبات پرداخته اجازت یافت گویند حضرت ایشان میفرمودند
 که چهار کس فخر خاندان من هستند مولاوی شمس محمد و مولاوی محمد جان و مولاوی محمد عظیم و مولاوی
 نور محمد این چهار هم پیاله و هم نواله بودند و هر چهار کس عالم متبحر بودند و مرزا اماد بیگ علیه الرحمة
 گویند از کمال زهد حضرت ایشان ایشان را چند وقت میفرمودند نسبت قوی داشتند مردمان
 را از ایشان کیفیتهای عظیم حاصل شد مجاز حضرت ایشان بودند و در حیات حضرت ایشان وفات
 یافتند پائین تر از حضرت شهید مدفون شدند همتا که محمد نور امام مسجد اکبر آبادی از خلفای حضرت
 ایشان نسبت قوی داشتند و افاضه فیض میفرمودند میان محمد صفر صاحب نهایت قوی نسبت
 بودند با هر حضرت ایشان بخدمت و الدم می نشستند و والد را بر ایشان عنایت بغایت بود
 نظم سنق خانقاه شریف تعلق با ایشان داشت مردمها از توجهات ایشان حظ وافر می بردند
 اول سفر حرمین شیرافین کرده آمدند بعد همراه والد ماجد رفتند باز بدلی آمدند و در سنه یک هزار
 و دصد و پنجاه و پنج وفات یافتند هم در خانقاه مدفون شدند میر نقش علی کسب نسبت از
 حضرت ایشان نموده به کهنه رفته میان مسجد یار علیه الرحمة سوداگر بودند تمام نسبت مسجد
 از حضرت ایشان را بودند و نسب ایشان نیز در خانقاه هست میان قرائین از بزرگان قادری
 که با بقعه مسجد دیده بودند از ایشان در بخدمت حضرت ایشان رسیدند حلقه بگوش شده اجازت
 یافتند و رفتند محمد شمس شیرخان از ولایت افغانه آمده کسب نسبت نموده رفت شیخ عبدالحلیم
 علیه الرحمة شمس ناصح حضرت ایشان بودند نسبت قوی داشتند حضرت ایشان را عنایت

خاص بر ایشان بود شخصی در عین حلقه ذکر ایشان را که روبروی حضرت ایشان نشسته بودند
تلاوز و ایشان بر پای حضرت ایشان افتادند و غریق شربت شهادت نوشیدند و این حال
در آخر مرض حضرت ایشان بوقوع آمد قبر این شهید نیز پائین تربت حضرت شهید هست الله اعلم حفظ

شجره منظومه سلسله نقشبندیه مجددیه مطهریه

بسم الله الرحمن الرحيم

آئی از برای شاه لولاک	شفیع روز مختار حمد پاک	پی بویگر صدیق خردمند	کز دین حق پدید
بمسلمان کوز احباب عظیم	طریق شرع از وی مستقیم	پی قاسم که از اهل یقین بود	بسی ثابت قدم در راه دین بود
بجهرت گلبن باغ هدایت	امام جعفر شاه ولایت	بجی باغید عارف حق	که شد وصل بکر و فکر طاق
بجهرت بوحسن آن خواجه معرو	که در زهد و ورع بس بود معروف	بوالقاسم که بوده کنگانی	بنودش در عبادت مثل او شای
برای بوعلی مهر حقیقت	که بوده سالک چرخ لطفیت	بیوسف خواجه صاحب تکریم	که جانرا گس نثار دوز و سرز
بعبد الخالق آن مهر فانی	که همتایش نیاورد دست خلا	برای عارف کامل فلک فر	محمد عارف تابنده اختر
بجهرت خواجه محمود کامل	که گنج معرفت او رست حاصل	پیر میر علی سردار عالم	که از وی یافت ولی نسل ام
بجهرت خواجه باباسمای	که کسب رشت ز خود حق شناس	پی میر کلال مست توحید	که بر چرخ طریقت بود پدید
پی خواجه بهاء الدین بیکتا	که نامد در جهان مثل و همتا	پی خواجه علاء الدین عطا	که گشت از وی معطر پیرو بند
بجهرت خواجه بولانای یعقوب	که چون یوسف بعالم بود محبوب	پی حضرت عبید الله احرار	که شمشاد و ریحان کم بود بار
بمولانا محمد سعدن الجود	که از وی دید هر کس رازی بود	پی حضرت محمد محرم راز	که اندر فقر بود او شاه ممتاز
برای خواجه اسکنی خوشخو	که در زهد و تقاوت بود نیکو	بقیص عام خواجه باقی باطن	که از سر حقیقت بود او آگاه
پی حضرت مجدد الف ثانی	که چون حمد و محمود خوانی	برای حضرت خواجه محمد	که در خلق و مردم بود او احمد
بجهرت شیخ سیف الدین وینر	که تیغ جوهر حق داشت دوزخ	پی نور محمد کوچونو رشید	شجاع حق میل شیدا و دید
بجهرت شیخ شمس الدین بایان	حبیب الله مرزا جان جهانان	بجی شاد عبد الله کامل	که او می بود عارف و کامل
بنشاه بوسعید عارف حق	بعالم بود و تشرف مطلق	پی احمد سعید شاه دولان	نوده مثل او در زمره عرفان
بنشاه ولی اللهی شاه آفاق	ندیده مثل او حسن و اطلاق	خداوند ابابین پیران	مکن در دوسر کم نیک انجام

922594

CALL No. { 239 غ ACC. No. 3820

AUTHOR غلام علی الخلف شاہ عبداللہ المحمدي

TITLE مقامات مظہری

307.05.94.

3820

Acc. No. 3820

Class No. 922594 Book No. 239 غ

Author غلام علی شاہ

Title مقامات مظہری

Borrower's No.	Issue Date	Borrower's No.	Issue Date
307.05.94.			
876			

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

